Uchwała nr XXXVI/341/2013
Rady Miejskiej w Sztumie
z dnia 30 listopada 2013 r.

w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sztum.

Na podstawie art.18 ust.2 pkt. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 poz. 594 zm. poz. 645) oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 roku poz. 647 zm. z 2012 roku poz. 951, poz. 1445 i z 2013 roku poz. 21, poz. 405) Rada Miejska uchwala co następuje:

§1

1. Uchwala się Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sztum, zwane dalej „Studium".
2. Integralną częścią uchwały jest:

1) tekst Studium składający się z: Część I – Uwarunkowania rozwoju, Część II – Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy oraz uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń studium - stanowiący **załącznik nr 1**;
2) część graficzna Studium, na którą składają się schematy (Nr 1 Ochrona Środowiska, Nr 2 Ochrona Dóbr Kultury, Nr 3 Infrastruktura Techniczna, Nr 4 Komunikacja, Nr 5 Sytuacja Planistyczna) oraz rysunek Studium - Uwarunkowania i Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Sztum w skali 1:10 000 - stanowiąca **załącznik nr 2**;
3) rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu Studium - stanowiące **załącznik nr 3**.

§ 2

Traci moc uchwała nr XLIII/341/2002 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 27 kwietnia 2002 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sztum.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Sztum.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Czesław Oleksiak

Pod względem formalno-prawnym nie budzi zastrzeżeń
Sztum, dnia 14.11.13r.
radca prawny
Teresa Sojo

Dariusz Kumuda

UZASADNIENIE

do uchwały nr XXXVI/341/2013 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 30 listopada 2013 r.
w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sztum

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sztum jest dokumentem planistycznym, określającym politykę zagospodarowania przestrzennego na terenie miasta oraz gminy, sporządzonym w granicach administracyjnych. Procedura sporządzania Studium została wywołana uchwałą nr III/14/10 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 29 grudnia 2010 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sztum. Organem opracowującym Studium jest Burmistrz Miasta i Gminy Sztum.

Poprzednie Studium było opracowane w 2002 roku według nieaktualnej na dzień dzisiejszy ustawy o planowaniu przestrzennym (ustawa z 7 lipca 1994 r.), w której ranga studium była zupełnie inna.

Na terenie miasta i gminy Sztum zaszło wiele istotnych zmian, zarówno prawnych jak i przestrzennych. Niniejsze opracowanie Studium uwzględnia zmieniające się potrzeby i możliwości rozwojowe miasta oraz gminy, jak również obejmuje pełny zakres i formę Studium określoną w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jak i w rozporządzeniu w sprawie zakresu projektu studium w części tekstowej i graficznej.

W konsekwencji opracowano ujednoliconą formę Studium w postaci tekstowej i graficznej stanowiącą w rzeczywistości nowe opracowanie, w którym wykorzystano w części pewne kierunki i wytyczne z poprzedniego opracowania Studium.

W trakcie opracowania studium zawiadomiono instytucje i organy biorące w nim udział formalny, następnie poddano projekt studium ustawowemu opiniowaniu i uzgadnianiu, następnie wyłożono do publicznego wglądu i poddano dyskusji publicznej. W ustalonym terminie na składanie uwag do projektu Studium zostały złożone uwagi, które po szczegółowych analizach zostały przez Burmistrza odrzucone.

Nowe opracowanie Studium uwzględnia zmiany zachodzące w przestrzeni, potrzeby gminy i jej mieszkańców oraz zmieniające się akty prawne. Wyznacza kierunki polityki przestrzennej opierając się na aktualnej analizie uwarunkowań. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego pomimo, że nie jest aktem prawa miejscowego, jest jednym z dokumentów strategicznych dla władz i ma bezpośredni wpływ na opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz innych aktów prawny z zakresu ochrony środowiska, gospodarki nieruchomościami, ochrony dóbr kultury oraz powinien być ściśle związany z innymi dokumentami programowymi.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY SZTUM

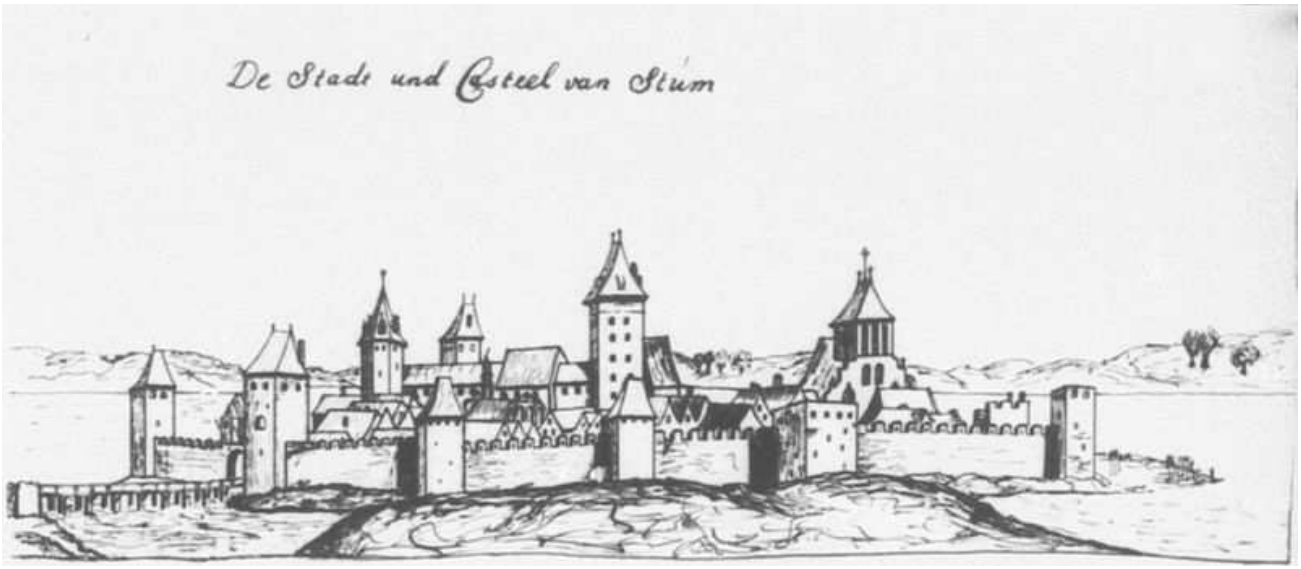

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXXVI/341/2013

Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 30 listopada 2013 r.

Grudziądz, Sztum - listopad 2013

Niniejsze opracowanie sporządził:

Burmistrz Miasta i Gminy Sztum

Jednostka projektowa:

Projektowo – Doradcze Biuro Architektoniczno – Urbanistyczne PROJ-PLAN s.c.

ul. Chełmińska 103/8, 86-300 Grudziądz

Zespół autorski w składzie:

mgr Artur Składanek – główny projektant,

członek Północnej Okręgowej Izby Urbanistów, nr G-255/2009

zagadnienia związane z: ochroną środowiska, przyrody; ochroną dóbr kultury; infrastruktura techniczna w tym komunikacja, zagadnienia społeczno -gospodarcze oraz prace asystenckie:

mgr Małgorzata Kuklińska

inż. Monika Kłosowska

mgr Sławomir Flanz

PODSTAWA FORMALNO – PRAWNA

Podstawę formalno – prawną opracowania stanowi:

- art. 3 ust. 1 i art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r., o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2012.647 j.t. z późn. zm.),
- §8 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r., w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- Uchwała Nr III/14/10 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 29 grudnia 2010 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sztum.

Niniejsze opracowanie stanowi zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sztum uchwalonego uchwałą Nr XLIII/341/2002 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 27 kwietnia 2002 r., opracowane przez Biuro Planowania Przestrzennego w Gdańsku i Fundację Naukowo – Techniczną „Gdańsk". Przedmiot i cel niniejszego opracowania określa art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r., o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2012.647 j.t. z późn. zm.). Przedmiotem opracowania jest zagospodarowanie przestrzenne obszaru miasta i gminy Sztum w granicach administracyjnych, zaś celem określenie polityki przestrzennej, w tym lokalnych zasad zagospodarowania. Tak zdefiniowany przedmiot i cel określa podstawową, polityczną funkcję studium.

W świetle art. 9 ust. 2 ww. ustawy studium jest także narzędziem koordynowania planowania przestrzennego na szczeblu lokalnym i strategicznych zamierzeń gminy z planowaniem krajowym i regionalnym. Jest to druga koordynacyjna funkcja studium.

Rangę studium określa art. 9 ust. 4 i 5 w myśl, których, pomimo iż studium nie jest aktem prawa miejscowego ma moc wiążącą dla opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Studium z 2002 r. było opracowane według nieaktualnej na dzień dzisiejszy ustawy o planowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994 r., w której ranga studium była zupełnie inna. Na terenie miasta i gminy Sztum zaszło wiele istotnych zmian, zarówno prawnych jak i przestrzennych. Opracowując niniejsze studium uznano, że zmiany nie mogą dotyczyć poszczególnych ustaleń. Mają one równocześnie uwzględniać zmieniające się potrzeby i możliwości rozwojowe miasta i gminy, jak również obejmować pełny zakres i formę studium określoną w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. jak i rozporządzeniu w sprawie zakresu projektu studium w części tekstowej i graficznej (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28.04.2004 r. opublikowane w Dz. U z 2004 r. nr 118, poz. 1233). Konsekwencją tego było opracowanie jednolitego tekstu i rysunku studium mającego ujednoliconą formę, ale w rzeczywistości stanowiącego nowe opracowanie, w którym wykorzystano część zapisów z opracowania studium z 2002 r.

ZAKRES PRZEDMIOTOWY STUDIUM

Zakres przedmiotowy studium jest zgodny z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2012.647 j.t. z późn. zm.) i Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury w sprawie zakresu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z 28 kwietnia 2004 r. (Dz. U. nr 118 z 2004 r.).

Studium składa się z dwóch części tekstowych:

• Część I – Uwarunkowania,

• Część II – Kierunki oraz uzasadnienia i synteza studium,

oraz załączników:

• Rysunek Studium – Uwarunkowania Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego

pomocnicze schematy

- nr 1 Ochrona Środowiska
- nr 2 Ochrona Dóbr Kultury
- nr 3 Infrastruktura Techniczna
- nr 4 Komunikacja
- nr 5 Sytuacja Planistyczna

Spis tabel:

Lp.	Tytuł tabeli	Strona
1	Ludność miasta i gminy Sztum ogółem według miejscowości i płci w 2009 roku	9
2	Wydane decyzje administracyjne w latach 2009-2012	14
3	Użytkowanie ziemi w mieście i gminie Sztum (stan na dzień 27.06.2012r.)	14
4	Zasoby mieszkaniowe w mieście i gminie Sztum	16
5	Wykaz terenów zamkniętych w gminie Sztum	19
6	Złoża kopalin znajdujące się na terenie gminy Sztum oraz ich charakterystyka gospodarcza	21
7	Zestawienie danych dotyczących melioracji na obszarze gminy Sztum	27
8	Powierzchnia lasów na terenie miasta i gminy Sztum	29
9	Powierzchnia użytków rolnych w ha w mieście i gminie Sztum w latach 2002-2005	31
10	Wykaz obiektów znajdujących się w ewidencji zabytków województwa pomorskiego	57
11	Wykaz stref archeologicznych znajdujących się w gminie Sztum	68
12	Dynamika zaludnienia miasta i gminy Sztum	71
13	Dynamika zaludnienia miasta i gminy Sztum - wskaźniki	73
14	Pracujący w głównym miejscu pracy według płci w mieście Sztum	74
15	Ilość bezrobotnych w mieście i gminie Sztum w latach 2003-2011	74
16	Opieka społeczna w mieście i gminie Sztum	77
17	Przedszkola w latach 2002 i 2011 w mieście i gminie Sztum	78
18	Struktura własności gruntów miasta i gminy Sztum, stan na dzień 1.01.2012 r.	86
19	Sieć wodociągowa w mieście Sztum	107
20	Sieć wodociągowa w gminie Sztum	107
21	Sieć kanalizacyjna w mieście Sztum	107
22	Sieć kanalizacyjna w gminie Sztum	108
23	Wykaz podmiotów uprawnionych do świadczenia usług polegających na opróżnianiu zbiorników bezodpływowych oraz transportu nieczystości ciekłych na terenie miasta i gminy Sztum	109
24	Bilans i skład morfologiczny odpadów komunalnych wytworzonych w województwie pomorskim w 2010 r. w podziale na duże miasta, małe miasta i tereny wiejskie	109
25	Wykaz firm posiadających aktualne zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości Miasta i Gminy Sztum	111

Spis treści

1.	**Wprowadzenie**	**9**
2.	**Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu oraz stan ładu przestrzennego, wymogów jego ochrony**	**10**
2.1.	Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne w gminie Sztum – stan prawny	10
2.2.	Spis obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy	10
2.3.	Ilość decyzji administracyjnych wydanych przez Wójta	13
2.4.	Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie terenów	14
2.5.	Tereny mieszkaniowe	16
2.6.	Tereny usługowo – produkcyjne	18
2.7.	Tereny zieleni	19
2.8.	Spis terenów zamkniętych	19
3.	**Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego**	**20**
3.1.	Zasoby środowiska przyrodniczego	20
3.1.1	Geomorfologia, rzeźba terenu i budowa geologiczna	20
3.1.2	Surowce naturalne - występowanie udokumentowanych złóż kopalin	21
3.1.3	Warunki geologiczno-inżynierskie	23
3.1.4	Gleby	24
3.1.5	Klimat	25
3.1.6	Hydrologia	25
3.1.7	Wody powierzchniowe	25
3.1.8	Melioracje	26
3.2.	Leśna przestrzeń produkcyjna	27
3.3.	Rolnicza przestrzeń produkcyjna	30
3.4.	Stan środowiska przyrodniczego	32
3.4.1	Przekształcenia powierzchni ziemi i zagrożenie występowania masowych ruchów ziemi	32
3.4.2	Zagrożenia stanu powietrza atmosferycznego	32
3.4.3	Klimat akustyczny	33
3.4.4	Zagrożenie i stan wód	34
3.4.5	Zagrożenie powodziowe	35
3.5.	Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	35
3.5.1	Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego	35
3.5.2	Zespoły przestrzenne	54
3.5.3	Kościoły, cmentarze	55
3.5.4	Dwory, parki dworskie, folwarki	55
3.5.5	Zespoły budowli, budowle i obiekty przemysłowe i inżynierskie	56
3.5.6	Obiekty i zespoły obiektów mieszkalnych i usługowych	57
3.5.7	Zabytki archeologiczne	66
4.	**Warunki i jakość życia mieszkańców**	**71**
4.1.	Potencjał demograficzny	71
4.2.	Sytuacja na rynku pracy	74
4.3.	Infrastruktura społeczna	75
5.	**Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia**	**81**
6.	**Potrzeby i możliwości rozwoju gminy**	**82**
7.	**Stan prawny gruntów**	**86**
8.	**Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych**	**87**
8.1.	Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody	87
8.1.1	Obszary Natura 2000	87
8.1.2	Obszary Chronionego Krajobrazu	90
8.1.3	Rezerwaty przyrody	91
8.1.4	Użytki ekologiczne	92
8.1.5	Pomniki przyrody	92
8.1.6	Korytarze ekologiczne	93
8.2.	Obiekty i obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków	93
8.3	Obiekty i obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie wód	98
9.	**Naturalne zagrożenia geologiczne**	**98**
10.	**Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych**	**99**
11.	**Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych**	**100**
12.	**Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami**	**100**
12.1.	Stan systemu komunikacji	100

12.2. Gospodarka wodno-ściekowa 106
12.3. Gospodarka odpadami 109
12.3.1 Odpady komunalne 109
12.3.2 Odpady przemysłowe 112
12.4. Sieć elektroenergetyczna 113
12.5. Gazownictwo, ciepłownictwo 114
12.6. Telefonia komórkowa 115
13. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych 115
14. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej 116

CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

1. Wprowadzenie

Gmina Sztum położona jest w południowo-wschodniej części województwa pomorskiego, w powiecie sztumskim. Zajmuje obszar o wielkości 181 km^2.

Graniczy z gminami: Stary Targ, Mikołajki Pomorskie, Ryjewo, Miłoradz, Malbork oraz z gminami Pelplin i Gniew (przez Wisłę).

Gmina składa się z następujących sołectw: Barlewice, Biała Góra, ul. Domańskiego, Czernin, Gościszewo, Gronajny, Kępina, Koślinka, Koniecwałd, Nowa Wieś, Piekło, Pietrzwałd, Postolin, Parowy, Sztumska Wieś, Sztumskie Pole, Uśnice, Zajezierze. Gmina posiada status gminy miejsko – wiejskiej.

Tabela 1 Ludność miasta i gminy Sztum ogółem według miejscowości i płci w 2009 roku

Jednostka terytorialna	ogółem	mężczyźni	kobiety
	2009	2009	2009
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Sztum - miasto	10518	4994	5524
Barlewice	50	25	25
Barlewiczki	311	159	152
Biała Góra	256	127	129
Cygusy	150	78	72
Czernin	1881	949	932
Gościszewo	808	421	387
Górki	186	95	91
Gronajny	201	97	104
Kępina	120	65	55
Koniecwałd	522	250	272
Koślinka	144	72	72
Michorowo	83	45	38
Nowa Wieś	519	270	249
Parpary	215	103	112
Piekło	356	183	173
Pietrzwałd	156	76	80
Polaszki	93	50	43
Postolin	531	260	271
Ramzy Małe	78	42	36
Szpitalna Wieś	77	44	33
Sztumska Wieś	516	256	260
Sztumskie Pole	561	285	276
Uśnice	145	69	76
Węgry	146	83	63
Zajezierze	246	131	115
Gmina ogółem	**18869**	**9229**	**9640**

źródło: GUS

W 2009 roku zamieszkiwało ją 18869 mieszkańców, 9229 to mężczyźni, 9640 kobiety. Gęstość zaludnienia w 2009r. wynosiła 104 osoby na 1 km^2. Siedzibą władz gminnych jest Sztum.

2. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu oraz stan ładu przestrzennego, wymogi jego ochrony

2.1. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne w gminie – stan prawny.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego ma charakter obowiązkowy. Prace nad nim podejmowane są na mocy uchwały Rady Miejskiej. Zadaniem własnym gminy, wynikającym z ustawy o samorządzie gminnym jest m.in. prowadzenie polityki w zakresie gospodarowania przestrzenią i zapewnienie ładu przestrzennego. Zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki terytorialne, zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów oraz określania zasad ich zagospodarowania i zabudowy są określone w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. 2012.647 j.t. z późn. zm.) . W celu określenia polityki np. przestrzennej, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego sporządza się studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które nie jest aktem prawa miejscowego tylko dokumentem kierunkowym, stanowiącym podstawę polityki przestrzennej władz samorządowych. Aktami prawa miejscowego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Miasto i Gmina Sztum posiada „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego", które Rada Miejska w Sztumie uchwaliła uchwałą nr XLIII/341/2002 z dnia 27 kwietnia 2002r.

Obowiązujące pozostają wszystkie sporządzone plany miejscowe oraz ich zmiany uchwalone po 1 stycznia 1995 r., które zostały opracowane na podstawie ustawy 7 lipca 1994 r., o zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawy z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Na podstawie sporządzonego planu miejscowego inwestor może zlecić wykonanie dokumentacji budowlanej i ubiegać się o decyzje o pozwoleniu na budowę, wydawaną przez Starostę Powiatu. Starosta Powiatu z dniem 1 stycznia 2004 roku stracił prawo upoważniania burmistrzów i wójtów do wydawania takich decyzji w swoim imieniu.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przewiduje dla terenów przeprowadzenia dwóch różniących się procedur zmierzających do ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu:

- lokalizację inwestycji celu publicznego ustala się w drodze decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego,
- sposób zagospodarowania przestrzennego terenu i warunki zabudowy dla innych inwestycji ustala się w drodze decyzji o warunkach zabudowy.

Wykonanie projektu decyzji musi dokonać osoba wpisana na listę izby samorządu zawodowego urbanistów albo architektów. Przygotowaną decyzję przez uprawnioną osobę wydaje Burmistrz. Wyjątkiem w tej kwestii są inwestycje celu publicznego na terenach zamkniętych, dla których organem właściwym jest wojewoda.

2.2. Spis obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy.

Na dzień sporządzania niniejszej zmiany studium Rada Miejska uchwaliła następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

1) Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla obszaru Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej uchwalony Uchwałą nr VII/37/2007 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 31.03.2007r. Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego nr 103 z dnia 31.05.2007r..

2) Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla obszaru Kępina uchwalony Uchwałą nr XX/60/2007 Rady Miejskiej W Sztumie z dnia 26.06.2007 r. Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego nr 146 poz. 2749 z dnia 24.10.2007r.

3) Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla obszaru „w obrębie II miasta Sztum" uchwalonego Uchwałą nr VII/36/2007 Rady Miejskiej w Sztumie z 31.03.2007 r. Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego nr 103 z dnia 31.05.2007

4) Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla obszaru „Centrum Miasta Sztum" uchwalony Uchwałą nr XVII/117/07 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 20.12.2007r. Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego nr 15 poz.384 i 385 z dnia 28.02.2008

5) Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla obszaru w obrębie Sztumskie Pole uchwalony Uchwałą nr XXVII/182/2008 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 30.08.2008r. Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego nr 115 poz.2750 z dnia 27.10.2008 r.

6) Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla obszaru w obrębie Czernina uchwalony Uchwałą nr LII/415/2010 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 10 listopada 2010r. Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego nr 159 poz.3234 z dnia 16 grudnia 2010r.

7) Zmiana Miejscowego planu Zagospodarowania Przestrzennego Sztumskie Pole (Uchwała nr XXVII/182/2008 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 30.08.2008 r.) w zakresie obszarowym obejmującym teren wydzielenia wewnętrznego 19/1.1.KP w jednostce urbanistycznej 05.UU.19 uchwalona Uchwałą nr X/75/2011 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 30.08.2011 r. Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego Nr 171 poz. 3937 z dnia 20 grudnia 2011r.

8) Zmiana Miejscowego planu Zagospodarowania Przestrzennego Sztumskie Pole (Uchwała nr XXVII/182/2008 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 30.08.2008 r.) w zakresie obszarowym obejmującym część działki 253/2 położonej w jednostce urbanistycznej 04.MN.05 uchwalona Uchwałą nr X/74/2011 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 30.08.2011 r. Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego Nr 171 poz. 3936 z dnia 20 grudnia 2011r.

9) Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru „Centrum Miasta Sztum" Ograniczonego Ulicami: Kochanowskiego, Parku Miejskiego, brzegiem Jeziora Barlewickiego, skrzyżowaniem ulic Barczewskiego i Jagiełły oraz brzegiem Jeziora Sztumskiego do plaży miejskiej poprzez cześć ul. Reja do skrzyżowania ulic Sienkiewicza i Nowowiejskiego do ulicy Kochanowskiego (Uchwałą Nr XXVI/249/2012 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 29 grudnia 2012 r.) Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego poz. 1293z dnia 6 marca 2013r.

Główne kierunki zmiany przeznaczenia w uchwalonych planach to:

- wprowadzenie funkcji zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej,
- wprowadzenie funkcji zabudowy mieszkaniowo- usługowej,
- wprowadzenie szeroko rozumianej funkcji usługowej (zabudowa sakralna, turystyka i rekreacja, tereny użyteczności publicznej),
- wprowadzenie funkcji przemysłowej,
- wprowadzenie funkcji komercyjnej,
- obsługa produkcji w gospodarstwach rolnych
- tereny ogródków działkowych
- tereny rolnicze
- grunty przeznaczone pod zalesienie
- zabudowa garażowa i gospodarcza
- zieleń urządzona
- wody powierzchniowe
- wprowadzenie funkcji komunikacyjnej,
- tereny infrastruktury technicznej.

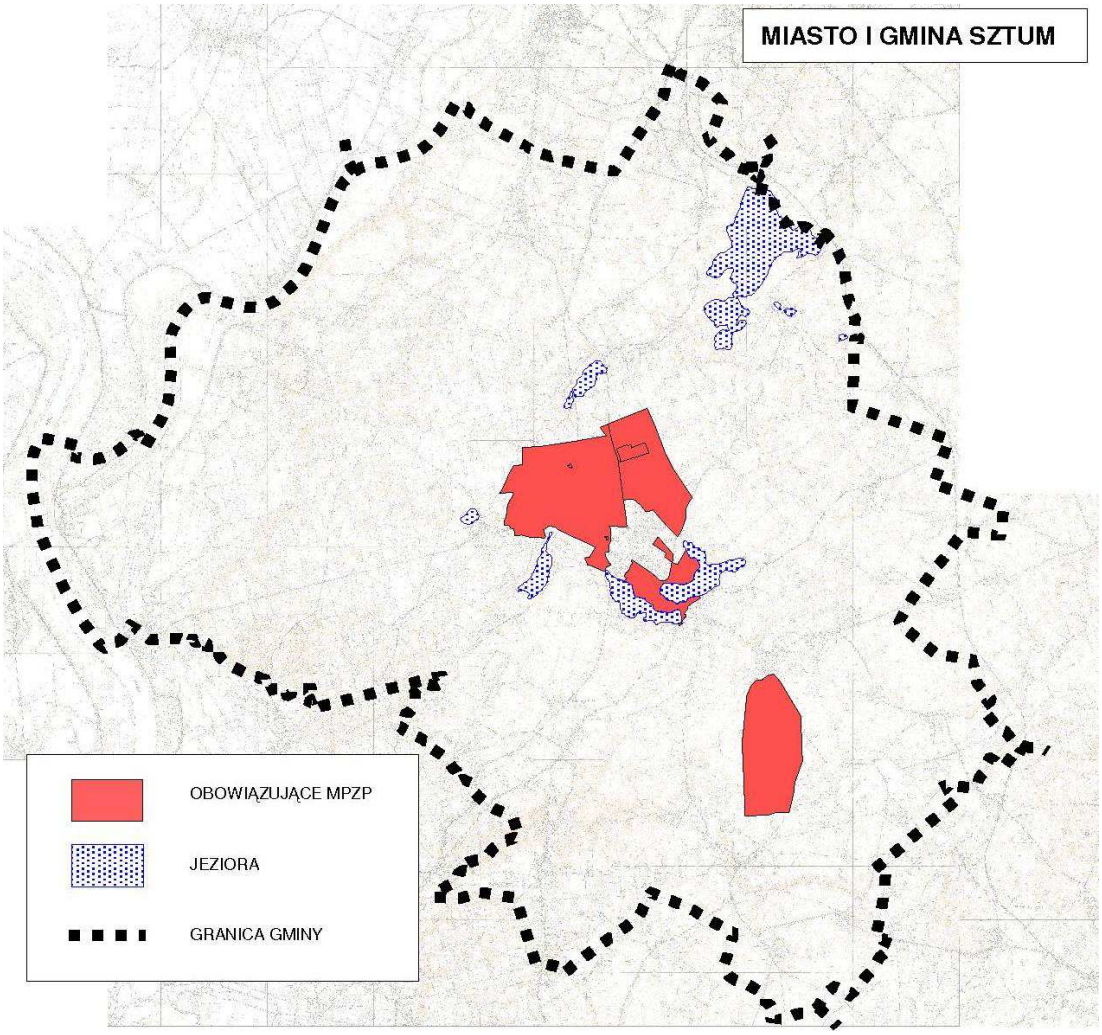

Rysunek 1 Procent pokrycia obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania obszaru miasta i gminy Sztum
źródło: opracowanie własne

Sytuacja planistyczna miasta i gminy Sztum w czerwcu 2012r. przedstawiała się następująco: pokrycie obszarami posiadającymi miejscowe plany sięgało nieco powyżej 5% powierzchni ogólnej gminy (miasto 36 %, obszar wiejski – 4,3 %). Poniżej przedstawiono graficznie procent pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania obszaru miasta i gminy Sztum.

2.3. Ilość decyzji administracyjnych wydanych przez Burmistrza

Analiza wydanych w latach 2009-2011 na obszarze miasta i gminy Sztum decyzji o warunkach zabudowy pozwala wnioskować o aktualnych kierunkach rozwoju zagospodarowania przestrzennego na tym obszarze.

W latach 2009 - 2012 wydano 461 decyzji, z czego 403 były to decyzje o warunkach zabudowy, a 49 to decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Burmistrz wydał też 9 decyzji odmownych.

Wydane decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego z 2009r. dotyczyły:

- przebudowa odcinka drogi wojewódzkiej w Barlewicach;
- budowa terenu rekreacyjnego w obrębie Sztum;
- budowa sieci wodociągowej w Pietrzwałdzie;
- budowa linii kablowej w Nowej Wsi, Białej Górze oraz linii napowietrznej w Gościszewie;
- budowa odcinka ścieżki pieszorowerowej w Kępinie;
- przebudowa linii telekomunikacyjnej w Sztumskiej Wsi;
- budowa sieci teletechnicznej w mieście Sztum;
- budowa gazociągu w Zajezierzu i Barlewicach
- budowa stacji bazowej w Sztumie

Wydane decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego z 2010r. dotyczyły:

- budowa linii kablowej w Gościszewie, Koniecwałdzie, Sztumskiej Wsi i Barlewicach oraz budowa linii napowietrznej w Zajezierzu;
- budowa gazociągu w Gościszewie;
- remont drogi gminnej w Gościszewie;
- budowa stanowisk cumowniczych w Białej Górze;
- adaptacja budynku na świetlicę wiejską – Biała Góra;

Wydane decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego z 2011r. dotyczyły:

- budowy linii kablowej w miejscowościach Zajezierze, Gościszewo oraz budowa linii kablowej w obrębie Sztum, Barlewice, Kępina i Sztumska Wieś dla obsługi farmy wiatrowej Postolin;
- budowa 23 turbin wiatrowych w Postolinie;
- budowa sieci wodociągowej w Nowej Wsi;
- budowa odcinku gazociągu;
- przebudowa mostu w Nowej Wsi;
- zagospodarowanie stadionu obrębie Sztum.

Wydane decyzje o ustaleniu lokalizacji celu publicznego z 2012 r. dotyczyły:

- rozbudowy cmentarza w Zajezierzu;
- przebudowy dróg osiedlowych w Sztumie;
- budowy linii elektroenergetycznych w Zajezierzu, Barlewicach, Sztumskiej Wsi, Sztumie;
- budowy gazociągu Sztumskie Pole – Uśnice, w Sztumie oraz w Zajezierzu;
- budowy świetlicy wiejskiej w Białej Górze;

Tabela 2 Wydane decyzje administracyjne w latach 2009-2012.

Lata	Decyzje			RAZEM
	o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu	o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	odmowne	
2009	120	13	4	137
2010	104	9	1	114
2011	98	11	3	112
2012*	81	16	1	98
Razem:	403	49	9	461

Źródło: dane udostępnione przez Urząd Miasta i Gminy Sztum, 2009-2011.
** dane za rok 2012, stan na dzień 10.12.2012r.*

W 2009 roku na 120 wydanych decyzji o warunkach zabudowy zdecydowana większość dotyczyła budowy bądź rozbudowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych lub adaptacji budynków na cele mieszkaniowe. Reszta decyzji dotyczyła budowy garaży, budynków gospodarczych, wiat, stawu, a także rozbudowy warsztatu samochodowego, adaptacji budynku na stolarnię, budowy pawilonu handlowego, budowy budynku magazynowo-biurowego, myjni bezdotykowej oraz budowy zjazdu.

W roku 2010 na 104 wydanych decyzji o warunkach zabudowy zdecydowana większość również dotyczyła budowy bądź rozbudowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych, zmiany sposobu użytkowania budynków na cele mieszkaniowe. Pozostałe decyzje dotyczyły budowy hali magazynowej, dwóch hal produkcyjnych, silosa, elektrociepłowni na biomasę, myjni bezdotykowej, wiaty, ośrodka rehabilitacyjnego, domu weselnego, czterech stawów wodnych.

W roku 2011 na 98 wydanych decyzji o warunkach zabudowy również ogromna większość dotyczyła budowy, rozbudowy budynków mieszkalnych lub zmiany użytkowania, adaptacji budynków na cele mieszkaniowe. Pozostałe decyzje dotyczyły budowy garaży, zakładu produkcji biopaliw, budynku diagnostyki i obsługi pojazdów, myjni bezdotykowej, 8 wiat magazynowych, ujęcia wody, sieci kablowej średniego napięcia, magazynu, budowy masztu pomiarowego wiatru, warsztatu, zbiornika na ścieki oraz budowy stalowych zbiorników.

W roku 2012 na 81 wydanych decyzji o warunkach zabudowy zdecydowana większość dotyczyła budowy bądź rozbudowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Pozostałe decyzje dotyczyły budowy elektrociepłowni, garaży, budowy zjazdu, budynku handlowego, rozbudowy masarni, budowy stawu, rozbudowy pralni, budowy hali magazynowej, zbiornika na ścieki, rozbudowy stacji uzdatniania wody.

W przypadku konieczności ustalenia warunków zabudowy na terenach zamkniętych, decyzje o warunkach zabudowy, decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego na terenach zamkniętych wydaje wojewoda. W przypadku opracowania miejscowego planu zagospodarowania, w którego granice opracowania włączono tereny zamknięte, ustala się tylko granice tych terenów oraz granice ich stref ochronnych. W strefach ochronnych ustala się ograniczenia w zagospodarowaniu i korzystaniu z terenów, w tym zakaz zabudowy.

2.4. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie terenów.

Tabela 3 Użytkowanie ziemi w mieście i gminie Sztum (stan na dzień 27.06.2012r.)

Rodzaj użytku	MIASTO	GMINA
	[%]	[%]
Użytki rolne	**31,74**	**62,68**
grunty orne	24,06	50,78

sady	0,50	0,96
łąki	3,13	4,58
pastwiska	3,27	4,22
grunty rolne zabudowane	0,71	1,67
grunty pod stawami	0,00	0,01
rowy	0,07	0,47
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	**0,59**	**27,99**
lasy	0,08	27,49
zadrzewienia i zakrzewienia	0,51	0,50
Grunty zabudowane i zurbanizowane	**39,36**	**3,31**
tereny mieszkaniowe	20,19	0,33
tereny przemysłowe	2,02	0,12
inne tereny zabudowane	5,90	0,16
zurbanizowane tereny niezabudowane	0,44	0,06
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	2,64	0,13
użytki kopalne	0,00	0,03
tereny komunikacyjne w tym:	**8,17**	**2,48**
drogi	7,25	2,20
tereny kolejowe	0,84	0,28
inne tereny komunikacyjne	0,08	0,00
Nieużytki	**1,60**	**2,45**
Grunty pod wodami	**25,90**	**3,55**
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	25,90	3,41
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	0,00	0,14
Tereny różne	**0,81**	**0,02**
RAZEM:	**100,00**	**100,00**

źródło: Starostwo Powiatowe w Sztumie

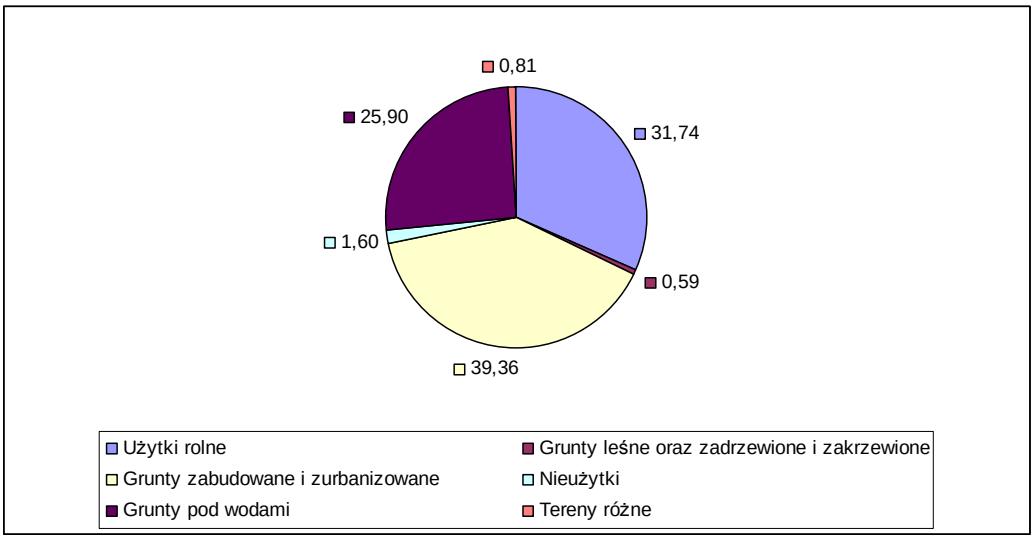

Rysunek 2 Wykres przedstawiający użytkowanie ziemi w mieście Sztum

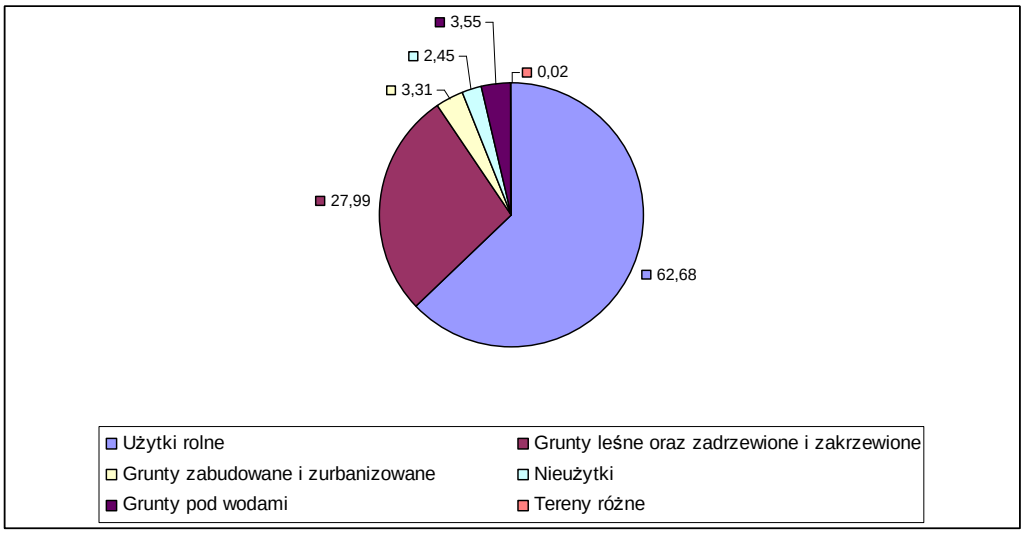

Rysunek 3 Wykres przedstawiający użytkowanie ziemi w gminie wiejskiej Sztum

Jak wynika z powyższej tabeli największy udział procentowy w powierzchni miasta Sztumu mają grunty zabudowane i zurbanizowane, które zajmują 39,36 %. Drugim co do wielkości rodzajem użytków są użytki rolne- 31,74 %, trzecim grunty pod wodami 25,90 %. W gminie Sztum natomiast sytuacja przedstawia się następująco: użytki rolne 62,68 %, grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia 27,99%, grunty zabudowane i zurbanizowane 3,31 %.

2.5. Tereny mieszkaniowe

Tabela 4 Zasoby mieszkaniowe w mieście i gminie Sztum

	Jednostka miary	2009	2010
ZASOBY MIESZKANIOWE			
Zasoby mieszkaniowe wg form własności			
ogółem			
mieszkania	mieszk.	5792	5816
izby	izba	22056	22182
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	397309	400405
Zasoby mieszkaniowe gmin (komunalne)			
mieszkania ogółem			
mieszkania	mieszk.	598	-
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	27399	-
mieszkania socjalne			
mieszkania	mieszk.	35	-
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	1051	-
Zasoby mieszkaniowe wg lokalizacji			
ogółem			
mieszkania	mieszk.	5792	5816
izby	izba	22056	22182
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	397309	400405
w miastach			
mieszkania	mieszk.	3583	3584
izby	izba	13082	13088
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	222307	222417

na wsi			
mieszkania	mieszk.	2209	2232
izby	izba	8974	9094
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	175002	177988
Mieszkania niezamieszkane w zasobie gminy (pustostany)			
ogółem	mieszk.	8	-
Budynki mieszkalne w gminie			
ogółem	bud.	2255	2288
Zasoby mieszkaniowe gminne sprzedane			
w budynkach sprzedanych w całości			
mieszkania	mieszk.	2	-
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	104	-
w domach wielorodzinnych			
mieszkania	mieszk.	22	-
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	1073	-
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne			
ogółem			
wodociąg	mieszk.	5704	5728
ustęp spłukiwany	mieszk.	5445	5470
łazienka	mieszk.	5250	5275
centralne ogrzewanie	mieszk.	4885	4910
gaz sieciowy	mieszk.	3643	3645
w miastach			
wodociąg	mieszk.	3578	3579
ustęp spłukiwany	mieszk.	3526	3527
łazienka	mieszk.	3375	3376
centralne ogrzewanie	mieszk.	3199	3200
gaz sieciowy	mieszk.	3183	3183
na wsi			
wodociąg	mieszk.	2126	2149
ustęp spłukiwany	mieszk.	1919	1943
łazienka	mieszk.	1875	1899
centralne ogrzewanie	mieszk.	1686	1710
gaz sieciowy	mieszk.	460	462
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań			
w miastach			
wodociąg	%	99,9	99,9
łazienka	%	94,2	94,2
centralne ogrzewanie	%	89,3	89,3
na wsi			
wodociąg	%	96,2	96,3
łazienka	%	84,9	85,1
centralne ogrzewanie	%	76,3	76,6

Źródło: GUS

Analiza danych pozyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego z 2010 r. wykazała iż mieszkańcy miasta i gminy Sztum zamieszkiwali w 5816 mieszkaniach. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania ogółem wynosiła 68,8 m^2. W przeliczeniu na 1 mieszkańca przypadało więc 22 m^2 ogólnej powierzchni mieszkalnej. Znacząca większość mieszkań wyposażona jest w podstawowe instalacje komunalne – w mieście Sztum - wodociąg (99,9 %), łazienkę (94,2 %), centralne ogrzewanie (89,3 %), w gminie Sztum - wodociąg (96,3 %), łazienkę (85,1 %), centralne ogrzewanie (76,6 %).

2.6. Tereny usługowo – produkcyjne.

Gmina Sztum jest gminą rolniczą o korzystnych warunkach rozwoju gospodarki żywnościowej, co jest szansą dla przemysłu przetwórczego. W pobliżu funkcjonuje dużo zakładów o profilu rolniczym „ADM S.A. Czernin", „JK PRO ROL" w Czerninie, „Gospodarstwo Rolne Postolin Sp. z o.o.", „Gospodarstwo Rolne Konpol Sp. z o.o." w Koniecwałdzie , „Przedsiębiorstwo Produkcji Sadowniczej Sp. z o.o." w Czerninie, „Grupa Producentów Rolnych Gronajny Sp. z o.o." oraz firma Sonac w Uśnicach. Na terenie gminy występują zakłady przemysłowe: metalowe, paszowe, meblowe, mineralne. W roku 2010 wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarczych przedstawiały się następująco:

- w mieście Sztum funkcjonowało 1184 podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności;
- na obszarze wiejskim było to 693 podmioty na 10 tys. ludności;
- klasy wielkości przedsiębiorstw według liczby pracujących dla miasta i gminy ogółem przedstawiały się następująco: 94 % (0-9 pracowników), 4,5 % (10-49 pracowników), 1% (50 – 249 pracowników), 0,5 % (250-999 pracowników).

Większe przedsiębiorstwa , które prowadzą działalność na terenie miasta i gminy Sztum:

- ADM S.A. Czernin – produkcja spożywcza
- Elita Sp. z o.o. – Sztumskie Pole – produkcja mebli łazienkowych
- Safari Sp. z o.o. - Sztum - produkcja i dystrybucja ekologicznego opału
- Widok Energia Sp. z o.o. - Koniecwałd – elektrociepłownia na biomasę
- Widok Natura Sp. z o.o. – Koniecwałd - Zakład produkcji biopaliwa i energii elektrycznej z biomasy
- Eolica Postolin Sp. z o.o. – produkcja energii
- Iberdrola Engineering and Construction Poland Sp. z o.o – produkcja, transmisja i dystrybucja energii
- A. Krupa – kopaliny - Nowa Wieś
- Usługi Trans – Wod – Kan E. Miklewicz
- JK Pro Rol Czernin – przedsiębiorstwo rolnicze, hodowla
- Sonac Uśnice – wytwórca komponentów do produkcji karmy dla zwierząt domowych oraz pasz
- Elita – Sztumskie Pole – produkcja mebli kuchennych
- Vobos Inwest Sztum – produkcja opakowania do artykułów spożywczych

dla zwierząt hodowlanych

- Gospodarstwo Rolne Postolin Sp. z o.o.
- Gospodarstwo Rolne Konpol Sp. z o.o. w Koniecwałdzie
- Przedsiębiorstwo Produkcji Sadowniczej Sp. z o.o." w Czerninie
- Grupa Producentów Rolnych Gronajny Sp. z o.o.
- Zakład Metalowy Fila – produkcja wodomierzy

Na terenie gminy Sztum działa Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna: Podstrefa Sztum. Strefa zlokalizowana jest w sąsiedztwie drogi krajowej nr 55. Całkowita jej powierzchnia to 12,47 ha. Obszary inwestycyjne wyposażone są w drogi, media (wodociąg, kanalizację, gaz ziemny, energię elektryczną, linie telefoniczne). Przeznaczenie terenu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego to produkcja. Istnieje możliwość powiększenia ternu inwestycyjnego. Teren jest płaski, obecnie nie użytkowany, bonitacyjnie stanowią go grunty rolnicze klas IVa, IVb oraz V.

Połączenia transportowe:

- droga krajowa nr 55 obok działki
- porty morskie – Gdańsk 60 km, Gdynia 75 km
- Kolej – 2,5 km
- bocznica kolejowa – 2,5 km
- najbliższe lotnisko międzynarodowe – Gdańsk 61 km
- najbliższe miasto wojewódzkie – Gdańsk 55 km

Dodatkowo na terenie obowiązują zwolnienia z podatku od nieruchomości.

Aktualnie toczą się dwa postępowania w sprawie wydania decyzji określających środowiskowe uwarunkowania dla zakładu depolimeryzacji tworzyw sztucznych oraz palarni i mieszalni kaw.

2.7. Tereny zieleni.

W skład terenów zielonych na terenie gminy wchodzą:

- zieleń cmentarna – cmentarze w Sztumie przy ul. Domańskiego –Pieniężnego, przy ul. Kochanowskiego,
- parki – Park Miejski w Sztumie,
- lasy - kompleks leśny znajdujący się w środkowo – zachodniej części gminy oraz niewielkie kompleksy leśne znajdujące się w obrębach Nowa Wieś i Barlewice, będące w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego – Nadleśnictwo Kwidzyn,
- zieleń publiczna urządzona i nieurządzona – zieleńce, trawniki, skwery, ciągi drzew wzdłuż dróg,
- ogrody działkowe:
    - przy ulicy Kasprowicza w Sztumie,
    - przy ulicy Kopernika i ulicy Czarnieckiego w Sztumie,
    - w miejscowości Kępina, tuż za administracyjną granicą miasta,
    - w Czerninie.

2.8. Spis terenów zamkniętych

Na podstawie art. 4 ust. 2a ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. 2010.193.1287 j.t. z późniejszymi zmianami) tereny zamknięte są ustalane przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych w drodze decyzji. Minister Infrastruktury określił w Decyzji nr 45 z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych, że za tereny zamknięte uznaje się zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, tereny, na których są usytuowane linie kolejowe.

Poniżej przedstawiono tabelę zawierającą wykaz terenów zamkniętych w gminie Sztum, które łącznie zajmują powierzchnię ok. 52,3 ha.

Tabela 5 Wykaz terenów zamkniętych w gminie Sztum

Lp.	Gmina/Miasto	Obręb geodezyjny	Nr działki	Pow. (ha)
1.	Sztum	Gościszewo	296	6,6800
2.	Sztum	Gronajny	19	6,1200
3.	Sztum	Gronajny	22	0,5400
4.	Sztum	Gronajny	161	2,5200
5.	Sztum	Koniecwałd	32	2,1800
6.	Sztum	Koniecwałd	33	0,7200
7.	Sztum	Koniecwałd	39	0,1900

8.	Sztum	Koniecwałd	156	1,8600
9.	Sztum	Koniecwałd	168	1,5000
10.	Sztum	Koślinka	88	4,6100
11.	Sztum	Nowa Wieś	1	0,1200
12.	Sztum	Nowa Wieś	2	0,0900
13.	Sztum	Nowa Wieś	26	0,7200
14.	Sztum	Nowa Wieś	395	1,6600
15.	Sztum	Nowa Wieś	396	0,1800
16.	Sztum	Pietrzwałd	140	2,9200
17.	Sztum	Sztumska Wieś	83	0,4100
18.	Sztum	Sztumska Wieś	88	0,2200
19.	Sztum	Sztumska Wieś	96	1,5300
20.	Sztum	Sztumska Wieś	203	1,4400
21.	Sztum	Sztumska Wieś	335	3,1200
22.	Sztum	Sztumskiw Pole	28/1	0,1000
23.	Sztum	Sztumskiw Pole	28/3	0,1108
24.	Sztum	Sztumskiw Pole	28/4	0,8651
25.	Sztum	Sztumskiw Pole	28/5	0,1585
26.	Sztum	Sztumskiw Pole	28/6	0,5128
27.	Sztum	Uśnice	470/1	2,8200
28.	Sztum	Zajezierze	167	0,6500
29.	Sztum	Zajezierze	168	0,1200
30.	Sztum	Zajezierze	181	3,7400
31.	Sztum M.	Sztum 4	2	0,6969
32.	Sztum M.	Sztum 5	25/9	1,9326
33.	Sztum M.	Sztum 6	43/5	1,2123

źródło: Dziennik Urzędowy Ministra Infrastruktury Nr 14 z dnia 30 grudnia 2009 r., poz. 51

3. Stan środowiska w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego

3.1. Zasoby środowiska przyrodniczego

Miasto i gmina Sztum położone są na Pojezierzu Iławskim, w jego północno – zachodniej części, na styku z doliną rzeki Wisły i Żuławami wiślanymi (deltą Wisły). Na obszarze gminy Sztum znajduje się rozwidlenie rzeki Wisły na dawną Leniwkę i Nogat, ze śluzą w Białej Górze. Rzeka Nogat ogranicza obszar gminy Sztum od strony północno – zachodniej. Północno – zachodni fragment obszaru gminy, leżący pomiędzy Wisłą i Nogatem, znajduje się w obrębie Żuław Wiślanych. Gmina składa się z 18 sołectw: Barlewice, Biała Góra, Czernin, Gościszewo, Gronajny, Kępina, Koniecwałd, Koślinka, Nowa Wieś, Parowy, Piekło, Pietrzwałd, Postolin, Sztumska Wieś, Sztumskie Pole, Uśnice, Zajezierze i sołectwo ulicy Domańskiego (miasto Sztum).

3.1.1 Geomorfologia, rzeźba terenu i budowa geologiczna.

Ukształtowanie i budowa Pojezierza Iławskiego w części obejmującej obszar miasta i gminy Sztum wiąże się z fazą pomorską zlodowacenia północnobałtyckiego. Obszar ten położony jest na wysoczyźnie morenowej, o generalnym nachyleniu w kierunku północnym i wschodnim. Skarpa wysoczyzny Pojezierza Iławskiego przebiega północno – zachodnim i zachodnim skrajem obszaru gminy. W rejonie krawędzi wysoczyzny wysokości terenu osiągają wysokości do ok. 70 m npm.

Obszar wysoczyzny buduje tutaj morena denna, wśród której wznoszą się pagóry moreny czołowej o rzędnych 60 – 70 m npm (max ok. 80 m npm). Osiągają one kulminację na linii Sztumska Wieś - Czernin – Pietrzwałd. Powierzchnia moreny została w wielu miejscach przekształcona przez bryły martwego lodu. Powstały liczne zagłębienia bezodpływowe a także kilka jezior rynnowych.

W południowej części gminy, w paśmie terenów rozciągającym się od Nowej Wsi przez rejony Postolina, fermy Czernin i miejscowości Ramzy występują zbudowane z piasków sandry. Pod powierzchnią terenu występują zagłębienia zbudowane z utworów plejstoceńskich i holoceńskich – glin i piasków różnoziarnistych. Na przedpolu glin morenowych, wśród piasków w rejonie Czernina i Sztumskiej Wsi występują holoceńskie utwory zastoiskowe – muły i iły o nieciągłych i krótkich seriach.

Zagłębienia bezodpływowe wysoczyzny są wypełnione torfem, gytią i kredą jeziorną. Żuławski fragment obszaru gminy położony w rejonie rozwidlenia Nogatu i Wisły, budują aluwia i utwory bagienne - torfy podścielone piaskami i żwirami rzecznymi oraz piaski różnoziarniste.

3.1.2 Surowce naturalne - występowanie udokumentowanych złóż kopalin

Według Mapy Geośrodowiskowej Polski (arkusz Sztum i Gniew) na obszarze gminy Sztum występują złoża kopalin, w miejscowościach: Sztumskie Pole (obecnie prawie w całości wyeksploatowane), Postolin – Cygusy, Nowa Wieś, Koślinka.

Tabela 6 Złoża kopalin znajdujące się na terenie gminy Sztum oraz ich charakterystyka gospodarcza

Lp.	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Wiek kompleksu	Zasoby geologiczne w tys. ton	Zastosowanie kopaliny
1	Sztumskie Pole VIII	p	Q	50	Skb
2	Sztumskie Pole IX	p	Q	64	Skb
3	Sztumskie Pole X	p	Q	20	Skb
4	Sztumskie Pole II	p	Q	19	Skb
5	Sztumskie Pole VII	p	Q	0	Skb
6	Sztumskie Pole	p	Q	13	Skb
7	Nowa Wieś I	p	Q	21	Sd, Skb
8	Nowa Wieś III	p	Q	60	Sd, Skb
9	Nowa Wieś II	p	Q	113	Skb
10	Postolin - Cygusy	kj, t*	Q	1030, 58*	Sr
11	Nowa Wieś	g(gc)	Q	464	Scb
12	Koślinka	p	Q	64	Skb
13	Nowa Wieś IV	p	Q	111	Skb
14	Nowa Wieś V	p	Q	168	Skb
	Sztumskie Pole	p	Q	-	-
	Nowa Wieś	pż	Q	-	-

źródło: objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski, arkusz Sztum

* - dla torfu tys. m^3
p - piaski, pż – piaski i żwiry, kj - kreda jeziorna, t – torfy, g(gc) – gliny ceramiki budowlanej,
Q – czwartorzęd
Sd – drogowe, Skb – kruszyw budowlanych, Scb – ceramiki budowlanej, Sr – rolnicze

Złoże gliny ceramiki budowlanej zlokalizowane jest w Nowej Wsi. Wszystkie złoża są wieku czwartorzędowego. Złoża rejonu Sztumskie Pole stanowią drobnoziarniste piaski eoliczne przechodzące w kierunku spągu w średnioziarniste piaski wodnolodowcowe bez domieszek żwiru. Miąższość serii złożowej waha się od 0,78 do 8,6m. Złoże rejonu „Koślinka" składa się z piasków bardzo drobnoziarnistych, piasków gliniastych

i drobnoziarnistych zaglinionych, które występują także w spągu złoża. Złoże rejonu „Nowa Wieś IV" oraz „Nowa Wieś V" zbudowane są głównie z piasków średnioziarnistych i różnoziarnistych często zaglinionych, a w części stropowej z piasków zaglinionych ze żwirem. Spąg serii złożowej wyznaczają piaski pylaste i gliny zwałowe. Złoże kredy jeziornej i gytii wapiennej „Postolin-Cygusy" znajduje zastosowanie w rolnictwie. Złoże jest zawodnione i stanowi: zasób torfu – 36,7 tyś. ton natomiast miąższość osadów węglanowych wynosi od 0,9 do 8,8m. Miąższość złoża gliny zwałowej do produkcji cegły pełnej „Nowa Wieś" wynosi od 1,8 do 10,6m.

W złożach „Nowa Wieś I" (Jurys, 1991) i „Nowa Wieś III" (Medyńska, 1998a) kopaliną są piaski wodnolodowcowe o nieznacznej domieszce żwiru, miejscami przechodzące w warstwy pospółki. Powierzchnia złóż wynosi odpowiednio 0,75 ha i 2,01 ha, a obszary złóż ściśle do siebie przylegają. Kruszywo po uszlachetnieniu odpowiada piaskom zwykłym do betonów i zapraw budowlanych oraz do celów budownictwa drogowego. Złoża są suche. Ponieważ złoże „Nowa Wieś III" zajmuje część terenu należącego wcześniej do złoża „Nowa Wieś I", więc dokonano rozliczenia zasobów tego złoża w dodatku do karty rejestracyjnej (Medyńska, 1998b).

Złoże piasków i żwirów „Nowa Wieś II" (Stepowicz, 1991, 1994) zostało udokumentowane na powierzchni 5,27 ha. Miąższość złoża waha się od 1,7 do 2,7 m. Kruszywo może być stosowane do celów budowlanych. Złoże jest suche.

Wszystkie złoża wymienione w tabeli powyżej zostały sklasyfikowane jako złoża powszechne, licznie występujące, łatwo dostępne oraz małokonfliktowe.

Według danych Starostwa Powiatowego w Sztumie, aktualnie (wrzesień 2012) na terenie gminy znajdują się następujące obszary górnicze (numer porządkowy zgodny z oznaczeniem na załączniku graficznym do Studium):

1. Koślinka I
2. Nowa Wieś IV
3. Nowa Wieś V
4. Nowa Wieś VI
5. Nowa Wieś IX
6. Nowa Wieś VIII
7A. Nowa Wieś X A
7B. Nowa Wieś X B

W rejonie miejscowości Sztumskie Pole piaski wydobywano od końca lat 70 – tych. Złoże „Sztumskie Pole" eksploatowano z przerwami w latach 1979-1992. W pierwszej połowie lat 90 – tych udokumentowano i eksploatowano złoża piasków „Sztumskie Pole II' (1991-1992), „Sztumskie Pole VII" (1996-1998) i „Sztumskie Pole X" (1999-2000). Zasoby złoża „Sztumskie Pole VII" zostały w całości wyeksploatowane, a w pozostałych złożach zasoby kruszywa nie przekraczają 20 tys. t. Wyrobiska poeksploatacyjne zostały zrekultywowane w kierunku leśnym i wodnym.

Koncesje dla złoża „Sztumskie Pole IX", dotychczas nieeksploatowanego, została wygaszona w 2001 roku. Użytkownik złoża „Sztumskie Pole VIII" posiadał koncesję, lecz nie rozpoczął eksploatacji. W latach 1990-1995 eksploatowane były złoża „Sztumskie Pole III", „Sztumskie Pole V", „Sztumskie Pole VI", ale ze względu na błędy proceduralne przy wydawaniu koncesji oraz wzajemne nakładanie się granic złóż, koncesje zostały cofnięte. Piaski ze złoża „Sztumskie Pole" eksploatowano od 1984 do końca lat 80-tych na potrzeby cegielni w Nowej Wsi. Surowiec ze złoża został całkowicie wyeksploatowany. Wyrobisko zostało częściowo zrekultywowane. W sąsiedztwie eksploatowanego złoża piasków „Nowa Wieś V" od 1991 do 1992 roku firma „Izomax" ze Sztumu

eksploatowała kruszywo piaszczysto-żwirowe ze złoża „Nowa Wieś". Złoże zostało w całości wyeksploatowane. Wyrobisko pozostało niezrekultywowane.

Pomiędzy miejscowościami Postolin i Cygusy w latach 1990–2004 eksploatowano okresowo złoże kredy jeziornej i torfu „Postolin-Cygusy". W pierwszym etapie kredę jeziorną pozyskiwano z pola D (położonego na wschód od miejscowości Cygusy), a od 2000 r. eksploatowano kredę jeziorną i torf z pola C1 (położonego na zachód od Cygus). Użytkownikiem złoża była Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Sztumie. Obecnie teren po byłej eksploatacji został całkowicie zrekultywowany w kierunku rolnym. Możliwe jest wznowienie eksploatacji kredy jeziornej z pola D.

Złoże glin do produkcji cegły pełnej „Nowa Wieś" wykorzystywane było od lat 40. do 1993 roku na potrzeby cegielni w Nowej Wsi. W latach 90. cegielnia została zlikwidowana, a wydobycie zaniechane. Na terenie tzw. kopalni właściwej (mniejsze pole eksploatacyjne) utworzone zostało gminne składowisko odpadów. Pozostałe wyrobiska zostały zrekultywowane.

Złoże piasku „Nowa Wieś III", udokumentowane w roku 1998, objęło część zasobów złoża „Nowa Wieś I", które rozliczono dodatkiem. Koncesjobiorca nie podjął wydobycia na złożu „Nowa Wieś III", a koncesja została wygaszona w 2001 roku ze względu na niską jakość kopaliny. Niewielkie wyrobiska poeksploatacyjne na złożu piasku „Nowa Wieś I" nie zostały zrekultywowane. Złoże piasku i żwiru „Nowa Wieś II" było eksploatowane w latach 1991–1998. Zasoby w większej części wyeksploatowano, a wyrobisko poeksploatacyjne nie zostało zrekultywowane.

3.1.3 Warunki geologiczno – inżynierskie

Warunki geologiczno-inżynierskie na obszarze gminy Sztum określono z pominięciem: rejonów występowania złóż kopalin, rejonów zwartej zabudowy miejskiej Sztumu, ob. obszarów występowania gruntów ornych wysokich klas bonitacyjnych (I–IVa), łąk na glebach pochodzenia organicznego oraz kompleksów leśnych.

O geologiczno-inżynierskich warunkach obszaru decyduje rodzaj i stan gruntów, ukształtowanie powierzchni terenu, głębokość występowania zwierciadła wód podziemnych oraz procesy geodynamiczne. Uwzględniając powyższe kryteria oraz na podstawie map: topograficznej, geologicznej (Rabek, 1986, 1990) i hydrogeologicznej (Kreczko, 1998), na mapie wydzielono dwa rodzaje obszarów:

- obszary o warunkach korzystnych dla budownictwa, na których występują grunty spoiste znajdujące się w stanie półzwartym i twardoplastycznym oraz grunty niespoiste średniozagęszczone i zagęszczone, na których nie występują zjawiska geodynamiczne, a zwierciadło wód gruntowych znajduje się na głębokości większej niż 2 m,
- obszary o warunkach niekorzystnych, utrudniających budownictwo, do których zaliczono grunty słabonośne (grunty spoiste w stanie miękkoplastycznym i plastycznym, grunty niespoiste luźne, grunty organiczne, grunty antropogeniczne), rejony w obrębie których zwierciadło wody gruntowej znajduje się na głębokości mniejszej niż 2 m, rejony podmokłe i zabagnione oraz rejony predysponowane do występowania ruchów masowych.

<u>Warunki korzystne</u>

W północnej części gminy warunki korzystne zajmują przeważającą część obszaru wysoczyzny morenowej zbudowanej z nieskonsolidowanych lub słaboskonsolidowanych glin zwałowych (grunty spoiste zwarte, półzwarte i twardoplastyczne) zlodowaceń północnopolskich. W południowej części arkusza, warunki korzystne związane są z równinami sandrowymi znajdują się w okolicy Nowej Wsi i ciągną się aż do Mikołajek Pomorskich. Obszar

sandru budują grunty niespoiste (piaski i żwiry wodnolodowcowe) średniozagęszczone i zagęszczone. Zwierciadło wód podziemnych, poza obszarami den dolinnych, znajduje się na głębokości powyżej 2 m.

Warunki niekorzystne

Niekorzystne warunki geologiczno-inżynierskie występują w licznych zagłębieniach bezodpływowych, na obszarach wysoczyzny, na równinach torfowych w rejonie Postolina i Cygus, w obniżeniach wokół jezior oraz w dolinach rzek. Występują tam głównie holoceńskie torfy oraz namuły torfiaste i piaszczyste. Obszary utrudniające budownictwo ze względu na znaczne spadki terenu wydzielone zostały na zboczach doliny Postolińskiej Strugi w okolicy Nowej Wsi, Postolina i Michorowa, nad Kanałem Juranda, nad Jeziorem Parlety oraz nad ciekiem łączącym jeziora Kaniewo i Dąbrówka. Występowanie słaboskonsolidowanych lub nieskonsolidowanych glin zwałowych na stokach pagórów moren czołowych stwarza możliwość wystąpienia współczesnych ruchów masowych związanych z przemieszczaniem się pokryw eluwialnych. Obszary predysponowane do występowania ruchów masowych, uznane za utrudniające budownictwo, zlokalizowano na obszarze moren czołowych w rejonie miejscowości: Gronajny. (Grabowski red., 2007).

Na załączniku graficznym do niniejszego opracowania zaznaczono tylko obszary o niekorzystnych warunkach geologiczno – inżynierskich.

3.1.4 Gleby

Warunki przyrodnicze w gminie Sztum są korzystne dla rolnictwa. Występują tu przede wszystkim dobre warunki glebowe . Grunty rolne II i III klasy bonitacyjnej dominują w obrębach Polaszki i Michorowo oraz w obrębach Gronajny i Pietrzwałd. Ponadto znaczny udział gruntów rolnych II-III klasy bonitacyjnej występuje w obrębach Gościszewo, Koniecwałd, Koślinka, Zajezierze i Barlewice.

Na obszarze gminy Sztum występują także kompleksy gleb V i VI klasy bonitacyjnej, które w zasadzie powinny być wyłączone z użytkowania rolniczego i przeznaczane np. pod zalesienie.

Badania geochemiczne gleb na obszarze gminy Sztum nigdy nie były prowadzone, natomiast w trakcie realizacji Atlasu geochemicznego Polski 1: 2 500 000 (Lis, Piaseczna 1995) przez Państwowy Instytut Geologiczny, wykonano analizy chemiczne 22 próbek gleb z obszaru powiatu sztumskiego. Dla oceny zanieczyszczenia gleb zastosowano wartości dopuszczalne stężeń określone w Załączniku do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165 z dnia 4 października 2002 r., poz. 1359).

Klasyfikacja próbek gleb z terenu powiatu sztumskiego w oparciu o w/w Rozporządzenie wykazała, że oznaczone ilości metali we wszystkich próbkach są niższe od dopuszczalnych wartości stężeń dla grupy A. Przy sumarycznej klasyfikacji stosuje się zasadę zaliczenia gleby do danej grupy, gdy zawartość przynajmniej jednego pierwiastka przewyższa górną granicę wartości dopuszczalnej w grupie. Sumaryczna klasyfikacja wskazuje, że 100% badanych gleb z obszaru powiatu Sztum należy do grupy A (standard obszaru poddanego ochronie). Przeciętna zawartość oznaczonych pierwiastków w glebach powierzchniowych powiatu sztumskiego jest bardzo zbliżona do ich przeciętnej zawartości w glebach z obszarów niezabudowanych Polski.

Zdecydowana większość gleb obszaru powiatu wykazuje odczyn kwaśny (<6,7) lub obojętny (6,7-7,4). Gleby o odczynie kwaśnym (typowym dla większości gleb warstwy powierzchniowej z obszaru Polski) występują przede wszystkim w południowej części obszaru powiatu.

3.1.5 Klimat

Położenie obszaru gminy Sztum na styku Żuław Wiślanych i Pojezierza Iławskiego powoduje, że na obszarze tej gminy występują różnice klimatyczne. W żuławskiej części gminy, ze względu na położenie w widłach Wisły i Nogatu, występują częściej mgły i inwersje, sprzyjające stagnacji chłodnego powietrza i koncentracji zanieczyszczeń.

Natomiast klimat pojeziernej części gminy, modyfikowany lokalnie rzeźbą terenu, charakteryzuje się m.in. wyższą niż na terenach żuławskich liczbą dni przymrozkowych i mroźnych, wyższą sumą opadów i niższą średnią temperaturą powietrza. Lokalne modyfikacje klimatyczne wiążą się przede wszystkim ze zróżnicowaniem warunków solarnych i cieplnych w zależności od ekspozycji (kierunku pochylenia) terenu, położenia w sąsiedztwie lub w enklawach kompleksów leśnych itp.

3.1.6 Hydrologia

Na obszarze miasta i gminy Sztum wyróżnić można dwa zasadnicze poziomy wodonośne: czwartorzędowy i trzeciorzędowy. Poziom czwartorzędowy występuje do głębokości 80,0 m i ujmowany jest powszechnie przez lokalne wodociągi wiejskie i zakładowe oraz na ujęciu miejskim. Natomiast poziom trzeciorzędowy występuje w strefie głębokości 139,0 - 188,5 m i ujmowany jest tylko na ujęciu miejskim. Wody obydwu poziomów wymagają uzdatnienia, ponieważ zawierają ponadnormatywne ilości żelaza i manganu, W wodach trzeciorzędowych występują ponadto zwiększone ilości amoniaku.

Niezależnie od tego, państwowy monitoring wód podziemnych zalicza obszar gminy Sztum do stref występowania wód podziemnych o wysokiej jakości, nadających się do wszystkich celów, po niewielkim uzdatnieniu. Zatwierdzone zasoby wody na obszarze gminy Sztum przekraczają kilkakrotnie obecne zapotrzebowanie wody.

Jakość wody pitnej dostarczanej odbiorcom zależy także od jakości sieci wodociągowej.

Z uwagi na dogodne warunki geologiczne i występowanie naturalnej ochrony warstw wodonośnych przed przenikaniem zanieczyszczeń, nie ma potrzeby wyznaczenia strefy ochrony pośredniej ujęcia.

Miasto Sztum jest zaopatrywane w wodę z ujęcia zlokalizowanego przy ul. Kochanowskiego. Podstawą zaopatrzenia jest sześć studni głębinowych, stacja uzdatniania wody oraz pompownia II-go stopnia. Zatwierdzone zasoby ujęcia wynoszą 245 m^3/h (z utworów czwartorzędowych) i 156 m^3/h (z utworów trzeciorzędowych).

Woda z tego ujęcia zaopatruje, oprócz miasta Sztumu, następujące miejscowości: Sztumskie Pole, Kępina, Koślinka, Koniecwałd, Zajezierze, Barlewiczki, Czernin, Nowa Wieś i Sztumska Wieś.

Oprócz tego na obszarze wiejskim ujęcia znajdują się w miejscowościach: Piekło, Biała Góra, Uśnice, Goraj, Sztumska Wieś, Postolin, Polaszki, Ramzy Małe.

W gminie Sztum, część sieci (ok. 15 %) wykonana została z rur azbestowych i wymaga wymiany.

<u>GZWP</u>

Według Mapy Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (Kleczkowski, 1990 r.) gmina Sztum nie znajduje się w granicach żadnego z nich. Najbliżej położony jest GZWP nr 210 „Zbiornik międzymorenowy Iława”.

3.1.7 Wody powierzchniowe

- jezioro Dąbrówka, położone w północno- wschodniej części obszaru gminy, zajmuje powierzchnię 267 ha. Jezioro to spełnia rolę zbiornika retencyjnego.

- jeziora typu rynnowego: Sztumskie (Zajezierskie) (powierzchnia 50,1 ha), Barlewickie (63,7 ha), Kaniewskie (18,6 ha) i Parlety (26,0 ha). Głębokość tych jezior nie przekracza 12 m. Kilka mniejszych jezior : Białe (30 ha), Karpiarnia (1,8 ha) i Czarne (1,2 ha).
- najgłębsze jezioro Sztumskie (Zajezierskie) zajmuje powierzchnię 50,1 ha, jego maksymalna głębokość wynosi 24,6 ha, a średnia głębokość 6,9 m.

Jeziora Sztumskie i Barlewickie były dawniej połączone i tworzyły jedno jezioro zwane Białym. Obecnie na przesmyku pomiędzy tymi jeziorami położone są zabytkowe zespoły obiektów zamku krzyżackiego i stare miasto. Ponadto przez przesmyk pomiędzy jeziorami Sztumskim i Barlewickim przebiega droga krajowa nr 55 Nowy Dwór Gdański – Malbork – Sztum - Kwidzyn – Grudziądz. Jezioro Barlewickie, połączone z jeziorem Sztumskim odwadnia obszar o niewielkiej zlewni, obejmujący fragment miasta Sztumu oraz obrębów wiejskich Barlewice i Sztumska Wieś.

Na obszarze gminy występują ponadto rzeki i kanały podstawowe:

- Struga Postolińska, rzeka uregulowana o długości na terenie gminy 13,1 km,
- Kanał Postoliński,
- Kanał Uśnicki
- Kanał Juranda
- Struga Orlęca

Jeziora Parlety i Kaniewskie połączone są z jeziorem Dąbrówka Kanałem Kaniewskim o długości 11,6 km. Natomiast jezioro Sztumskie łączy z tym systemem kanał Biały Rów. System Kanału Kaniewskiego z wyżej wymienionymi jeziorami odwadnia obszar miasta oraz centralną i północną część gminy Sztum.

Wody z zachodniej części powiatu sztumskiego, gmina Sztum, odprowadzane są bezpośrednio do Nogatu Kanałem Juranda lub pośrednio Postolińską Strugą – dopływem Liwy.

Struga Postolińska, rzeka uregulowana, do której wpływają Kanał Postoliński (o długości 3,4 km) i Kanał Graniczny (o długości 4,4 km), wpływa do Starego Nogatu (fragment zwany także Starą Liwą) poza obszarem gminy.

Kanał Juranda i Struga Orlęca odwadniają wschodnią część gminy Sztum. Struga Orlęca (o długości 5,3 km) wpada do Kanału Juranda poza obszarem gminy. Kanał Juranda biegnie wzdłuż wschodniej granicy gminy Sztum, przepływając przez jezioro Dąbrówka i wpada do rzeki Nogat poza obszarem gminy w rejonie Malborka. Zachodnią granicą gminy na odcinku 4 km jest rzeka Wisła, a rzeka Nogat ogranicza obszar gminy od strony północno – zachodniej na odcinku ok. 10 km. W miejscu rozwidlenia się Wisły, na rzece Nogat w latach 1910-1917, powstała śluza żeglowna i wielki jaz, regulujący wprowadzanie wód wiślanych do Nogatu. Obszar odwadniany przez Nogat obejmuje tereny skarpy wysoczyzny morenowej i tereny Żuławskie.

3.1.8 Melioracje

Osuszanie terenów wywołuje niekorzystne skutki w środowisku przyrodniczym, między innymi powoduje obniżenie poziomu wód gruntowych, w wyniku czego wysychają studnie, przyspiesza również spływ wód, zmniejszając retencję. Mokradła są naturalnym magazynem wody - wiosną przyjmują jej nadmiar i umożliwiają przesączanie w głąb gleby oraz odnawianie zasobów wód gruntowych. Są ponadto miejscem życia wielu gatunków roślin i zwierząt. Łąki jednokośne są bogatsze w gatunki od łąk dwukośnych. Na łąkach jednokośnych gniazduje wiele gatunków ptaków, które wprowadzają potomstwo przed koszeniem, wiele rzadkich roślin zakwita

i wydaje nasiona. Na dwukośnych łąkach pierwszy pokos jest wcześniej w trakcie koszenia gniazda ptaków są niszczone a rośliny ścinane przed wydaniem nasion.

Na terenie gminy został zaburzony pierwotny reżim wód powierzchniowych - stosunki wodne omawianego obszaru uległy wyraźnym antropogenicznym przeobrażeniom, spowodowanym regulacją rzek oraz gęstą siecią kanałów i rowów melioracyjnych.

Tabela 7 Zestawienie danych dotyczących melioracji na obszarze gminy Sztum

Wyszczególnienie	gmina Sztum
Długość rowów i cieków melioracyjnych	179,4 km
W tym: cieki naturalne	139,1 km
Powierzchnia drenowanych użytków rolnych	3720 ha
Stacje pomp odwadniających	2

źródło: POS Gminy Sztum

3.2. Leśna przestrzeń produkcyjna

Powierzchnia lasów na obszarze miasta i gminy Sztum w 2010 r. wynosiła 4813,9 ha, co stanowiło ok. 27,3% powierzchni ogólnej miasta i gminy. Nieomal cała powierzchnia lasów pozostaje w Zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego – Nadleśnictwo Kwidzyn, leśnictwa Polanka, Wilki, Bemowo, Lisewo i Sarnowo. Kompleksy leśne występują głównie w rejonie skarpy wysoczyzny morenowej, na zachód od miasta Sztum i szlaku komunikacyjnego Malbork – Sztum – Kwidzyn zarówno na obszarze gminy Sztum, jak i na obszarze sąsiedniej gminy Ryjewo.

Ponadto, niewielkie kompleksy leśne występują w południowej części gminy w obrębach Nowa Wieś i Barlewice (rejon fermy w Czerninie). Drzewostan lasów na terenie gminy Sztum to głównie nasadzenia powojenne, zakładane na gruntach porolnych, sosną. Drzewostan ten, jednorodny gatunkowo, odznacza się małą odpornością na szkodniki.

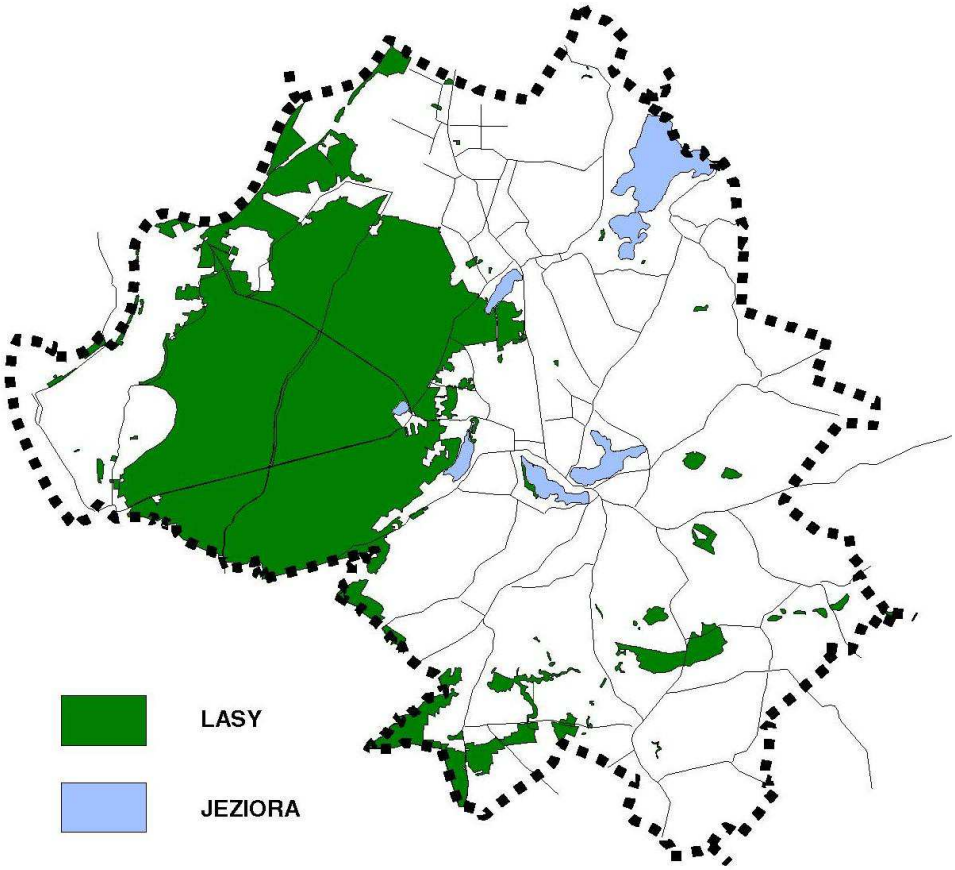

Rysunek 4 Obszary leśne w gminie Sztum
źródło: opracowanie własne

Na obszarach leśnych w gminie Sztum występują lasy ochronne (glebochronne, wodochronne, nasienne itp.) głównie w części północnej kompleksu leśnego (obręby Uśnice, Koniecwałd) oraz przy granicy południowej gminy (obręby Biała Góra, Zajezierze, Nowa Wieś. Zakwalifikowane jako ochronne są także lasy znajdujące się w rejonie fermy Czernin.

Wszystkie lasy podlegają ochronie prawnej zgodnie z ustawą o lasach (tekst jednolity z dnia 28 września 1991 roku Dz.U.2011.12.59). W rozumieniu tej ustawy lasem jest grunt o zwartej powierzchni min 0,10 ha, pokryty roślinnością leśną (uprawami leśnymi) drzewami lub krzewami oraz runem leśnym, lub przejściowo jej pozbawiony; przeznaczony do produkcji leśnej, stanowiący rezerwat przyrody lub wchodzący w skład parku narodowego, wpisany do rejestru zabytków albo grunt związany z gospodarką leśną, zajęty pod wykorzystywanie dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, urządzenia melioracji wodnych, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, tereny pod liniami energetycznymi, szkółki leśne, miejsca składowania drewna, a także wykorzystywany na parkingi leśne i urządzenia turystyczne.

Na gruntach bezpośrednio administrowanych przez Nadleśnictwo Kwidzyn, w gminie Sztum znajdują się 3 rezerwaty przyrody.

Tabela 8 Powierzchnia lasów na terenie miasta i gminy Sztum

	Jednostka miary	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
LEŚNICTWO WSZYSTKICH FORM WŁASNOŚCI										
Powierzchnia gruntów leśnych										
ogółem	ha	4778,8	4782,2	4834,4	4819,0	4819,1	4805,5	4812,8	4811,4	4813,9
lasy ogółem	ha	4649,7	4652,7	4705,1	4689,5	4689,5	4675,8	4683,3	4682,0	4684,0
lasy publiczne	ha	-	-	-	-	-	-	-	-	4546,3
lesistość w %	%	25,70	25,70	26,00	25,90	25,90	25,80	25,90	25,90	25,90
grunty leśne publiczne ogółem	ha	4642,4	4645,8	4693,0	4677,6	4677,7	4672,3	4675,1	4673,7	4676,2
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	4641,4	4644,8	4692,0	4676,6	4676,7	4671,3	4674,1	4672,7	4673,2
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	4634,4	4634,8	4676,0	4660,6	4660,7	4661,3	4661,1	4662,7	4663,2
grunty leśne prywatne	ha	136,4	136,4	141,4	141,4	141,4	133,2	137,7	137,7	137,7
Powierzchnia gruntów nieleśnych zalesionych i przeznaczonych do zalesienia										
zalesienia ogółem	ha	63,2	5,1	41,2	0,0	0,0	0,0	6,0	6,4	4,0
zalesienia lasy publiczne ogółem	ha	49,0	0,0	41,2	0,0	0,0	0,0	6,0	6,4	4,0
zalesienia lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	49,0	0,0	41,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0
zalesienia lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	49,0	0,0	41,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0
zalesienia lasy prywatne ogółem	ha	14,2	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
grunty nieleśne przeznaczone do zalesienia ogółem	ha	8,1	40,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
grunty nieleśne przeznaczone do zalesienia w zarządzie Lasów Państwowych	ha	8,1	40,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
LASY NIESTANOWIĄCE WŁASNOŚCI SKARBU PAŃSTWA										
Powierzchnia gruntów leśnych										
ogółem	ha	137,40	137,40	142,40	142,40	142,40	134,20	138,70	138,70	140,70
lasy ogółem	ha	137,40	137,40	142,40	142,40	142,40	134,20	138,70	138,70	140,70
grunty leśne prywatne ogółem	ha	136,40	136,40	141,40	141,40	141,40	133,20	137,70	137,70	137,70
grunty leśne prywatne osób fizycznych	ha	136,40	136,40	141,40	141,40	141,40	133,20	137,70	137,70	137,70
grunty leśne gminne ogółem	ha	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	3,00
grunty leśne gminne lasy ogółem	ha	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	3,00
Odnowienia i zalesienia										
ogółem										
ogółem	ha	14,2	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	6,9	6,0	4,0
lasy prywatne	ha	14,2	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0
lasy gminne	ha	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,0	6,0	4,0
zalesienia										
ogółem	ha	14,2	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	6,0	6,0	4,0
lasy prywatne	ha	14,2	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
lasy gminne	ha	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,0	6,0	4,0

źródło: GUS, 2002-2010

Regionalizacja geobotaniczna oraz potencjalna roślinność naturalna obszaru

Opracowana przez J. Matuszkiewicza regionalizacja geobotaniczna to zhierarchizowany, wedle określonych reguł, podział przestrzeni geograficznej dokonany ze względu na zróżnicowanie szaty roślinnej. Według niej gmina Sztum leży w Prowincji Środkowoeuropejskiej w dwóch różnych Podprowincjach.

wschodnia część gminy

Prowincja Środkowoeuropejska

Podprowincja Południowobałtycka

Dział Pomorski

Kraina Wschodniopomorska

Podkraina Wschodniopomorska Właściwa

Okręg Kwidzyńsko- Morąski

Podokręg Kwidzyńsko- Iławski

zachodnia część gminy

Prowincja Środkowoeuropejska

Podprowincja Środkowoeuropejska Właściwa

Dział Mazowiecko – Poleski

Poddział Mazowiecki

Kraina Chełmińsko – Dobrzyńska

Okręg Doliny Dolnej Wisły

Podokręg Ryjewski

Pojęcie potencjalnej roślinności naturalnej natomiast, rozumie się jako hipotetyczny stan roślinności, opisany fitosocjologicznymi jednostkami zbiorowisk roślinnych, jaki mógłby być osiągnięty na drodze naturalnej sukcesji pierwotnej lub wtórnej, gdyby oddziaływania człowieka zostały wyeliminowane, a właściwa dla danego regionu roślinność mogła w pełni wykorzystać możliwości stwarzane przez zróżnicowane siedliska.

Wschodnią część gminy stanowią w przeważającej większości eutroficzne lasy liściaste, grądy subatlantyckie, serii żyznej. Uzupełnienie stanowią higrofilne lasy liściaste, łęgi niżowe, a dokładniej niżowy łęg jesionowo-olszowy. Zachodnia część gminy to lasy szpilkowe, z grupy borów sosnowych, konkretnie kontynentalne bory mieszane sosnowo- dębowe oraz suboceaniczne bory sosnowe. Uzupełnienie stanowią eutroficzne lasy liściaste, grądy subatlantyckie, serii ubogiej oraz higrofilne lasy liściaste, łęgi niżowe, niżowy łęg jesionowo- olszowy.

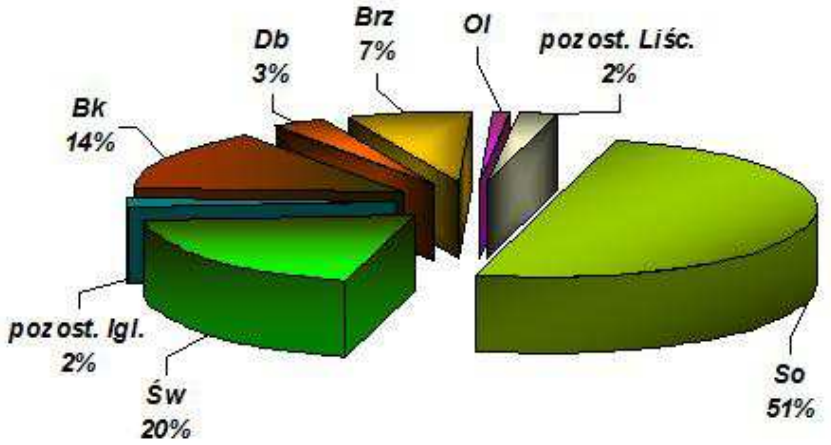

Rysunek 5 Struktura gatunkowa drzew RDLP w Gdańsku w 2008 r.
Ol – olcha, Brz- brzoza, Db- dąb, Bk- buk, So – sosna, Św- świerk
źródło: www.gdansk.lasy.gov.pl

3.3. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Gruntami rolnymi w rozumieniu ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. 2004 Nr 121, poz. 1266 z późniejszymi zmianami) są :

- określone w ewidencji gruntów jako użytki rolne;
- pod stawami rybnymi i innymi zbiornikami wodnymi, służącymi wyłącznie dla potrzeb rolnictwa;
- pod wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych budynkami mieszkalnymi oraz innymi budynkami i urządzeniami służącymi wyłącznie produkcji rolniczej oraz przetwórstwu rolno-spożywczemu;

- pod budynkami i urządzeniami służącymi bezpośrednio do produkcji rolniczej uznanej za dział specjalny, stosownie do przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych i podatku dochodowym od osób prawnych;
- parków wiejskich oraz pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym również pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwerozyjnymi;
- pracowniczych ogrodów działkowych i ogrodów botanicznych;
- pod urządzeniami: melioracji wodnych, przeciwpowodziowych i przeciwpożarowych, zaopatrzenia rolnictwa w wodę, kanalizacji oraz utylizacji ścieków i odpadów dla potrzeb rolnictwa i mieszkańców wsi;
- zrekultywowane dla potrzeb rolnictwa;
- torfowisk i oczek wodnych;
- pod drogami dojazdowymi do gruntów rolnych.

Według Powszechnego Spisu Rolnego 2010 w mieście i gminie Sztum znajduje się 10 665 ha użytków rolnych, co stanowi 60,6 % powierzchni ogólnej gminy. Dla porównania udział użytków rolnych w województwie pomorskim w 2011 r. wynosił 50,6 %. W mieście użytki rolne zajmują ok. 31,75 % powierzchni i na obszarze wiejskim jest to ok. 62,70 % powierzchni.

Użytki rolne w poszczególnych obrębach wiejskich w gminie Sztum występują nierównomiernie. W obrębach Biała Góra i Uśnice stanowią uzupełnienie zagospodarowania leśnego, a w obrębach Sztumskie Pole i Zajezierze powierzchnia użytków rolnych nie przekracza 50% obszaru.

Natomiast w obrębach Polaszki i Michorowo udział użytków rolnych przekracza 90% powierzchni ogólnej. Warunki przyrodnicze w gminie Sztum są korzystne dla rolnictwa. Występują tu przede wszystkim dobre warunki glebowe. Grunty rolne II – III klasy bonitacyjnej dominują w obrębach Polaszki i Michorowo oraz w obrębach Gronajny i Pietrzwałd. Ponadto znaczny udział gruntów rolnych II – III klasy bonitacyjnej występuje w obrębach Gościszewo, Koniecwałd, Koślinka, Zajezierze i Barlewice. (Udział gruntów II klasy jest niewielki) Na obszarze gminy Sztum występują także kompleksy gleb V i VI klasy bonitacyjnej, które w zasadzie powinny być wyłączone z użytkowania rolniczego i przeznaczane np. pod zalesienie. Grunty rolne podlegają ochronie prawnej zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Tabela 9 Powierzchnia użytków rolnych w ha w mieście i gminie Sztum w latach 2002-2012

	2002	2012
Użytki rolne ogółem	**11041**	**10791**
MIASTO	135	141
OBSZAR WIEJSKI	10906	10650
Grunty orne	**9540**	**9045**
MIASTO	104	110
OBSZAR WIEJSKI	9436	8935
Sady ogółem	**105**	**171**
MIASTO	2	2
OBSZAR WIEJSKI	103	169
Łąki ogółem	**860**	**819**
MIASTO	14	14
OBSZAR WIEJSKI	846	805
Pastwiska ogółem	**536**	**756**

MIASTO	15	15
OBSZAR WIEJSKI	521	741

źródło: dane z roku 2002 GUS, dane z roku 2012 Starostwo Powiatowe w Sztumie

3.4. Stan środowiska przyrodniczego

3.4.1. Przekształcenia powierzchni ziemi i zagrożenie występowania masowych ruchów ziemi

Na terenie gminy Sztum występują tereny zdegradowane powierzchniowo, które są wynikiem eksploatacji surowców mineralnych.

Część tych terenów została zrekultywowana , np. tereny po eksploatacji kredy jeziornej i torfu w miejscowościach Postolin – Cygusy zostały całkowicie zrekultywowane w kierunku rolnym. Wyrobiska w Sztumskim Polu związane z eksploatacją piasku zostały zrekultywowane w kierunku leśnym i wodnym.

Złoże glin w Nowej Wsi wykorzystywane było na potrzeby funkcjonowania cegielni, gdy w latach 90-tych cegielnia została zlikwidowana, na terenie tzw. kopalni właściwej powstało gminne składowisko odpadów.

Kilka wyrobisk pozostałych po eksploatacji piasku i żwiru w Nowej Wsi nie zostało zrekultywowanych.

Zgodnie z mapą osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w gminie Sztum (str.111) opracowanej przez Państwowy Instytut Geologiczny na terenie gminy Sztum znajdują się osuwiska istniejące oraz obszary predysponowane do występowania ruchów masowych, które również zostały przedstawione na załączniku graficznym do studium.

3.4.2. Zagrożenia stanu powietrza atmosferycznego

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku opracował ROCZNĄ OCENĘ JAKOŚCI POWIETRZA W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM, RAPORT ZA ROK 2011. Obszar województwa został podzielony na dwie strefy: Aglomerację trójmiejską (w skład której wchodzi Gdańsk, Gdynia, Sopot) i Strefę pomorską (pozostała część województwa).

W ocenie prowadzonej pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia uwzględnia się: dwutlenek siarki SO_2, dwutlenek azotu NO_2, tlenek węgla CO, benzen C_6H_6, ozon O_3, pył PM10, ołów Pb w PM10, arsen As w PM10, kadm Cd w PM10, nikiel Ni w PM10, benzo(a)piren BaP w pyle PM10, pył PM2,5.

W ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin obejmują: dwutlenek siarki SO_2, tlenki azotu NO_x, ozon O_3.

Strefa pomorska w zdecydowanej większości wyżej wymienionych kryteriów uzyskała klasę „A”, czyli stężenia zanieczyszczeń poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem. Niższe klasy strefa pomorska uzyskała za:

- niedotrzymane poziomy dla pyłu PM10 - klasa „C” – określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, opracowanie programu ochrony powietrza POP w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu (jeśli POP nie był uprzednio opracowany), kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych;
- niedotrzymane poziomy docelowe (2013 r.) benzo(A)pirenu – klasa „C” - określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, opracowanie programu ochrony powietrza POP w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu (jeśli POP nie był uprzednio opracowany), kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych;

- niedotrzymane poziomy dla ozonu w przypadku celów długoterminowych (2020 r.) – klasa „D2" – poziom powyżej poziomu celu długoterminowego;

3.4.3. Klimat akustyczny – hałas i wibracje

Hałas

Według Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego hałasem przyjęto określać wszelkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe, uciążliwe lub szkodliwe dźwięki oddziałujące na narząd słuchu i inne zmysły oraz części organizmu człowieka. Hałas słyszalny to dźwięki o częstotliwościach od ok. 16 Hz do 16 000 Hz.

Według ustawy Prawo ochrony środowiska ochrona przed hałasem polegać ma na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie oraz zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. Hałas można podzielić na komunalny (występujący w budynkach mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych i w obiektach użyteczności publicznej) , przemysłowy i komunikacyjny.

Na obszarze miasta i gminy Sztum brak jest pomiarów hałasu. Natomiast na drodze krajowej nr 55 prowadzone są badania ruchu, badania takie są też prowadzone na drogach wojewódzkich. Wielkość ruchu na drodze krajowej pozwala stwierdzić, że droga stanowi dużą uciążliwość dla otaczającej zabudowy mieszkaniowo – usługowej i innych obiektów chronionych. Wielkość ruchu na drogach wojewódzkich jest dużo mniejsza, a co za tym idzie uciążliwość z tym związana jest też dużo mniejsza dla otoczenia.

Sytuacja na pewno ulegnie poprawie po wybudowaniu planowanej wschodniej obwodnicy miasta Sztumu, przez okolice Czernina i Barlewice.

Przebiegające przez obszar miasta i gminy trasy kolejowe nie powodują znaczących uciążliwości dla obszarów chronionych, nie kolidują z ochroną środowiska.

Fragment obszaru gminy, w okolicach wsi Gościszewo znajduje się w zasięgu uciążliwości hałasu lotniska wojskowego w Królewie Malborskim. Według Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu izofona poziomu hałasu 60 dB/A stanowi normę graniczną dla terenów zabudowy mieszkaniowej.

Wibracje

Źródła wibracji można podzielić na dwa główne rodzaje: wibracje pochodzące od pojazdów, narzędzi i urządzeń, wibracje przenoszone z podłoża, np. z drgających platform, podłóg, siedzeń w pojazdach mechanicznych itp.

Szkodliwość wibracji zależy od wielkości natężenia źródła charakteru zmian, w czasie oraz długotrwałości działania. Na wibracje narażony jest każdy człowiek zarówno w pracy jak i w życiu codziennym. Wibracje i wstrząsy, podobnie jak hałas, przenoszone są przez wzbudzone do drgań konstrukcje budynków mieszkalnych. Skutkiem oddziaływania wibracji na człowieka są zmiany w układzie nerwowym, krążenia, narządach ruchu oraz układzie pokarmowym. Dlatego też wibracje należy zmniejszać lub likwidować w miejscach ich powstawania m.in. poprzez zmiany w konstrukcji aparatury i maszyn, stosowanie elastycznych podłoży (guma, korek), ekranów tłumiących wibracje itp.

3.4.4. Zagrożenia i stan wód

Wody powierzchniowe

Badania stanu jakości wód powierzchniowych prowadzone przez WIOŚ w Gdańsku na rzece Biały Rów poniżej Sztumu (2006) wykazały jej zły stan (klasa V), głownie ze względu na wysoki poziom substancji organicznych i biogennych.

Wody jeziora Dąbrówka monitorowano w 2004 r.. Stan sanitarny odpowiadała I klasie czystości, natomiast wysoka zawartość materii organicznej, azotu, fosforu i rozpuszczonych substancji organicznych zdecydowała o pozaklasowej czystości wód.

Na potrzeby przeprowadzenia raportu o stanie środowiska 2010 przeprowadzonego przez WIOŚ w Gdańsku przebadano stan ekologiczny, chemiczny i ogólny Jednolitych Części Wód jeziora Zajezierskiego:

- powierzchnia 46,7 ha,
- objętość 3441,9 tys. m3,
- średnia głębokość jeziora 6,9 m,
- współczynnik Schindlera <2,
- typ biotyczny 2a,
- stan biotyczny klasa jakości – III klasa,
- stan fizykochemiczny – poniżej dobrego,
- stan ekologiczny – umiarkowany,

Według oceny stopnia eutrofizacji komunalnej jezioro Zajezierskie nie znajduje się w obszarze zanieczyszczonym lub zagrożonym zanieczyszczeniami powodowanymi przez związki azotu ze źródeł rolniczych. Znajduje się jednak w obszarze wrażliwym na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. Wskaźnikami branymi pod uwagę przy ocenie stopnia eutrofizacji były: chlorofil „a”, EMSI – wartość indeksu makrofitowego, OIJ – wartość indeksu okrzemkowego, fosfor całkowity, azot całkowity i przezroczystość wód. W wyniku oceny w jeziorze Zajezierskim stwierdzono przekroczenie warunków granicznych i zakwalifikowano wody do zagrożonych eutrofizacją.

Zagrożeniami jakości wód powierzchniowych mogą być w tym przypadku:

- potencjalna możliwość niekontrolowanych wycieków z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych,
- zrzut nieoczyszczonych ścieków z terenu gminy,
- dopływ ścieków spoza gminy,
- spływ powierzchniowy zanieczyszczeń typu rolniczego ułatwiony przez rzeźbę terenu i gęstą sieć rowów melioracyjnych.

Wody podziemne

WIOŚ w Gdańsku w 2010 r. w ramach monitoringu regionalnego przebadał ujęcie miejskie wód podziemnych (przy ul. Kochanowskiego) w Sztumie. Badanie wykonano dnia 13.10.2010r. Stan chemiczny wód/ klasę wody określono na IV (słaby stan chemiczny wód), ze względu na zawartość NH_4.

Zagrożenia jakości wód podziemnych spowodowane są najczęściej: intensywną uprawą rolniczą oraz obecnością dużych ferm, szczególnie tuczu trzody chlewnej oraz nieprawidłową gospodarką ściekową, szczególnie przeciekami z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych.

3.4.5. Zagrożenie powodziowe

Zagrożenia powodziowe na obszarze gminy Sztum, tak jak na obszarze całego województwa Pomorskiego wiążą się z trzema rodzajami powodzi :

• powodziami opadowymi, powstającymi z deszczu nawalnego,

• powodziami zatorowymi, związanymi z rzeką Wisłą,

• powodziami roztopowymi związanymi z Wisłą i innymi wodami powierzchniowymi.

Na terenie gminy Sztum zagrożenie powodziowe występuje głównie w rejonie rozwidlenia Wisły na Wisłę i Nogat, na obszarze wsi Biała Góra i Piekło. Głównym zabezpieczeniem przeciwpowodziowym w tym rejonie jest wał wiślany ograniczający obszar zalewowy Wisły (na obszarze gminy długość tego wału wynosi ok. 4 km.). Stan wału jest dobry, bez podsiąków. Natomiast teren zagrożony powodzią w rejonie Białej Góry i Piekła obejmuje powierzchnię ok. 200 ha pomiędzy wałem wiślanym, a dawnym wałem przeciwpowodziowym znajdującym się po wschodniej stronie Nogatu.

Na obszarze gminy Sztum funkcjonują dwie stacje pomp odwadniające obszary obniżeń terenowych. Są to : przepompownia w Barlewiczkach odwadniająca obszar o powierzchni ok. 100 ha, i przepompownia w Cygusach odwadniająca obszar ok. 24 ha. Na rysunku studium naniesiono zgodnie ze studium ochrony przeciwpowodziowej, obszar który uwzględnia przepływy o prawdopodobieństwie wystąpienia p=1%.

Ponadto na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią należy stosować zabezpieczenia chroniące przed nadmiernymi szkodami, tj. dla racjonalnej gospodarki tych obszarów podjąć działania nad opracowaniem planów miejscowych, zwiększyć zdolność retencyjną zlewni poprzez małą retencję zbiornikową, zalesienia (poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią), właściwe zabiegi agrotechniczne i melioracyjne, modernizować na bieżąco źle funkcjonujące systemy melioracyjne.

Oprócz tego w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:

- wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy obiektów budowlanych nie związanych z ochroną przeciwpowodziową;
- sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk;
- zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód, a tak z utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie;
- lokalizowania nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania.

3.5. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

3.5.1. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego

Dziedzictwo kulturowe to zasób rzeczy nieruchomych i ruchomych wraz ze związanymi z nimi wartościami duchowymi, zjawiskami historycznymi i obyczajowymi danego obszaru, uznawany za godny ochrony prawnej dla dobra społecznego i jego rozwoju oraz przekazania następnym pokoleniom z uwagi na wartości

historyczne, patriotyczne, religijne, naukowe i artystyczne. Dziedzictwo kulturowe ma znaczenie dla tożsamości, ciągłości rozwoju społecznego, politycznego i kulturalnego, upamiętniania zdarzeń, kultywowania poczucia piękna oraz wspólnoty cywilizacyjnej.

Zabytek - według Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami to rzecz (nieruchomość, np. budynek, cmentarz lub krajobraz kulturowy albo rzecz ruchoma, np. dzieło sztuki użytkowej, obraz, rzeźba, znalezisko archeologiczne) lub zespół rzeczy, które są dziełem człowieka lub są związane z jego działalnością i stanowią świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, a które powinny być zachowane ze względu na swoją wartość artystyczną, naukową i historyczną.
Zabytkami nieruchomymi są krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zieleni zaprojektowanej, także miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne, bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji . Zabytkami nieruchomymi są także stanowiska archeologiczne.
Formami ochrony prawnej zabytków są wpisy do rejestru zabytków, wpisy do ewidencji gminnej zabytków, uznanie za pomnik historii, utworzenie parku kulturowego, ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.
Obecnie obowiązuje podział na:

- **zabytki nieruchome** – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości,
- **zabytki ruchome** – rzecz ruchoma, jej cześć lub zespół rzeczy ruchomych,
- **zabytki archeologiczne** - zabytek nieruchomy będący powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem.

Zabytkiem przyrody określa się najczęściej szczególnie cenne drzewo, grupę drzew (park, las, aleję, skwer lub inną formę zieleni komponowanej itp.) lub głaz narzutowy.

Wszystkie zabytki łącznie (z dziedziny budownictwa, rzemiosła, sztuki, archeologii i zabytki przyrody) stanowią zasoby dziedzictwa kulturowego.

Gmina Sztum posiada Program opieki nad zabytkami na lata 2009-2012, który został przyjęty uchwałą Nr XXXV/259/09 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 27 marca 2009r.

Rys historyczny gminy Sztum

Na terenach nadwiślańskich osadnictwo istniało już w okresie neolitu. Przez ziemie te przebiegały szlaki handlowe ku Wielkopolsce i na Śląsk. Jako szlak komunikacyjny wykorzystywana była przede wszystkim rzeka Wisła, a miejsce jej rozwidlenia na Leniwkę i Nogat miało przez stulecia znaczenie strategiczne (obecnie rejon wsi Biała Góra i Piekło w gminie Sztum). W tym miejscu Wisła była prawdopodobnie bardzo rozgałęziona. Następowały tam częste zmiany ukształtowania doliny rzeki i biegu licznych jej rozgałęzień, powodowane siłami przyrody, a także działalnością człowieka.
We wczesnym średniowieczu dzisiejszy obszar miasta i gminy Sztum znajdował się w zasięgu dawnej krainy historycznej nazywanej Pomezanią. Na ziemi tej przenikało się osadnictwo pruskie i polskie.

W rejonie rozwidlenia Wisły na Leniwkę i Nogat, prawdopodobnie na wyspie Sciąrz, istniał wówczas gród Zantyr, który do 1236 r. był siedzibą kasztelanii obejmującej Wielkie Żuławy i siedzibę misyjnego biskupstwa cystersa Chrystiana.

Natomiast na wyspie otoczonej wodami dzisiejszych jezior Sztumskiego (nazywanego także Zajezierskim) i Barlewickiego, prawdopodobnie na trasie lądowego szlaku handlowego, we wczesnym średniowieczu, istniał gród obronny Stumo. Gród ten był ośrodkiem ziemi Aliem, wchodzącej w skład Pomezanii. Został zburzony w czasie podboju tych ziem przez Krzyżaków.

Ziemia Pomezan podbita została przez Krzyżaków w pierwszej połowie XIII w. (1236 r.). Włości Aliem weszły wówczas w skład komturstwa (okręg odpowiadający powiatowi) dzierzgońskiego, potem prabuckiego a od końca XIII w. - malborskiego. W 1333 r. wyłączono z włości Aliem mniejszą jednostkę administracyjną zwaną wójtostwem, które obejmowało swoim zasięgiem większą część późniejszego powiatu sztumskiego. Wójtostwo to podlegało bezpośredniej władzy Wielkiego Mistrza Zakonu Krzyżackiego.

Gród Zantyr, w okresie panowania krzyżackiego, funkcjonował jako jeden z zamków w stworzonym systemie obronnym dolnej Wisły i Żuław. System ten opierał się na zamkach leżących wzdłuż Wisły na przemian na jej prawym i lewym brzegu (Gniew – Kwidzyn – Nowe – Grudziądz – Świecie). Trójkąta żuławskiego broniły zamki w Malborku i Tczewie oraz Zantyr. Gród Zantyr odegrał pewną rolę jeszcze w czasie wojny trzynastoletniej, zanim został zburzony przez Krzyżaków. W miejscu zburzonego grodu Stumo, na wyspie, Krzyżacy założyli folwark, a na sąsiedniej wyspie, w latach 1326 – 1331 zbudowali zamek pełniący funkcję przyczółka osłaniającego od południa twierdzę malborską.

Zamek w Sztumie funkcjonował również jako letnia rezydencja Wielkiego Mistrza Zakonu Krzyżackiego. W XV w. założono tu zwierzyniec. Po wzniesieniu zamku, dawny folwark pełnił funkcję podzamcza, które otoczono murami. Prawa miejskie nadał Sztumowi Wielki Mistrz Michael Kuchmaister von Sternberg w 1416 r. Do roku 1514 miastem zarządzali wójtowie podlegli bezpośrednio Wielkiemu Mistrzowi w Malborku. Potem prawa do zarządzania miastem wykupili mieszczanie.

Po wojnie trzynastoletniej, zakończonej pokojem w Toruniu w 1466 r. ziemia Krzyżacka przekształcona została w dobra królewskie. W skład Prus Królewskich weszły Gdańsk, Elbląg, Sztum, Malbork i Warmia. Równocześnie utworzone zostało wówczas starostwo sztumskie, a starostowie rezydowali w zamku.

W roku 1553 król Polski Zygmunt August potwierdził przywilej lokacyjny miasta Sztumu nadany przez Krzyżaków, dodając przywilej organizowania drugiego jarmarku. W tym czasie wybudowany został w Sztumie ratusz (lub rozbudowany). Sztum stał się miejscem posiedzeń szlacheckich sądów ziemskich, a od początku XVI w. odbywały się w Sztumie sejmiki szlacheckie. Reformacja na ziemi sztumskiej zyskała wielu zwolenników. W 1570 r. Zygmunt August pozwolił na swobodne wyznawanie wiary protestanckiej. W Sztumie protestanci otrzymali wówczas kościół Św. Ducha, który w niedługim czasie zmuszeni byli zwrócić katolikom. Nabożeństwa ich odbywały się od tej pory w ratuszu.

W latach 1626 - 29 na Pomorze najechali Szwedzi. Najazd ten zakończył się rozejmem, w wyniku którego Szwedzi zajęli część Pomorza. Szwedzi umocnili swe pozycje w kluczowych punktach delty Wisły w tym również na Mątawskim Cyplu, położonym w rejonie rozwidlenia Wisły na Leniwkę i Nogat. W ten sposób skutecznie blokowali żeglugę na Wiśle, aż do zawarcia rozejmu w 1629 r. w Starym Targu.

W roku 1635, w Sztumskiej Wsi, rozejm został przedłużony za zwrot części zagarniętych przez Szwedów ziem.

Ponownie Szwedzi uderzyli na Prusy Królewskie w 1656 r. Sztum był okupowany przez Szwedów do 1660 r. (pokój w Oliwie). Z okresu wojen szwedzkich pozostały na ziemi sztumskiej ślady szańców, natomiast nie istnieją umocnienia na cyplu Mątawskim.

Wiek XVII to znaczne zubożenie miasta. Spowodowało go wprowadzenie gospodarki folwarczno – pańszczyźnianej i wojny szwedzkie. Równocześnie następowało znaczne ograniczenie rynku wewnętrznego i związany z tym zastój w gospodarce. W 1639 r. miasto oddano na sześć lat w sekwestr elektorowi brandenburskiemu. W XVII w. miasto strawiły trzy pożary, ostatni z nich w 1683 r. zniszczył miasto doszczętnie. Mieszczanin Peter Mogge oddał swój dom przy rynku gminie ewangelickiej na odprawianie modłów. Dom ten pełnił również funkcję ratusza. Peter Mogge podarował również miastu na cmentarz teren położony na przedmieściu.

W 1767 r. potwierdzony został ponownie przywilej lokacyjny miasta Sztumu przez króla Stanisława Augusta.

Po rozbiorze Polski w 1772 r. ziemia sztumska znalazła się pod władaniem Prus i weszła w skład Regencji Kwidzyńskiej. W 1818 r. w ramach regencji powstaje powiat sztumski. Następuje uwłaszczenie wsi i majątków.

W 1818 r. wzniesiono na rynku w Sztumie kościół ewangelicki, natomiast w 1835 przeprowadzono rozbiórkę murów miejskich.

W drugiej połowie XIX wieku ukształtował się zachowany do dzisiaj układ przestrzenny dwóch przedmieść miasta Sztumu: wschodniego i zachodniego.

Rozwojowi miasta sprzyjało w tym czasie uruchomienie linii kolejowej Malbork – Kwidzyn (1880). W Sztumie, w 1885 r. znajdował się Urząd Pocztowy II klasy, szkoły państwowa i prywatna, sąd obwodowy, dwa kościoły katolicki i ewangelicki oraz synagoga, a zamek był siedzibą radcy ziemiańskiego i urzędu poborczego.

Rysunek 6 Miasto Sztum w 1906 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Pomorza Gdańskiego

W latach dziewięćdziesiątych XIX w. wykonano instalację wodociągową do poboru wody z jeziora Sztumskiego i odwiert głębinowy na rynku. Instalację wodociągową dla całego miasta z wieżą ciśnień wykonano w 1913 r. Kanalizację wykonano w mieście w 1914 r.. Natomiast dopiero w 1924 r miasto zostało wyposażone w instalację elektryczną. Po I wojnie światowej, w wyniku plebiscytu, ziemia sztumska pozostała przy państwie niemieckim.

Powiat sztumski stał się wówczas powiatem położonym przy granicy z Polską (przez Wisłę) i z Wolnym Miastem Gdańsk (przez Nogat).

W latach dwudziestych XX wieku został zbudowany w Sztumie istniejący do dzisiaj Zakład Karny, oraz zespół koszar wojskowych; a w latach trzydziestych Sztum ogłoszono miastem emerytów i rencistów powracających z Rzeszy. Dla nich, na obrzeżach miasta, wybudowano również obecnie istniejące osiedle małych substandardowych domów tzw. „Siedlungi".

Po II wojnie światowej, po 173 latach przynależności do Niemiec, Sztum powrócił do Polski. Do roku 1975 Sztum był siedzibą powiatu sztumskiego należącego do województwa gdańskiego.

W czasie działań wojennych miasto zostało zniszczone w ok. 50 % (zabudowa miasta wokół rynku, zakłady pracy i urządzenia komunalne). Po wojnie miasto i zakłady pracy odbudowano, wzniesiono nowe bloki mieszkalne, zaadaptowano pruskie koszary na szpital, założono duży stadion sportowy, uruchomiono powiatowy dom kultury, kino, bibliotekę, kilka szkół i szereg placówek handlowych.

Po II wojnie światowej, dawne dwory i folwarki stały się siedzibami Państwowych Gospodarstw Rolnych. W Czerninie została zbudowana tuczarnia trzody chlewnej na 30 000 tuczników w technologii bezściółkowej. Ponadto na terenie obecnej gminy Sztum istniały nieliczne zakłady przetwórcze produktów rolnych jak: olejarnia (Czernin) i gorzelnie, oraz zakłady wydobywcze złóż surowców mineralnych np. cegielnie.

W wyniku reformy administracyjnej w 1975 r. zlikwidowano powiaty, a miasto i gmina Sztum znalazły się w utworzonym wówczas województwie elbląskim.

Od tego czasu miasto Sztum pełni funkcję lokalnego ośrodka administracyjnego, gospodarczego i usługowego a także ośrodka turystycznego. W latach osiemdziesiątych, na obszarze miasta funkcjonowały następujące większe zakłady pracy: Zakład Karny i związane z nim zakłady przemysłu metalowego i odzieżowego, zakłady papiernicze, mleczarnia, bazy transportowe oraz bazy magazynowe i budownictwa rolniczego. Natomiast na obszarze gminy podstawową funkcją była w dalszym ciągu gospodarka rolna z dużym udziałem gospodarstw wielkoobszarowych.

Charakterystyka obecnej sytuacji

Obecnie miasto i gmina Sztum tworzą gminę miejsko – wiejską i jest siedzibą powiatu sztumskiego, w województwie pomorskim, z siedzibą władz regionalnych w Gdańsku.

Miasto Sztum bierze swój początek od założenia tu obwarowanej rezydencji wiejskiej dostojników zakonu Krzyżackiego.

Pomimo wzrostu znaczenia i rozwoju osady zabezpieczającej potrzeby tej rezydencji, zachowuje swój prowincjonalny charakter przez następne stulecia. Wiek XIX i początek XX wieku nie odmieniają zasadniczo jego charakteru pomimo atrakcyjnego rozlokowania miasta pomiędzy dwoma dużymi jeziorami i atrakcyjnej zabudowy miejskiej poza murami obwodowymi starego średniowiecznego miasta. Rozbudowa miasta przybiera na sile na przełomie wieków XIX i XX. Charakterystyczne jest to, że zabudowa z tego okresu to oprócz kamienic mieszczańskich, budowle o charakterze użyteczności publicznej. Wzniesienie kilku hoteli i wykorzystywanie wielu innych domostw na kwatery o podobnej funkcji, świadczy o tym, że Sztum od założenia aż do 1939 r. ma charakter miejscowości wypoczynkowej.

Pomimo, że miasto oddalone jest od ważniejszych ośrodków administracyjnych i gospodarczych, jego architektura nie ma na sobie znamion prowincjonalizmu i co szczególnie godne podkreślenia odznacza się w ogromnej liczbie przypadków czystością rozwiązań stylistycznych. Tak więc w obszarze miasta znajdują się

budowle gotyckie i neogotyckie, neoklasycystyczne i secesyjne, chociaż większość rozwiązań stanowi zabudowa stylistycznie eklektyczna, charakterystyczna jednak na przełomie wieków XIX i XX nie tylko dla małych miast.

Liczne przebudowania i rozbudowy prowadzone zwłaszcza na początku XX wieku w obrębie starego miasta, powodowane potrzebami natury handlowej i gospodarczej w ogóle, są świadectwem przystosowywania zabudowy do występujących wówczas potrzeb, ale jednocześnie zaświadczają o przykładaniu dużej wagi do wartości estetycznych, czysto formalnych, a w końcu do zachowania ładu urbanistycznego.

Miasto Sztum, rozbudowując się z różnym nasileniem od okresu krzyżackiego, poprzez okresy polskiej i niemieckiej administracji, zachowało swoją zwartą zabudowę do roku 1945.

Lecz zniszczenia zabudowy miejskiej nie powstały bynajmniej w wyniku działań wojennych lub jako skutek walk o Sztum, które nie miały miejsca. Zniszczenia te to efekt zupełnie nieodosobnionego wandalizmu żołnierzy radzieckich wkraczających w 1945 roku na Pomorze. Wydaje się też, że usytuowanie pomnika poświęconego żołnierzom Armii Czerwonej na miejscu dokonanych przez nich zniszczeń jest nieporozumieniem.

Zniszczenia, o których mowa zasadniczo naruszyły założenie urbanistyczne miasta, w ten sposób, że poszczególne jego kwartały przestały spełniać swoją pierwotną funkcje.

Dalsze zaniedbania i zaniechania powodowane warunkami ustrojowymi, a także doraźność rozwiązań społecznych warunkowana racjami ideologicznymi, a nie rzeczywistymi potrzebami lokalnego społeczeństwa, spowodowała ostateczne przemieszanie różnych form architektonicznych, sytuowanych bez uzasadnień natury architektonicznej – czy urbanistycznej w ogóle.

W ten sposób, obok zabudowy XIX – wiecznej lub na jej miejscu pobudowano bloki wielkopłytowe i wolnostojące konstrukcje bez stylistycznego związku z otoczeniem, naruszające rytm istniejącej architektury lub założenie urbanistyczne. Podobnie dokonano usytuowania bloków przy ulicy Mickiewicza, czy osiedla nad jeziorem. Natomiast osiedla Różane i Parkowe o nieco lżejszych formach architektonicznych, niż typowe blokowiska, w dalszym ciągu nie zachowują planu placu lub ulicy, powodując liczne problemy natury komunikacyjnej, usługowej czy handlowej. Nie reprezentują również zasadniczych wartości estetycznych i podobnie jak wcześniej wymieniane blokowiska zakłócają naturalne krajobrazowe walory miasta.

Konsekwencją tych, często nieuzasadnionych względami urbanistycznymi, krajobrazowymi, w końcu ekonomicznymi rozwiązań, jest rozciągnięcie sieci ciepłowniczej, energetycznej i wszystkich pozostałych mediów, zwiększające koszty ich utrzymania i eksploatacji, powodując istotne straty energetyczne, zwłaszcza, że źródła uzyskiwania energii cieplnej pozostają w mieście tradycyjne.

Od 1945 r. poza nielicznymi próbami odbudowy budynków o charakterze mieszkalnym w obszarze przedwojennego miasta, zasadnicze problemy, mieszkańców rozwiązywano poprzez budowę wielo-mieszkaniowych bloków na gruntach wcześniej niezabudowanych. Bez względu na ocenę celowości takich rozwiązań, bardzo istotne znaczenie ma fakt, że w ten sposób nie do końca zniszczono układ urbanistyczno – architektoniczny Starego Miasta, pozostawiając dalej niezabudowane parcele po XIX – wiecznej zabudowie. Zaznaczyć też należy, że zasadniczo pozostał nienaruszony układ placów i ulic w obrębie Starego Miasta, co jest dużą wartością dającą w dalszym ciągu możliwość przywrócenia miastu, chociaż w części jego pierwotnego charakteru dokonując jego częściowej restauracji. Podobnie istnieje możliwość rozwiązania problemów komunikacyjnych bez ingerencji w porządek architektoniczny w obrębie Starego Miasta.

Wszystkie projekty programu rewitalizacji, w zakresie budowlano – inwestycyjnym, ekonomicznym i społecznym powinny zmierzać do tworzenia miasta przyjaznego ludziom, poprzez rozwiązania praktyczne i użyteczne, zachowanie wartości historycznych, kulturowych i naturalnych wartości przyrodniczych i krajobrazowych.

Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego

Zdecydowana większość miejscowości w gminie posiada długi rodowód historyczny, w przewadze średniowieczny. W wyniku przemian dziejowych jedynie w części z nich zachowały się czytelne do czasów obecnych historyczne układy przestrzenne . Do takich wartościowych miejscowości należy zaliczyć:

Barlewice

Dawniej Barlewitz (niem.), znajduje się tam dworek poniemiecki, w którym mieści się aktualnie gospodarstwo agroturystyczne.

Barlewice to teren dawnego folwarku krzyżackiego Wargels. W wiekach późniejszych wybudowano tutaj około 1880 roku dwór, który zachował się do dzisiaj wraz z parkiem dworskim i zabudowaniami folwarku.

W 1774 roku, kiedy to ziemie powiatu sztumskiego weszły w skład państwa pruskiego właścicielem dóbr został Jacob Muench.

W 1874 roku właścicielem folwarku był kapitan D. Hugo Philipsem. Do dziś na terenie dawnego cmentarza ewangelickiego w Sztumie wznosi się kaplica grobowa rodziny Philipsem. W 1924 roku majątek był w ręku niejakiego Ortmanna z Górek, a w 1934 roku gospodarza rolnego z Czernina Gottlieba Sender. Ostatnim posiadaczem majątku w Barlewicach, do 1945 roku był tutejszy gospodarz Artur Kerber. Po wojnie dwór i folwark przejęło Państwowe Gospodarstwo Rolne.

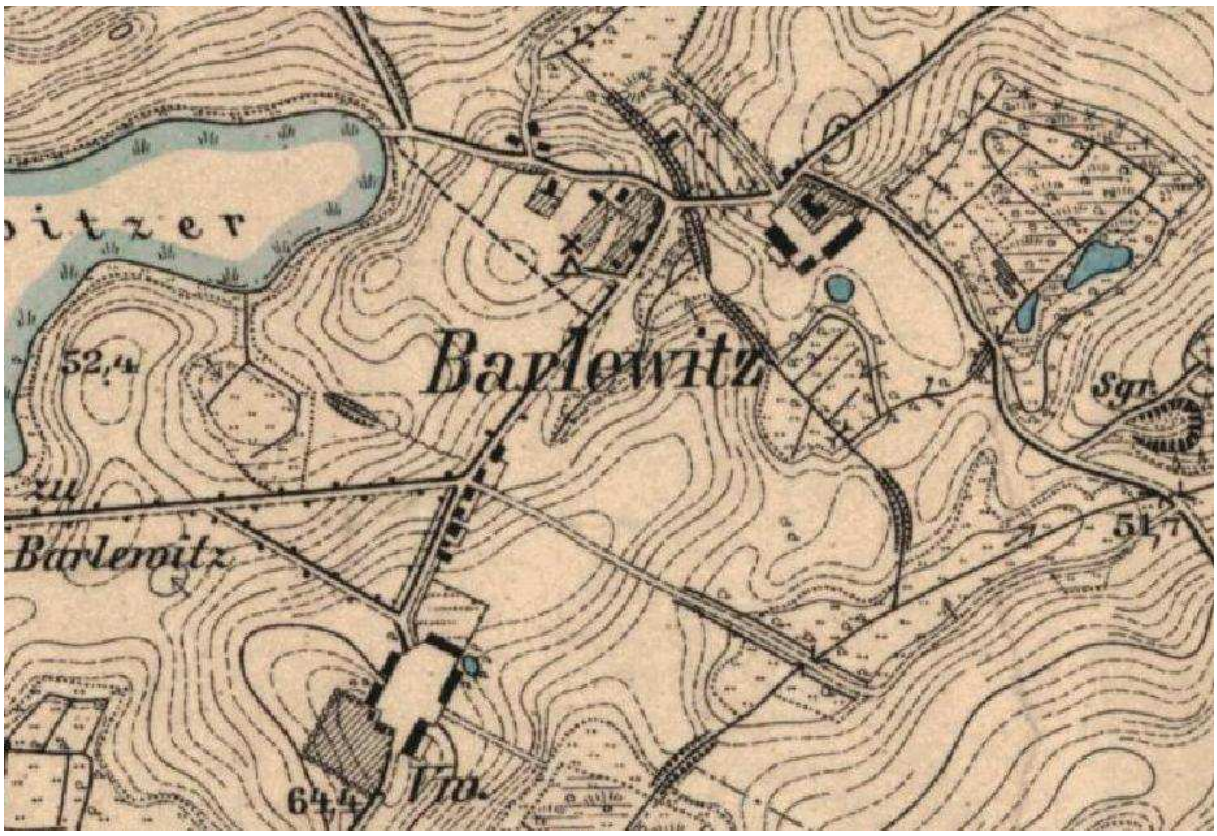

Rysunek 7 Barlewice w 1906 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Pomorza Gdańskiego

Biała Góra

Dawna osada słowiańska położona w pobliżu rozwidlenia Wisły na Leniwkę i Nogat, jest miejscem historycznym, gdyż u jej podnóża w rozwidleniu Wisły i Nogatu został założony w XII w. gród Zantyr. We wczesnym średniowieczu miejscowość ta należała do książąt gdańskich. W latach 1251-1280 Zantyr był siedzibą

krzyżackiego komtura. Rywalizacja o ziemie pruskie, stanowiące enklawę pogaństwa pomiędzy cystersami, a zakonem krzyżackim została wygrana przez tych ostatnich. Przenosząc komturstwo do Malborka Krzyżacy zburzyli gród. Obecnie po legendarnym Zantyrze nie pozostał żaden ślad. Za czasów wojen polsko- szwedzkich toczonych w XVII wieku w lesie pod Białą Górą pozostałością z tego okresu są 3 strażnice obronne objęte ochroną archeologiczną.

Ponadto w okresie XIX i XX wieku wybudowano interesującą budowlę inżynierską, która stanowi zespół śluz na Nogacie i Liwie.

Roboty regulacyjne prowadzone w ciągu wieków zmieniły całkowicie pierwotny system wodny koło Białej Góry, a obecny jej stan jest wynikiem prac prowadzonych w latach 1853-1915. Tu po odcięciu Nogatu od Leniwki tamą połączono wody obydwu ramion czynną do dziś śluzą. Wzdłuż koryta Leniwki od Nebrowa ciągnie się wał, który zamykał pierwotny wlot Liwy do Nogatu. Obecnie Liwa (Renawa) tworzy rozlewisko, przez które nieczynną śluzą z 1879 r. łączy się ze Starym Nogatem.

Niezwykle ważne dla miejscowości są występujące elementy kultury materialnej związanej z bogatą przeszłością historyczną i kulturową podane w przedstawionym rysie historycznym.

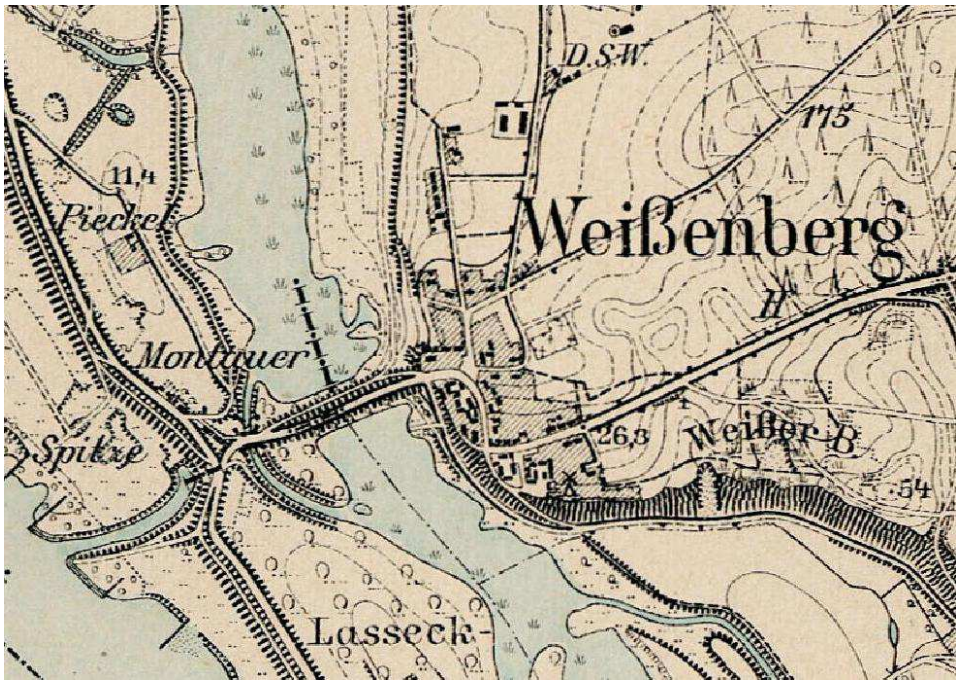

Rysunek 8 Biała Góra w 1913 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Zachodniej Polski

Cygusy

Cyguss to zespół dworsko – parkowy z XVIII-XIX w., dwór na kamiennej podmurówce, podpiwniczony, zbudowany z cely. Strop i ganek wykonany z drewna. Dach dwuspadowy kryty eternitem. Przed wojną należał do znanej rodziny Donimirskich. W czasach PRL-u siedziba dyrektoriatu PGR-u. W miejscowości znajduje się park z przełomu XVIII-XIX w., kuźnia z wiatą z ok. 1900 r. oraz domy mieszkalne z drugiej połowy XIX w.

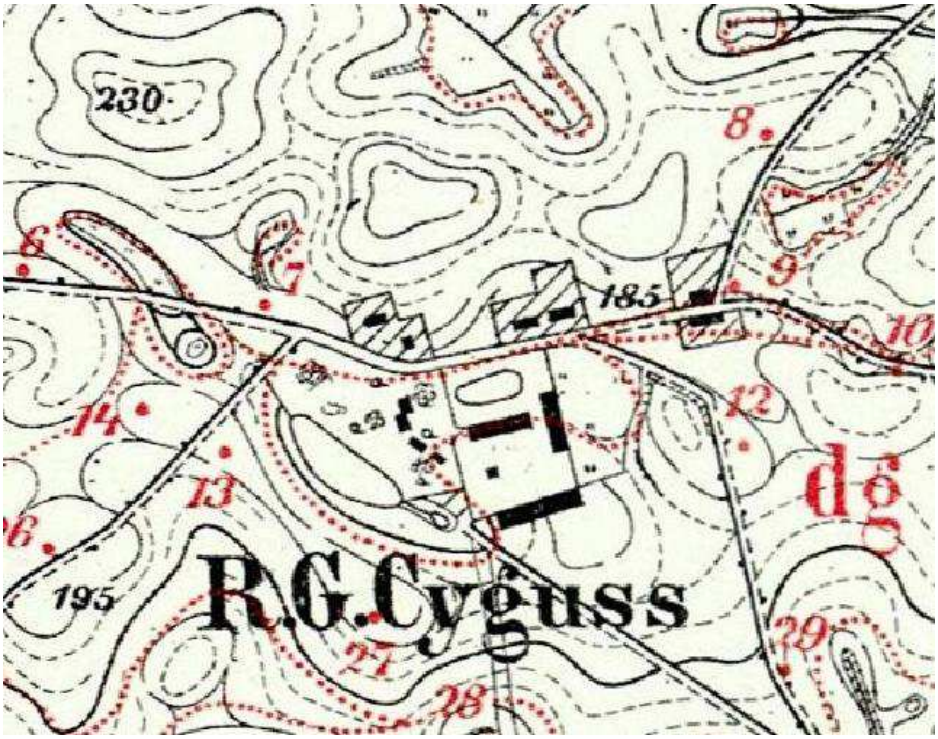

Rysunek 9 Wieś Cygusy w 1895 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Zachodniej Polski

Czernin

Osada wymieniona po raz pierwszy w 1295 r. Nazwa wywodzi się od urodzajnej czarnej ziemi. W 1440 r. wieś należała do rodu Osterode, potem Brantów, Szelińskich, Puttkamerów, aż w 1840 r. stała się własnością Donimirskich. Właśnie im Czernin zawdzięcza swój rozwój i rozkwit. W roku 1939 rodzinę wysiedlono, Wacława zamordowano w obozie w Sachsenhausen, jego żona Wanda przebywała przez 5 lat w obozie Ravensbruck. W skład tego majątku wchodzi barokowy dwór z XVII w., przebudowany w XX w., domy mieszkalne i budynki gospodarcze z początku XX w., kaplica grobowa (obecnie w ruinie), park krajobrazowy ze starymi i cennymi drzewami.

Nazwa Cernynen pojawiła się po raz pierwszy w 1295 roku w przywileju dla wsi Postolin. Kompleks dóbr czernińskich obejmował również Ramzy Wielkie i Małe, gdzie na początku XV wieku mieszkali „Jacob" i „Clauco" oraz majątek w pobliskich Kątkach. Udokumentowana historia Kątek sięga 1345 r., kiedy to wymieniony został ówczesny jego właściciel, Klaus von dem Kante, od którego miana pochodzi nazwa wsi. Przed 1626 r. majątek w Kątkach został podzielony na dwie części, a granicę stanowił głęboki rów. Zachował się tutaj dwór mocno przebudowany oraz budynek gospodarczy, dawna stajnia. Ciekawostka jest kamień, zwany „diabelskim" znajdujący się za dworem. W 1440 r. dobra czernińskie znalazły się w posiadaniu Hansa von Osterode, a następnie, na początku XVI w. rodziny von Brandt, która dzieliła się na dwie linie: von Hohendorf i von Kontken. Znanym z Brantów czernińskich był Ahasverus (+ 1560), dyplomata, członek w Radzie Księcia Albrechta Hohenzollerna, znany z licznych poselstw między innymi do cesarza i króla polskiego. Po Brantach dobra przejmują w 1648 r. Szeliscy, w 1788 Kczewscy, następnie radca wojenny króla Prus Schlemmer, który mrocznie zapisał się w pamięci przedwojennych mieszkańców Czernina dzięki masońskim praktykom. Majątek posiadał w dalszej kolejności von Haiński, a w 1810 roku rodzina von Puttkamer. Klęska dosięgnęła dobra czernińskie w latach 1768 – 1772, kiedy to w czasie konfederacji barskiej stacjonujące na tych terenach oddziały carskie obrabowały i zdewastowały dwory i okolicę. W Kątkach Rosjanie wycieli nawet część lasów. Około roku 1840 Czernin i Ramzy przejęła rodzina Donimirskich, która przybyła na te tereny

z Donimierza. Zapisała się ona trwale w historii regionu w związku z nieugiętą postawą patriotyczną w czasach prześladowań Polaków przez nazistów. Ostatni z Donimirskich, zarządzający Czerninem, Witold został zamordowany w obozie w Sachsenhausen 6 grudnia 1939 r. Po II wojnie światowej pałac czerniński został zajęty przez PGR i mocno zdewastowany. Obecnie znajduje się w rękach ANR. Budynek zachował barokowy charakter bryły. Został zbudowany w XVII wieku, prawdopodobnie przez rodzinę Szeliskich, przebudowany na przełomie XIX i XX wieku. Czasy świetności dworu przypominają dziś jedynie, bogato rzeźbione barokowe schody. Za pałacem znajduje się park dworski ze zniszczoną kaplicą rodziny Donimirskich, wybudowaną dla tragicznie zmarłego Wacława Donimirskiego.

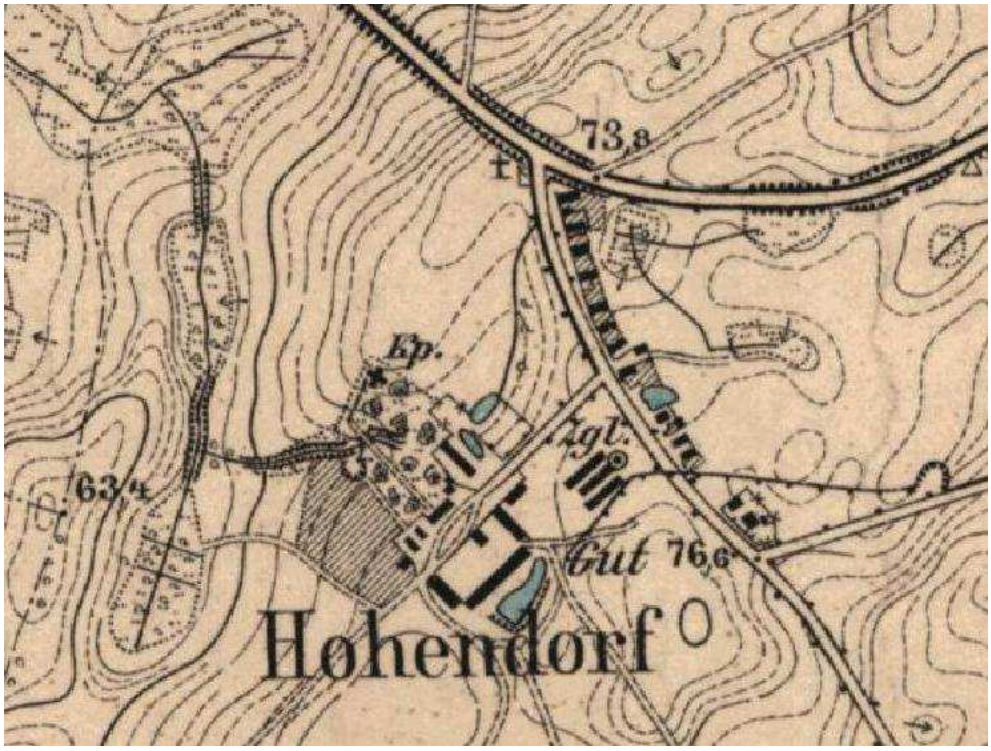

Rysunek 10 Wieś Czernin w 1906 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Pomorza Gdańskiego

Goraj

Dawniej Gorrey (niem.). Nazwa Goraj pochodzi od nazwy dawnego jeziora Goreje. Wieś pierwotnie należała do starostów sztumskich. Po 1772 r., jako domena został wydzierżawiony. Dwór z poł. XIX w., w którym obecnie znajduje się hotel i restauracja.

Rysunek 11 Goraj w 1906 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Pomorza Gdańskiego

Gościszewo

Dawniej Braunswalde (niem.). Wieś założona przez zakon krzyżacki w 1248 r.

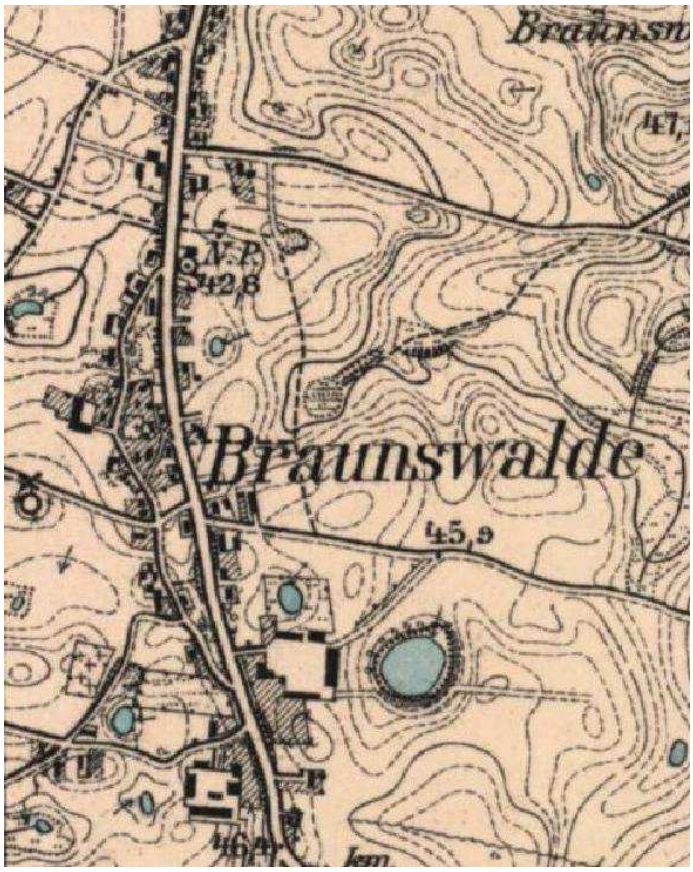

Rysunek 12 Gościszewo w 1906 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Pomorza Gdańskiego

Górki

Dawniej Gurken (niem.), wieś na Powiślu, przed II wojną światową wieś wraz z dworem i budynkami folwarcznymi należała do rodziny Donimirskich. Dwór wraz z zabudową folwarczną po wojnie ustąpił miejsca tzw. POM-owi.

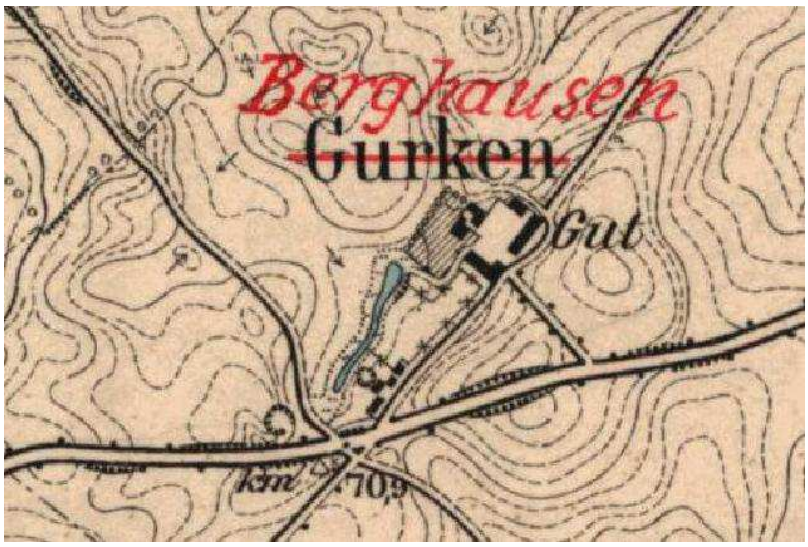

Rysunek 13 Górki w 1906 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Pomorza Gdańskiego

Koniecwałd

Zespół dworsko- pałacowy z charakterystyczną wieżyczką położony jest na północ od wsi, na wzgórzu w części wsi zwanej Koniecwałd PGR. Dwór zachował się z podjazdem i oficyną. W 1847 r. zarządzal majątkiem porucznik Dewiz. W latach 1912-1934 kolejnymi właścicielami byli: Albert Störmer, Emil Becker< walter Biber i Otto Timreck z Gościszewa. W roku 1945 dwór posiadł Bruno Ewert z Gronajn. Oprócz dworu znajduje się tutaj wcześniej wspomniana oficyna, park oraz budynek spichlerza. Obecnie w budynku dworu znajdują się mieszkania oraz biuro.

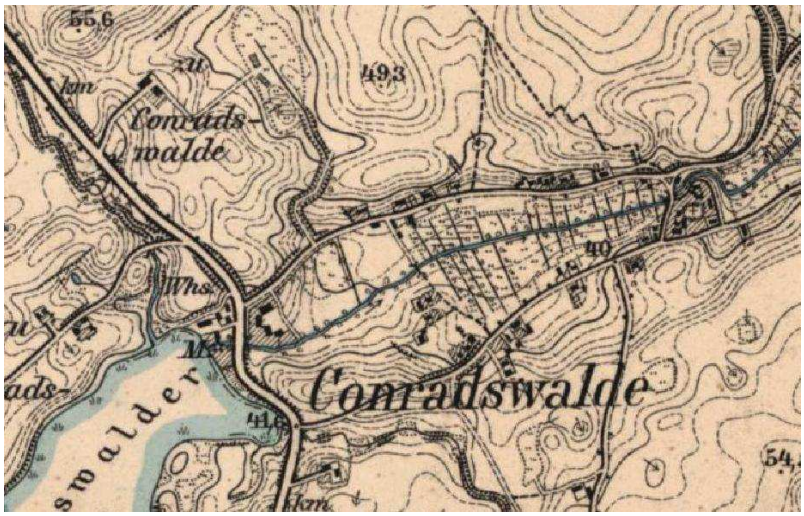

Rysunek 14 Koniecwałd w 1906 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Pomorza Gdańskiego

Koślinka

Pierwszy zapis miejscowości z 1319 r. to Kisselin i wywodzi się od „kiesel" – z niemieckiego krzemień. Z czasem nazwa zaczęła zmieniać formę. I tak w 1510 r. był to już Koslyng, a kilkadziesiąt później Kisling. Echo tego nazewnictwa przetrwało w gwarze sztumskiej do dziś. Spolszczenia niemieckiej nazwy dokonał Wojciech Kętrzyński (1838-1919), wybitny historyk, etnograf w swojej pracy z 1879 r., wydanej we Lwowie. Mimo, że oficjalna nazwa wsi w gminie Sztum obowiązuje od ponad pół wieku, to w potocznym użyciu są jeszcze czasem inne jej formy – „ Koślinek", „Kiźlinek". Wieś została lokowana przed 1350 r. na prawie chełmińskim, powierzchnia wynosiła ok. 700 ha. Przed 1939 r. Koślinka posiadała 909 ha i 351 mieszkańców. Koślinka położona była nad jeziorem Koślińskim. W miejscowości istniał kościół, który w wyniku wojny ze Szwecją został rozgrabiony oraz spalony. Dziś upamiętnia to jedynie mała tabliczka.

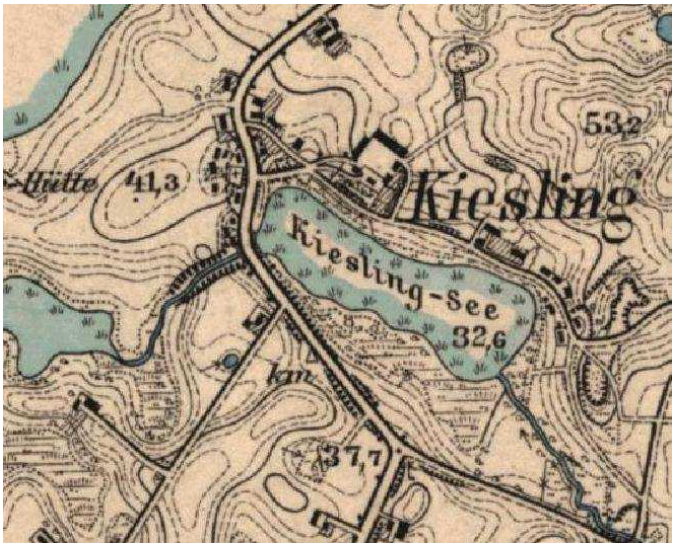

Rysunek 15 Koślinka w 1906 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Pomorza Gdańskiego

Michorowo

Dawniej niem. Micherau. Nazwa Michorowo pojawiła się po raz pierwszy w opisie granicy wsi w dokumencie dla Postolina z 1295 r. (Gut Michelins). W 1406 w dokumentach wspomniany został Jacob von Mikosch, czyli Jakub Michors z Michorowa. W 1483 r. posiadają Michorowo bracia Lawe (Lewe). Na początku XVI w. dobra przejmuje Schmoltz Zubrzyc, który odtąd każe się nazywać Michorowskim. W latach 1700 – 1800 majątek posiadali: Kruszyński, Wilczewski, Kochanowski, Chrząstowski, Orłowski. Pod koniec XIX wieku właścicielem Michorowa była rodzina Wałdowskich.

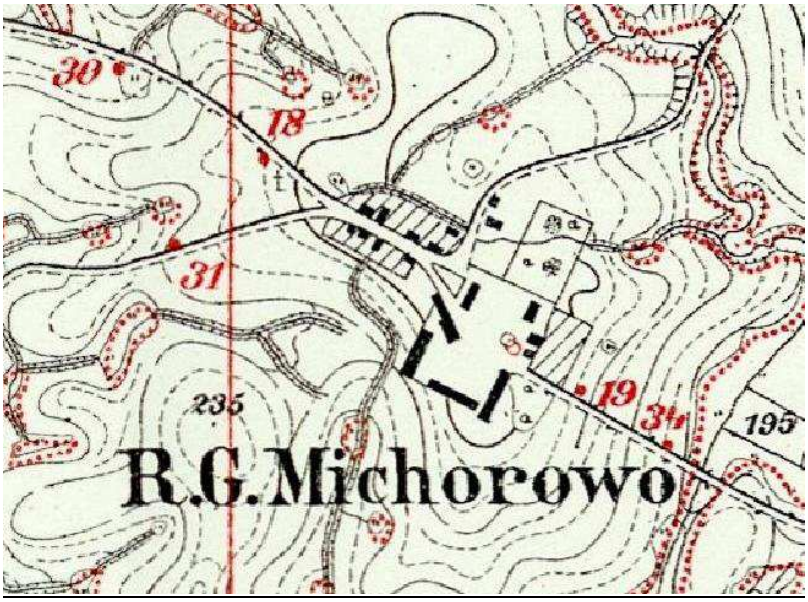

Rysunek 16 Michorowo w 1895 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Pomorza Gdańskiego

Nowa Wieś

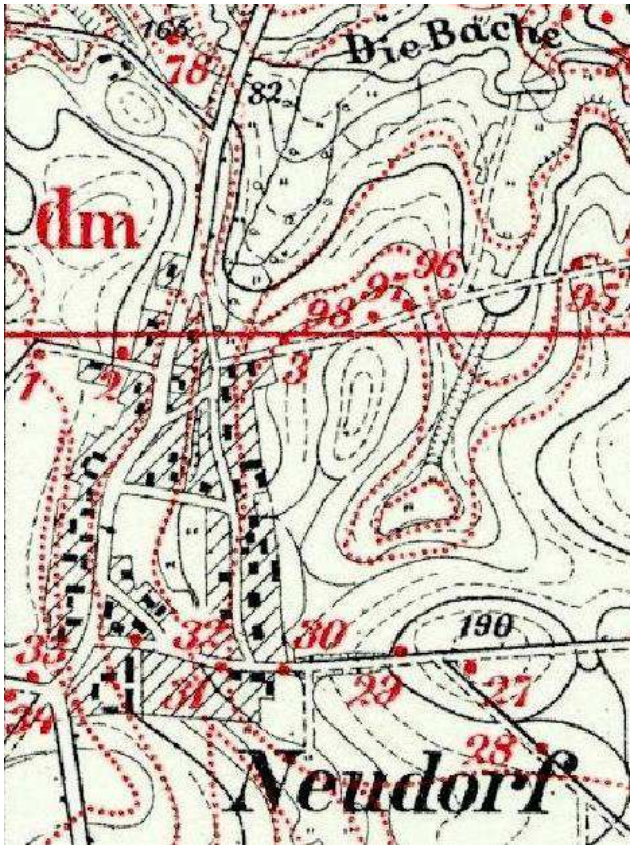

Wieś po raz pierwszy wymieniona jest w 1295 r. jako Nova Villa. Leży w pobliżu Postolińskiej Strugi, która ma swoje źródło w okolicy Gdakowa. Około 1300 metrów na zachód od wsi, w pobliżu Postolińskiej Strugi, znajduje się grodzisko ludności kultury łużyckiej. Ponownie wzmiankowana w 1317 r. W 1326 r. urząd sołecki otrzymał Konrad von Vrankenham od komtura dzierzgońskiego Lutera Von Braushweig. W 1565 r. wieś posiadała 51 włók ziemi (średniowieczna miara powierzchni: 30 morg = 17,955 ha), dwa młyny i zamieszkiwało ją 18 gburów (na Pomorzu określenie zamożnych chłopów). W 1918 r. została uruchomiona biblioteka, którą prowadził Lisiecki, a następnie Konrad Smoliński i Maria Wabesiakówna. Na krótko w 1920 r. została otwarta ochronka, a w 1930 r. szkoła Polska. W latach 1930-1945 Niemcy usunęli z nazwy przymiotnik „Königlich”/ królewski wskazujący na wcześniejsze związki wsi z Koroną Polską. Obiektem sakralnym w Nowej Wsi jest zabudowana w latach 1986-1990 kaplica poświęcona 14 października 1990 r.

Rysunek 17 Nowa Wieś w 1895 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Zachodniej Polski

Piekło

Dawniej niem. Pieckel. Nazwa tej miejscowości pochodzi najprawdopodobniej od licznych powodzi jakie miały miejsce na tym terenie, aczkolwiek jest jeszcze jedna geneza związana z przewozem piasku na barkach przez flisaków, którzy płynąc nazywali to miejsce, ze względu na trudność przepływu piekłem. Spowodowane było to występowaniem licznych wirów. Pierwsze wzmianki o miejscowości sięgają 1570 roku. Kolejny dokument ukazał się w 1707 roku, który wspominał o istniejącej tu karczmie i określał wielkość wsi. Od 1772 wieś znajdowała się pod administracją zaboru pruskiego, a od 1920 r. do 1 września 1939 r. na terytorium Wolnego Miasta Gdańska. Dzięki staraniom miejscowych Polaków 16 lipca 1936 roku rozpoczęto budowę "Domu Polskiego", w którym miały mieścić się: szkoła, ochronka, mieszkania i kaplica. Uroczyste otwarcie placówki nastąpiło 4 lipca 1937 roku. W latach 1942-1945 niemieckie władze nazistowskie zmieniły nazwę wsi na *Nogathaupt*. Wiosną 1945 roku miejscowość znalazła się ponownie w Polsce, a w 1964 roku na ścianie szkoły zawieszono tablice pamiątkową oraz nadano jej imię Jana Hinza, pierwszego dyrektora szkoły, który został zamordowany przez Niemców.

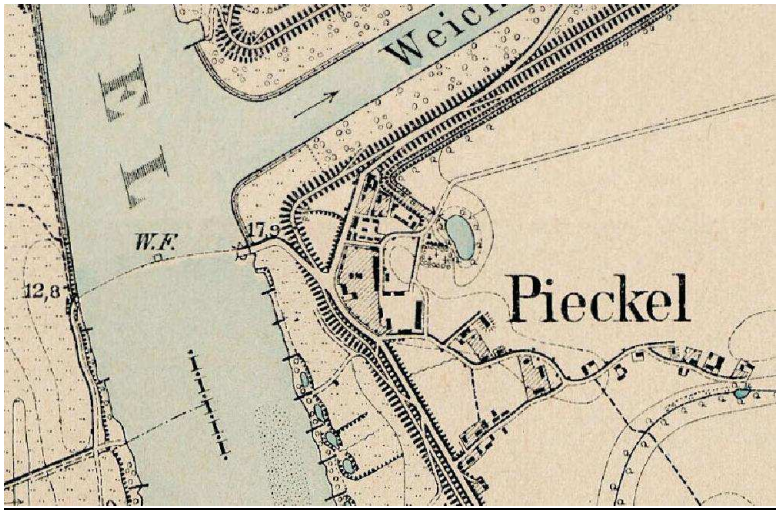

Rysunek 18 Piekło w 1906 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Pomorza Gdańskiego

Pietrzwałd

Dawniej niem. Peterswalde. We wsi znajduje się ceglany kościół gotycki, zbudowany w drugiej połowie XIV w.

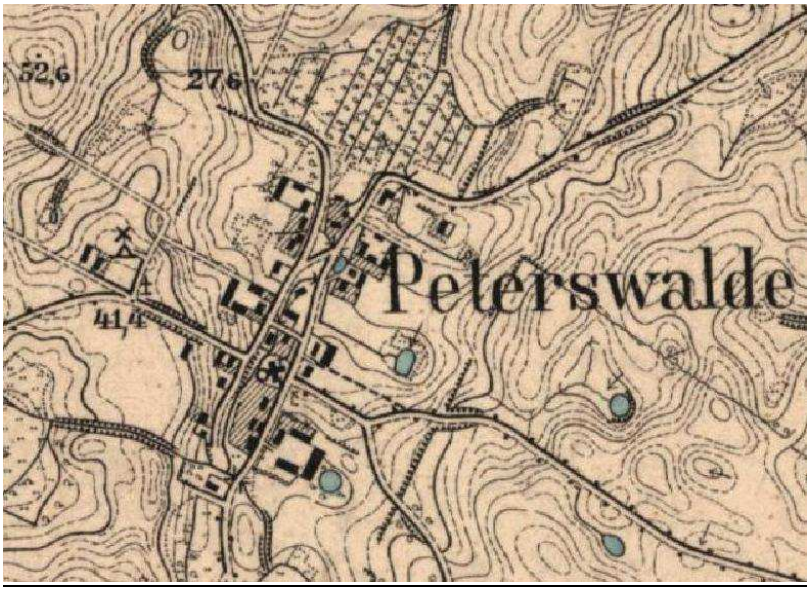

Rysunek 19 Pietrzwałd w 1906 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Pomorza Gdańskiego

Postolin

Pierwsze wzmianki na temat założenia Postolina datują się na rok 1236. Wieś została lokowana w 1295 r. na prawie chełmińskim. Od 1772 r. pod administracją zaboru pruskiego trwającego do 1918 r. Miejscowość po przegranym przez Polskę plebiscycie na Powiślu (w Postolinie oddano 83% głosów na Polskę) pozostawała w dwudziestoleciu międzywojennym silnym ośrodkiem polskości na terenie Niemiec. Działały tu polska szkoła i przedszkole oraz filia Związku Polaków w Niemczech. W 1936 r. w Postolinie powstał również Klub Sportowy. Ćwiczenia sportowe do dzisiaj cieszą się wysokim zainteresowaniem, przykładem jest działalność piłkarskiego klubu sportowego „Błyskawica".

Zabytkową budowlą jest kościół gotycki, ceglany, zbudowany w poł. XIV w., rozbudowany w 1672 r., kolejna przebudowa – sklepienia lata 1867-69. Halowy, z neogotycką wieżą frontową i trójbocznie zamkniętym prezbiterium. Istniejąca zabudowa parafialna pochodzi z początku XX w. Przy parafii funkcjonował dom zakonny sióstr Elżbietanek.

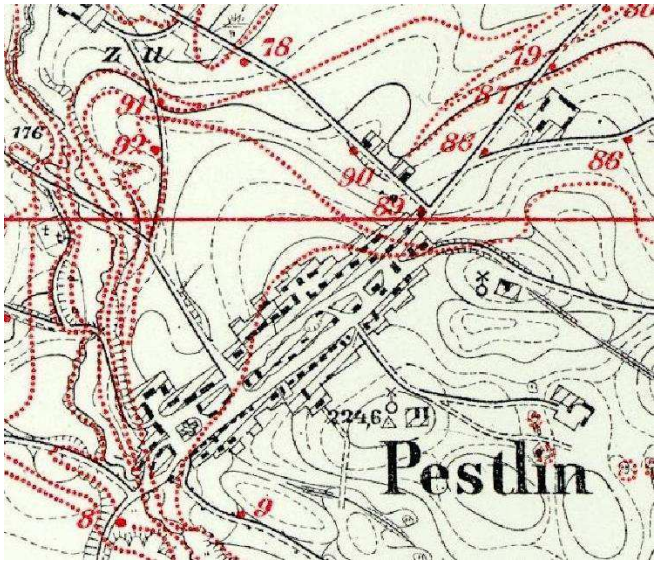

Rysunek 20 Postolin w 1895 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Pomorza Gdańskiego

Ramzy Małe

Powstały jako folwark Ramzów Wielkich w XVIII w. Na przełomie XVIII i XIX w. folwark usamodzielnił się przechodząc z czasem w ręce rodziny Donimirskich. W latach 20-tych i 30-tych XX w. były obok Waplewa głównym ośrodkiem polskości na ziemi sztumskiej. Miało to związek z osobą ówczesnego właściciela tych dóbr Kazimierza Donimirskiego długoletniego prezesa Okręgu Ziemi Malborskiej IV Dzielnicy Związku Polaków w Niemczech i prezesa Rady Nadzorczej Banku Ludowego w Sztumie. Obecnie mieści się tam zabytkowy zespół dworski, który przypomina chwalebną historię tej rodziny.

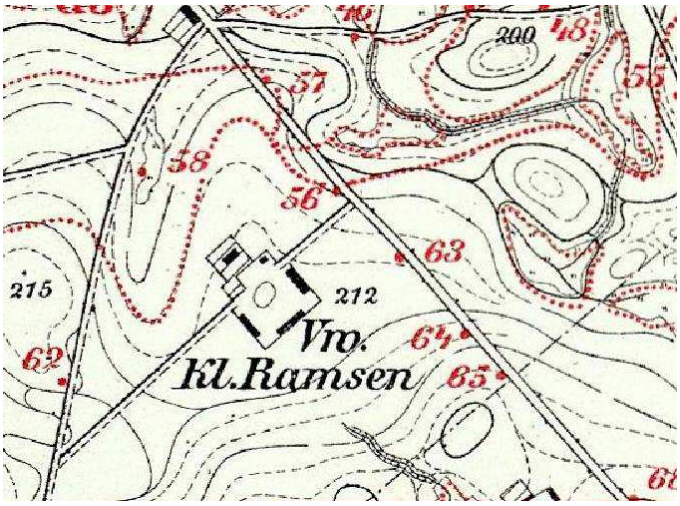

Rysunek 21 Ramzy Małe w 1895 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Zachodniej Polski

Szpitalna Wieś

Wieś założona przez Krzyżaków (jako „przytułek" dla emerytowanych braci zakonnych, stąd nazwa) przy drodze z Czernina do Mikołajek Pomorskich. Współcześnie znajduje się tam parę domów, park dworski z piękną olbrzymią lipą.

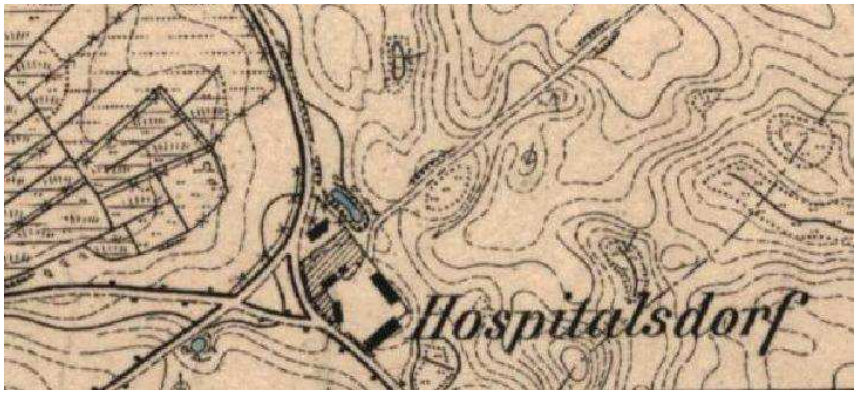

Rysunek 22 Szpitalna Wieś w 1906 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Pomorza Gdańskiego

Sztumska Wieś

Niewątpliwie sławna miejscowość w dziejach nie tylko Pomorza, ale całego kraju, gdyż właśnie tu podpisano ostateczny, korzystny dla Polski rozejm, kończący wieloletnie wojny i konflikty Polski ze Szwecją. Według księgi czynszów zamku malborskiego dopiero ok. 1400 r. występuje nazwa Stuhmsdorf, odnosząca się do dzisiejszej Sztumskiej Wsi. W polskim przekazie z 1565 r. zapisano Stuhmsdorf alias Sztumska Wieś. Posiadała ona wówczas 53 włóki ziemi, z których 48 czynszowych należało do 20 gburów. Istniały 2 karczmy, był też kościół zbudowany za pieniądze mieszkańców wsi.

Wojny szwedzkie doprowadziły Sztumską Wieś do ruiny materialnej. W roku 1635, kończył się rozejm sześcioletni zawarty w Starym Targu. Aby uniknąć wybuchu nowych działań wojennych podjęto pertraktacje mające doprowadzić do nowej ugody. Obrady trwały blisko 4 miesiące- od 24 maja do 12 września 1635 r. Zakończono je podpisaniem 26-letniego rozejmu.

We wsi znajduje się dwór zbudowany z cegły. Wzniesiony został w 2 poł. XIX wieku. Jest on typową rezydencją wiejską zintegrowaną z zabudowaniami folwarku. Wejście do budynku poprzedzone jest drewnianym gankiem. Za dworem rozciąga się dawny park dworski z drzewostanem liczącym około 100 lat.

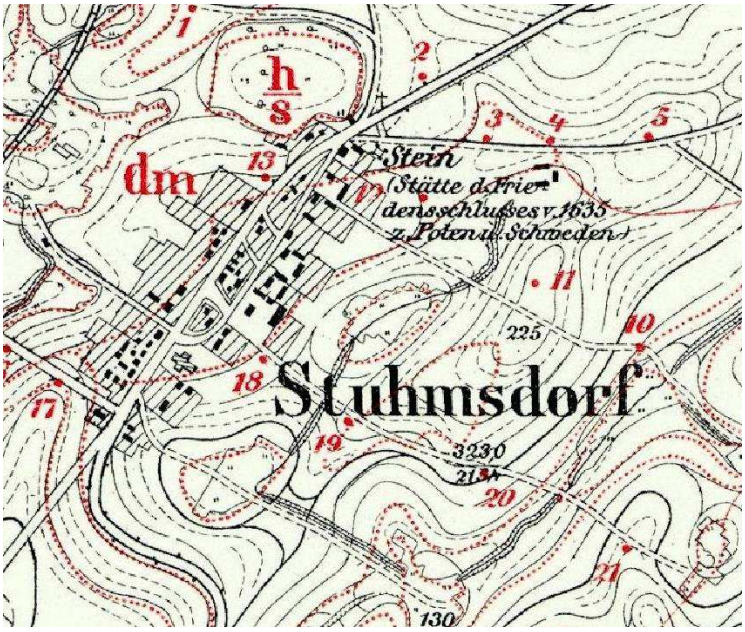

Rysunek 23 Sztumska Wieś w 1895 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Pomorza Gdańskiego

Sztumskie Pole

Przypuszczalnie w czasach nowożytnych XVI-XVIII w. ziemie należące do mieszczan sztumskich utrzymujących się z pracy na roli były zlokalizowane właśnie na gruntach wsi Sztumskie Pole. Od 1772 r. pod administracją zaboru pruskiego trwającego do 1918 r. Miejscowość po przegranym przez Polskę plebiscycie na Powiślu pozostawała w dwudziestoleciu międzywojennym silnym ośrodkiem polskości na terenie Niemiec. Po pierwszej wojnie światowej działało tu polskie przedszkole oraz filia Związku Polaków w Niemczech (znana rodzina Osińskich, Włodarczaków).

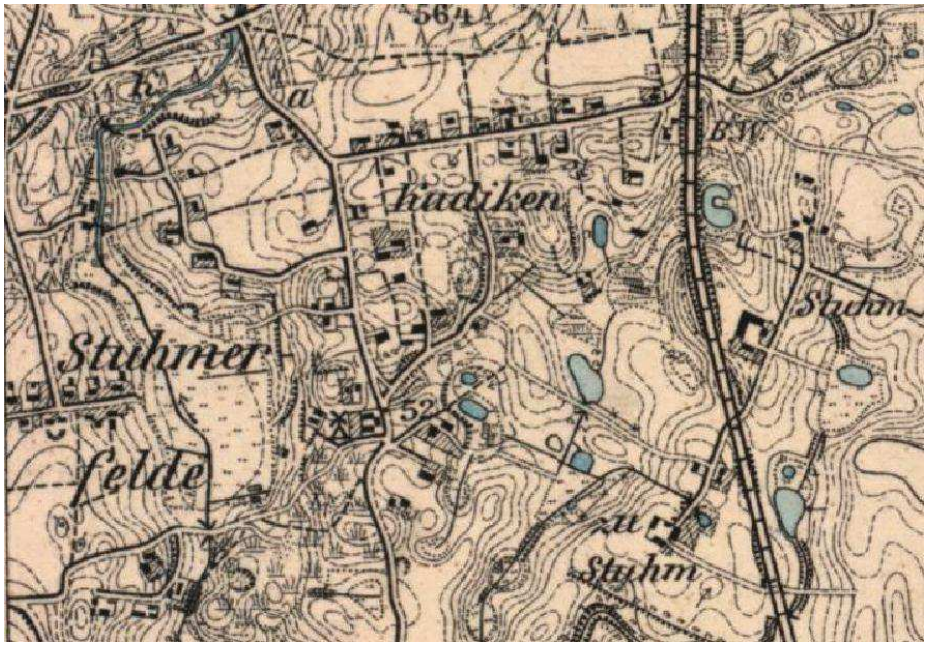

Rysunek 24 Sztumskie Pole w 1913 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Zachodniej Polski

Uśnice , Parpary

Uśnice (dawniej niem. Usnitz)

Parpary (dwaniej niem. Parpahren). We wsi mieści się kościół filialny pod wezwaniem Matki Bożej Nieustającej Pomocy (zbudowany i konsekrowany w 1937), ponadto nieopodal kaplicy wciąż stoi budynek dawnego urzędu celnego.

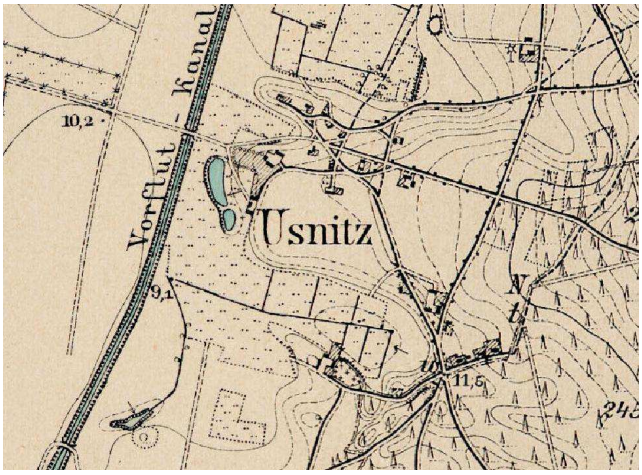

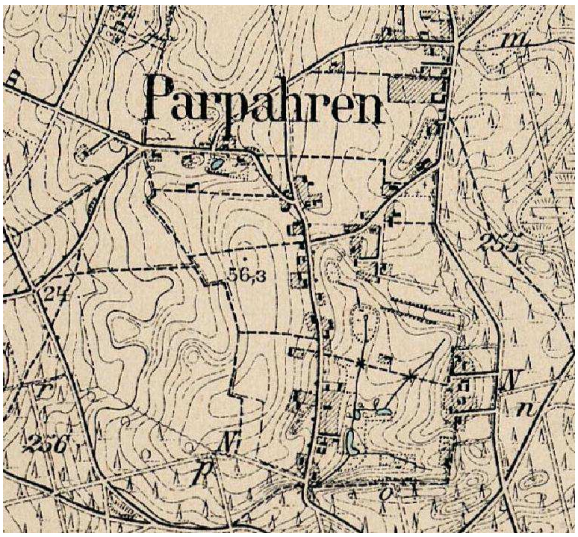

Rysunek 25 Uśnice i Parpary w 1913 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Zachodniej Polski

Węgry

Osada z 1411 r., w której znajduje się XIX-wieczny dworek wraz z parkiem oraz rezerwat krajobrazowy „Parów Węgry" o powierzchni 23 ha, utworzony w 1968 r. Jest to jar o stromych zboczach, na dnie którego płynie strumyk wpadający do Nogatu. Za rezerwatem znajduje się osada z okresu rzymskiego I-IV w., odkryta w 1961 r.-

grodzisko „Bronki”. Znajduje się tutaj okazały drzewostan, m.in. dęby szacuje się na 300 - 400 lat. Grodzisko „Bronki” w Węgrach to nie Zantyr. Gród ten funkcjonował do ok. 1170 r., a więc przestał istnieć przed przybyciem Krzyżaków do Pomezanii (na podstawie wyników badań archeologicznych Mieczysława Haftki z Muzeum Zamkowego w Malborku).

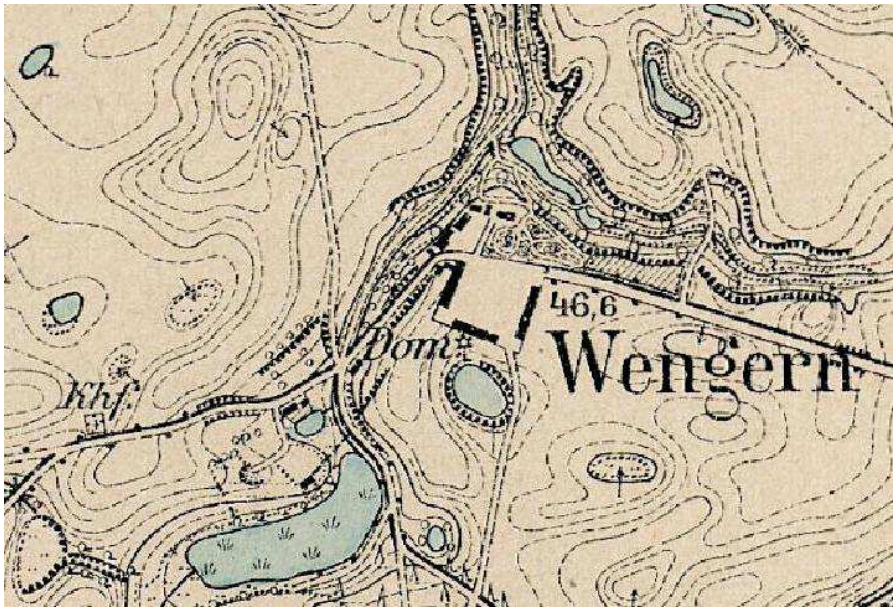

Rysunek 26 Węgry w 1906
Źródło: Archiwalne Mapy Pomorza Gdańskiego

Zajezierze

Dwór z 2 poł. XVIII w. Od 1710 r. posiadłość należy do Konopackich, w 1772 r. do Wilczewskich. W 1 poł. XIX w., przed 1840 r. pozyskują Zajezierze Donimirscy. Ród ten przybył w poł. XVIII w. z Doniemierza pod Wejherowem i w XIX w. zdołał skupić w swych rękach kilka majątków w ziemi sztumskiej. Henryk Donimirski (1844-1918) miał w swoim życiorysie udział w powstaniu styczniowym. August Donimirski zmuszony był w 1938 roku zamienić się na majątki z Niemcem z Nowego nad Wisłą - jako pułkownik WP uważany był przez Niemców za zdrajcę. Po 1945 roku połowa dworku została zdewastowana i niszczała, w drugiej połowie mieszkała rodzina Juszkiewiczów. Obecnie dworek stanowi własność prywatną.

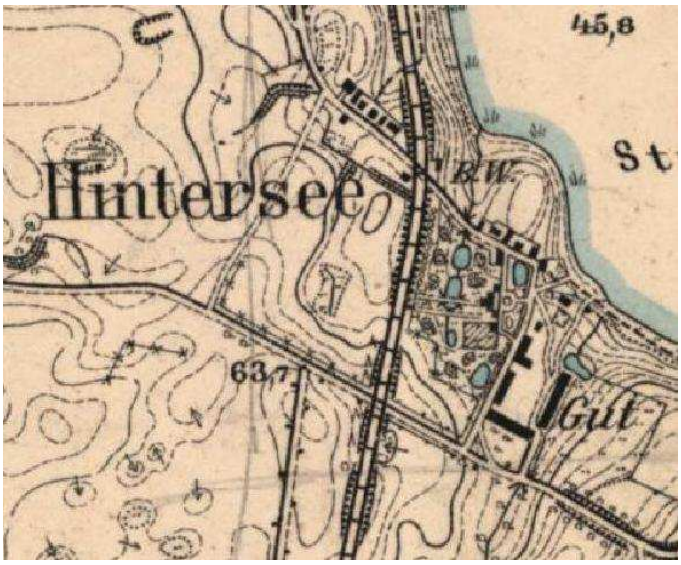

Rysunek 27 Zajezierze w 1906 r.
Źródło: Archiwalne Mapy Pomorza Gdańskiego

Wykaz zespołów przestrzennych i obiektów o wartościach kulturowych (w tym objętych ochroną prawną)

3.5.2 Zespoły przestrzenne

MIASTO SZTUM:

- Układ urbanistyczny Starego Miasta Sztumu z zespołem zamkowym – wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego - **decyzja numer 113 (dawny rejestr nr 82) z dnia 16.07.1959 r**.,
- Zespół zamkowy w Sztumie złożony z obiektów z czasu budowy zamku średniowiecznego: 1) mury obronne, 2) brama wjazdowa z mostem, 3) skrzydło południowe, 4) południowa część skrzydła wschodniego, 5) wieże więzienne, 6) relikt pn-wsch wieży czworobocznej, 7) studnia zamkowa na dziedzińcu oraz obiektów z czasów rozbudowy w XIX w.: 8) pn część skrzydła wschodniego, 9) budynek sądu i prokuratury, 10) willa wraz z terenem – **decyzja numer 1864 z dnia 23.07.2010 r.**,
- Zespół zakładu karnego,
- Zespół dawnych koszar,
- Osiedle mieszkaniowe „Siedlungi" (od niem. Einsiedlerów, czyli osiedleńców, nazwa historyczna osiedla substandardowych domków, które wybudowano w latach trzydziestych na obrzeżach miasta dla powracających z Rzeszy emerytów i rencistów),
- Zespół przedmieścia.

GMINA SZTUM:

- wsie o zachowanym układzie przestrzennym (układ parcelacyjny i układ zabudowy)
    - Biała Góra
    - Czernin
    - Gronajny
    - Gościszewo
    - Koniecwałd
    - Koślinka
    - Nowa Wieś
    - Piekło
    - Pietrzwałd
    - Postolin
    - Sztumska Wieś
    - Uśnice
    - Uśnice Górne
    - Węgry – wieś pofolwarczna,
- zachowane zespoły zabudowy o wartościach historyczno –kulturowych
    - Barlewiczki
    - Biała Góra
    - Gościszewo
    - Koniecwałd
    - Parpary

3.5.3 Kościoły, cmentarze

MIASTO SZTUM

- Kościół parafialny p.w. św. Anny – wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego – **decyzja numer 1414 (dawny rejestr nr 303/93) z dnia 10.09.1993r.**
- Kościół poewangelicki p.w. Wspomożenia Wiernych - wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego - **decyzja numer 1415 (dawny rejestr nr 304/93) z dnia 10.09.1993r**.
- cmentarz katolicki ul. Domańskiego – Pieniężnego – wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego - **decyzja numer 1382 (dawny rejestr nr 266/93) z dnia 11.05.1993r.**
- cmentarz ewangelicki ul. Kochanowskiego - wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego - **decyzja numer 1384 (dawny rejestr nr 269/93) z dnia 20.05.1993r.**
- cmentarz katolicki – ul. Nowowiejskiego,
- cmentarz poepidemiczny – obecnie kapliczka, ul. Reja,

GMINA SZTUM

- Biała Góra – cmentarz katolicki i cmentarz ewangelicki rodowy,
- Czernin – kościół Parafialny św. Królowej Jadwigi,
- Czernin – cmentarz d. prywatny podworski (obecnie nieużytek),
- Gościszewo - Kościół parafialny p.w. św. Józefa, plebania, cmentarz - wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego - **decyzja numer 1391 (dawny rejestr nr 278/93) z dnia 17.06.1993r.,**
- Gościszewo - dwa cmentarze katolickie, parafialny czynny i nieczynny,
- Koniecwałd –cmentarz poewangelicki,
- Parpary – cmentarz d. ewangelicki,
- Piekło – Kościół p.w. Chrystusa Króla i cmentarz,
- Pietrzwałd – Kościół filialny p.w. Trzech Króli i Przenajświętszej Trójcy wraz z układem przestrzennym cmentarza, zachowanymi historycznymi nagrobkami i wysoką zielenią cmentarną - wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego **- decyzja numer 1564 (dawny rejestr nr 470/95) z dnia 22.09.1995r.,**
- Postolin – Kościół p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej i cmentarz - wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego - **decyzja numer 323 (dawny rejestr nr 245) z dnia 10.09.1962r.,**
- Postolin – cmentarz parafialny czynny,
- Szpitalna Wieś – cmentarz d. wiejski,
- Sztumska Wieś – Kościół z 1867r. z cmentarzem,
- Uśnice Górne – Kościół, cmentarz,
- Węgry – katolicki d. cmentarz podworski,
- Zajezierze – cmentarz parafialny.

3.5.4 Dwory, parki dworskie, folwarki

MIASTO SZTUM:

- Zajezierze, dwór i park, folwark – dwór i park wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego - **decyzja numer 180, dwór (dawny rejestr nr 107) z dnia 08.04.1960 r., park (dawny rejestr nr 139/90) z dnia 29.01.1990 r.,**

GMINA SZTUM:

- Barlewice, dwór, relikty parku – dwór wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego - **decyzja numer 1242 (dawny rejestr nr 83/85) z dnia 01.08.1988r.,**
- Barlewiczki, obr. Barlewice – dwór, park, folwark,
- Czernin obr. Barlewice, dwór, park, częściowo folwark, kaplica grobowa – dwór i park wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego - **decyzja numer 877, park (dawny rejestr nr 18/77) z dnia 29.12.1977 r., dwór (dawny rejestr nr 498/96) z dnia 17.05.1996r.,**
- Cygusy – dwór, park, częściowo folwark i domy mieszkalne – park wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego - **decyzja numer 906 (dawny rejestr nr 26/78) z dnia 25.02.1978r.,**
- Goraj obr. Koniecwałd – dwór, park, zabudowa gospodarcza - wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego - **decyzja numer 1055, dwór z parkiem (dawny rejestr nr 76/84) z dnia 06.06.1984r., stajnia (dawny rejestr nr 505/96) z dnia 23.04.1996r.,**
- Gościszewo – zespół zabudowy gospodarstwa wielkoobszarowego (dom mieszkalny, zabudowa gospodarcza),
- Górki, obr. Barlewice – dwór, częściowo folwark,
- Gronajny – zespół zabudowy gospodarstwa wielkoobszarowego (dom mieszkalny, zabudowa gospodarcza),
- Kępina – dom mieszkalny, częściowo zabudowa gospodarcza i ogród użytkowo- parkowy,
- Koniecwałd – zespół dworsko parkowy, dwór z podjazdem, oficyna, spichlerz, park - **decyzja numer 1583 (dawny rejestr nr 494/96) z dnia 14.03.1996r.,**
- Pietrzwałd – dwór, częściowo zabudowa gospodarcza,
- Polaszki – dwór, park, folwark,
- Ramzy Małe obr. Postolin, dwór, park folwark - wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego - **decyzja numer 1480 (dawny rejestr nr 392/94) z dnia 09.09.1994r.,**
- Ramzy Wielkie, obr. Postolin – park,
- Szpitalna Wieś, obr. Barlewice – dwór, częściowo park, folwark,
- Sztumska Wieś – dwór, park, zabudowa gospodarcza - wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego - **decyzja numer 1481 (dawny rejestr nr 393/94) z dnia 09.09.1994r.,**
- Węgry, obr. Gościszewo – pałac, park, częściowo folwark, cmentarz podworski.

3.5.5 Zespoły budowli, budowle i obiekty przemysłowe i inżynierskie

MIASTO SZTUM:

- Wieża ciśnień - wpisana do rejestru zabytków województwa pomorskiego - **decyzja numer 1381 (dawny rejestr nr 265/93) z dnia 04.05.1993r.**

GMINA SZTUM:

- Biała Góra – zespół śluz na Nogacie i rzece Liwie - wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego - **decyzja numer 973 (dawny rejestr nr 55/77) z dnia 08.08.1979r.**
- Koniecwałd – relikty młyna wodnego i urządzeń wodnych - wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego - **decyzja numer 1343 (dawny rejestr 177/90) z dnia 23.01.1991r.**
- Gościszewo – gorzelnia

- Nowa Wieś – zespół cegielni
- Koślinka – kanał Juranda.

3.5.6 Obiekty i zespoły obiektów mieszkalnych i usługowych

MIASTO SZTUM:

- Budynek mieszkalny ul. Jagiełły 17 (budynek został rozebrany za zgodą Konserwatora Zabytków w 1998r.) - wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego - **decyzja numer 193/91 z dnia 28.05.1991r.**
- Budynek mieszkalny ul. Jagiełły 23 - wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego - **decyzja numer 1453 (dawny rejestr nr 354/94) z dnia 16.04.1994r.**

Tabela 10 Wykaz obiektów znajdujących się w ewidencji zabytków województwa pomorskiego, zaczerpnięto z Programu opieki nad zabytkami Gminy Sztum na lata 2009-2012.

Miejscowość	Ul., Adres	Nr	Obiekt	Wiek		Data powstania	Materiał
Sztum	Baczyńskiego		Dom, wł. rzeźnia	20	p		mur
Sztum	Baczyńskiego	2	Dom mieszkalny	20	p		mur
Sztum	Baczyńskiego	4	Dom mieszkalny	20	p		mur
Sztum	Baczyńskiego	6	Dom mieszkalny	20	p		mur
Sztum	Baczyńskiego	8	Dom mieszkalny	20	p		mur
Sztum	Chełmińska	1/3	Dom mieszkalny	20	p		mur
Sztum	Chełmińska	2	willa	20	p		mur
Sztum	Chełmińska	4	willa	20	p		mur
Sztum	Chełmińska	13	dom	19	2 poł		mur
Sztum	Galla Anonima	3	dom	20	P		mur
Sztum	Galla Anonima	7	dom	19/ 20			mur
Sztum	Jagiełły	6	dom	20	p		mur
Sztum	Jagiełły	16	dom	19	2 poł		Mur/ drew
Sztum	Jagiełły	17	dom	19	1 poł		mur
Sztum	Jagiełły	17	Dom mieszkalny	19	2 poł		mur
Sztum	Jagiełły	19	dom	20		1915	mur
Sztum	Jagiełły	19	Budynek gospodarczy	20		1919	mur
Sztum	Jagiełły	21	dom	20	p		mur
Sztum	Jagiełły	23	dom	20	p		mur
Sztum	Jagiełły	24	dom	20	p		mur
Sztum	Jagiełły	33	dom	19	k		mur
Sztum	Jagiełły	33	Budynek gospodarczy	19/ 20			mur
Sztum	Jagiełły	51	dom	20	p		mur
Sztum	Jagiełły	55	dom	20			mur
Sztum	Jagiełły	57	dom	20	p		mur
Sztum	Kasztelańska	1	dom	20	p		mur
Sztum	Kasztelańska	6	dom	19	p		mur
Sztum	Kochanowskiego	1	dom	20	p		mur
Sztum	Kochanowskiego	3	dom	20	p		mur
Sztum	Kochanowskiego	6	dom	20	p		mur
Sztum	Kochanowskiego	8	dom	20	p		mur
Sztum	Kochanowskiego, Mickiewicza		Hotel - restauracja	20		1910	mur
Sztum	Kosmonautów Pol.	5	willa	20	p		mur
Sztum	Ks. Domańskiego	2	dom	20	p		mur

Sztum	Ks. Domańskiego	4	dom	20	p		mur
Sztumskie Pole	Lądziki	1	Dom mieszkalny	19	k		mur
Sztumskie Pole	Lądziki		transformator	20	p		mur
Sztumskie Pole	Lądziki	5	Dom mieszkalny	20	p		mur
Sztumskie Pole	Łąkowa	8	Dom mieszkalny	20	p		mur
Sztumskie Pole	Łąkowa	12	Dom mieszkalny	20	p		mur
Sztum	Mickiewicza	17	dom	19	2 poł		mur
Sztum	Mickiewicza	22	dom	20	p		mur
Sztum	Mickiewicza	23	Willa obecnie przedszkole	20	p		mur
Sztum	Mickiewicza	23	oficyna	20	p		mur
Sztum	Mickiewicza	24	dom	20	p		mur
Sztum	Mickiewicza	26	dom	19/			mur
Sztum	Mickiewicza	27	Dom-poczta	19	k		mur
Sztum	Mickiewicza	28	dom	20	p		mur
Sztum	Mickiewicza	32	dom	19		1887	mur
Sztum	Mickiewicza	33	dom	20	p		mur
Sztum	Mickiewicza	34	dom	20	p		mur
Sztum	Mickiewicza	37	Dom	20	p		mur
Sztum	Mickiewicza	42	dom	19		1884	mur
Sztum	Mickiewicza, Kochanowskiego		Budynek gospodarczy	20		1910	mur
Sztum	Młyńska	1	dom	20	p		mur
Sztum	Nowowiejskiego	14e	Dom mieszkalny	19/20			mur
Sztum	Nowowiejskiego	14j	Dom mieszkalny	19/20			mur
Sztum	Nowowiejskiego	14k	Dom mieszkalny	19/20			mur
Sztum	Nowowiejskiego	14l	Dom mieszkalny	19/20			mur
Sztum	Nowowiejskiego	14m	Dom mieszkalny	19/20			mur
Sztum	Nowowiejskiego	19/21	Dom mieszkalny	19/20			mur
Sztum	Ogrodowa	8	Dwór	18	2 poł		mur
Sztum	Osińskiego	6	dom	19/20			mur
Sztum	Osińskiego	12	dom	19	k		mur
Sztum	Osińskiego	14	dom	19	k		mur
Sztum	Osińskiego	16	Dom	20	p		mur
Sztum	Osińskiego	18	dom	20	p		mur
Sztum	Osińskiego		Odcinek murów wzdłuż ulicy	14/15			mur
Sztum	Pl. Wolności	2	Dom mieszkalny	19	poł		mur
Sztum	Pl. Wolności		Kościół poewangelicki p. w. Wspomożenia Wiernych	19		1816/1818	mur
Sztum	Pl. Wolności	4	dom	19	2 poł		mur
Sztum	Pl. Wolności	19	dom	20	p		mur
Sztum	Pl. Wolności	23	dom	20	p		mur
Sztum	Pl. Wolności	24	dom	20	p		mur
Sztum	Pl. Wolności	25	dom	20	p		mur
Sztum	Pl. Wolności	26	dom	20	p		mur
Sztum	Polna	2	Dom mieszkalny	20	p		mur
Sztum	Polna	3	Dom mieszkalny	20	p		mur

Sztum	Polna	4	Dom mieszkalny	20	p		mur
Sztumskie Pole	Polanka	3	Dawna szkoła	20	p		mur
Sztumskie Pole	Polanka	5	Dom mieszkalny	20	p		Mur/szach
Sztum	Reja	1	dom	19	k		Mur/szach
Sztum	Reja	2	Dom mieszkalny	19	k		mur
Sztum	Reja	11	dom	20	p		mur
Sztum	Reja	29	willa	20	p		mur
Sztum	Reja	37	Dom mieszkalny	20	p		mur
Sztum	Sienkiewicza	3	dom	20	p		mur
Sztum	Sienkiewicza	6	dom	20	p		mur
Sztum	Sienkiewicza	8	dom	20	p		mur
Sztum	Słowackiego	4	Dom- przychodnia zdrowia	20	poł		mur
Sztum	Słowackiego	6	Dom- przychodnia zdrowia	20	poł		mur
Sztum	Zajezierze	2	Dom mieszkalny	20	p		mur
Sztum	Zajezierze	38	park	19			mur
Sztum	Zajezierze	38	dwór				mur
Sztum	Zw. Jaszczurszego	1	dom	20	p		mur
Sztum	Zw. Jaszczurszego	2	dom	19	2 poł		mur
Sztum	Zw. Jaszczurszego	4	dom	19	2 poł		mur
Sztum	Zw. Jaszczurszego	5	plebania				mur
Sztum	Zw. Jaszczurszego	5	Budynek gospodarczy przy plebani				szachulec
Sztum	Żeromskiego	24	Dom mieszkalny	20	p		mur
Sztum	Żeromskiego	24	Budynek gospodarczy	20	p		mur
Sztum	Żeromskiego	34	Dom mieszkalny	20	p		mur
Sztum	Żeromskiego		kapliczka	20	p		Drew.
Sztum			Młyn, wł. WPP2-M	19/21			mur
Sztum			Wieża ciśnień	20	p		mur
Sztum			Baszta więzienna, zespół zamkowy	14/15		1331	mur
Sztum			Baszta więzienna	14/15		1331	mur
Sztum			Brama, zespół zamkowy	14/15		1331	mur
Sztum			Brama zamkowa	14/15		1331	mur
Sztum			Zamek krzyżacki	14/15		1331	mur
Sztum			Zamek, skrzydło wschodnie	14/15		1331	mur
Sztum			Zamek, skrzydło południowe	14/15		1331	mur
Sztum			Willa na terenie zamku	19/20			mur
Sztum			Zamek, skrzydło wschodnie	14/15		1331	mur
Sztum			Zamek, skrzydło południowe	14/15		1331	mur
Sztum			Mury, odcinki w pn-wsch narożniku miasta	14/15			mur
Sztum			Mury, odcinki	14/15			mur
Sztum			Mury zamkowe	14/15		1331	mur
Sztum			Mury miejskie	14/15			mur

Sztum			Kościół ewangelicki, obecnie Rzym. -katol., p.w. M.B.W.W.	19		1816/1818	mur
Sztum			Kościół parafialny p.w. św. Anny i Barbary	17		Ok.1600	mur
Sztum			Kościół p.w. św. Anny i Barbary	16?			mur
Sztum			Brama cmentarza poniemieckiego	19/20			Mur/metal
Sztum			Kapliczka, na przeciw nr 11	20	p		mur
Sztum			Kapliczka na cmentarz				mur
Sztum			Kapliczka, cmentarz niemiecki	19			mur
Sztum			Cmentarz katolicki - nagrobek	19/20			
Sztum			nagrobek	19		1885	Kamień
Sztum			Cmentarz kościelny - nagrobek	19		1889	Met/kamień
Sztum			Cmentarz poniemiecki - nagrobek	19	k		Met/kamień
Sztum			Cmentarz przy ul. Ks. Domańskiego				
Barlewice		1	transformator	20	p		mur
Barlewice			Dwór, wł. PGR	19	1 poł		mur
Biała Góra		10/11	Dom, dawna Straż Graniczna	20	p		mur
Biała Góra		26	Dom mieszkalny	20	p		mur
Biała Góra		27	szkoła	19/20			mur
Biała Góra		29	Dom mieszkalny				mur
Biała Góra		30	Dom mieszkalny	19	k		mur
Biała Góra		34	Dom mieszkalny	20	p		mur
Biała Góra			Śluza na Nogacie	19		1870	mur
Biała Góra			Dom - poczta	20	p		mur
Czernin			Dwór	18	2poł.		mur
Czernin			Dwór	18	2poł		mur
Czernin			Zespół dworski, pozostałość parku	19			mur
Gościszewo		1	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Gościszewo		2	Budynek mieszkalno – gospodarczy	19	k		mur
Gościszewo		4	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Gościszewo		4	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Gościszewo		4	Budynek gospodarczy	19/20			Mur/drew
Gościszewo		8	Budynek mieszkalny	20		Ok. 1930	mur
Gościszewo		9	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Gościszewo		10	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Gościszewo		12	Budynek mieszkalny, dawna rzeźnia	19	k		mur
Gościszewo		19	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Gościszewo		20	Budynek mieszkalny	19	k		mur
Gościszewo		21	Budynek mieszkalny	19	k		mur
Gościszewo		23	Budynek mieszkalny	19	k		mur

Gościszewo		44	Dom mieszkalny	19/20			mur
Gościszewo		48	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Gościszewo		52	Budynek mieszkalny, obecnie poczta	20	p		mur
Gościszewo		52	Budynek mieszkalny, obok Klubu „Ruch”	20	p		mur
Gościszewo		69	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Gościszewo		76	Kościół drewniany p.w. św. Józefa	20		1926/1928	Drew.
Gościszewo		79	Budynek mieszkalny	20		Ok. 1930	mur
Gościszewo		82	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Gościszewo		82	Budynek gospodarczy	20	p		mur
Gościszewo		85	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Gościszewo		86	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Gościszewo		88	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Gościszewo		89	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Gościszewo		89	Budynek gospodarczy	20	p		mur
Gościszewo		91	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Gościszewo		103	Budynek mieszkalny	20		1935	Mur/drew
Gościszewo		105	Budynek mieszkalny	20		1935	Mur/drew
Gościszewo		106	Budynek mieszkalny	20		1930	Mur/drew
Gościszewo		107	Budynek mieszkalny	20		Ok. 1930	Mur/drew
Gościszewo		108	Budynek mieszkalny	20		Ok. 1930	Mur/drew
Gościszewo		109	Budynek mieszkalny	20		Ok. 1930	Mur/drew
Gościszewo			Budynek mieszkalny	20		Ok.1930	Mur/drew
Gościszewo		113	Budynek mieszkalny	19/20			mur
Gościszewo		113	Budynek gospodarczy	20	p		Mur/szachulcowy
Gościszewo		113	Budynek gospodarczy	19/20			mur
Gościszewo		117	gorzelnia	19/20			mur
Gościszewo			Plebania naprzeciw kościoła	20	p		mur
Gościszewo			szkoła	20	p		mur
Gościszewo			Budynek mieszkalny obok PGR	19	k		mur
Gościszewo			Budynek mieszkalny, sklep	20	p		mur
Gościszewo			Budynek mieszkalny	20	p		mur
Gościszewo			transformator	20	p		mur
Gościszewo			Aleja, obecnie 113				mur
Goraj			Dwór	19	Poł.		mur
Goraj Duży			Dwór	19	k		mur
Gronajny		7	Budynek mieszkalny	19	k		mur
Gronajny		7	Budynek gospodarczy	20	p		Mur/drew
Gronajny		9	Budynek mieszkalny	19/20			mur
Gronajny		13	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Gronajny		19	19budynek mieszkalny	20	p		Mur/drew
Gronajny		24	Budynek mieszkalny	20	p		mur

Gronajny		26	Budynek mieszkalny, dawny dwór	20	p		mur
Gronajny		26	Budynek gospodarczy	20		1922	mur
Gronajny		26	Budynek gospodarczy II	20		1925	mur
Gronajny		28	Budynek gospodarczy	20	p		mur
Gronajny		40	Budynek mieszkalny	19/20			mur
Gronajny		40	Budynek gospodarczy	20	p		mur
Gronajny		40	Budynek gospodarczy II	20	p		mur
Gronajny			Młyn krzyżacki, obecnie budynek gospodarczy	15		1430	mur
Gronajny			Dawna szkoła, budynek mieszkalny, obecnie sklep i klub Rolnika.	20	p		mur
Gronajny			Transformator obok nr 17	20	p		mur
Gronajny			Park obok nr 28	19			mur
Koniecwałd		2	Dom mieszkalny	19/20			mur
Koniecwałd		2	Młyn wodny - gospodarczy	19/20			mur
Koniecwałd		6	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Koniecwałd			Dawny dwór	20	p		mur
Koniecwałd			Budynek mieszkalny	20	p		mur
Koniecwałd			Budynek mieszkalny	20	p		mur
Koniecwałd			Szkoła podstawowa	20	p		mur
Koniecwałd			Magazyn	20	p		mur
Koślinka		21	Budynek świetlica i sklep	20		1927	mur
Koślinka		21	Budynek gospodarczy	20	p		Mur/drew
Koślinka		24	Budynek mieszkalny	20		1927	Mur/drew
Koślinka		27	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Koślinka		27	Stodoła	20	p		Drew.
Koślinka		31	Budynek mieszkalny	20	p		Mur/drew
Koślinka		35	Budynek gospodarczy	20	p		Mur/drew
Koślinka		35	Budynek mieszkalny I	18/19			mur
Koślinka		35	Budynek mieszkalny II	19	k		mur
Koślinka		39	Budynek mieszkalny	19	k		mur
Koślinka		42	Budynek mieszkalny	19/20			mur
Koślinka			Budynek mieszkalny, dawna szkoła	18	k		Mur/glina
Michorowo			Dawny dwór	18/19			mur
Michorowo			Dawny magazyn zbożowy	20		1912	mur
Michorowo			stajnia	20		Ok. 1920	mur
Michorowo			Obora	20		Ok. 1920	mur
Nowa Wieś		24	Dom - sklep	19/20			mur
Nowa Wieś		26	Budynek mieszkalny	19	k		mur
Nowa Wieś		26	Budynek gospodarczy	20	p		mur
Nowa Wieś		28	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Nowa Wieś		40	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Nowa Wieś		47	poczta	20	p		mur

Nowa Wieś		52	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Nowa Wieś		57	Dom mieszkalny	19	k		szachulec
Nowa Wieś		59	Dom mieszkalny	19	k		szachulec
Nowa Wieś		59	Budynek gospodarczy	20	p		mur
Nowa Wieś			Szkoła, budynek I	20	p		mur
Nowa Wieś			Szkoła, budynek II	20		1926	
Nowa Wieś			Budynek gospodarczy, wł. Szkoła podstawowa	20	p		Mur/drew
Nowa Wieś			Budynek mieszkalny i poczta	20	p		mur
Nowa Wieś			Kapliczka naprzeciwko nr 59	19/20			mur
Parpary		6	Dom mieszkalny	20	p		mur
Parpary		7	Dom mieszkalny	20	p		mur
Parpary		8	Dom mieszkalny	20	p		mur
Parpary		9	Dom mieszkalny	20		Ok. 1910	mur
Parpary		10	Dom mieszkalny	20	p		mur
Parpary		11	Dom mieszkalny	20		Ok. 1910	mur
Parpary		13	Dom mieszkalny	19	k		Mur/glina
Parpary		14	Dom mieszkalny	20		Ok. 1910	mur
Parpary		15	Dawna szkoła, obecnie budynek mieszkalny	20	p		mur
Parpary		18	Dom mieszkalny	19	2 poł		Mur/glina
Parpary		18	Budynek gospodarczy	19	2 poł		Mur/glina
Parpary		19	Dom mieszkalny	20	p		mur
Parpary		22	Dom mieszkalny	19	k		mur
Parpary		23	Dom mieszkalny	20	p		mur
Parpary		25	Budynek mieszkalny	20	p		Mur/drew
Parpary		32	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Parpary		35	Dom mieszkalny	19/29			mur
Parpary		37	Dom mieszkalny	19	k		mur
Parpary		38	Dom mieszkalny	19	k		mur
Parpary		40	Dom mieszkalny	19/20			mur
Parpary		41	Dom mieszkalny	20		Ok. 1910	mur
Parpary		42	Dom mieszkalny	19	k		mur
Parpary			Kościół p.w. M.B.N.P.	20		OK. 1930	mur
Piekło		5	Dom – bar	20	p		mur
Piekło		5	Budynek gospodarczy, wł. baru	20	p		mur
Piekło		6	Dom mieszkalny	19/20			mur
Piekło		7	Dom mieszkalny	2o		1912	mur
Piekło		8	Dom dawna straż graniczna	20		Ok. 1930	mur
Piekło		8	Dom mieszkalny	20	p		mur
Piekło		12	Dom dawna straż graniczna	20		Ok. 1920	mur
Piekło		18	Dom mieszkalny obecnie szkoła	20		Ok. 1910	mur
Piekło		20	Dom mieszkalny	19/20			szachulec

Piekło		20	Budynek gospodarczy	19/20			szachulec
Piekło		21	Dom mieszkalny	20	p		mur
Piekło		23	Dom mieszkalny	20	p		mur
Piekło		30	Szkoła	20		1937	mur
Piekło		30	Budynki gospodarcze obok szkoły	20		1937	mur
Piekło			Dom nauczyciela obok szkoły	20		1927	mur
Piekło		35	Dom mieszkalny	20	p		mur
Piekło		39	Dom mieszkalny	20		1900/1910	mur
Piekło		43	Dom mieszkalno- gosp.	20	p		Mur/drew
Piekło		47	Dom mieszkalny	20		1910	mur
Piekło			Mur ogrodzenia obok nr 20	19/20			mur
Piekło			Kościół filialny p.w. Chrystusa Króla	20		1925/1926	Mur/szachulec
Piekło			Plebania obok kościoła	20		1925/1926	mur
Pietrzwałd		10	Budynek mieszkalny	19		1865	mur
Pietrzwałd		10	Budynek gospodarczy I	19		1898	mur
Pietrzwałd		10	Budynek gospodarczy II	19/20			mur
Pietrzwałd		10	Stodoła	20	p		Drew.
Pietrzwałd		11	Budynek mieszkalny	19	Poł.		mur
Pietrzwałd		11	Budynek gospodarczy	20	p		Mur/ drew
Pietrzwałd		17	Budynek mieszkalny dawny zajazd	19	k		mur
Pietrzwałd		20	Budynek mieszkalny	19/20			mur
Pietrzwałd		20	Budynek gospodarczy	20	p		mur
Pietrzwałd		21	Budynek mieszkalny dawna szkoła	20		Ok.1912	mur
Pietrzwałd		23	Budynek mieszkalny	19	k		mur
Pietrzwałd		23	Budynek gospodarczy	20	p		mur
Pietrzwałd		24	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Pietrzwałd		25	Dom	19	k		drew
Pietrzwałd		26	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Pietrzwałd		26	Dawna kuźnia	20	p		mur
Pietrzwałd			Budynek gospodarczy	20	p		mur
Pietrzwałd			Budynek gospodarczy II	20	p		mur
Pietrzwałd			Kościół p.w. św. Anny	15/17			mur
Pietrzwałd			Kościół filialny	14/17			mur
Polaszki			Dawny dwór	19/20			mur
Polaszki			Budynek gospodarczy podworski	20		1925	mur
Polaszki			Aleja parkowa	19			
Postolin		4	Budynek mieszkalny piekarnia	20	p		mur
Postolin		5	Budynek mieszkalny	19	2poł		Mur/szachulec
Postolin		8	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Postolin		12	Budynek katechetyczny	20	p		mur
Postolin		13	plebania	20	p		mur

Postolin		30	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Postolin		58	Budynek mieszkalny	19	k		Mur/szkieletowa
Postolin		58	Budynek gospodarczy	20	p		Mur/drew
Postolin		59	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Postolin		60	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Postolin		61	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Postolin		63	Budynek mieszkalny	20		1921	mur
Postolin		64	Budynek mieszkalny	20		1928	mur
Postolin		66	Budynek mieszkalny	19		Ok. 1870	
Postolin		66	Budynek mieszkalny	20	p		
Postolin		67	Dom mieszkalny	19	k		
Postolin		80	Dom mieszkalny	19	k		
Postolin		80	Kuźnia	19		1897	
Postolin		82	Dom mieszkalne	19	k		Mur/drew
Postolin		103	Dawna piekarnia	20	p		
Postolin		104	Dom mieszkalny	19	k		Mur/drew
Postolin		105	Dom mieszkalny	20		1930	
Postolin		106	Budynek mieszkalny	20	p		
Postolin		107	Budynek mieszkalny	19	poł		
Postolin			Budynek mieszkalny	19/20			
Postolin			Budynek mieszkalny	19	k		
Postolin			Brama kościelna	19			Mur/zelazo
Postolin			Kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Szk.	13		Ok. 1236	
Postolin			Kościół p.w. Matki Boskiej Szkalpierznej	13	k		
Postolin			Szkoła budynek I	20	p		
Postolin			Szkoła budynek II	20	p		
Postolin			Budynek gospodarczy	20	p		
Postolin			Budynek gospodarczy II	20	p		
Postolin			Kapliczka naprzeciw szkoły	20		1900	
Postolin			Kapliczka obok nr 67	20	p		
Postolin			Transformator obok nr 69	20	p		
Postolin			Transformator obok nr 33	19/20			
Uśnice		8	Dom mieszkalny	19/20			
Uśnice		9	Dom mieszkalny	19/20			
Uśnice		16	Dom mieszkalny	20	p		
Uśnice		16	Stodoła	20	p		
Uśnice		16	Stajnia	20	p		
Uśnice			szkoła	20		Ok. 1910	
Uśnice			Budynek gospodarczy szkoły	20		Ok.1910	Mur/drew
Uśnice		2	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Uśnice		5	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Sztumska Wieś		23	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Sztumska Wieś		23	Budynek gospodarczy	20	p		Mur/drew
Sztumska Wieś		24	Budynek mieszkalny	20	p		Mur/drew
Sztumska Wieś		27	Dom mieszkalny	19/20			mur
Sztumska Wieś		29	Dom mieszkalny	19	Poł		drew

Sztumska Wieś		39	Dom mieszkalny	19/20			mur
Sztumska Wieś		43	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Sztumska Wieś		46	Budynek mieszkalny	20	p		mur
Sztumska Wieś			Szkoła podstawowa	20	p		mur
Sztumska Wieś			Kościół filialny p.w. Podwyższenia Krzyża Św.	19		1867/1868	mur
Sztumska Wieś			Dom dawna plebania	19/20			mur
Węgry			Dawny pałac	19		1818	mur
Węgry			cegielnia	20	p		mur
Węgry			Budynek mieszkalny	20	p		mur
Węgry			Budynek gospodarczy	19/20			Mur/drew
Węgry			Obora	19/20			mur

źródło: WUOZ w Gdańsku, 2004

3.5.7 Zabytki archeologiczne

Do chwili obecnej na terenie gminy zlokalizowane zostały 283 stanowiska i obiekty archeologiczne. Należą do nich osady, cmentarzyska płaskie i kurhanowe, grodziska, szańce, punkty i ślady osadnicze oraz pojedyncze znaleziska luźne.

Część stanowisk znana była z odkryć przypadkowych już od 1820 r., część badań ratowniczych i wykopaliskowych, prowadzonych już od końca XIX wieku, część została rozpoznana w okresie powojennym w ramach różnorodnych akcji poszukiwawczych i badań ratowniczych. Większość obiektów zlokalizowano jednak dopiero w trakcie prowadzenia badań powierzchniowych metodą Archeologicznego Zdjęcia Polski. Teren gminy Sztum został w całości rozpoznany powierzchniowo w latach 1979-89.

Wszystkie prowadzone dotychczas badania wskazują na intensywne osadnictwo pradziejowe oraz wczesno- i późnośredniowieczne. Szczególne nasilenie akcji osadniczej przez poszczególne grupy ludzkie miało miejsce we wczesnej epoce żelaza, okresie wpływów rzymskich oraz we wczesnym i późnym średniowieczu.

Szczególnie interesującym elementem krajobrazu archeologicznego na terenie gminy Sztum są, znajdujące się w lasach, liczne nasypy ziemne o zróżnicowanej wielkości, utożsamiane z kurhanami, tworzące miejscami duże zgrupowania, datowane na okres wczesnośredniowieczny, innym elementem tego krajobrazu nowożytne szańce grupujące się w rejonie leśnictwa Wygoda.

Szczególne znaczenie, ze względu na lokalizację, walory poznawcze oraz ze względu na stały proces inwestowania powodujący konieczność prowadzenia badań wykopaliskowych oraz nadzorów inwestycji liniowych (sieci cieplne, elektrotechniczne, telefoniczne itp.) posiadają dwa stanowiska zlokalizowane w centrum miasta, związane z historią samego ośrodka miejskiego – zamek krzyżacki, zlokalizowany na przesmyku pomiędzy dwoma jeziorami, na miejscu dawnego grodziska pruskiego, oraz Stare Miasto, o częściowo zatartej obecnie formie przestrzennej.

Przedmiotem ochrony na obszarze miasta i gminy Sztum są stanowiska i obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego (16 stanowisk) oraz wyznaczone strefy ochrony archeologicznej (114 stref).

Stanowiska archeologiczne, wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego, o formach eksponowanych w terenie to :

1. Osada otwarta z okresu wczesno- i średniowiecznego w Białej Górze

Decyzja nr 172/A z 22.11.1971 r. (strefa nr 113)

2. Szaniec obronny z ok. 1626 r. w Białej Górze (leśnictwo Wygoda)

Decyzja nr 76/A z 7.01.1970 r. (strefa nr 111)

3. Szaniec obronny z ok. 1626 r. w Białej Górze (leśnictwo Wygoda)

Decyzja nr 77/A z 8.01.1970 r. (strefa nr 109)

4. Szaniec obronny z ok. 1626 r. w Białej Górze (leśnictwo Wygoda)

Decyzja nr 78/A z 8.01.1970 r. (strefa nr 105)

5. Osada z okresu wczesnośredniowiecznego w Gościszewie

Decyzja nr 79/A z 8.01.1970 (strefa nr 3)

6. Cmentarzysko kurhanowe z okresu wczesnośredniowiecznego w Koniecwałdzie,

Decyzja nr 80/A z 8.01.1970 r. (strefa nr 58)

7. Cmentarzysko kurhanowe z okresu wczesnośredniowiecznego w Koniecwałdzie,

Decyzja nr 229/A z 8.01.1970 r. (strefa nr 55)

8. Cmentarzysko kurhanowe z okresu wczesnośredniowiecznego w Koniecwałdzie,

Decyzja nr 230/A z 8.01.1970 r. (strefa nr 56)

9. Grodzisko w Nowej Wsi z okresu wczesnośredniowiecznego

Decyzja nr 53/A z 1.12.1972 r. (strefa nr 88)

10. Grodzisko w Sztumie z okresu wczesnośredniowiecznego

Decyzja nr 101/A z 25.11.1970 r. (strefa nr 99)

11. Stare Miasto w Sztumie z okresu średniowiecznego – okres nowożytny

Decyzja nr 82/N z 16.07.1959 r. (strefa nr 100)

12. Osada w Uśnicach z okresu późnośredniowiecznego

Decyzja nr 61/A z 7.01.1970 r. (strefa nr 41)

13. Grodzisko wyżynne w Węgrach z okresu wczesnośredniowiecznego

Decyzja nr 62/A z 7.01.1970 r. (strefa nr 1)

14. Cmentarzysko w Węgrach z wczesnej epoki żelaza

Decyzja nr 69/A z 7.01.1970 r. (strefa nr 21)

15. Osada otwarta w Węgrach z okresu wpływów rzymskich

Decyzja nr 70/A z 7.01.1970 r. (strefa nr 18)

16. Osada przygrodowa w Węgrach z okresu wczesnośredniowiecznego

Decyzja nr 71/A z 7.01.1970 r. (strefa nr 1)

Gmina Sztum posiada opracowanie pt. Archeologiczne Studium Kulturowe Gminy Sztum wykonane przez M. Jonakowskiego, Elbląg, 2000r w ramach opracowania poprzedniego studium.

Poniżej przedstawiono wykaz stref archeologicznych znajdujących się na ternie gminy Sztum, numeracja zgodna z numerami stref w załączniku do Studium – Schemat Dobra Kultury.

Tabela 11 Wykaz stref archeologicznych znajdujących się w gminie Sztum

Nr strefy ochrony na rysunku	Miejscowość	Rodzaj obiektu	Chronologia	Uwagi
1.	Węgry	grodzisko i osada przygrodowa, wały obronne oraz osada i ślady osadnictwa	neolit, wczesna epoka żelaza, okres wczesnośredniowieczny	Decyzja nr 62/A z dn. 7.01.1970r. (grodzisko) oraz 71/A z dn. 7.01.1970r. (osada przygrodowa) - obręb Gościszewo
2.	Gościszewo	cmentarzysko, osada lokacyjna i ślady osadnictwa	wczesna epoka żelaza, okres średniowieczny oraz neolit - wczesne średniowiecze	zasięg strefy dotyczy osadnictwa średniowiecznego (wieś lokacyjna)
3.	Gościszewo	osady i ślady osadnictwa	neolit - okres wczesnośredniowieczny	Decyzja nr 79/A z dn. 8.01.1970r. - obejmuje tylko jedną z osad wczesnośredniowiecznych
4.	Węgry	osady i ślady osadnictwa	neolit, wczesna epoka żelaza, okres wczesno i średniowieczny	Obręb Gościszewo
5.	Węgry	punkt osadniczy	okres wpływów rzymskich	Obręb Gościszewo
6.	Węgry	osada i ślady osadnictwa	neolit, wczesna epoka żelaza i okres średniowieczny	Obręb Gościszewo
7.	Węgry	osada	okres wpływów rzymskich	Obręb Gościszewo
8.	Gościszewo	cmentarzysko, osada i kurhan	wczesna epoka żelaza i okres wczesnośredniowieczny	
9.	Gościszewo	osady i ślady osadnictwa	neolit, wczesna epoka żelaza, okres wpływów rzymskich i okres średniowieczny	
10.	Gościszewo	cmentarzysko i osada	wczesna epoka brązu i okres średniowieczny	
11.	Gościszewo	osada i ślady osadnictwa	okres wpływów rzymskich- okres średniowieczny	
12.	Gościszewo	osady	neolit i okres wpływów rzymskich	
13.	Gościszewo	osada i ślady osadnictwa	neolit, okres wczesno- i średniowieczny	
14.	Gościszewo	osada i ślady osadnictwa	neolit i okres średniowieczny	
15.	Węgry	punkt osadniczy i ślady osadnictwa	okres wpływów rzymskich - okres średniowieczny	Obręb Gościszewo
16.	Węgry	punkty osadnicze i osada	wczesna epoka żelaza, okres wpływów rzymskich i okres średniowieczny	Obręb Gościszewo
17.	Węgry	osada	wczesna epoka żelaza	Obręb Gościszewo
18.	Węgry	osada	okres wpływów rzymskich	Decyzja nr 70/A z dn.7.01.1970r. - obręb Gościszewo
19.	Węgry	ślady osadnictwa i wieś	wczesna epoka żelaza, okres wczesno i średniowieczny	Obręb Gościszewo
20.	Goraj	osada jednodworcza	okres średniowieczny	Obręb Gościszewo
21.	Węgry	cmentarzysko i osada	wczesna epoka żelaza i okres wpływów rzymskich	Decyzja nr 69/A z dn. 7.01.1970r. (cmentarzysko)- obręb Gościszewo
22.	Węgry	osady i cmentarzysko	wczesna epoka żelaza i okres wpływów rzymskich	Obręb Gościszewo
23.	Uśnice	osada	okres wpływów rzymskich	Obręb Gościszewo
24.	Uśnice	osada	okres wpływów rzymskich	Obręb Gościszewo
25.	Uśnice	osada	okres wpływów rzymskich	Obręb Gościszewo
26.	Węgry	punkt osadniczy	okres średniowieczny	Obręb Gościszewo

27.	Gościszewo	punkt osadniczy	okres średniowieczny	
28.	Gościszewo	ślad osadnictwa i punkt osadniczy	neolit i okres wpływów rzymskich	
29.	Gościszewo	osada	okres neolitu	
30.	Gościszewo	osada i ślad osadnictwa	neolit, okres wczesno- i średniowieczny	
31.	Gościszewo	punkt osadniczy	okres średniowieczny	
32.	Gościszewo	osada	okres średniowieczny	
33.	Gościszewo	punkt osadniczy	okres wczesno- i średniowieczny	
34.	Gościszewo	punkt osadniczy	okres średniowieczny	
35.	Gościszewo	ślady osadnictwa	okres wpływów rzymskich i średniowieczny	
36.	Gościszewo	punkt osadniczy i ślady osadnictwa	neolit, okres wczesno- i średniowieczny	
37.	Gronajny	osada	wczesna epoka żelaza	
38.	Gronajny	osada	okres średniowieczny	
39.	Gronajny	osada	okres średniowieczny	
40.	Gronajny	osada ?	okres średniowieczny	
41.	Uśnice	osada i punkt osadniczy	okres późnośredniowieczny i nowożytny	Decyzja nr 61/A z dn. 7.01.1970r. (osada późnośredniowieczna)
42.	Uśnice	osada	wczesna epoka żelaza	
43.	Uśnice	cmentarzysko i slady osadnicze	wczesna epoka żelaza	
44.	Uśnice	punkt osadniczy	okres późnośredniowieczny	
45.	Uśnice (Leśniczówka Wilki)	miejsce kultu ?	okres wczesnośredniowieczny	
46.	Koniecwałd	osada (10 i 11)	wczesna epoka żelaza	
47.	Koniecwałd - uśnice	osada	neolit	
48.	Koniecwałd	ślad osadnictwa i osada	schyłek epoki brązu i okres wpływów rzymskich	
49.	Koniecwałd	osada ?	wczesna epoka żelaza	
50.	Koniecwałd	ślad osadnictwa i osada	wczesna epoka żelaza i okres średniowieczny	
51.	Koniecwałd	grodzisko ?	okres wczesnośredniowieczny	
52.	Koniecwałd	osada i ślad osadnictwa	młodszy okres przedrzymski i okres średniowieczny	
53.	Koniecwałd	obozowisko sezonowe	wczesna epoka żelaza	
54.	Grzępa	cmentarzysko kurhanowe	okres wczesnośredniowieczny ?	
55.	Grzępa	cmentarzysko kurhanowe	okres wczesnośredniowieczny ?	Decyzja nr 229/A z dn. 5.12.1972r. (wpisane jako Koniecwałd, st.2)
56.	Grzępa	cmentarzysko kurhanowe	okres wczesnośredniowieczny	Decyzja nr 230/A z dn. 5.12.1972r. (wpisane jako Koniecwałd, st.3)
57.	Grzępa	cmentarzysko kurhanowe	okres wczesnośredniowieczny ?	
58.	Koniecwałd	kurhany	okres wczesnośredniowieczny	Decyzja nr 80/A z dn. 8.01.1970r. (wpisane jako Koniecwałd, st. 1)
59.	Koślinka	osada	okres średniowieczny	
60.	Koślinka	osada i ślad osadnictwa	wczesna epoka żelaza i okres średniowieczny	
61.	Kępina	stanowisko wielokulturowe	epoka kamienia, wczesna epoka żelaza i okres wczesno- i średniowieczny	

62.	Barlewice	osada wielokulturowa	okres wpływów rzymskich i okres średniowieczny	
63.	Barlewice	osada wielokulturowa	okres wpływów rzymskich i okres średniowieczny	
64.	Barlewice	osada	okres wpływów rzymskich	
65.	Barlewice	osada wielokulturowa	okres wczesnośredniowieczny i średniowieczny	
66.	Barlewice	osada	okres średniowieczny	
67.	Barlewice	osada wielokulturowa	wczesna epoka żelaza i okres średniowieczny	
68.	Barlewice	osada ?	wczesna epoka żelaza	
69.	Pietrzwałd	osada	okres średniowieczny	
70.	Pietrzwałd	osada	okres średniowieczny	
71.	Pietrzwałd	osada	okres średniowieczny	
72.	Pietrzwałd	osada	okres średniowieczny	
73.	Czernin	osada	okres wpływów rzymskich	obręb Barlewice
74.	Czernin	osada	okres wpływów rzymskich	obręb Barlewice
75.	Szpitalna Wieś	osada	okres średniowieczny	
76.	Ramzy Wielkie	ślad osadnictwa	wczesna epoka żelaza	
77.	Postolin	osada ?	wczesne średniowiecze	
78.	Postolin	osada wielokulturowa	wczesna epoka żelaza i okres nowożytny	
79.	Postolin	grodzisko ?	okres wczesnośredniowieczny i średniowieczny	w miejscu obecnego kościoła - nie jest pewna funkcja
80.	Nowa Wieś	grodzisko i osada przygrodowa, wały obronne oraz osada i ślady osadnictwa	wczesna epoka żelaza - wczesne średniowiecze	Decyzja nr 53 A z dn. 1.12.1969r. - obejmuje tylko grodzisko
81.	Nowa Wieś	cmentarzysko	młodszy okres przedrzymski i okres wpływów rzymskich	
82.	Parowy	osada	wczesna epoka żelaza	obręb Nowa Wieś
83.	Sztumska Wieś	4 osady	wczesna epoka żelaza i okres średniowieczny	
84.	Sztumska Wieś	osada i ślad osadnictwa	wczesna epoka żelaza i okres wpływów rzymskich	
85.	Sztumska Wieś	ślad osadnictwa	okres wczesnośredniowieczny	
86.	Sztum	osada	okres średniowieczny	właściwie obręb Zajezierze
87.	Sztum	osada wielokulturowa	okres wpływów rzymskich i okres średniowieczny	obręb Sztumska Wieś
88.	Sztum (Przedzamcze)	osada	młodszy okres przedrzymski	
89.	Sztum	osada	okres średniowieczny	
90.	Sztum	osada i ślad osadnictwa	wczesna epoka żelaza i okres średniowieczny	
91.	Sztum	osada	okres średniowieczny	właściwie obręb Kępina
92.	Zajezierze	2 osady	okres średniowieczny	jedna z osad właściwie obręb Sztum
93.	Zajezierze	osada	okres średniowieczny	
94.	Sztum	osada	wczesna epoka żelaza	stanowisko przebadane
95.	Zajezierze	osada	wczesna epoka żelaza	
96.	Sztum	cmentarzysko	wczesna epoka żelaza	
97.	Sztum	osada i cmentarzysko	wczesna epoka żelaza	stanowisko przebadane
98.	Zajezierze	cmentarzysko	wczesna epoka żelaza	
99.	Sztum	grodzisko i zamek	okres wczesnośredniowieczny - okres nowożytny	Decyzja nr 101/A z dn. 25.11.1970r.

100.	Sztum	Stare Miasto	okres średniowieczny - okres nowożytny	Decyzja nr 82/N z dn. 16.07.1959r. (dec. urbanistyczna)
101.	Sztumskie Pole	osada	wczesna epoka żelaza	
102.	Sztumskie Pole	osada	wczesna epoka żelaza	właściwie obręb Koniecwałd
103.	Sztumskie Pole	osada i cmentarzysko	neolit i nieokreślona chronologia	
104.	Sztumskie Pole	osada	neolit	
105.	Biała Góra	szaniec obronny	ok. 1626 r.	Decyzja nr 78/A z dn. 7.01.1970r. - stanowisko wpisane jako Benowo- Wygoda
106.	Biała Góra	szaniec obronny	ok. 1626 r.	
107.	Biała Góra	szaniec obronny	ok. 1626 r.	
108.	Biała Góra	szaniec obronny	ok. 1626 r.	
109.	Biała Góra	szaniec obronny	ok. 1626 r.	Decyzja nr 77/A z dn. 7.01.1970r. -stanowisko wpisane jako Benowo - Wygoda
110.	Biała Góra	szaniec obronny	ok. 1626 r.	
111.	Biała Góra	szaniec obronny	ok. 1626 r.	Decyzja nr 76/A z dn. 7.01.1970r. - stanowisko wpisane jako Benowo - Wygoda
112.	Biała Góra	osada ?	neolit	
113.	Biała Góra	osada	okres wczesnośredniowieczny i średniowieczny	Decyzja nr 172/A z dn. 22.11.1971r.
114.	Piekło	osada	okres późnośredniowieczny i nowożytny	

Źródło: Archeologiczne Studium Kulturowe Gminy Sztum, 2000

Objaśnienia do tabeli, chronologia:

epoka kamienia – 4200 – 1700 lat p.n.e.

epoka brązu – 1700 – 650 lat p.n.e.

wczesna epoka żelaza – 650 – 150 lat p.n.e.

młodszy okres przedrzymski – 150 lat p.n.e. – początek naszej ery

okres wpływów rzymskich – początek nasze ery – VI w. n.e.

wczesne średniowiecze – VII – XII w.

średniowiecze – XIII – XV w.

4. Warunki i jakość życia mieszkańców

4.1. Potencjał demograficzny

Tabela 12 Dynamika zaludnienia miasta i gminy Sztum

	Jednostka miary	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
STAN LUDNOŚCI I RUCH NATURALNY										
Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci										
ogółem										
stałe miejsce zameldowania										
stan na 30 VI										
ogółem	osoba	17962	17896	17972	18028	17994	17951	17952	17963	17969
mężczyźni	osoba	8724	8714	8751	8767	8750	8707	8700	8734	8738
kobiety	osoba	9238	9182	9221	9261	9244	9244	9252	9229	9231
stan na 31 XII										
ogółem	osoba	17935	17923	18033	18011	17980	17961	17947	17968	17950
mężczyźni	osoba	8722	8722	8783	8761	8731	8717	8717	8731	8723

kobiety	osoba	9213	9201	9250	9250	9249	9244	9230	9237	9227
faktyczne miejsce zamieszkania										
stan na 30 VI										
ogółem	osoba	17924	17862	17872	17944	17873	17891	17886	17913	17905
mężczyźni	osoba	8689	8665	8684	8718	8680	8672	8685	8715	8714
kobiety	osoba	9235	9197	9188	9226	9193	9219	9201	9198	9191
stan na 31 XII										
ogółem	osoba	17901	17823	17949	17890	17920	17895	17897	17904	17886
mężczyźni	osoba	8673	8655	8734	8691	8696	8702	8698	8707	8699
kobiety	osoba	9228	9168	9215	9199	9224	9193	9199	9197	9187
w miastach										
stałe miejsce zameldowania										
stan na 30 VI										
ogółem	osoba	10327	10203	10203	10110	10008	9933	9860	9811	9764
mężczyźni	osoba	4894	4845	4840	4794	4745	4690	4645	4633	4599
kobiety	osoba	5433	5358	5363	5316	5263	5243	5215	5178	5165
stan na 31 XII										
ogółem	osoba	10248	10193	10194	10064	9993	9897	9838	9765	9739
mężczyźni	osoba	4859	4836	4842	4768	4720	4677	4650	4609	4587
kobiety	osoba	5389	5357	5352	5296	5273	5220	5188	5156	5152
faktyczne miejsce zamieszkania										
stan na 30 VI										
ogółem	osoba	10274	10208	10133	10057	9945	9909	9852	9766	9701
mężczyźni	osoba	4847	4835	4795	4751	4707	4681	4659	4615	4593
kobiety	osoba	5427	5373	5338	5306	5238	5228	5193	5151	5108
stan na 31 XII										
ogółem	osoba	10253	10123	10141	10001	9969	9889	9793	9702	9676
mężczyźni	osoba	4849	4791	4799	4730	4711	4691	4632	4603	4581
kobiety	osoba	5404	5332	5342	5271	5258	5198	5161	5099	5095
na wsi										
stałe miejsce zameldowania										
stan na 30 VI										
ogółem	osoba	7635	7693	7769	7918	7986	8018	8092	8152	8205
mężczyźni	osoba	3830	3869	3911	3973	4005	4017	4055	4101	4139
kobiety	osoba	3805	3824	3858	3945	3981	4001	4037	4051	4066
stan na 31 XII										
ogółem	osoba	7687	7730	7839	7947	7987	8064	8109	8203	8211
mężczyźni	osoba	3863	3886	3941	3993	4011	4040	4067	4122	4136
kobiety	osoba	3824	3844	3898	3954	3976	4024	4042	4081	4075
faktyczne miejsce zamieszkania										
stan na 30 VI										
ogółem	osoba	7650	7654	7739	7887	7928	7982	8034	8147	8204
mężczyźni	osoba	3842	3830	3889	3967	3973	3991	4026	4100	4121
kobiety	osoba	3808	3824	3850	3920	3955	3991	4008	4047	4083
stan na 31 XII										
ogółem	osoba	7648	7700	7808	7889	7951	8006	8104	8202	8210
mężczyźni	osoba	3824	3864	3935	3961	3985	4011	4066	4104	4118
kobiety	osoba	3824	3836	3873	3928	3966	3995	4038	4098	4092
Małżeństwa zawarte										
ogółem	-	94	72	83	93	114	125	148	119	109
Wskaźnik obciążenia demograficznego										
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	56,6	54,1	52,5	51,3	50,4	49,9	49,4	49,7	50,0

ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	41,1	42,8	44,9	46,6	48,6	51,1	54,1	56,7	60,6
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	16,5	16,2	16,2	16,3	16,5	16,9	17,3	18,0	18,9
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem										
w wieku przedprodukcyjnym	%	25,6	24,6	23,8	23,1	22,6	22,0	21,5	21,2	20,8
w wieku produkcyjnym	%	63,8	64,9	65,6	66,1	66,5	66,7	66,9	66,8	66,7
w wieku poprodukcyjnym	%	10,5	10,5	10,7	10,8	11,0	11,3	11,6	12,0	12,6

źródło: GUS

Według informacji Głównego Urzędu Statystycznego w końcu grudnia 2010 r. miasto i gminę Sztum zamieszkiwało 17950 mieszkańców (dane na 31 grudzień). Dla porównania w roku 2002 miasto i gminę zamieszkiwało 17935 osób, więc jest to wielkość porównywalna. Na przestrzeni lat 2002-2010 wzrosła ilość zawieranych małżeństw, z 94 w roku 2001 do 109 w roku 2010. Analizując udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem dla miasta i gminy Sztum w latach 2002-2010 można stwierdzić zmniejszenie się udziału grupy ludności w wieku przedprodukcyjnym z 25,6% do 20,8%, zwiększenie się udziału grupy ludności w wieku produkcyjnym z 66,3% do 66,7% oraz wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym z 10,5% do 12,6%.

Tabela 13 Dynamika zaludnienia miasta i gminy Sztum - wskaźniki

STAN LUDNOŚCI I RUCH NATURALNY										
Wskaźniki modułu gminnego										
Jednostka terytorialna	**ludność na 1 km2 (gęstość zaludnienia)**									
	2002	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**
	[osoba]									
Sztum (3)	99	99	99	99	99	99	99	99	99	:
Sztum - miasto (4)	2234	2205	2209	2179	2172	2154	2134	2114	2108	:
Sztum - obszar wiejski (5)	43	44	44	45	45	45	46	46	47	:
Jednostka terytorialna	**kobiety na 100 mężczyzn**									
	2002	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**
	[osoba]									
Sztum (3)	106	106	106	106	106	106	106	106	106	:
Sztum - miasto (4)	111	111	111	111	112	111	111	111	111	:
Sztum - obszar wiejski (5)	100	99	98	99	100	100	99	100	99	:
Jednostka terytorialna	**małżeństwa na 1000 ludności**									
	2002	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**
Sztum (3)	5,2	4,0	4,6	5,2	6,3	7,0	8,2	6,6	6,1	:
Sztum - miasto (4)	5,0	4,1	5,6	5,2	6,0	7,8	8,2	6,3	6,5	:
Sztum - obszar wiejski (5)	5,5	3,9	3,3	5,1	6,8	6,0	8,3	7,0	5,6	:
Jednostka terytorialna	**urodzenia żywe na 1000 ludności**									
	2002	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**
Sztum (3)	10,1	10,2	12,1	10,9	11,8	12,6	11,1	12,8	11,4	:
Sztum - miasto (4)	7,5	8,7	11,6	9,4	10,9	11,6	9,5	12,0	10,0	:
Sztum - obszar wiejski (5)	13,8	12,1	12,7	12,8	12,9	14,0	13,1	13,7	13,0	:
Jednostka terytorialna	**zgony na 1000 ludności**									
	2002	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**

Sztum (3)	8,2	7,6	7,2	8,5	8,7	8,6	8,2	9,0	8,7	:
Sztum - miasto (4)	8,9	8,4	7,5	9,5	9,2	9,7	9,2	11,4	9,6	:
Sztum - obszar wiejski (5)	7,3	6,5	6,7	7,3	8,0	7,2	7,0	6,1	7,6	:
Jednostka terytorialna	**przyrost naturalny na 1000 ludności**									
	2002	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**
Sztum (3)	1,9	2,6	4,9	2,3	3,1	4,1	2,9	3,8	2,7	:
Sztum - miasto (4)	-1,5	0,3	4,0	-0,1	1,7	1,9	0,3	0,6	0,4	:
Sztum - obszar wiejski (5)	6,4	5,6	6,0	5,4	4,9	6,7	6,1	7,6	5,5	:

źródło: GUS

Gęstość zaludnienia liczona dla miasta Sztum wynosiła w 2002 roku 2234 osób na km^2, w roku 2010 wartość ta spadła do 2108 osób na km^2. Gęstość zaludnienia liczona dla obszaru wiejskiego Sztum wynosiła w 2002 roku 43 osoby na km^2, w 2010 roku natomiast wynosiła 47 osób na km^2. Średnio gęstość zaludnienia liczona dla miasta i gminy razem nie zmienia się od lat i wynosi 99 osób na km^2.

Współczynnik feminizacji (czyli ilość kobiet przypadająca na 100 mężczyzn) w 2010 r. liczony ogółem dla miasta i gminy Sztum wynosi 106, wartość dla miasta 111, wartość dla gminy 99.

Wskaźnik zawieranych małżeństw na 1000 ludności zwiększył się z 5,2 w 2002 roku do 6,1 w roku 2010.

Wskaźnik urodzeń żywych liczony dla miasta i gminy ogółem na 1000 ludności zwiększył się z 10,1 ‰ w 2002 roku do 11,4 ‰ w roku 2010. Ta sama wartość dla miasta również wzrosła z 7,5 ‰ do 10,0 ‰, dla obszaru wiejskiego wskaźnik zmniejszył się z 13,8 ‰ do 13,0 ‰.

Liczba zgonów liczona ogółem dla miasta i gminy na 1000 ludności zwiększyła się. W 2010 roku wynosiła 8,7 ‰.

Wartości przyrostu naturalnego liczone ogółem dla miasta i gminy Sztum odznaczają się tendencją wzrostową, z 1,9 ‰ w roku 2002 do 2,7 ‰ w 2010 r.

4.2. Sytuacja na rynku pracy

Tabela 14 Pracujący w głównym miejscu pracy według płci w mieście Sztum

	2002	**2003**		**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**
Ogółem	2418	2324		2482	2522	2636	2246	2203
Mężczyźni	1104	1042		1133	1120	1174	1111	1107
Kobiety	1314	1282		1349	1402	1462	1135	1096

źródło: GUS

Ilość pracujących w głównym miejscu pracy w mieście Sztum wynosiła w 2002 roku 2418 osób (54,3 % stanowiły kobiety, 45,7 % mężczyźni), w 2010 roku liczba ta zmniejszyła się do 2203 osób (50,2 % stanowią kobiety, 49,8 % mężczyźni). Zauważalna jest przewaga kobiet w ogólnej liczbie zatrudnionych, na przestrzeni lat. Jedynie w roku 2010 sytuacja była odwrotna – liczba pracujących mężczyzn była minimalnie wyższa niż liczba kobiet.

Tabela 15 Ilość bezrobotnych w mieście i gminie Sztum w latach 2003-2011

	2003	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**
Ogółem	2397	2142	1981	1304	789	817	1167	1113	1241
Mężczyźni	1193	1006	854	515	273	294	556	509	535
Kobiety	1204	1136	1127	789	516	523	611	604	706

źródło :GUS

Analizując poziom bezrobocia w mieście i gminie Sztum w latach 2003 - 2011 możemy zauważyć początkową tendencję spadku liczby bezrobotnych w latach 2003 – 2007, z najniższą wartością w roku 2007 – 789 osób. W latach kolejnych 2008 – 2011 wartości rosną i w roku 2011 bezrobotnych jest to 1241 osób, lecz i tak jest to prawie dwa razy mniej niż w 2003 r. Tutaj również zauważalna jest przewaga kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych.

4.3. Infrastruktura społeczna

Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Na terenie gminy świadczenia zdrowotne zapewniają Szpital Polski Sztum z oddziałami i poradniami przyszpitalnymi oraz niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej.

Szpital w Sztumie

Jest samodzielnym publicznym zakładem opieki zdrowotnej. Swym zasięgiem statutowym obejmuje obszar miasta i gminy Sztum oraz gmin ościennych.

W ramach szpitala funkcjonują oddziały:

- Izba przyjęć;
- Oddział Pomocy Doraźnej – dysponuje trzema wyjazdowymi zespołami ratownictwa medycznego (jeden zespół specjalistyczny z lekarzem i dwa zespoły podstawowe); oddział nie posiada ambulatorium stacjonarnego, zatrudnionych jest tam 7 lekarzy, 9 pielęgniarek, 17 ratowników medycznych i 5 dyspozytorów medycznych;
- Oddział Chirurgii Ogólnej – odział liczy 30 łóżek, personel to 10 lekarzy i pielęgniarka;
- Oddział Położnictwa i Ginekologii – oddział liczy 28 łóżek, w tym 10 łóżek położniczych, 2 ginekologiczne i 6 łóżek patologii ciąży, zatrudnionych tutaj jest 5 lekarzy;
- Oddział Noworodków i Wcześniaków;
- Odział Dziecięcy – posiada 22 łóżka oraz samodzielną izbę przyjęć, zatrudnia dwoje lekarzy specjalistów, 12 pielęgniarek i 4 salowe;
- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii;
- Oddział Wewnętrzny – posiada 24 łóżka, 4 lekarzy specjalistów, 12 pielęgniarek, 3 asystentki i 3 salowe;
- Oddział Laryngologiczny – dysponuje 16 łóżkami dla dzieci i dorosłych, personel to 2 lekarzy specjalistów i pielęgniarka;
- Oddział Neurologiczny z Pododdziałem Udarowym – posiada 36 łóżek, neurologia 20 a pododdział udarowy 16, personel to 9 lekarzy w tym 4 specjalistów z neurologii, 4 w trakcie specjalizacji i jeden specjalista chorób wewnętrznych, zespół pielęgniarski, rehabilitant, logopeda, psycholog;
- Oddział Rehabilitacji – posiada 58 łóżek dla pacjentów dorosłych, personel to 4 lekarzy, 15 fizjoterapeutów, 3 masażystów i logopeda;
- Oddział Reumatologiczny – posiada 20 łóżek stacjonarnych, personel to 5 lekarzy, 5 pielęgniarek, pomoc pielęgniarska i pomoc gospodarcza;
- Centralne Laboratorium Analityczne i Pracownia Serologii
- Pracownia Diagnostyki Obrazowej Szpitala – wyposażony jest w aparat tomograficzny, zestaw rentgenowski, dwa aparaty USG i Echokardiograf, personel to 3 lekarzy, 8 techników, pielęgniarka i personel pomocniczy;

- Blok Operacyjno – Zabiegowy – posiada 1 salę operacyjną, personel to 10 lekarzy, 6 pielęgniarek, 5 salowych
- Zakład Opiekuńczo – Leczniczy – istnieje od sierpnia 2002 r., dysponuje 32 łóżkami, personel to 4 lekarzy i pielęgniarki.

Oprócz tego przy szpitalu w Sztumie działają dwie poradnie: Poradnia Onkologiczna i Poradnia Kardiologiczna.

Zakłady opieki zdrowotnej

Według danych pozyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2011 w gminie Sztum znajduje się 10 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej. Oprócz tego Przy szpitalu powiatowym działa Ośrodek Pielęgnacyjno – Opiekuńczy przy Stowarzyszeniu Pomocy Osobom Przewlekle Chorym DAR SERCA.

Na terenie miasta działa 5 aptek:

- „Alfa” - ul. Sienkiewicza 10, Sztum
- „Nova” – ul. Plac Wolności 26, Sztum
- „Medicus” - ul. Morawskiego 1, Sztum
- „Św. Anny” – ul. Galla Anonima 12, Sztum
- „Centralna” – ul. Mickiewicza 50, Sztum

Wszystkie z nich, naprzemiennie, pełnią dyżury dobowe w porze nocnej, niedziele, święta i dni wolne od pracy według ustalonego harmonogramu. Wskaźnik ludności przypadającej na jedną aptekę w gminie wynosił w 2011 r. 4477 osoby, w mieście natomiast 2412.

Ponadto w mieście funkcjonują prywatne gabinety lekarskie następujących specjalności: anestezjologia, chirurgia, gastrologia, laryngologia, ginekologia, neurologia, okulistyka, pediatria, neonatologia, psychiatria, stomatologia.

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna stanowi jeden z elementów systemu zabezpieczenia społecznego. Zakres działania i zadań pomocy społecznej określają przepisy prawa. Zadaniem pomocy społecznej jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Główna instytucją świadczącą na terenie Miasta i Gminy Sztum pomoc społeczną na rzecz mieszkańców jest Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (MGOPS). Pomoc udzielana przez MGOPS przyjmuje formę pieniężną, w naturze lub usługach. Świadczenia zaś mają charakter stały, okresowy lub jednorazowy. Głównym celem Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sztumie jest udzielanie osobom i rodzinom różnych form wsparcia (w postaci choćby pracy socjalnej, poradnictwa, różnych form świadczeń), umożliwiających przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości oraz wzmacnianie i mobilizowanie do podejmowania starań w celu poprawy swojej sytuacji.

W ramach wsparcia instytucjonalnego MGOPS oferuje osobom niepełnosprawnym dzienny ośrodek wsparcia w postaci Środowiskowego Domu Samopomocy w Czerninie (ŚDS).

W Sztumie działają:

- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – zajmuje się zaspokajaniem niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin na ternie Miasta i Gminy Sztum, m.in. zajmuje się wypłatą zasiłków celowych i specjalnych, przyznawanie pomocy rzeczowej,

- Miejsko – Gminny Zespół Oświaty – zajmuje się administracyjną, finansową i organizacyjną obsługą szkół i przedszkoli z gminy Sztum, tj.
    - Gimnazjum Nr 1 im. Jana Pawła II w Sztumie,
    - Zespół Szkół w Czerninie (Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi Nr 2 w Czerninie, Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi im. Rodziny Donimirskich w Czerninie, Publicznego Przedszkola w Czerninie),
    - Zespół Szkół w Gościszewie (Szkoły Podstawowej w Gościszewie, Publicznego Przedszkola w Gościszewie),
    - Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Maksymiliana Golisza w Sztumie,
    - Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi,
    - Publiczne Przedszkole z oddziałami Integracyjnymi Nr 1 im. Kubusia Puchatka w Sztumie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sztumie – organizuje i prowadzi opiekę zastępczą rodzinną dla dzieci na terenie powiatu, realizuje zadania powiatu z zakresu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sztumie – podporządkowana jest administracyjnie, finansowo i organizacyjnie Starostwu Powiatu Sztumskiego – udziela pomocy uczniom (ich rodzicom) i nauczycielom przedszkoli, szkół i placówek mających siedzibę na terenie działania poradni, a w przypadku dzieci nie uczęszczających do szkoły (przedszkola) brane jest pod uwagę miejsce zamieszkania.

Według danych GUS za rok 2010 z tej pomocy skorzystało 617 gospodarstw domowych , to jest 1665 osób.

Tabela 16 Opieka społeczna w mieście i gminie Sztum

	Jednostka miary	2010
ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ		
Gospodarstwa domowe i ich członkowie - beneficjenci pomocy społecznej		
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	gosp.dom.	617
osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	osoba	1665
udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	%	9,3

źródło: Dane z Banku Danych Lokalnych GUS

Edukacja

Dzieci oraz młodzież ma możliwość kształcenia w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach, liceach, technikach, szkołach zawodowych, specjalnych. Istnieje tez bardzo bogata oferta szkół dla dorosłych.

Na terenie miasta i gminy Sztum istnieje kilka zespołów szkół: Zespół Szkół im. Jana Kasprowicza w Sztumie, Zespół Szkół w Gościszewie, Zespół Szkół w Czerninie, Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Barlewiczkach, Wojewódzki Zespół Szkół Policealnych w Sztumie, które dają możliwości kształcenia uczniów w następujących placówkach z uszeregowaniem ze względu na poziom wykształcenia:

- <u>wykształcenie przedszkolne:</u>

Na terenie miasta Sztum działają dwa przedszkola: Publiczne przedszkole nr 1 im. Kubusia Puchatka przy ulicy Chełmińskiej oraz Niepubliczne przedszkole „Na słonecznej górce" przy ulicy Sienkiewicza. W gminie działają: Przedszkole Publiczne w Gościszewie i Przedszkole Publiczne w Czerninie przy Zespole Szkół w Czerninie.
W roku 2011 w mieście i gminie działały łącznie 4 przedszkola, do których uczęszczało 576 dzieci.

Tabela 17 Przedszkola w latach 2002 i 2011 w mieście i gminie Sztum

	Sztum	Sztum miasto	Obszar wiejski
rok 2002			
Przedszkola	5	2	3
Oddziały	22	16	6
Miejsca	484	356	128
Dzieci	464	348	116
rok 2011			
Przedszkola	4	2	2
Oddziały	23	17	6
Miejsca	533	385	148
Dzieci	576	444	132

źródło: Dane z Banku Danych Lokalnych GUS

- <u>wykształcenie podstawowe:</u>

- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Maksymiliana Golisza w Sztumie
- Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi
- Szkoła Podstawowa w Gościszewie
- Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Rodziny Donimirskich w Czerninie
- Szkoła Podstawowa Specjalna w Uśnicach
- Szkoła Podstawowa dla Dorosłych – Centrum Kształcenia Ustawicznego Sztum

- <u>wykształcenie gimnazjalne</u>:

- Gimnazjum nr 1 im. Jana Pawła w Sztumie
- Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi im. Rodziny Donimirskich w Czerninie
- Gimnazjum dla Dorosłych – Centrum Kształcenia Ustawicznego Sztum
- Gimnazjum Specjalne w Uśnicach

- <u>szkoły ponadgimnazjalne</u>

<u>Licea</u>

- Liceum Ogólnokształcące w Sztumie, oddziały promedyczny, politechniczny i humanistyczny
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Sztumie
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych SCE w Sztumie – szkoła niepubliczna o uprawnieniach szkoły publicznej
- I Liceum Profilowane w Sztumie
- Liceum Profilowane dla Dorosłych w Sztumie
- III Liceum Profilowane w Barlewiczkach

<u>Licea Uzupełniające</u>

- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Sztumie – szkoła niepubliczna o uprawnieniach szkoły publicznej

- Liceum Uzupełniające dla Dorosłych w Barlewiczkach

Technika

- Technikum nr 1 w Sztumie, kształci w zawodach technik logistyk, technik ekonomista,
- Technikum nr 2 w Barlewiczkach, które kształci w zawodach technik informatyk, architekt krajobrazu, handlowiec, hotelarz, technik pojazdów samochodowych, mechanik, technik agrobiznesu, technik żywienia i usług gastronomicznych, budownictwa, rolnik

Zasadnicze Szkoły Zawodowe

- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1 w Barlewiczkach, która kształci w zawodach kucharz, sprzedawca, lakiernik, fotograf, kowal, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, blacharz, cukiernik, piekarz, wędliniarz, stolarz, fryzjer, krawiec, tapicer, elektryk, monter elektronik, elektromechanik, monter sieci instalacji i urządzeń sanitarnych, monter konstrukcji budowlanych, murarz – tynkarz, operator obrabiarek skrawających, elektromechanik pojazdów samochodowych, mechanik pojazdów samochodowych, blacharz samochodowy, ślusarz
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych

Szkoły Policealne

- Wojewódzka Szkoła Policealna dla Dorosłych w Sztumie
- Wojewódzka Szkoła Policealna dla Młodzieży w Sztumie
- Szkoła Policealna dla Dorosłych w Sztumie, kształci w zawodach technik administracji, technik rachunkowości i technik logistyk
- Szkoła Policealna dla Młodzieży w Sztumie, kształci w zawodzie technik logistyk i technik rachunkowości
- Szkoła Policealna dla Dorosłych w Barlewiczkach

Szkoły Specjalne

- Szkoła Przysposabiająca do Pracy w Uśnicach

- biblioteki:

W mieście Sztum, przy ulicy Nowowiejskiego, działa Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka filia w Sztumie. W swoich zbiorach biblioteka posiada książki, czasopisma oraz zbiory specjalne – kasety video i płyty DVD. Na dzień 31 grudnia 2011 roku zbiory biblioteki przedstawiały się następująco: 23 644 woluminów książek, czasopisma archiwalne (od 1990 r. czasopisma nie są oprawiane) 626 jednostek inwentarzowych, zbiory specjalne (audiowizualne i multimedialne na różnych nośnikach) – 187 jednostek inwentarzowych. Księgozbiór, w miarę posiadanych finansów jest uzupełniany nowymi pozycjami z różnych dziedzin wiedzy i służy uczącym się i studiującym czytelnikom. Od października 2008r. informacje o najnowszych zbiorach są udostępniane czytelnikom w postaci katalogu ON-LINE.

W Sztumskim Centrum Kultury znajduje się Biblioteka, która prężnie działa i organizuje wiele warsztatów, spotkań, konkursów dla czytelników. Oprócz tego przy bibliotece działa Dyskusyjny Klub Książki, którego uczestnicy spotykają się regularnie w czytelni by porozmawiać i podzielić się refleksjami na temat przeczytanych przez siebie pozycji. Oprócz tego biblioteka przy Centrum Kultury ma swoje filie w Postolinie (w budynku dawnej szkoły) i w Nowej Wsi (budynek szkoły).

Kultura

W mieście działa Sztumskie Centrum Kultury, którego siedziba znajdowała się w zabytkowym zamku krzyżackim. W latach 2000-2002, dzięki staraniom władz samorządowych oraz przy wsparciu Fundacji Współpracy Polsko - Niemieckiej wykonano remont obiektu. Obecnie Centrum ma swoja siedzibę przy ul. Reja 13. Centrum Kultury jest organizacją, która przygotowuje i realizuje programy o charakterze kulturalno- oświatowym. Na zamku organizowane są wystawy historyczne, spotkania naukowe, kongresy, konferencje i koncerty, znajduje się tam też galeria sztuki współczesnej.

Ponadto w zamku krzyżackim działa Międzynarodowe Centrum Wymiany Młodzieży, które prowadzi wymiany młodych ludzi z całej Europy.

W innych częściach Zamku mieści się siedziba Bractwa Rycerzy Ziemi Sztumskiej, organizatora wielu pokazów, turniejów z udziałem gości z kraju i zagranicy. Zamek okolony jest dobrze zachowanym średniowiecznym murem, co sprawia że wewnątrz dziedzińca jest doskonałe miejsce dla imprez plenerowych, takich jak festyny, koncerty, happeningi.

Centrum prowadzi zajęcia całoroczne: warsztaty teatralne, próby orkiestry dętej, warsztaty klubu plastyka, warsztaty gry na keyboardzie, gitarze, perkusji, flecie, zajęcia dziecięcego zespołu wokalnego, warsztaty plastyczne dla dzieci, zajęcia taneczne, aerobik i jogę.

Sztumskie Centrum Kultury posiada kino, bibliotekę i salę estradową, filie w Czerninie (świetlica), Uśnicach i Koślince oraz punkty biblioteczne w Gościszewie, Nowej Wsi i Postolinie.

Główne obiekty rekreacyjne to : Park Miejski i plaża nad Jeziorem Sztumskim

Ponadto na terenie gminy Sztum działają następujące organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Przewlekle Chorym „Dar Serca” - prowadzi działania mające na celu objęcie leczeniem osób nieuleczalnie chorych i przewlekle chorych;
- Polski Związek Niewidomych – Koło Powiatowe w Sztumie - zajmuje się szkoleniami dla nowoociemniałych i organizacją szkoleń integracyjno - plenerowo - sportowych dla dzieci i młodzieży;
- Stowarzyszenie Miłośników Kultury Ludowej „Powiślanie” - promocja i rozwój Zespołu Pieśni i Tańca „Powiślanie” oraz propagowanie kultury ludowej różnych regionów Polski;
- Związek Harcerstwa Polskiego - ZHP- hufiec w Sztumie zajmuje się organizacją czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Sztum;
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Sztumskiej - pobudzanie i rozwijanie inicjatywy społecznej w zakresie wszechstronnego rozwoju Sztumu i okolic oraz czynna współpraca w społeczno – gospodarczej i kulturalnej działalności, popularyzacja wiedzy historycznej, współczesnej i kulturalnej o Sztumie i okolicach oraz działalność na rzecz ochrony środowiska;
- Sztumskie Towarzystwo Oświatowe - pomoc materialna dla dzieci uczących się będących w trudnej sytuacji materialnej, organizacja letniego odpoczynku;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły w Piekle - wspieranie rozwoju kulturalnego i oświatowego, inicjowanie i wspieranie działań na rzecz profilaktyki przeciwko alkoholizmowi i narkomanii, aktywizowanie i integrowanie środowiska lokalnego;

- Stowarzyszenie „Przyjaciele Dzieci" - działa na rzecz wzbogacania i modernizowania bazy lokalowej i dydaktycznej oraz integracji działań różnych środowisk, grup społecznych w celu propagowania działań na rzecz dobra dzieci;
- Stowarzyszenie „Aktywny Czernin" - troska o dobro i rozwój wspólnoty mieszkańców, podtrzymywanie tradycji narodowej oraz rozwój świadomości obywatelskiej i kulturowej;
- Stowarzyszenie „Szansa" - działalność wspomagająca edukację oraz pozaszkolne formy edukacji artystycznej;
- Miejski Klub Sportowy „Victoria" - rozwijanie w różnych formach kultury fizycznej i sportu wypoczynkowego dla dzieci i młodzieży;
- Lekkoatletyczny Klub Sportowy „Zantyr" - upowszechnianie i rozwój lekkiej atletyki;
- Klub Piłkarski „Olimpia" - rozwijanie w różnych formach wychowania fizycznego i sportu, zapewnienie młodzieży możliwości udziału w sporcie kwalifikowanym;
- Ludowy Klub Sportowy „Powiśle" Czernin - rozwijanie w różnych formach wychowania fizycznego i sportu;
- Klub Sportowy „Ruch" Gościszewo - rozwój i popularyzacja sportu oraz organizacja współzawodnictwa sportowego;
- Ludowy Klub Sportowy w Postolinie „Błyskawica" - zajmuje się prowadzeniem rozgrywek piłki nożnej młodzieży oraz rozwojem kultury fizycznej i sportu w środowisku wiejskim;
- Kolarski Ludowy Klub Sportowy „Lider" - upowszechnianie i rozwój kolarstwa wśród dzieci i młodzieży;
- Uczniowski Klub Sportowy 'Sokolik" przy Szkole Podstawowej w Czerninie - organizowanie zajęć sportowych dla uczniów szkół w celu rozwoju ich sprawności;
- Oddział Regionalny Olimpiady Specjalne Polska, Pomorskie - upowszechnianie kultury fizycznej i sportu osób z niepełnosprawnością intelektualną;
- Gminny Szkolny Związek Sportowy - związek ten organizuje zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży oraz uczniów gminnych szkół. Przygotowuje olimpiady sportowe p.n. Gminne Igrzyska Młodzieży odbywające się na szczeblu szkół podstawowych i gimnazjalnych;
- Stowarzyszenie „Nasza Szkoła" - unowocześnianie bazy dydaktycznej szkoły;
- Bractwo Rycerzy Ziemi Sztumskiej - co roku Bractwo organizuje Turnieje Rycerskie na Wzgórzu Zamkowym w Sztumie;
- Koło Zainteresowań Kulturą Indian „Stowarzyszenie Żółwi" - poznawanie kultury i dziedzictwa rdzennych mieszkańców Ameryki Północnej, ich wierzeń, stylu życia dawniej i dziś;
- Stowarzyszenie Klubu Abstynenta „Radość i Słońce" w Sztumie;
- Fundacja Wspierania Osób Niepełnosprawnych i Wykluczonych Społecznie „Ponad Przeciętni".

Urząd Miasta i Gminy Sztum regularnie wydaje Informator, jest on dostępny w wersji papierowej w Urzędzie oraz w wersji elektronicznej na stronie www.sztum.pl.

5. Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Na terenie miasta i gminy Sztum znajduje się Komenda Powiatowa Policji w Sztumie. Dodatkowo posterunki policji znajdują się w miejscowościach Stary Targ i Dzierzgoń (poza granicami gminy Sztum).
Na terenie miasta Sztum działa Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, która dysponuje

- 1 ciężkim wozem ratowniczym;

- 2 ciężkimi wozami ratowniczo – gaśniczymi;
- podnośnikiem hydraulicznym – wysokość 21 m;

Aktualnie w mieście Sztum, w czynnej służbie jest 41 strażaków (sierpień 2012 r.)

Oprócz tego w następujących miejscowościach znajdują się jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP):

- OSP Gościszewo – dysponuje 2 średnimi wozami ratowniczo – gaśniczymi;
- OSP Biała Góra – dysponuje 1 średnim samochodem ratowniczo – gaśniczym;
- OSP Nowa Wieś – dysponuje 1 lekkim samochodem gaśniczym;
- OSP Postolin – dysponuje 1 samochodem ratowniczym i 1 ciężkim samochodem gaśniczym
- OSP Sztumska Wieś- dysponuje 1 lekkim samochodem gaśniczym;

W gminie aktualnie we wszystkich jednostkach OSP działa czynnie około 180 strażaków.

6. Potrzeby i możliwości rozwoju miasta i gminy

Wynikające z:

Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007 - 2013 z elementami prognozy do roku 2020.

W dokumencie zaproponowano wdrażanie modelu wielofunkcyjnego rozwoju wsi i wielofunkcyjnego rolnictwa poprzez:

- wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich poprzez różnicowanie działalności w celu zapewnienia alternatywnych źródeł dochodów,
- kształtowanie produkcji rolnej w zgodzie z wymogami środowiska i przy zachowaniu walorów krajobrazowych,
- poprawa infrastruktury społecznej i technicznej na obszarach wiejskich,
- poprawa konkurencyjności rolnictwa oraz wzmocnienie przetwórstwa rolno-spożywczego w kierunku poprawy jakości i bezpieczeństwa żywności,
- poprawa efektywności i dochodowości gospodarstw rolnych poprzez ich modernizację i zmianę struktur rolnych,
- wspieranie produktów tradycyjnych i regionalnych.

W strategii tej założono komplementarność jej działań z działaniami ustalonymi w strategiach i programach rozwoju regionów, w ramach nadrzędnego celu jakim jest poprawa warunków życia i pracy mieszkańców wsi poprzez wzrost gospodarczy, z uwzględnieniem wymogów środowiska.

Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020

Strategia definiuje 3 główne cele strategiczne, mające charakter dość ogólny, ale doprecyzowuje je przez 10 celów operacyjnych oraz 35 kierunków działań. Trzy główne cele strategiczne to:

- Nowoczesna gospodarka,
- Aktywni mieszkańcy,
- Atrakcyjna przestrzeń.

1. Nowoczesna gospodarka – intensyfikacja wewnętrznych i zewnętrznych powiązań gospodarczych co poprawi konkurencyjność regionu, umożliwi przyciąganie zasobów ludzkich, kapitałowych i technologicznych oraz kształtowanie ich w taki sposób by działały na rzecz jego trwałego rozwoju. Budowanie dobrych powiązań ekonomicznych (inwestycje zagraniczne, handel zagraniczny, przyciąganie i wdrażanie innowacji)

oraz edukacyjnych i naukowych (regionalne, bałtyckie, europejskie i globalne sieci współpracy) jak też społecznych (kulturowych).Cele:

1.1. wysoka efektywność przedsiębiorstw;

1.2. konkurencyjne szkoły wyższe;

1.3. unikatowa oferta turystyczna i kulturalna.

2. Aktywni mieszkańcy – wzmacnianie aktywności mieszkańców, by dążyli do zdobywania nowych umiejętności, byli przedsiębiorczy, twórczy, by dążyli jednocześnie do zachowania pomorskich tradycji i dziedzictwa kulturowo - historycznego, by działali na rzecz wspólnoty regionalnej i społeczności lokalnych. Cele:

2.1. Wysoki poziom zatrudnienia;

2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego;

2.3. Efektywny system edukacji;

2.4. Lepszy dostęp do usług zdrowotnych.

3. Atrakcyjna przestrzeń – zapewnienie elementarnych warunków dla stabilnego, długofalowego i zrównoważonego rozwoju. Stworzenie podstaw wysokiej mobilności mieszkańców, sprawnego, bezpiecznego przepływu towarów i energii w oparciu o efektywnie funkcjonujące sieci. Uszanowanie i umiejętne wykorzystanie walorów środowiska, ze zwróceniem szczególnej uwagi na ograniczenie antropopresji i stałą poprawę parametrów środowiska (m. in. poprzez produkcję *zielonej* energii), jak też zachowanie naturalnych siedlisk. Ograniczenie negatywnych skutków wystąpienia ekstremalnych zjawisk naturalnych (np. powodzi). Cele:

3.1. Sprawny system transportowy

3.2. Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna

3.3. Dobry stan środowiska

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Według planu województwa pomorskiego miasto Sztum należy do miast powiatowych II rzędu, koncentrujących funkcje, których obszar oddziaływania przekracza granice powiatu (np. szpital specjalistyczny, szkoły wyższe, centra kultury i sztuki, centra sportu i rekreacji, usługi komercyjne wyższego rzędu).

Zadania polityki przestrzennej, wynikające z ww. Planu dla miasta i gminy Sztum:

- w dziedzinie kultury i sztuki – rozwijanie ośrodków kultury upowszechniających i prezentujących kulturę i dziedzictwo kulturowe Pomorza o znaczeniu krajowym i regionalnym;
- rozwój infrastruktury turystyki krajoznawczej opartej na krajowych ośrodkach koncentrujących i prezentujących dziedzictwo kulturowe
- budowa, przebudowa i modernizacja śródlądowej sieci przystani żeglarskich – Biała Góra (gm. Sztum)
- rozwój szlaków turystycznych wodnych
- działania na rzecz rozwoju szlaków rowerowych
    - międzynarodowego szlaku rowerowego Euro Velo R-1 - (Grudziądz) województwo kujawsko-pomorskie- Rusinowo (prawy brzeg Wisły)- Kwidzyn – Sztum- Dzierzgoń- Bągart- warmińsko-mazurskie;

- międzyregionalnego szlaku rowerowego Trasa Zamków Polski Północnej – Szczecinek (województwo zachodniopomorskie) – Czarne – Człuchów – Chojnice – Konarzyny – Bytów – Sulęczyno – Kościerzyna – Stara Kiszewa – Skarszewy – Tczew – Malbork – Sztum – Gniew – Pieniążkowo – województwo kujawsko – pomorskie (Grudziądz);
- regionalnych – nr 118 (Gdańsk – Świbno, Cedry Wielkie – Suchy Dąb – Tczew – Lisewo Malborskie (gm. Lichnowy) – Miłoradz – Malbork – Sztum) i nr 119 (Prabuty – Mikołajki Pomorskie – Sztum)

- działania służące poprawie dostępności drogowej wewnątrz województwa pomorskiego – zasadność budowy obwodnic w miejscowościach położonych w ciągu dróg krajowych – m.in. droga krajowa nr 55 (Sztum)
- działania w zakresie zaopatrzenia w ciepło – cały powiat sztumski zaliczony jest do rejonu wschodniego województwa, dla którego postuluje się:
  - obniżenie zapotrzebowania na ciepło, poprzez realizację programów termomodernizacyjnych budynków mieszkalnych, usługowych i użyteczności publicznej o 17 %;
  - obniżenie udziału węgla w bilansie paliw do wartości 53 %;
  - zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii (OZE) w zaspokojeniu ogólnego zapotrzebowania na ciepło do wartości 28% (w gminach wiejskich do 47 %, miejskich do 10%);
- według Master Planu dla transportu kolejowego do 2030 r. – modernizacja linii istniejącej E65/CE65 na odcinku Warszawa – Gdynia – m. in. gmina Sztum;
- według Programu Małej Retencji Województwa Pomorskiego do 2015 r. – działania w zlewni rzeki Nogat, gmina Sztum – budowa zbiornika na jez. Dąbrówka finansowane z PROW;
- Program udrażniania rzek województwa pomorskiego – rzeka Nogat (Biała Góra) i kanał Juranda (gm. Sztum);
- Wg Programu Rozwoju Dróg Wodnych Delty Wisły i Zalewu Wiślanego ustala się:
  - oznakowanie turystyczne na śluzie w Białej Górze,
  - pomosty cumowniczo- zejściowe do obsługi ruchu turystycznego na śluzie w Białej Górze,
  - elektryfikacja napędów wind śluz wraz z wykonaniem sygnalizacji świetlnej w Białej Górze.

Strategia rozwoju turystyki w województwie pomorskim na lata 2004 - 2013

Zawarte w strategii priorytety rozwoju turystyki w województwie pomorskim:

Priorytet 1

Rozwój partnerstwa i współpracy na rzecz spójnego systemu zarządzania. W tym współpraca pomiędzy samorządem, branżą turystyczną i organizacjami pozarządowymi poprzez rozwiązania instytucjonalne i pozainstytucjonalne; wzmocnienie pozycji regionalnej organizacji turystycznej jako wiodącej instytucji turystycznej w regionie; wzmocnienie pozycji lokalnych organizacji turystycznych jako instytucji reprezentujących środowisko turystyczne na szczeblu lokalnym; wzrost bezpieczeństwa turystów przez współpracę z właściwymi instytucjami; wzrost współpracy z instytucjami centralnymi i organizacjami ogólnokrajowymi; rozwój współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej.

Priorytet 2

Rozbudowa i modernizacja oraz poprawa dostępności transportowej dla turystyki. W tym zwiększenie kapitału inwestycyjnego w turystyce; zwiększenie dostępności atrakcji turystycznych i bezpieczeństwa podróżowania

poprzez rozwój infrastruktury transportu drogowego; rozwój połączeń lotniczych i promowych; rozwój funkcji turystycznych małych portów i przystani, w tym marin; rozwój infrastruktury wodnego transportu śródlądowego; rozwój bazy gastronomicznej, w tym opartej na kuchni regionalnej i ofercie specjalistycznej; rozwój bazy noclegowej zgodnie ze standardami europejskimi i obowiązującą klasyfikacją i kategoryzacją; rozwój bazy uzupełniającej, w tym rekreacyjnej i specjalistycznej; rewitalizacja i estetyzacja obszarów turystyki.

Priorytet 3

Tworzenie markowych produktów turystycznych. W tym zbudowanie oferty turystycznej regionu w postaci kompleksowych produktów turystycznych obejmujących atrakcje i usługi; wykreowanie markowych produktów turystycznych identyfikujących unikatowe i osobliwe cechy regionu; wspieranie innowacyjnych rozwiązań w zakresie kreowania produktów turystycznych.

Priorytet 4

Opracowanie i wdrażanie koncepcji monitoringu rynku turystycznego. W tym wdrożenie systemu monitorowania przyjazdowego i wewnętrznego ruchu turystycznego; analiza rynku turystycznego regionu i rynków docelowych; pozyskanie informacji na temat potrzeb, preferencji, oczekiwań oraz satysfakcji turystów.

Priorytet 5

Tworzenie spójnej promocji oraz zintegrowanego systemu informacji turystycznej. W tym wzrost efektywności działań promocyjnych turystyki; stworzenie zintegrowanego systemu informacji turystycznej regionu.

Priorytet 6

Rozwój kapitału ludzkiego oparty na wiedzy i przedsiębiorczości skierowany na wzrost jakości usług turystycznych. W tym kształtowanie świadomości atrakcyjności regionu społeczeństwa poprzez programy i imprezy turystyczne; rozwój kadr turystycznych; podniesienie jakości kształcenia kadr turystycznych.

We wrześniu 2007 r. z inicjatywy 6 marszałków województw: zachodniopomorskiego, lubuskiego, wielkopolskiego, kujawsko- pomorskiego, pomorskiego i warmińsko- mazurskiego powołano ponadregionalny Zespół Roboczy ds. MDW E 70 na odcinku polskim. Za koordynację prac odpowiada Województwo Pomorskie. Jednym z elementów **„Koncepcji programowo – przestrzennej rewitalizacji śródlądowej drogi wodnej relacji wschód – zachód, obejmującej drogi wodne: Odra, Warta, Noteć, Kanał Bydgoski, Brda, Wisła, Nogat, Szkarpawa oraz Zalew Wiślany (planowana na terenie Polski MDW E70)”** jest stworzenie Koncepcji zagospodarowania szlaków wodnych województwa pomorskiego dla turystyki kajakowej. Jej celem jest określenie obecnego stanu i wskazanie kierunków turystycznego zagospodarowania szlaków wodnych w województwie.

7. Stan prawny gruntów

Tabela 18 Struktura własności gruntów miasta i gminy Sztum, stan na dzień 1 styczeń 2012r.

LP.	Wyszczególnienie gruntów wchodzących w skład grupy lub podgrupy	GMINA Powierzchnia ogólna gruntów (ha)	Udział procentowy	MIASTO Powierzchnia ogólna gruntów (ha)	Udział procentowy
1	Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	7860	**44,7**	136	**29,8**
2	Grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym	75	**0,4**	27	**5,9**
3	Grunty spółek Skarbu Państwa przedsiębiorstw państwowych osób prawnych	0	**0,0**	1	**0,2**
4	Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	468	**2,7**	104	**22,9**
5	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	8	**0,04**	28	**6,1**
6	Grunty, które są własnością samorządowych osób prawnych oraz gruntów, których właściciele są nieznani	0	**0,0**	0	**0,0**
7	Grunty osób fizycznych	7885	**44,8**	132	**28,9**
8	Grunty spółdzielni	0	**0,0**	9	**2,0**
9	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	11	**0,06**	1	**0,2**
10	Wspólnoty gruntowe	0	**0,0**	0	**0,0**
11	Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	69	**0,4**	9	**2,0**
12	Grunty powiatów przekazane w użytkowaniu wieczystym	0	**0,0**	0	**0,0**
13	Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	0	**0,0**	0	**0,0**
14	Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	0	**0,0**	0	**0,0**
15	Inne	1210	**6,9**	9	**2,0**
16	**Powierzchnia ewidencyjna**	**17586**	**100,0**	**456**	**100,0**

źródło: Urząd Miasta i Gminy Sztum

Struktura własnościowa gruntów w mieście Sztum przedstawia się następująco: po blisko 30 % stanowią grunty należące do Skarbu Państwa (z wyłączeniem tych przekazanych w użytkowanie wieczyste) oraz grunty osób fizycznych. Prawie 23 % stanowią grunty gminne (z wyłączeniem tych przekazanych w użytkowanie wieczyste). Blisko 6 % stanowią grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste, 6,1 % stanowią grunty gminne przekazane w użytkowanie wieczyste. Oprócz tego po 2 % ogólnej powierzchni ewidencyjnej stanowią grunty spółdzielni, grunty powiatowe oraz inne.

Struktura własnościowa gruntów w gminie Sztum (obszarze wiejskim) przedstawia się następująco: po blisko 45 % stanowią grunty należące do Skarbu Państwa (z wyłączeniem tych przekazanych w użytkowanie wieczyste) oraz grunty osób fizycznych. Prawie 7 % stanowią grunty inne, 2,7% grunty gminne (z wyłączeniem tych przekazanych w użytkowanie wieczyste).

8. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

8.1. Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody

8.1.1 Sieć Natura 2000

W związku z akcesją Polski do Unii Europejskiej, stale prowadzi się prace nad wytypowaniem obszarów spełniających kryteria włączenia ich do europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000. Jest ona najbardziej kompleksową i spójną oraz najlepiej legislacyjnie przygotowaną Europejską Siecią Ekologiczną (ECONET), mającą na celu zapewnienie trwałej egzystencji ekosystemom. Koncepcja sieci opiera się na tradycyjnych metodach ochrony przyrody gatunkowej i obszarowej, a celem jej jest zwiększenie skuteczności działań ochronnych poprzez utworzenie kompletnej i spójnej metodycznie i funkcjonalnie sieci obszarów wraz z procedurą weryfikacji wyboru poszczególnych elementów sieci. W funkcjonowaniu sieci wprowadzona będzie zasada integracji ochrony przyrody z różnymi sektorami działalności ludzkiej.

Obszar Natura 2000 Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO) – Dolina Dolnej Wisły (PLB 040003).

Obszar obejmuje prawie naturalną dolinę Dolnej Wisły bez odcinka ujściowego - na odcinku pomiędzy Włocławkiem a Przegaliną. Dolina Wisły na tym odcinku należy do kilku różnych jednostek fizyczno geograficznych - południowa część (aż do Bydgoszczy) to fragment Padoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej, kolejny odcinek to właściwa Dolina Dolnej Wisły przecinająca garby Pojezierzy Południowobałtyckich, a ostatni odcinek (poniżej miejscowości Piekło) stanowi część krainy Żuław Wiślanych. Dno doliny leży na wysokość od 1 do 50 m n.p.m. Rzeka płynie w naturalnym korycie prawie na całym odcinku, z namuliskami, łachami piaszczystymi i wysepkami, w dolinie zachowane są starorzecza i niewielkie torfowiska niskie; brzegi pokryte są mozaiką zarośli wierzbowych i lasów łęgowych, a także pól uprawnych i pastwisk. Miejscami dolinę Wisły ograniczają wysokie skarpy, na których utrzymują się murawy kserotermiczne i grądy zboczowe. W granicach obszaru Wisła przepływa przez kilka dużych miast, jak: Toruń, Bydgoszcz, Grudziądz, Tczew. Wody śródlądowe (stojące i płynące) zajmują 31% obszaru, siedliska łąkowe i zaroślowe zajmują 21%, a siedliska leśne 8%. Obszar jest wykorzystywany rolniczo - 38% powierzchni. Obszar jest ostoją ptaków o randze europejskiej. Mimo, że awifauna obszaru nie jest całkowicie poznana wiadomo, że gniazduje tu ok.180 gatunków ptaków. Teren stanowi bardzo ważną ostoję dla ptaków migrujących i zimujących (m.in. zimowisko bielika). W okresie wędrówek ptaki wodno-błotne występują w obrębie obszaru w bardzo dużych koncentracjach - do 50 000 osobników. Występują tu co najmniej 44 gatunki ptaków wymienione w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Szczególne znaczenie mają populacje gatunków takich jak: bielik, gęś, nurogęś, ohar, rybitwa białoczelna, rybitwa rzeczna, zimorodek, ostrygojad, bielaczek. W stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje także derkacz, mewa czarnogłowa, sieweczka rzeczna. Bogata fauna innych zwierząt kręgowych, bogata flora roślin naczyniowych (ok.1350 gatunków) z licznymi gatunkami zagrożonymi i prawnie chronionymi, silnie zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym zachowane różne typy łęgów, a także cenne murawy kserotermiczne wskazuje na bardzo wysoką wartość przyrodniczą tego obszaru.

Zagrożenia obszaru:

Do najpoważniejszych zagrożeń ostoi zalicza się zanieczyszczenia wód pochodzenia rolniczego, przemysłowego i komunalnego. Istotne jest również niszczenie morfologicznej różnorodności międzywala, zabudowa brzegów

i zalesianie muraw. Obserwuje się spontaniczną sukcesję roślinności wskutek zaprzestania lub zmniejszenia intensywności wypasu zwierząt w międzywalu, a także zamianę użytków zielonych na pola orne w międzywalu. Obszar podlega działaniom z zakresu ochrony przeciwpowodziowej.

Istniejące formy ochrony przyrody (na terenie gminy):

• Las łęgowy nad Nogatem - rezerwat przyrody
• Mątawy - rezerwat przyrody
• Obszar Chronionego Krajobrazu Białej Góry - obszar chronionego krajobrazu
• Środkowożuławski - obszar chronionego krajobrazu

Ważne dla Europy gatunki zwierząt

(z Zał. II Dyr. Siedliskowej i z Zał. I Dyr. Ptasiej), w tym gatunki priorytetowe(*):

• traszka grzebieniasta - płaz
• mopek - ssak
• nocek duży - ssak
• bóbr europejski - ssak
• wilk * - ssak
• wydra - ssak
• ortolan - ptak
• gąsiorek - ptak
• świergotek polny - ptak
• jarzębatka - ptak
• dzięcioł średni - ptak
• dzięcioł czarny - ptak
• kraska - ptak
• zimorodek - ptak
• rybitwa białoczelna - ptak
• rybitwa zwyczajna (rzeczna) - ptak
• rybitwa białowąsa - ptak
• rybitwa czarna - ptak
• mewa mała - ptak
• mewa czarnogłowa - ptak
• szablodziób - ptak
• batalion - ptak
• derkacz - ptak
• zielonka - ptak
• żuraw - ptak
• błotniak łąkowy - ptak
• błotniak zbożowy - ptak
• błotniak stawowy - ptak
• kania czarna - ptak
• kania ruda - ptak

• trzmielojad - ptak
• bielik - ptak
• rybołów - ptak
• łabędź czarnodzioby (mały) - ptak
• łabędź krzykliwy - ptak
• bocian czarny - ptak
• bocian biały - ptak
• bąk - ptak
• czapla biała - ptak
• kumak nizinny - płaz
• ciosa - ryba
• głowacz białopłetwy - ryba
• koza - ryba
• boleń - ryba
• piskorz - ryba
• różanka - ryba
• minóg rzeczny - ryba

Ważne dla Europy gatunki roślin

(z Zał. II Dyr. siedliskawej), w tym gatunki priorytetowe(*):
• leniec bezpodkwiatowy
• sasanka otwarta
• starodub łąkowy.

Obszar Natura 2000 Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk (SOO) – Dolna Wisła (PLH 220033).

Obszar obejmuje fragment doliny Wisły w jej dolnym biegu, od południowej granicy woj. pomorskiego do na południe od Tczewa. W granicach ostoi znajduje się także cenny obszar wideł Wisły i Nogatu w rejonie Białej Góry: górny odcinek Nogatu od śluzy w Białej Górze do śluzy pod Wielbarkiem. Rzeka płynie korytem w dużym stopniu naturalnym, z namuliskami i łachami piaszczystymi. Wisła w granicach ostoi płynie szerokim korytem, niemal w całości ujętym w obwałowania. Jedynie na kilku odcinkach lewy brzeg pozbawiony jest sztucznych ograniczeń przeciwpowodziowych, tj. na północy w rejonie Subków, w okolicy Gniewa i Jaźwisk oraz na południe od wsi Opalenie. Naturalny pozostał również prawy brzeg Nogatu w pobliżu wsi Węgry. W pozostałych miejscach doliny Wisły wybudowano wysokie wały przeciwpowodziowe, oddzielające koryto rzek od miejscami szerokiego dna doliny. Obecnie, jedynie na obszarze międzywala zachodzą współczesne procesy rzeczne, dlatego zachowało się tu wiele różnej wielkości starorzeczy, otoczonych zaroślami wierzbowymi oraz pozostałościami rozległych niegdyś lasów łęgowych. Poza tym dno doliny jest zmeliorowane i poddane pod uprawę. Na odcinkach pozbawionych umocnień przeciwpowodziowych zbocza doliny tworzą niekiedy wysokie skarpy, na których utrzymują się ciepłolubne murawy napiaskowe oraz grądy zboczowe. Na tym obszarze występują zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym dobrze wykształcone i zachowane różne typy łęgów. Oprócz wciąż wysokich wartości przyrodniczych, cały omawiany rejon ma duże znaczenie zarówno krajobrazowe, ze względu na rozległe formy terenowe, jak i kulturowe, ponieważ zachowało się tu wiele zabytków związanych z działalnością człowieka, takich jak zamki krzyżackie, obiekty hydrotechniczne, zabudowa i cmentarze mennonickie oraz liczne grodziska.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (SOO) Sztumskie Pole PLH220087

Fragment kompleksu leśnego (95% stanowią lasy iglaste, 5% lasy mieszane), w którym rozmieszczone są niewielkie zagłębienia terenu, zajęte przez bór bagienny lub torfowiska przejściowe, niekiedy z dystroficznymi oczkami (w kilku z nich występuje strzebla błotna). Lasy występują głównie na siedlisku grądu subatlantyckiego; którego kilka lepiej zachowanych płatów znajduje się na tym terenie. W centralnej części ostoi obecnych jest skupienie niedużych wydm parabolicznych, pokrytych lasem.

Na obszarze występują siedliska leśne: grądu subatlantyckiego i boru bagiennego oraz nieleśnych: torfowisk przejściowych i zbiorników dystroficznych, ze stanowiskami strzebli błotnej. Interesująca jest rzeźba terenu, z obecnością grupy wydm.

Zagrożenia:

Ewentualna nieprawidłowa gospodarka leśna oraz zasypywanie, zanieczyszczanie lub zarybianie gatunkami drapieżnymi oczek dystroficznych ze strzeblą błotną.

Ważne dla Europy typy siedlisk przyrodniczych

(z Zał. I Dyr. Siedliskowej), w tym siedliska priorytetowe(*):

• naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne

• torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea)

• grąd subatlantycki (Stellario-Carpinetum)

• bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne) *

Ważne dla Europy gatunki zwierząt

(z Zał. II Dyr. Siedliskowej i z Zał. I Dyr. Ptasiej), w tym gatunki priorytetowe(*):

• strzebla błotna * - ryba

8.1.2 Obszary Chronionego Krajobrazu – dla których stosuje się zapisy Uchwały Nr 1161/XLVII/10 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim

Obszar Chronionego Krajobrazu Białej Góry

Obszar został utworzony uchwałą WRN w Elblągu nr VI/51/85, 26 kwietnia 1985 roku dla ochrony walorów krajobrazowych, zajmuje powierzchnię 3971 ha z czego ok. 70% obszaru położona jest w gminie Sztum. Obszar obejmuje tereny międzyrzecza Wisły-Leniwki i Nogatu oraz tereny położone między Nogatem, a ścianą lasu rosnącego na zboczu doliny Wisły. Użytki rolne zajmują 21,3%, zadrzewienia i zakrzewienia - 68,2%, a wody powierzchniowe - 6%. Na terenach otwartych dominują pola uprawne i użytki zielone. Porośnięte brzegi rzek tworzą dogodne warunki do bytowania i lęgu ptactwa wodno-błotnego. Jego powierzchnia wynosi 3971 ha. Siedlisko istniejącego w międzyrzeczu lasu stanowi relikt dawnych Żuław; jest to las łęgowy jesionowo-wiązowy, a we fragmentach - las wierzbowo-topolowy. Elementami krajobrazotwórczymi są: tereny międzywala Wisły-Leniwki i Nogatu łącznie z korytami tych rzek; resztki lasu żuławskiego w międzywalu Wisły-Leniwki oraz lasu na dnie doliny Wisły między Białą Górą a wsią Uśnice.

W gminie Sztum utworzono florystyczny rezerwat "Biała Góra" chroniący rzadki zespół roślinności stepowej. Unikatowość siedlisk leśnych była również przyczyną utworzenia dwóch innych rezerwatu: "Las Mątawski" - usytuowany w północnej i "Las łęgowy nad Nogatem" - w południowej części obszaru.

Obszar Chronionego Krajobrazu rzeki Nogat

został powołany uchwałą WRN w Elblągu nr VI/51/85 26 kwietnia 1985 roku. Celem utworzenia było zachowanie biotopu międzywala i ujścia Nogatu oraz zabytków etnograficznego dawnego osadnictwa na Żuławach. Powierzchnia całkowita tego obszaru w Województwie Pomorskim wynosi 11 572 ha. W obrębie gminy Sztum znajduje się południowy fragment tego obszaru obejmujący pas terenu o szerokości do 2,0 km w otoczeniu rzeki Nogat i fragment lasów leśnictwa Wilki. Elementami krajobrazotwórczymi tego obszaru są: toń wodna, pasy oczeretów, szuwarów i innej roślinności wodnej oraz strefa zadrzewień i zakrzewień nadwodnych. Znajduje się tutaj m.in. rezerwat „Parów Węgry". Główne walory przyrodnicze Ochronie podlegają biotop międzywala i ujścia Nogatu a także zabytki etnograficzne.

Ryjewski Obszar Chronionego Krajobrazu

obszar został utworzony 26 kwietnia 1985 roku uchwałą nr VI/51/85 WRN w Elblągu. Zadaniem powołania Ryjewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu jest ochrona biotopu lasów strefy krawędziowej wysoczyzny pojezierza Iławskiego oraz walorów krajobrazowych terenu. W obrębie gminy Sztum występuje jedynie fragment (północny) Ryjewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

8.1.3 Rezerwat przyrody

Biała Góra - rezerwat ten został utworzony na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 5.10.1968 roku, w celu zachowania stanowisk roślinności stepowej. Jest to wysokie, w części bezleśne zbocze między miejscowością Biała Góra. Jego wysokość względna wynosi 50-55m, nachylenie sięga 20-30°, wystawa jest południowa i południowo-zachodnia. Zbocze wyróżnia się krajobrazowo nawet na tle strefy krawędziowej doliny Wisły. Dogodne warunki rozwoju dla roślinności kserotermicznej są zasługą lokalnego mikroklimatu. Jednak obserwuje się zmniejszanie liczebności taksonów ciepłolubnych. W stosunku do lat 60-tych ubiegłego wieku zredukowaniu uległa powierzchnia muraw napiaskowych i kserotermicznych. Jest to wynikiem zaniechania wypasu bydła, czego efektem jest wkraczanie lasu. Wiąże się to z zacienianiem stanowisk chronionych roślin, zwiększaniem wilgotności powietrza, a tym samym pogarszaniem warunków wzrostu. Rośliny te ze względu na występowanie na północnej granicy zasięgu są bardzo wrażliwe na zmiany tych elementów. Wyniki obecnych prac wskazują natomiast, że mimo zachowania się szeregu walorów florystycznych, główną wartością rezerwatu są skrajnie północne stanowiska wielu gatunków entomofauny, w tym licznych taksonów muraw napiaskowych i ciepłolubnych, rzadkich, ginących i zagrożonych wyginięciem w skali kraju i regionu. Rozporządzeniem Nr 1/07 Wojewody Pomorskiego z dnia 4 stycznia 2007 r. ustanowiono plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Biała Góra".

Parów Węgry - utworzono go Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dn. 05.10. 1968r. w celu ochrony starego lasu mieszanego o charakterze zbliżonym do naturalnego. Znajduje się on na wysokiej skarpie pradoliny Wisły, ok. 750 m od rzeki Nogat. Jest to stary, ponad 150 letni drzewostan dębowy z domieszką sosny i równie starym drugim piętrem grabowym. Na obrzeżu rezerwatu rosną liczne grube dęby, o obwodzie predestynującym je do uznania za pomniki przyrody. Najczęstszym siedliskiem jest las świeży, w części środkowej rezerwatu występują też fragmenty lasu łęgowego. Na fragmentach odsłoniętych zboczy Doliny Wisły występują dodatkowo zbiorowiska roślin kserotermicznych. Z gatunków objętych ochroną ścisłą są to m. in. tojad dzióbaty *(Aconitum variegatum)* oraz goryczka gorzkawa *(Gentiana amarella).* Obecnie planuje się poszerzenie

rezerwatu. Rozporządzeniem Nr 93/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 28 grudnia 2006 r. ustanowiono plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Parów Węgry".

Las Mątawski - został utworzony z połączenia dwóch dotychczasowych rezerwatów przyrody - „Mątawy", i „Las Łęgowy nad Nogatem" utworzonych odpowiednio w 1970r i 1968r.- oraz z leżącej pomiędzy nimi pozostałej części kompleksu leśnego. Rezerwat znajduje się w widłach Wisły i Nogatu, od których jest oddzielony wałami przeciwpowodziowymi, a przez środek przebiega szosa nie będąca częścią rezerwatu.
To największy i relatywnie najlepiej zachowany kompleks leśny, stanowiący relikt dawnych lasów delty Wisły – Żuław Wiślanych. Jest to izolowany obszar leśny położony wśród pól i łąk. Wyróżnia się krajobrazowo na terenie Żuław Wiślanych, a nawet w sąsiedniej Dolinie Kwidzyńskiej, gdzie prawie wszystkie lasy zostały już dawno wycięte. Ochroną objęto tu stare drzewostany dębowe i jesionowe przekraczające 150 lat, siedliska grądu pomorskiego i dynamicznego łęgu wiązowo-jesionowego oraz populacje chronionych roślin oraz rzadkich i zagrożonych wyginięciem zwierząt. Utworzono tu strefy ochronne ptaków: bielika, kani rudej oraz kani czarnej. Jest to teren praktycznie płaski, o specyficznym topoklimacie spowodowanym osłonięciem od wiatru przez wały przeciwpowodziowe. Powoduje to zwiększoną wilgotność powietrza oraz sprzyja powstawaniu zastoisk mrozowych. Wały są też przyczyną eliminacji zalewów tego obszaru przez wody Wisły i Nogatu, co jest charakterystyczne dla lasów łęgowych. Powoduje to stopniowe przekształcanie łęgu w grąd.
W rezerwacie znajdują się też cenne drzewa jak np. sześć starych topól białych (wiek ok. 180 lat, obwód średnio 580 cm) zwanych przez okolicznych mieszkańców „Dwunastoma Apostołami". Na początku lat sześćdziesiątych ubiegłego wieku w grupie notowano 11 drzew.

8.1.4 Użytki ekologiczne

Zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, które mają znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub sezonowego przebywania. Ustanowienie użytku ekologicznego następuje w drodze uchwały rady gminy.
W gminie Sztum znajduje się jeden użytek ekologiczny Strzeblowe oczka powołany na mocy Rozporządzenia Wojewody Województwa Pomorskiego Nr 78/2006 z dnia 27 lipca 2006. Zlokalizowany jest w Leśnictwie Sarnowo. Powierzchnia jego to 3,64 ha, użytek obejmuje zespół jeziorek dystroficznych (oczek wodnych o wodach ubogich w tlen i mineralne substancje odżywcze, ze skąpym życiem organicznym). W oczkach wodnych bytuje strzebla błotna – rzadka i silnie zagrożona niewielka ryba osiągająca do 18 cm długości. Oprócz zachowania strzebli błotnej, użytek utworzono dla ochrony stanowisk zespołów torfowiskowych i rzadkich gatunków roślin.

8.1.5 Pomniki przyrody

1. Głaz w Sztumskiej Wsi przy drodze – nr rejestru 135/62
2. Lipa drobnolistna w Gościszewie, na terenie gruntów rolnych, przy drodze do Gościszewa – nr rejestru 21/95
3. Lipa drobnolistna w lasach, leśnictwo Polanka,– nr rejestru 20/95

4. Lipa drobnolistna w lasach, leśnictwo Polanka, przy drodze obsadzonej lipami, niedaleko leśniczówki – nr rejestru 119/95
5. Jesion wyniosły w lasach, leśnictwo Polanka – nr rejestru 18/95
6. Dąb szypułkowy w lasach, leśnictwo Benowo – nr rejestru 99/96
7. Dąb szypułkowy w lasach, leśnictwo Benowo – nr rejestru 98/96
8. Dąb szypułkowy w lasach, na pograniczu leśnictwa Polanka i leśnictwa Wilki – nr rejestru 169/96
9. Lipa drobnolistna w lasach, leśnictwo Polanka – nr rejestru 168/96
10. Lipa drobnolistna w lasach, leśnictwo Polanka – nr rejestru 120/96
11. Jesion wyniosły w lasach, leśnictwo Polanka – nr rejestru 121/96
12. Lipa drobnolistna we wsi Gościszewo, działka nr (właściciel Z. Konefał) nr rejestru 262/96
13. Jesion wyniosły w mieście Sztum (Zajezierze), na terenie zabytkowego parku przy dworku Żeromskiego – nr rejestru 24/95
14. Dąb szypułkowy w mieście Sztum, na zieleńcu koło jeziora Sztumskiego, na wysokości ul. Baczyńskiego – nr rejestru 22/95
15. Topola w mieście Sztum, na zieleńcu koło jeziora Sztumskiego, przy ul. Władysława IV – nr rejestru 23/95

8.1.6 Korytarze ekologiczne

Zgodnie z polskim prawem (Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody) korytarz ekologiczny to obszar umożliwiający migrację zwierząt, roślin lub grzybów. Teren gminy Sztum częściowo objęty jest siecią ECONET. Tereny objęte siecią ECONET, to przede wszystkim lasy i obszary położone w obszarach Natura 2000. W obszarze gminy można wyróżnić korytarze migracyjne o charakterze krajowym, regionalnym i lokalnym.

8.2. Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków

Strefy ochrony konserwatorskiej

Granice stref ochrony wprowadzone w Studium wrysowane są na załącznikach graficznych a ustalenia wpisane w teksty.

W zależności od stopnia zachowania istniejącej historycznej kompozycji ruralistycznej i substancji zabytkowej wyznacza się w mieście i gminie Sztum następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- strefę pełnej ochrony konserwatorskiej obszarów, terenów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków
- strefa ochrony konserwatorskiej historycznego zespołu urbanistycznego,
- strefa ochrony konserwatorskiej wsi o zachowanym historycznym układzie przestrzennym (parcelacyjnym i układzie zabudowy),
- strefa ochrony konserwatorskiej historycznych obiektów architektury i budownictwa (dwory, parki podworskie, folwarki) oraz zespołów budowli, obiektów przemysłowych i inżynierskich,
- strefa ochrony konserwatorskiej zespołów sakralnych i cmentarzy (nie wpisanych do rejestru zabytków)
- strefa ochrony sąsiedztwa / ekspozycji,
- strefa ochrony archeologicznej W,
- strefa obserwacji archeologicznej OW,

Strefa pełnej ochrony konserwatorskiej obszarów, terenów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków

Strefa pełnej ochrony konserwatorskiej wyznaczona jest dla obszarów, terenów i obiektów szczególnie wartościowych, do bezwzględnego zachowania. Strefą obejmuje się obszar, na którym elementy historycznego układu przestrzennego, takie jak rozplanowanie, zabudowa oraz związany z nimi integralnie teren i krajobraz, zachowały się w wysokim stopniu.

Obszary objęte strefą:

- układ urbanistyczny Starego Miasta Sztumu z zespołem zamkowym – decyzja nr 82/N/1959.07.16,

* zespoły dworsko-parkowe:

- Sztum – Zajezierze – dwór, park – decyzje nr 107 z dn. 08.04.1960 i 139/90 z dn. 29.01.1990 r.,
- Czernin – dwór, park – decyzje nr 498/96 z dn. 17.05.1996 i nr 18/77 z dn. 29.12.1977r.,
- Goraj – dwór, park, stajnia - decyzje nr 76/84 z dn. 06.06.1984 r. i 505/96 z dn. 23.04.1996r.,
- Ramzy Małe – dwór, park – decyzja nr 392/94 z dn. 09.09.1994r.,
- Koniecwałd – dwór z podjazdem, oficyna, spichlerz, park – decyzja nr 494/96 z dnia 14.03.1996r.,
- dwór w Barlewicach – decyzja nr 83/85 z dn. 01.08.1985r.,
- zespół młyna wodnego wraz z tamą i kanałem młyńskim w Koniecwałdzie – decyzja nr 177/90 z dn. 23.01.1991r.,
- zespół śluz na Nogacie w Białej Górze – decyzja nr 55/79 z dn. 08.08.1979r.,
- park w Cygusach – decyzja nr 26/78 z dn. 25.02.1978r.,
- dwór wraz z nasadzeniami zieleni przydomowej w Sztumskiej Wsi – decyzja nr 393/94 z dn. 09.09.1994r.,

Obiekty objęte strefą:

* kościoły i cmentarze wpisane do rejestru:

- Sztum – kościół parafialny p.w. Św. Anny – decyzja nr 303/93 z dn. 10.09.1993r.,
- Sztum – kościół filialny p.w. Wspomożenia Wiernych – decyzja nr 304/93 z dn. 10.09.1993r.,
- Pietrzwałd – kościół filialny p.w. Trzech Króli i Przenajświętszej Trójcy z cmentarzem przykościelnym – decyzja nr 470/95 z dn. 22.09.1995r.,
- Postolin – kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej, ob. p.w. Św. Michała Archanioła z cmentarzem przykościelnym – decyzja nr 245/N z dn. 10.09.1962r.,
- Gościszewo – kościół parafialny p.w. Św. Józefa – decyzja nr 278/93 z dn. 10.06.1993r.,
- Sztum – cmentarz, ul. Domańskiego, Pieniężnego – decyzja nr 266/93 z dn. 11.05.1993r.,
- Sztum – cmentarz przy ul. Kochanowskiego – decyzja nr 269 z dn. 20.05.1993r.,
- wieża ciśnień w Sztumie – decyzja nr 265 z dn. 04.05.1993r.,
- budynek mieszkalny przy ul. Jagiełły 17 (budynek został rozebrany w 1998r. za zgodą Konserwatora Zabytków) – decyzja nr 193/91 z dn. 28.05.1991r.,
- budynek mieszkalny ul. Jagiełły 23 – decyzja nr 345 z dn. 16.04.1994r.

Strefa ochrony konserwatorskiej historycznego zespołu urbanistycznego

Strefa ochrony dla terenów zawierających znaczną część elementów historycznie ukształtowanej struktury przestrzennej o wartościach kulturowych. Obszary objęte strefą podlegają rygorom

w zakresie utrzymania historycznego rozplanowania i zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy.

Strefą objęto zespoły przestrzenne:

- zakładu karnego,
- dawnych koszar,
- osiedla mieszkaniowego „Siedlungi" (od niem. Einsiedlerów, czyli osiedleńców, nazwa historyczna osiedla substandardowych domków, które wybudowano w latach trzydziestych na obrzeżach miasta dla powracających z Rzeszy emerytów i rencistów),,
- zespół przedmieścia.

Strefa ochrony konserwatorskiej wsi o zachowanym historycznym układzie przestrzennym (parcelacyjnym i układzie zabudowy)

Obszary objęte strefą podlegają rygorom w zakresie utrzymania historycznego rozplanowania i zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy.

Strefą objęto wsie o zachowanym układzie przestrzennym (układzie parcelacyjnym i układzie zabudowy):

- Biała Góra,
- Cygusy,
- Czernin,
- Gronajny,
- Koniecwałd,
- Nowa Wieś,
- Piekło,
- Pietrzwałd,
- Postolin,
- Sztumska Wieś,
- Koślinka,
- Uśnice,
- Uśnice Górne,
- zespół wsi pofolwarcznej w Węgrach.

Strefa ochrony konserwatorskiej zespołu zabudowy o wartościach historyczno – kulturowych.

Strefą objęto zespoły zabudowy w miejscowościach:

- Barlewiczki,
- Biała Góra,
- Gościszewo.
- Koniecwałd,
- Parpary.

Strefa ochrony konserwatorskiej historycznych obiektów architektury i budownictwa (dwory, parki podworskie, folwarki) oraz zespołów budowli, obiektów przemysłowych i inżynierskich.

Strefą objęto:

- Barlewiczki –dwór, park, folwark
- Czernin - folwark
- Szpitalna Wieś obr. Barlewice – dwór, częściowo park, folwark
- Gościszewo – zespół zabudowy gospodarstwa wielkoobszarowego
- Węgry obr. Gościszewo – pałac, park, częściowo folwark
- Gronajny – zespół zabudowy gospodarstwa wielkoobszarowego
- Kępina – dom mieszkalny, częściowo zabudowa gospodarcza i ogród użytkowo – parkowy
- Pietrzwałd – dwór, częściowo zabudowa gospodarcza
- Michorowo – dwór, zabudowa gospodarcza, park
- Polaszki – dwór, park, folwark
- Gościszewo – gorzelnia
- Nowa Wieś – zespół dawnej cegielni
- Koślinka – Kanał Juranda

Strefa konserwatorska ochrony sąsiedztwa / ekspozycji

Strefa obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołu zabytkowego, bądź zabytkowego układu ruralistycznego, głównie wyznacza tereny wyłączone spod zabudowy lub określa jej nieprzekraczalne gabaryty.

Strefą objęto obszar zespołu urbanistycznego Starego Miasta Sztumu z zespołem zamkowym.

Strefa ochrony archeologicznej W – stanowiska wpisane do rejestru zabytków

Strefa W obejmuje tereny o rozpoznanej zawartości reliktów archeologicznych posiadających własną formę terenową . Na obszarze miasta i gminy Sztum strefą W objęto:

1. Osada otwarta z okresu wczesno- i średniowiecznego w Białej Górze

Decyzja nr 172/A z 22.11.1971 r. (strefa nr 113)

2. Szaniec obronny z ok. 1626 r. w Białej Górze (leśnictwo Wygoda)

Decyzja nr 76/A z 7.01.1970 r. (strefa nr 111)

3. Szaniec obronny z ok. 1626 r. w Białej Górze (leśnictwo Wygoda)

Decyzja nr 77/A z 8.01.1970 r. (strefa nr 109)

4. Szaniec obronny z ok. 1626 r. w Białej Górze (leśnictwo Wygoda)

Decyzja nr 78/A z 8.01.1970 r. (strefa nr 105)

5. Osada z okresu wczesnośredniowiecznego w Gościszewie

Decyzja nr 79/A z 8.01.1970 (strefa nr 3)

6. Cmentarzysko kurhanowe z okresu wczesnośredniowiecznego w Koniecwałdzie, decyzja nr 80/A z 8.01.1970 r. (strefa nr 58)
7. Cmentarzysko kurhanowe z okresu wczesnośredniowiecznego w Koniecwałdzie, decyzja nr 229/A z 8.01.1970 r. (strefa nr 55)

8. Cmentarzysko kurhanowe z okresu wczesnośredniowiecznego w Koniecwałdzie, decyzja nr 230/A z 8.01.1970 r. (strefa nr 56)
9. Grodzisko w Nowej Wsi z okresu wczesnośredniowiecznego

Decyzja nr 53/A z 1.12.1972 r. (strefa nr 88)

10. Grodzisko w Sztumie z okresu wczesnośredniowiecznego

Decyzja nr 101/A z 25.11.1970 r. (strefa nr 99)

11. Stare Miasto w Sztumie z okresu średniowiecznego – okres nowożytny

Decyzja nr 82/N z 16.07.1959 r. (strefa nr 100)

12. Osada w Uśnicach z okresu późnośredniowiecznego

Decyzja nr 61/A z 7.01.1970 r. (strefa nr 41)

13. Grodzisko wyżynne w Węgrach z okresu wczesnośredniowiecznego

Decyzja nr 62/A z 7.01.1970 r. (strefa nr 1)

14. Cmentarzysko w Węgrach z wczesnej epoki żelaza

Decyzja nr 69/A z 7.01.1970 r. (strefa nr 21)

15. Osada otwarta w Węgrach z okresu wpływów rzymskich

Decyzja nr 70/A z 7.01.1970 r. (strefa nr 18)

16. Osada przygrodowa w Węgrach z okresu wczesnośredniowiecznego

Decyzja nr 71/A z 7.01.1970 r. (strefa nr 1)

Strefa obserwacji archeologicznej OW

Strefa OW obejmuje tereny o rozpoznanej, na podstawie badań, zawartości ważnych reliktów archeologicznych. Obszar gminy Sztum został w całości rozpoznany pod względem archeologicznym. Strefą obejmuje się wszystkie stanowiska archeologiczne nieeksponowane w terenie. Miejsca ich występowania pokazano na załączniku graficznym do Studium. W strefie OW dopuszcza się działalność inwestycyjną pod warunkiem przeprowadzenia wyprzedzających badań archeologicznych.

Zabytki wpisane do rejestru, leżące poza strefą pełnej ochrony konserwatorskiej obszarów, terenów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków, objęte są takimi sposobami ochrony, jak strefa.

Na wszelkie prace w zabytkach konieczne jest uzyskanie pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Na obszarze miasta i gminy Sztum większość obiektów zabytkowych, znajdujących się w ewidencji zabytków, objęta została strefami ochrony konserwatorskiej.

Obiekty zabytkowe zlokalizowane poza wyznaczonymi strefami ochrony konserwatorskiej, ujęte w ewidencji zabytków województwa oraz miejsca pamięci narodowej, podlegają również wytycznym konserwatorskim.

Obiekty, o których mowa w rozdz. 3.5 i 8.2 podlegają ochronie konserwatorskiej z tytułu przepisów ustawy z dnia 23 marca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r., nr 162, poz. 1568 z późń. zm.).

8.3. Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów o ochronie wód

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ze względu na ochronę zasobów wodnych, należy rozważyć:

• ustanowienie strefy ochronnej ujęcia wody,

• ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych.

Strefę ochronną dzieli się na teren ochrony:

• bezpośredniej,

• pośredniej.

W przypadku objęcia odpowiednimi strefami ochronnymi należy zastosować się do przepisów wynikających z ustawy z dnia 18 lipca 2001 r., Prawo wodne.

Zagrożenia powodziowe na obszarze gminy Sztum, tak jak na obszarze całego województwa Pomorskiego wiążą się z trzema rodzajami powodzi :

• powodziami opadowymi, powstającymi z deszczu nawalnego,

• powodziami zatorowymi, związanymi z rzeką Wisłą,

• powodziami roztopowymi związanymi z Wisłą i innymi wodami powierzchniowymi.

Na terenie gminy Sztum zagrożenie powodziowe występuje głównie w rejonie rozwidlenia Wisły na Wisłę i Nogat, na obszarze wsi Biała Góra i Piekło.

Głównym zabezpieczeniem przeciwpowodziowym w tym rejonie jest wał wiślany ograniczający obszar zalewowy Wisły (na obszarze gminy długość tego wału wynosi ok. 4 km.). Stan wału jest dobry, bez podsiąków. Natomiast teren zagrożony powodzią w rejonie Białej Góry i Piekła obejmuje powierzchnię ok. 200 ha pomiędzy wałem wiślanym, a dawnym wałem przeciwpowodziowym znajdującym się po wschodniej stronie Nogatu.

9. Naturalne zagrożenia geologiczne

Na obszarze gminy Sztum występują tereny poeksploatacyjne, po dawnych okręgach górniczych w miejscowościach Koślinka, Nowa Wieś, Postolin - Cygusy oraz Sztumskie Pole.

Rysunek przedstawiony poniżej przedstawia naturalne zagrożenia geologiczne (osuwiska) w gminie Sztum i w powiecie sztumskim. Osuwiska istniejące zostały oznaczone czarnymi kropkami, obszary predysponowane do występowania ruchów masowych oznaczono kolorem czerwonym.

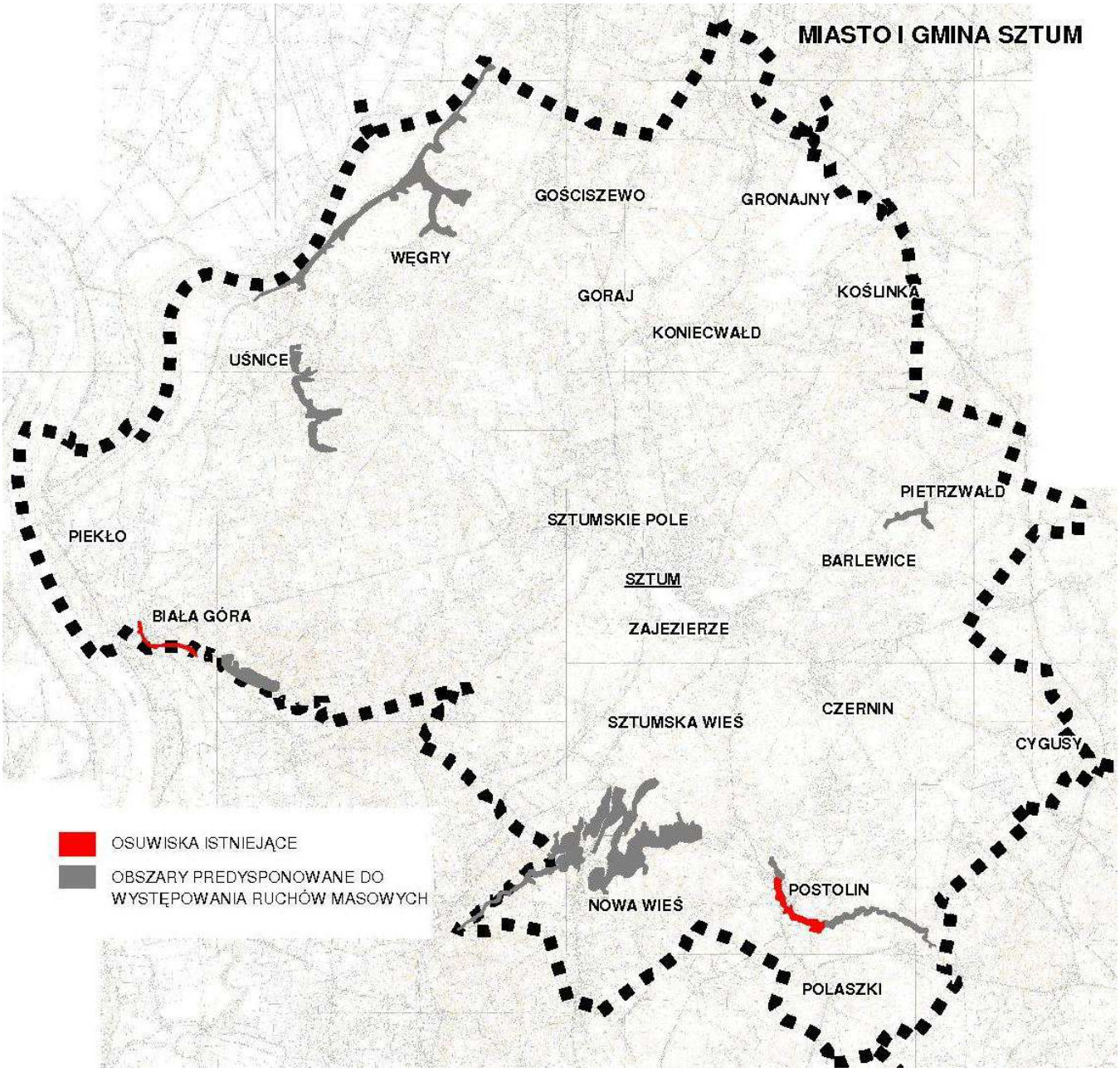

Rysunek 28 Mapa osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w gminie Sztum
źródło: Przeglądowa mapa osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w województwie pomorskim, Państwowy Instytut Geologiczny

10. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych

Według Mapy Geośrodowiskowej Polski (arkusz Sztum i Gniew) na obszarze gminy Sztum występują złoża kopalin, w miejscowościach: Sztumskie Pole, Postolin – Cygusy, Nowa Wieś, Koślinka.

Złoże gliny ceramiki budowlanej zlokalizowane jest w Nowej Wsi. Wszystkie złoża są wieku czwartorzędowego. Złoża rejonu Sztumskie Pole stanowią drobnoziarniste piaski eoliczne przechodzące w kierunku spągu w średnioziarniste piaski wodnolodowcowe bez domieszek żwiru. Miąższość serii złożowej waha się od 0,78 do 8,6m. Złoże rejonu „Koślinka" składa się z piasków bardzo drobnoziarnistych, piasków gliniastych i drobnoziarnistych zaglinionych, które występują także w spągu złoża. Złoże rejonu „Nowa Wieś IV" oraz „Nowa Wieś V" zbudowane są głównie z piasków średnioziarnistych i różnoziarnistych często zaglinionych, a w części stropowej z piasków zaglinionych ze żwirem. Spąg serii złożowej wyznaczają piaski pylaste i gliny zwałowe. Złoże kredy jeziornej i gytii wapiennej „Postolin-Cygusy" znajduje zastosowanie w rolnictwie. Złoże jest zawodnione

i stanowi: zasób torfu – 36,7 tyś. ton natomiast miąższość osadów węglanowych wynosi od 0,9 do 8,8m. Miąższość złoża gliny zwałowej do produkcji cegły pełnej „Nowa Wieś" wynosi od 1,8 do 10,6m.

W złożach „Nowa Wieś I" (Jurys, 1991) i „Nowa Wieś III" (Medyńska, 1998a) kopaliną są piaski wodnolodowcowe o nieznacznej domieszce żwiru, miejscami przechodzące w warstwy pospółki. Powierzchnia złóż wynosi odpowiednio 0,75 ha i 2,01 ha, a obszary złóż ściśle do siebie przylegają. Kruszywo po uszlachetnieniu odpowiada piaskom zwykłym do betonów i zapraw budowlanych oraz do celów budownictwa drogowego. Złoża są suche. Ponieważ złoże „Nowa Wieś III" zajmuje część terenu należącego wcześniej do złoża „Nowa Wieś I", więc dokonano rozliczenia zasobów tego złoża w dodatku do karty rejestracyjnej (Medyńska, 1998b).

Złoże piasków i żwirów „Nowa Wieś II" (Stepowicz, 1991, 1994) zostało udokumentowane na powierzchni 5,27 ha. Miąższość złoża waha się od 1,7 do 2,7 m. Kruszywo może być stosowane do celów budowlanych. Złoże jest suche.

Wszystkie złoża wymienione w tabeli powyżej zostały sklasyfikowane jako złoża powszechne, licznie występujące, łatwo dostępne oraz małokonfliktowe.

Według Mapy Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (Kleczkowski, 1990 r.) gmina Sztum nie znajduje się w granicach żadnego z nich. Najbliżej położony jest GZWP nr 210 „Zbiornik międzymorenowy Iława".

11. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych

Według danych Starostwa Powiatowego w Sztumie, aktualnie (wrzesień 2012) na terenie gminy znajdują się następujące obszary górnicze (numer porządkowy zgodny z oznaczeniem na rysunku):

1. Koślinka I
2. Nowa Wieś IV
3. Nowa Wieś V
4. Nowa Wieś VI
5. Nowa Wieś IX
6. Nowa Wieś VIII
7A. Nowa Wieś X A
7B. Nowa Wieś X B

Koncesje dla wszystkich wyżej wymienionych obszarów górniczych dotyczą kruszywa naturalnego.

12. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno- ściekowej, energetycznej oraz gospodarka odpadami

12.1. Stan systemu komunikacji

Sieć drogowa na obszarze gminy Sztum ukształtowana została w procesie historycznym. Centralnie przez obszar gminy, przez przesmyk pomiędzy jeziorami Sztumskim i Barlewickim w centrum miasta Sztumu, przebiega dawny trakt nadwiślański łączący Malbork, Sztum, Kwidzyn i Grudziądz – obecnie droga krajowa nr 55, która w Malborku łączy się z drogą krajową nr 22 tzw. „berlinką".

Na terenie miasta Sztumu zbiegają się promieniście prowadzące ze wschodu i południa drogi wojewódzkie i powiatowe. Natomiast w kierunku zachodnim odchodzą drogi prowadzące w kierunku Wisły i Nogatu.

Natomiast we wsi Biała Góra, w kompleksie istniejących tam śluz, znajduje się stała przeprawa przez Nogat w ciągu drogi wojewódzkiej nr 605 Piekło – Biała Góra

– Szkaradowo, Przez Białą Górę prowadzi alternatywne połączenie gminy Sztum z Tczewem i Gdańskiem z ominięciem Malborka.

Sieć drogowa na terenie miasta i gminy Sztum obejmuje następujące drogi: (w podziale na kategorie)

Droga krajowa nr 55

Nowy Dwór Gdański – Malbork – Sztum – Kwidzyn – Grudziądz ; długość trasy na terenie miasta i gminy Sztum wynosi ok. 17,7 km (zarządzana przez Generalną Dyrekcję Dróg Publicznych – Oddział Północny w Gdańsku)

Drogi wojewódzkie

- nr 516 Stacja kolejowa Sztum – Droga nr 55
- nr 517 Sztum-Tropy Sztumskie
- nr 522 Górki-Prabuty-Trumieje-Sobiewola
- nr 602 Mątowskie Pastwiska-Droga 603
- nr 603 Biała Góra-Sztum
- nr 605 rz. Wisła-Piekło-Biała Góra-Szkaradowo/droga 525/
- nr 607 Gurcz-Jałowiec-Ryjewo-Sztumska Wieś

Łączna długość dróg wojewódzkich na obszarze miasta i gminy Sztum wynosi ok. 26 km (zarządzane przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku).

Drogi powiatowe

- nr 2900G Malbork – Gronajny – Koniecwałd
- nr 3103G dojazd do przystanku PKP Sztumska Wieś od drogi krajowej nr 55
- nr 3105G Sztum – Koślinka – Dąbrówka Malborska
- nr 3106G dojazd do przystanku PKP Gościszewo od drogi krajowej nr 55
- nr 3107G Gościszewo – skrzyżowanie z drogą wojewódzką nr 603 (Bemowo)
- nr 3108G Sztumskie Pole – Uśnice
- nr 3109G Sztum - Kalwa
- nr 3113G Polaszki – Michorowo – Mikołajki Pomorskie
- nr 3115G Postolin – Ramzy Małe – Sadułki – Dąbrówka Pruska
- nr 3141G Sztum – Postolin - Watkowice
- nr 3144G Postolin – Pułkowice – Klecewko
- nr 2901G Piekło – Miłoradz

Łączna długość dróg powiatowych na terenie miasta i gminy Sztum wynosi ok. 45,7 km (zarządzane przez Zarząd Dróg Powiatowych w Sztumie).

Drogi powiatowe położone na terenie miasta (po śladzie istniejących ulic):

- nr 3170G ul. Żeromskiego
- nr 3168G ul. Kościuszki
- nr 3171G ul. Polna

- nr 3169G ul. Reja
- nr 3181G ul. Morawskiego
- nr 3141G ul. Domańskiego
- nr 3166G ul. Chopina
- nr 3186G ul. C. Skłodowskiej
- nr 3185G ul. Paderewskiego
- nr 3178G ul. Kalkszteina
- nr 3182G ul. Konopnickiej
- nr 3177G ul. Kopernika
- nr 3176G ul. Koniecpolskiego
- nr 3175G ul. Królowej Jadwigi
- nr 3174G ul. Czarnieckiego
- nr 3183G ul. Nowowiejskiego
- nr 3180G ul. Lipowa
- nr 3167G ul. Chełmińska
- nr 3167G ul. Słowackiego
- nr 3105G ul. Kochanowskiego
- nr 3109G ul. Barczewskiego

Na rysunku studium ze względu na skalę opracowania nie przedstawiono wszystkich przebiegów dróg. Pominięto drogi, które przebiegają przez teren miejski.

Drogi gminne

- 218001.G ul. Słoneczna
- 218002.G uI. Ogrodowa
- 218003.G ul. Zacisze
- 218004.G uI. Radosna
- 218005.G ul. Kwiatowa
- 218006.G ul. Wiejska
- 218007.G ul. Sienkiewicza- wewnętrzna od ul. Chopina do ul. Sienkiewicza
- 218008.G ul. Wojciechowskiego
- 218009.G ul. Gdańska
- 218010.G ul. Morawskiego – osiedle
- 218011.G ul. Młyńska
- 218012.G ul. Plebiscytowa
- 218013.G ul. Związku Jaszczurczego
- 218014.G ul. Fiszera
- 218015.G ul. Witosa osiedle
- 218016.G ul. Pieniężnego – osiedle
- 218017.G ul. Galla Anonima
- 218018.G ul. Władysława IV

- 218019.G ul. Władysława Jagiełły
- 218023.G ul. Pl. Wolności

  218501.G Piekło wieś droga przy drodze wojewódzkiej nr 605
- 218502.G Biała-Góra Żydzia Góra od drogi wojewódzkiej nr 603 do drogi gminnej nr 218503.G
- 218503.G Żydzia Góra Uśnice od drogi gminnej 218502 .G do drogi powiatowej nr 09474
- 218504.G Uśnice - Węgry od drogi powiatowej nr 09474 do drogi powiatowej nr 09473
- 218505.G Gościszewo Gronajny od drogi powiatowej nr 09472 do drogi powiatowej nr 09471
- 218506.G Gościszewo wieś od drogi krajowej nr 55 do drogi powiatowej nr 09473
- 218507.G Koniecwałd Wieś od drogi krajowej nr 55 do drogi gminnej nr 218508.G
- 218508.G Koniecwałd Kępina od drogi gminnej nr 218507.G do drogi powiatowej nr 09470
- 218509.G Koniecwałd Stacja kolejowa Grzępa od drogi krajowej nr 55 do stacji kolejowej w miejscowości Grzępa dalej droga leśna
- 218510.G Jurkowice Koślinka od drogi powiatowej nr 09470 do drogi należącej do gminy Stary Targ Jurkowie Kalwa
- 218511.G Koślinka-Pietrzwałd od drogi powiatowej od drogi powiatowej nr 09470 do drogi powiatowej nr 09505 w miejscowości Pietrzwałd
- 218512.G Pietrzwałd - wieś od drogi powiatowej nr 09505 do przejazdu kolejowego Malbork - Iława dalej droga prywatna
- 218513.G Sztumskie Pole - wieś od drogi krajowej nr 55 do drogi wojewódzkiej nr 603
- 218514.G ul. Polanki – Sztumskie Pole od drogi gminnej dalej łączy się z drogą leśną
- 218515.G ul. Długa Sztumskie – Pole od ulicy Polanki do drogi wojewódzkiej nr 603
- 218516.G Przedzamcze – Zajezierze od drogi krajowej nr 55 do drogi gminnej nr 518517.G
- 218517.G Sztum ul. Polna Brzezi Ostrów od ul. Polnej w Sztumie łączy się z drogą leśną Samowo
- 218518.G Czernin – Szpitalna Wieś od drogi wojewódzkiej nr 522 w Szpitalnej Wsi do ulicy Sportowej w Czerninie
- 218519.G Czernin - Ramzy od ul. Donimirskich do drogi powiatowej nr 3115G
- 218520.G Czernin Postolin od ul. Donimirskich do drogi powiatowej nr 3115G
- 218521.G ul. Akacjowa Czernin od ulicy Reymonta
- 218522.G ul. Reymonta – Czernin od drogi wojewódzkiej nr 517 do ul. Sportowej
- 218523.G oś. Przylesie Czernin od ulicy Sportowej
- 218524.G ul. Sportowa – Czernin od ulicy Donimirskich do drogi gminnej nr 518518.G
- 218525.G ul. Donimirskich - Czernin od drogi wojewódzkiej nr 517 do drogi gminnej nr 518520.G

  218526.G Czernin Górki - od drogi wojewódzkiej nr 577
- 218527.G Postolin Nowa Wieś od drogi powiatowej nr 09501do drogi krajowej nr 55
- 218528.G Postolin-PGR- od drogi powiatowej nr 09501
- 218529.G Sztumska Wieś PGR od drogi powiatowej nr 09498do drogi gminnej nr 218516.G
- 218530.G Nowa Wieś od drogi krajowej nr 55
- 218531 .G Nowa Wieś Pułkowice od drogi gminnej nr 518526.G do drogi powiatowej 09502
- 218532.G Cygusy granica gminy od drogi wojewódzkiej nr 522 do drogi gminnej należącej do gminy Stary Targ w kierunku miejscowości Kątki
- 218020G ul. Baczyńskiego w Sztumie

- 218021G ul. Kasztelańska w Sztumie
- 218022G ul. Osińskiego w Sztumie

Na rysunku studium ze względu na skalę opracowania nie przedstawiono wszystkich przebiegów dróg. Pominięto drogi, które przebiegają przez teren miejski.

W niniejszym „Studium" do dróg gminnych zalicza się również pozostałe drogi bez nadanych numerów, których pas drogowy jest własnością gminy. Są to z reguły drogi gruntowe, bez utwardzonej nawierzchni.

Na obszarze gminy występują także drogi zakładowe. Ewidencja tych dróg nie jest prowadzona.

Na obszarze miasta Sztum, w ciągu drogi krajowej nr 55 znajdują się ulice Sienkiewicza, Mickiewicza, Jagiełły i Kwidzyńska. Ulice te w klasyfikacji funkcjonalnej stanowią ulicę główną. Ulicami zbiorczymi są ulice Kasprowicza i Pieniężnego (w ciągach dróg wojewódzkich) oraz Reja, Kochanowskiego, Lipowa i Polna, a do ważniejszych ulic lokalnych zaliczyć można ulice : Chopina, Domańskiego, Kopernika, Nowowiejskiego, Słoneczną i Żeromskiego. Ulica główna, zbiorcze i ważniejsze ulice lokalne tworzące łącznie podstawowy układ uliczny miasta. Układ ten uzupełniony jest szeregiem ulic lokalnych o drugorzędnym znaczeniu, oraz ulicami dojazdowymi, bezpośrednio obsługującymi zabudowę.

Kolej

Przez teren gminy przebiegają dwie linie kolejowe:

- linia kolejowa Nr 009 Warszawa – Gdańsk Główny, przystanek Gronajny,
- linia kolejowa Nr 207 Toruń Wschodni - Malbork, przystanki Sztumska Wieś, Sztum, Grzępa, Gościszewo.

Linia kolejowa Nr 009 Warszawa – Gdańsk Główny jest linią magistralną, dwutorową, zelektryfikowaną. Linia ta stanowi fragment europejskiego ciągu transportowego E65 Północ – Południe (określonego jako korytarz VI).

Trasa tej linii przebiega wschodnim obrzeżem gminy Sztum, fragmentami poza obszarem gminy i wzdłuż granic gminy, oraz fragmentami przez wsie Gronajny i Pietrzwałd w gminie Sztum.

Linia kolejowa Nr 207 Toruń Wschodni – Malbork jest linią drugorzędną, jednotorową, niezelektryfikowaną. Linia ta przebiega centralnie przez obszar gminy i przez miasto Sztum w kierunku północ – południe. Obsługuje połączenia regionalne i pełni również funkcje o charakterze specjalnym.

W granicach gminy Sztum zlokalizowane są na tej linii trzy przystanki osobowe : Gościszewo, Sztum, Sztumska Wieś.

Obecnie trwają prace modernizacyjne istniejącej linii magistralnej Warszawa – Gdańsk mające na celu dostosowanie trakcji do kursowania pociągów pasażerskich z prędkością 160 km/h, a dla nowoczesnych składów dalekobieżnych z prędkością nawet do 200 km/h.

Linia kolejowa Malbork – Sztum – Kwidzyn – Toruń Wsch. Funkcjonować powinna jako linia regionalna. Na obszarze gminy Sztum linia ta krzyżuje się z drogą krajową nr 55 Nowy Dwór Gdański – Malbork – Sztum – Kwidzyn – Grudziądz we wsi Koniecwałd (miejscowość Goraj), z ciągiem dróg powiatowych w mieście Sztum w rejonie stacji kolejowej, i z kilkoma ważnymi dla funkcjonowania miasta i gminy drogami lokalnymi. Skrzyżowania linii kolejowej z drogą krajową nr 55 i z drogami powiatowymi w rejonie stacji kolejowej powinny być bezkolizyjne.

W rejonie stacji kolejowej należy rezerwować odpowiednie tereny pod budowę wiaduktu w ciągu drogi

wojewódzkiej nr 616 (ulica Kasprowicza) ponad terenami stacji do połączenia z drogą nr 603, umożliwiającego bezkolizyjne przekroczenie torów kolejowych.

W dalszym horyzoncie czasowym przewiduje się budowę północnego odcinka Centralnej Magistrali Kolejowej (tzw. CMK) transeuropejskiej linii kolejowej Północ – Południe do kursowania pociągów ze znaczną prędkością.

W gminie Sztum fragment projektowanej trasy CMK przebiega przez wieś Pietrzwałd (trasą istniejącej magistralnej linii kolejowej) oraz przez obszar wsi Cygusy.
– nowym fragmentem trasy. Na trasie CMK konieczna będzie budowa skrzyżowań bezkolizyjnych z wszystkimi krzyżującymi się z tą trasą drogami. Przebieg trasy CMK ograniczyć może powiązania lokalne i gospodarcze.

Gminna komunikacja zbiorowa.

Miasto i gmina Sztum posiada w zasadzie dobre warunki obsługi ludności komunikacją zbiorową. Równolegle funkcjonuje tu wielu przewoźników :

- Polskie Koleje Państwowe (PKP) – obsługa linii kolejowej nr 009,
- Arriva RP Sp. Z o.o. – polski prywatny przewoźnik kolejowy – obsługa linii kolejowej nr 207,
- Polska Komunikacja Samochodowa (PKS Kwidzyn),
- Prywatni przewoźnicy.

Linia kolejowa Tczew – Malbork – Działdowo – Warszawa, na obszarze miasta i gminy Sztum, spełnia w obsłudze przewozów pasażerskich marginalną rolę, ze względu na jej obrzeżny w stosunku do obszaru gminy przebieg. Większą rolę odgrywa linia Toruń Wschodni – Malbork, obsługiwana przez szynobusy firmy Arriva, zapewnia ona dojazd do takich miast jak Toruń, Grudziądz, Kwidzyn, Malbork. Częstotliwość na tej linii to około 10 przejazdów dziennie.

Linie autobusowe PKS funkcjonują wzdłuż głównych tras drogowych i obsługują zarówno miasto Sztum jak i większość miejscowości na obszarze wiejskim gminy. Funkcjonowanie tych linii ukierunkowane jest na obsługę przewozów o charakterze lokalnym, głównie ruchu pracowniczego i szkolnego. Równolegle, wzdłuż drogo krajowej nr 55 realizowane są przez PKS przewozy dalekobieżne do praktycznie wszystkich pobliskich dużych ośrodków (Elbląg, Malbork, Kwidzyn, Grudziądz, Bydgoszcz, Poznań, Gdańsk).

Linie autobusowe eksploatowane są przez oddział PKS Kwidzyn oraz przewoźników prywatnych. Przewoźnicy prywatni działający na terenie miasta i gminy Sztum to AZ RYDWAN i PUH Latocha. AZ RYDWAN kursuje na liniach Sztum – Nowy Targ – Balewo; Malbork – Sztum – Straszewo – Kwidzyn JABIL; Malbork – Sztum – Ryjewo – Kwidzyn JABIL; Malbork – Sztum – Górki – Mikołajki Pomorskie; Malbork – Sztum – Waplewo – Dzierzgoń; Sztum Plac Wolności – Piekło; Sztum przejazd kolejowy Piekło – Dąbrówka Malborska; Sztum Urząd Miasta - Waplewo Wielkie, Sztum – Stary Targ – Szropy; PUH natomiast obsługuje linie Czernin – Sztum – Malbork; Nowy Targ – Sztum – Sztumskie Pole; Sztum FM – Stary Targ – Waplewo Wielkie – Dzierzgoń – Bruk – Bągart.

Na obszarze miasta i gminy Sztum, w zasięgu akceptowanego społecznie dojścia pieszego do przystanków (1000 m do przystanków autobusowych, 1500 m do przystanków kolejowych) znajduje się zdecydowana większość miejscowości.

Komunikacja kolejowa i autobusowa (w zakresie przewozów pasażerskich) tworzą wspólnie system komunikacji zbiorowej, który obecnie zapewnia w zasadzie korzystne warunki obsługi ludności miasta Sztum i obszarów wiejskich gminy. Dalszy rozwój tego systemu powinien polegać na stworzeniu lepszych warunków

wzajemnej integracji i dostosowaniu rozwoju systemu do rozwoju zagospodarowania przestrzennego, a w tym również funkcji turystyczno – rekreacyjnych.

Miejscami integracji w systemie komunikacji zbiorowej powinny być : stacja kolejowa w Sztumie i przystanek PKS.

Lotniska

Najbliżej położonym lotniskiem międzynarodowym jest Port Lotniczy Gdańsk im. Lecha Wałęsy - 61 km. Istnieje szereg firm przewozowych, które kursują wahadłowo w kierunku Sztum – Port Lotniczy Gdańsk i z powrotem.

Na północny wschód od granic gminy, w Królewie Malborskim, znajduje się lotnisko wojskowe.

Fragment obszaru gminy, w okolicach wsi Gościszewo znajduje się w zasięgu uciążliwości hałasu tegoż lotniska. (na załączniku graficznym do studium oznaczono przebieg izofony 60 dB).

Ponadto ok. 6 km od Sztumu, w miejscowości Koślinka znajduje się lądowisko dla motolotni. Lądowisko należy do osoby prywatnej, dysponuje dwoma trawiastymi drogami startowymi o długościach 200 m i 300 m. Na terenie lądowiska znajduje się hangar i domek pilota.

12.2. Gospodarka wodno – ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Na obszarze miasta i gminy Sztum wyróżnić można dwa zasadnicze poziomy wodonośne: czwartorzędowy i trzeciorzędowy, Poziom czwartorzędowy występuje do głębokości 80,0 m i ujmowany jest powszechnie przez lokalne wodociągi wiejskie i zakładowe oraz na ujęciu miejskim. Natomiast poziom trzeciorzędowy występuje w strefie głębokości 139,0 - 188,5 m i ujmowany jest tylko na ujęciu miejskim. Wody obydwu poziomów wymagają uzdatnienia, ponieważ zawierają ponadnormatywne ilości żelaza i manganu, W wodach trzeciorzędowych występują ponadto zwiększone ilości amoniaku.

Niezależnie od tego, państwowy monitoring wód podziemnych zalicza obszar gminy Sztum do stref występowania wód podziemnych o wysokiej jakości, nadających się do wszystkich celów, po niewielkim uzdatnieniu. Zatwierdzone zasoby wody na obszarze gminy Sztum przekraczają kilkakrotnie obecne zapotrzebowanie wody.

Jakość wody pitnej dostarczanej odbiorcom zależy także od jakości sieci wodociągowej.

Z uwagi na dogodne warunki geologiczne i występowanie naturalnej ochrony warstw wodonośnych przed przenikaniem zanieczyszczeń, nie ma potrzeby wyznaczenia strefy ochrony pośredniej ujęcia.

Miasto Sztum jest zaopatrywane w wodę z ujęcia zlokalizowanego przy ul. Kochanowskiego. Podstawą zaopatrzenia jest sześć studni głębinowych, stacja uzdatniania wody oraz pompownia II-go stopnia. Zatwierdzone zasoby ujęcia wynoszą 245 m^3/h (z utworów czwartorzędowych) i 156 m^3/h (z utworów trzeciorzędowych).

Woda z tego ujęcia zaopatruje, oprócz miasta Sztumu, następujące miejscowości: Sztumskie Pole, Kępina, Koślinka, Koniecwałd, Zajezierze, Barlewiczki, Czernin, Nowa Wieś i Sztumska Wieś.

Oprócz tego na obszarze wiejskim ujęcia znajdują się w miejscowościach: Piekło, Biała Góra, Uśnice, Goraj, Sztumska Wieś, Postolin, Polaszki, Ramzy Małe.

Z wodociągów korzysta ok. 99,9 % mieszkańców miasta oraz ok. 96,3 % mieszkańców gminy. Łączna długość sieci wodociągowej wynosiła w 2010 r. 153,2 km.

Tabela 19 Sieć wodociągowa w mieście Sztum

Rok	Sieć rozdzielcza w km	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych
			Na 1 mieszkańca w m^3
2002	45,8	833	37,7
2005	46,6	840	36,8
2010	46,6	884	39,4

Źródło: GUS

Tabela 20 Sieć wodociągowa w gminie Sztum

Rok	Sieć rozdzielcza w km	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych
			Na 1 mieszkańca w m^3
2002	90,6	859	27,3
2005	98,4	899	26,3
2010	106,6	1039	30,4

Źródło: GUS

Wskaźnik skanalizowania obszaru gminy, obliczony na podstawie stosunku długości sieci wodociągowej do długości sieci kanalizacyjnej (przyjmując, że długość sieci wodociągowej to 100%) wynosi 36,9 %.

Oczyszczalnie ścieków i sieć kanalizacyjna

Zgodnie z trzecią aktualizacją Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, Warszawa, 2010 r. programem aglomeracji objęte jest miasto Sztum.

Miasto Sztum jest skanalizowane i wyposażone w kanalizację rozdzielczą. Ścieki poprzez układ pompowo - grawitacyjny odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Sztumskim Polu.

Z kanalizacji korzysta 95,5 % mieszkańców miasta i 39,0 % mieszkańców gminy . Długość sieci wynosi odpowiednio - ok. 27,5 km w mieście i 29,0 km w gminie. Zasięg obsługi układu kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków w Sztumie obejmuje miasto Sztum oraz miejscowości Barlewiczki, Czernin (osiedle i ferma tuczu), Goraj, Gościszewo, Gronajny, Koniecwałd, Sztumska Wieś PGR, Węgry.

Na obszarze gminy znajdują się lokalne zorganizowane systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków w następujących miejscowościach:

- sieć kanalizacyjna z lokalną oczyszczalnią ścieków w Górkach,
- sieć kanalizacyjna i zbiorcze „szambo” w Michorowie,
- sieć kanalizacyjna i zbiornik Imhoffa w Polaszkach,
- sieć kanalizacyjna i lokalna oczyszczalnia ścieków w części Sztumskiej Wsi,

Ponadto na obszarze gminy funkcjonuje jedna zakładowa oczyszczalnia ścieków:

- w Uśnicach, przy firmie Sonac Uśnice sp.z o.o.

Tabela 21 Sieć kanalizacyjna w mieście Sztum

Rok	Sieć rozdzielcza w km	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych
2002	25,1	729
2005	27,5	753
2010	27,5	789

Źródło: GUS

Tabela 22 Sieć kanalizacyjna w gminie Sztum

Rok	Sieć rozdzielcza w km	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych
2002	19,4	163
2005	29,0	289
2010	29,0	325

Źródło: GUS

Charakterystyka działających oczyszczalni ścieków:

- mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków w Sztumskim Polu. Przepustowość oczyszczalni wynosi: Qsr = 5500 m^3/d, z możliwością przeciążenia do 6200 m^3/d, a ilość odprowadzanych ścieków: Ośr. = 3000 m^3/d. Ścieki do oczyszczalni doprowadzone są siecią kanalizacyjną zbiorczą o długości 54,9 km, do której podłączone są przykanaliki o długości 26,5 km. Na sieci znajduje się też 25 przepompowni ścieków o wydajności 10-360 m^3/h[1]. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rów melioracyjny, a następnie Kanał Kaniewski przepływający przez jezioro Parleta. Rezerwa przepustowości pozwala na odbiór ścieków od ok. 15 000 mieszkańców;
- zakładowa oczyszczalnia ścieków w Uśnicach, przy firmie SONAC Uśnice Sp. z o.o.

Kanalizacja deszczowa

W centrum miasta istnieje kanalizacja deszczowa, biegnie ona ulicami Osińskiego, Kasztelańską, Plebiscytową, Placem Wolności, ulicą Związku Jaszczurczego, Galla Anonima, częścią ulicy Jagiełły oraz przebiega przez 5 parkingów w obrębie centrum miasta. Inwestycja zakończyła się w sierpniu 2012 r. Całość sieci ma długość około 1,7 km i jest wyposażona w separator piaskowy i koalescecyjny na wylocie kanalizacji do J. Sztumskiego i na wylocie J. Barlewickiego.

Obszary wiejskie, z niewielką gęstością zaludnienia, które posiadają niekorzystne warunki wynikające z ukształtowania terenu są najlepszym przykładem funkcjonalności przydomowych oczyszczalni ścieków. Są to tanie, proste w budowie i obsłudze rozwiązania alternatywne dla gminnej sieci kanalizacyjnej oraz zbiorników bezodpływowych. Na podstawie Ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2012r., Nr 391 t.j.) oraz Ustawy z dnia 1 lipca 2011r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011r., Nr 152, poz. 897) gminy prowadzą ewidencję przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej.

Zbiorniki bezodpływowe według Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996r. to instalacje i urządzenia przeznaczone do gromadzenia nieczystości ciekłych w miejscu ich powstawania. Rozdział II, art.3, ust.3, pkt 1 w/w Ustawy mówi o tym, że gmina ma obowiązek prowadzić ewidencję zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej. Firmy posiadające zezwolenia na opróżnianie zbiorników i wywóz nieczystości ciekłych w gminie Sztum przedstawia poniższa tabela.

[1] dane Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Sztumie, 2012r.

Tabela 23 Wykaz podmiotów uprawnionych do świadczenia usług polegających na opróżnianiu zbiorników bezodpływowych oraz transportu nieczystości ciekłych na terenie miasta i gminy Sztum

Lp.	Nazwa Podmiotu	Adres	Telefon	Nr Zezwolenia
1.	Wywóz Nieczystości Płynnych Czyszczenie i Udrażnianie Cieków Sanitarno-Burzowych	ul. Żeromskiego 12, 82-400 Sztum	55-277-32-80	OŚ-I-762/1/1/07 z dn. 26.03.2007
2.	Przedsiębiorstwo Usług Sanitarnych Sp. z o.o.	ul. Wiślana 2, 82-500 Kwidzyn	55-279-34-58	OŚ-I-762/2/1/07 z dn. 20.07.2007
3.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	ul. Gen. De Gaulle'a 70, 82-200 Malbork	55-647-90-38	OŚ-I-762/3/1/07 z dn. 17.09.2007
4.	Ksenia Tyszyńska "KOGUT" Usługi Komunalne	ul. Żeromskiego 12, 82-400 Sztum	55-277-32-80	OŚ-I-762/6decyzja/08 z dn. 16.06.2008
5.	POSKÓR Kamila Strusińska	ul. Żeromskiego 6, 82-400 Sztum	55-277-32-83	OŚ-I-762/7decyzja/09 z dn. 20.03.2009
6.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	ul. Dzierzgońska 2, 82-433 Mikołajki Pomorskie	55-277-02-24	OŚ-I-762/8/1/10 z dn. 20.09.2010

źródło: Urząd Miasta i Gminy Sztum, Referat Gospodarki Komunalnej i Spraw Obywatelskich

12.3. Gospodarka odpadami

12.3.1. Odpady komunalne

Według Programu Gospodarki Odpadami do 2018 r. w roku 2010 w województwie pomorskim zebrano 742 858 Mg odpadów komunalnych.

Źródłami powstawania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe oraz obiekty infrastruktury (handel, usługi, rzemiosło, szkolnictwo, sektor gospodarczy itp.)

Orientacyjny skład odpadów w województwie pomorskim z podziałem na duże miasta, małe miasta i tereny wiejskie w 2010 r. przestawiono poniżej. Miasto Sztum zaliczono do grupy miast małych - poniżej 50 tys. mieszkańców.

Tabela 24 Bilans i skład morfologiczny odpadów komunalnych wytworzonych w województwie pomorskim w 2010 r. w podziale na duże miasta, małe miasta i tereny wiejskie

Lp.	Rodzaj odpadu	Duże miasta		Małe miasta		Tereny wiejskie	
		%	Mg/rok	%	Mg/rok	%	Mg/rok
1.	Papier i tektura	19,95	65 757,5	9,69	21 168,7	5,01	9 158,4
2.	Szkło	9,92	33 886,5	10,18	22 239,2	9,95	18 188,7
3.	Metale	2,65	9 052,3	1,52	3 320,6	2,40	4 387,2
4.	Tworzywa sztuczne	15,28	52 196,1	11,08	24 205,3	10,35	18 919,9
5.	Odpady wielomateriałowe	2,49	8 505,8	4,00	8 738,4	4,11	7 531,1
6.	Odpady kuchenne i ogrodowe	28,58	97 628,6	36,31	79 322,7	32,74	59 849,2
7.	Odpady pozostałe, w tym:	13,88	47 413,7	19,31	42 184,5	31,56	57 692,1
7.1.	*odpady mineralne*	*3,14*	*10 726,2*	*2,86*	*627,9*	*6,26*	*11 443,4*
7.2.	*frakcja < 10 mm*	*4,12*	*14 073,8*	*6,83*	*14 920,8*	*16,72*	*30 564,4*
7.3.	*tekstylia*	*2,29*	*7 822,6*	*4,07*	*8 891,3*	*2,14*	*3 911,9*
7.4.	*drewno*	*0,28*	*956,5*	*0,30*	*655,4*	*0,66*	*1 206,5*
7.5.	*niebezpieczne*	*0,76*	*2 596,1*	*0,66*	*1 441,8*	*0,82*	*1 499,0*

7.6	*inne*	*3,29*	*11 238,6*	*4,59*	*10 027,3*	*4,96*	*9 066,0*
8.	Odpady wielkogabarytowe	2,60	8 881,5	2,61	5 701,8	1,28	2 339,9
9.	Odpady z terenów zielonych	5,35	18 275,5	5,30	11 578,4	2,60	4 752,8
SUMA		**100,00**	**341 597,6**	**100,00**	**218 459,6**	**100,00**	**182 801,4**

źródło: Program Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018

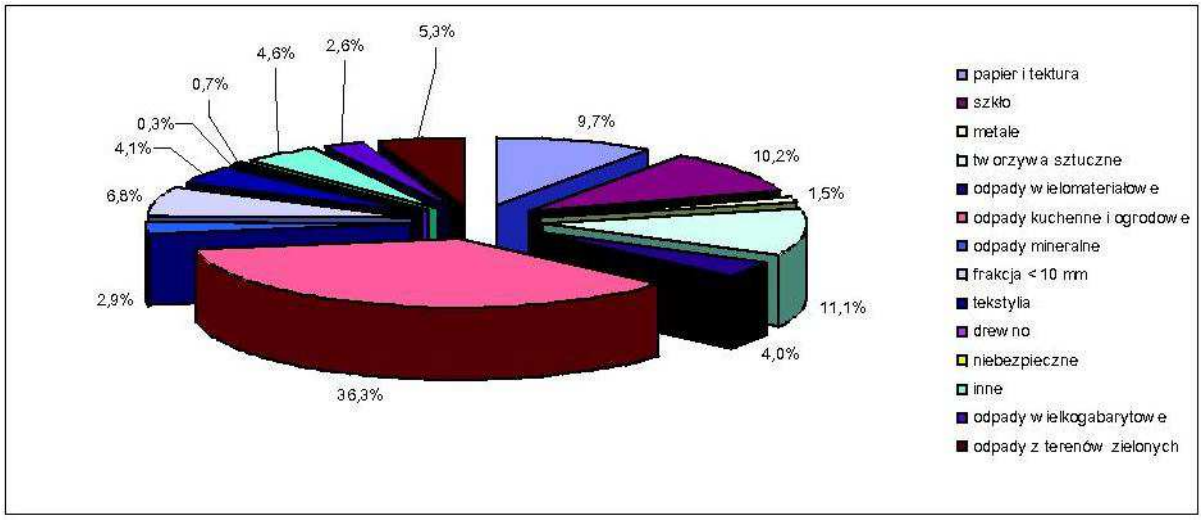

Rysunek 29 Rodzaj i skład odpadów komunalnych wytworzonych w małych miastach, tj. liczących do 50 tys. mieszkańców w 2010 r.
źródło: Program Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018

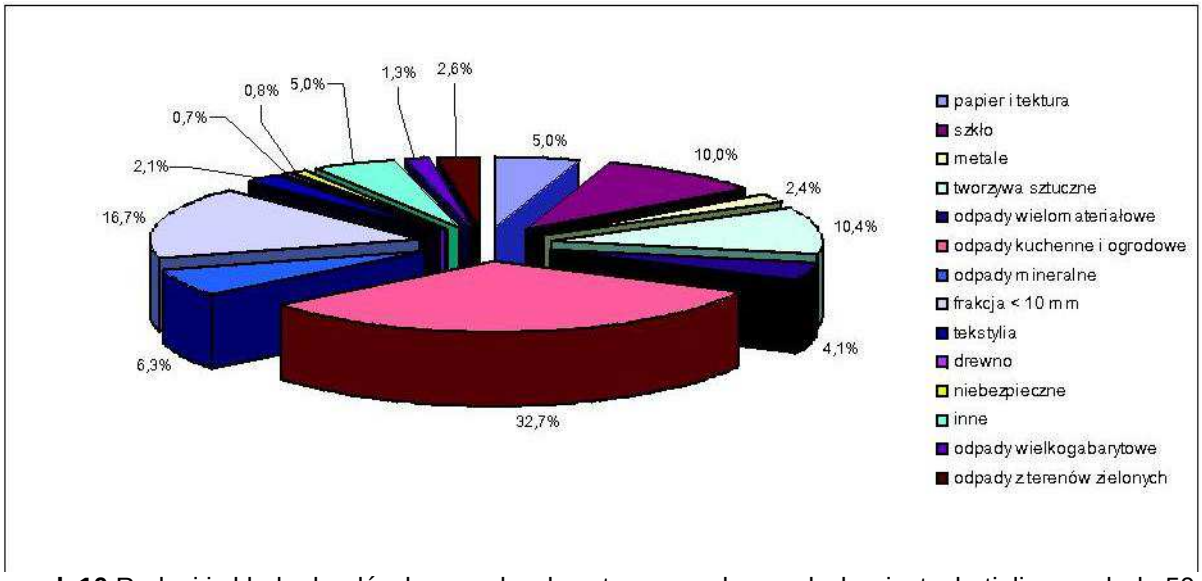

Rysunek 10 Rodzaj i skład odpadów komunalnych wytworzonych w małych miastach, tj. liczących do 50 tys. mieszkańców w 2010 r.
źródło: Program Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018

W Gminie prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. W przypadku większych dzielnic, blokowisk, itp. a także na wsiach rozstawione są punkty do selektywnego zbierania odpadów w postaci pojemników 1100 l na każdą z frakcji odpadów komunalnych tj. makulatura, szkło, plastik. Ponadto na terenie miasta, głównie w zabudowie jednorodzinnej prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów u tzw. źródła, tj. każde z gospodarstw segreguje odpady umieszczając je w stosownych workach otrzymanych od przedsiębiorcy odbierającego odpady.

Według danych GUS za 2010 r. w mieście i gminie Sztum zebrano 4303,51 t zmieszanych odpadów komunalnych, w mieście 3172,36 t, na obszarze wiejskim 1131,15 t. Jeśli porównać ilość budynków mieszkalnych

objętych systemem zbierania odpadów to w mieście jest to 756 budynków, na obszarze wiejskim 843 budynki, łącznie 1599 budynków. Wykaz firm posiadających zezwolenie na odbiór odpadów komunalnych od właścicieli znajduje się w tabeli poniżej.

Tabela 25 Wykaz firm posiadających aktualne zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości Miasta i Gminy Sztum

Lp.	Nazwa Firmy	Adres	Telefon	Nr decyzji	Data wydania	Czas obowiązywania
1	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	ul. Kochanowskiego 28, 82-400 Sztum	055-277-22-14	Oś-I-762/4decyzja/08	15.04.2008	25.04.2018
2	„COMPLEX" Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Tomasz Grzmil	ul. Wiejska 6, 82-230 Nowy Staw	055-271-50-17	Oś-I-762/5decyzja/08	28.11.2008	28.11.2018
3	„POSKÓR" Kamila Strusińska	ul. Żeromskiego 6,82-400 Sztum	055-277-32-83	Oś-I-762/5decyzja/08	30.06.2008	01.07.2018
4	ZGKiM Malbork Sp. z o.o.	ul. Gen de Gaulle'a 70, 82-200 Malbork	055-647-90-38	Oś-I-762/3/07	17.09.2007	30.09.2017
5	PUS Sp. z o.o.	ul. Wiślana 2, 82-500 Kwidzyn	055-279-34-58	Oś-I-762/2/2/07	20.08.2007	27.08.2017
6	Firma „Majerowicz" Edward Majerowicz	Brachlewo 49, 82-500 Kwidzyn	055-279-60-14	Oś-I-762/decyzja/9/1/09	14.12.2009	14.12.2019

źródło: Urząd Miasta i Gminy Sztum, Referat Gospodarki Komunalnej i Spraw Obywatelskich

Na terenie gminy Sztum, w Nowej Wsi Sztumskiej, znajduje się składowisko odpadów. Typ składowiska: składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Rodzaje odpadów według katalogu odpadów:

- 19 05 01 – nieprzekompostowane frakcje odpadów komunalnych i podobnych,
- 19 05 03 – kompost nieodpowiadający wymaganiom (nienadający się do wykorzystania)
- 19 08 01 - skratki,
- 19 08 02 – zawartość piaskowników,
- 19 08 05 – ustabilizowane komunalne osady ściekowe,
- 19 12 09 – minerały – piasek, kamienie,
- 19 12 12 – inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów,
- 20 02 03 – inne odpady nieulegające biodegradacji,
- 20 03 01 – niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne,
- 20 03 02 – odpady z targowisk,
- 20 03 03 – osady z czyszczenia ulic i placów,
- 20 03 04 – szlamy ze zbiorników bezodpływowych służących do gromadzenia nieczystości,
- 20 03 06 – odpady ze studzienek kanalizacyjnych,
- 20 03 07 – odpady wielkogabarytowe.

Na terenie składowiska nie wyznaczono wydzielonych części przeznaczonych do składowania odpadów kwalifikacyjnych jako niebezpieczne. Urządzenia techniczne do obsługi składowiska to waga, spychacz gąsienicowy, brodzik dezynfekcyjny, przyczepa niskopodwoziowa.

Aparatura kontrolno – pomiarowa to sieć piezometrów, deszczomierz, repery robocze, instalacje do odprowadzania gazu składowiskowego.

Metoda unieszkodliwiania odpadów – D 5. Metody odzyskiwania odpadów – R14 i R15 (inne działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub części oraz przetwarzanie odpadów, w celu ich przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu).

Ważność decyzji dopuszczającej funkcjonowanie składowiska to koniec roku 2016. Maksymalna roczna ilość odpadów deponowanych na składowisku 6 500 Mg.

Składowisko posiada naturalną barierę geologiczną uszczelniającą podłoże seria glin o miąższości 4-5 m, zastosowany jest drenaż wód odciekowych, wokół składowiska wykonano pas zieleni ochronnej o szerokości ok. 10 m, odcieki ze składowiska odprowadzane są do zbiornika odcieków a następnie odprowadzane i wykorzystywane do celów technologicznych.

Gmina Sztum leży w Regionie Wschodnim w ramach podziału województwa pomorskiego na regiony gospodarowania odpadami. Docelowo w tym regionie będą funkcjonowały dwie instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych – RIPOK Gilwa Mała oraz RIPOK Tczew, którego budowa w chwili obecnej jest realizowana (uruchomienie zakładu planowane jest na początku 2014 r.). Z uwagi na fakt, że RIPOK Gilwa Mała nie jest w stanie przetworzyć wszystkich odpadów z regionu, do czasu uruchomienia RIPOK Tczew, wyznaczono 7 składowisk zastępczych. Wśród nich znajduje się składowisko w Nowej Wsi Sztumskiej. Po uruchomieniu instalacji w Tczewie, składowisko nie będzie mogło przyjmować zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania. Brak jest na dzień dzisiejszy danych na temat planów składowiska, gdy straci ono status składowiska zastępczego.

12.3.2. Odpady przemysłowe

Odpady przemysłowe pochodzą z takich zakładów jak:

- ADM S.A. Czernin

Główna działalność koncentruje się na produkcji olejów rafinowanych oraz tłuszczów skierowanej do odbiorców przemysłowych na terenie całego kraju. Produktem ubocznym tego procesu jest makuch. Produktem ubocznym przy produkcji biopaliw opartych na estrach oleju rzepakowego jest gliceryna.

ADM S.A. Czernin działalność produkcyjną prowadzi w zakładzie produkcyjnym w Czerninie k/Sztumu w województwie pomorskim w dwóch częściach przedsiębiorstwa. Jedna zajmuje się przerobem rzepaku i produkcją surowego oleju rzepakowego natomiast druga rafinacją i modyfikacją olejów jadalnych. Spółka posiada również własne bazy magazynowe zlokalizowane w Czerninie, Sztumie oraz Przemysławiu pozwalające na skup i składowanie rzepaku do przerobu.

- JK Pro Rol w Czerninie - chów zwierząt, przedsiębiorstwo rolnicze
- JK Pro Rol w Waplewie - chów zwierząt, przedsiębiorstwo rolnicze
- Elita Sp. z o.o. – Sztumskie Pole – produkcja mebli łazienkowych
- Safari Sp. z o.o. - Sztum - produkcja i dystrybucja ekologicznego opału
- Widok Energia Sp. z o.o. - Koniecwałd – elektrociepłownia na biomasę
- Widok Natura Sp. z o.o. – Koniecwałd - Zakład produkcji biopaliwa i energii elektrycznej z biomasy
- Iberdrola Engineering and Construction Poland Sp. z o.o – produkcja, transmisja i dystrybucja energii
- Zakład Metalowy Fila – produkcja wodomierzy
- Usługi Trans – Wod – Kan E. Miklewicz
- Sonac Uśnice wytwórca wyspecjalizowanych komponentów dla produkcji karmy dla zwierząt domowych oraz pasz dla zwierząt hodowlanych, futerkowych i ryb
- Gospodarstwo Rolne Postolin Sp. z o.o.

- Gospodarstwo Rolne Konpol Sp. z o.o. w Koniecwałdzie
- Przedsiębiorstwo Produkcji Sadowniczej Sp. z o.o." w Czerninie
- Grupa Producentów Rolnych Gronajny Sp. z o.o.

Na podstawie mapy geośrodowiskowej Polski w skali 1 : 50 000 (arkusz Sztum), wyznaczono obszary o bezwzględnym zakazie lokalizacji składowisk odpadów. Brano pod uwagę wymagania ochrony hydrosfery, przyrody, infrastruktury oraz warunki inżyniersko - geologiczne. W gminie Sztum wyznaczono:

- zabudowa Sztumu będącego siedzibą urzędów miasta i gminy oraz zwarta zabudowa Postolina,
- obszary leśne o powierzchni powyżej 100 hektarów,
- obszary bagienne, podmokłe, łąki wykształcone na glebach pochodzenia organicznego;
- powierzchnie erozyjnych i akumulacyjnych tarasów holoceńskich w obrębie dolin rzek: Kanał Juranda, Postolińska Struga i mniejszych cieków,
- strefy (do 250 m) wokół jezior: Dąbrówka, Parlety, Sztumskie (Zajezierskie), Barlewickie i pozostałych akwenów,
- tereny o nachyleniu powyżej 10º
- obszary zagrożone ruchami masowymi – rejon Nowej Wsi, Postolina, (Grabowski, 2007).

Według mapy głównych zbiorników wód podziemnych Polski (Kleczkowski, 1990) w obszarze miasta i gminy Sztum nie znajduje się żaden Główny Zbiornik Wód Podziemnych.

12.4. Sieć elektroenergetyczna

Miasto i Gmina Sztum zasilana jest z jednej stacji transformatorów 110/15 kV GPZ Sztum zlokalizowanej przy ul. Kochanowskiego w Sztumie. Na terenie gminy Sztum przebiega około 32 km sieci średniego napięcia i 60 km sieci niskiego napięcia. Ich stan techniczny określa się jako dobry, a standardy jakościowe energii elektrycznej są dotrzymywane z zachowaniem odchyleń dopuszczonych przepisami.

Z GPZ-ów energia elektryczna przesyłana jest liniami średniego napięcia do stacji transformatorowych 15/0,4 kV i dalej liniami niskiego napięcia do odbiorców.

Z energii elektrycznej korzysta 100 % mieszkańców miasta i gminy Sztum. Zużycie energii w roku 2010 w mieście Sztum wynosiło 697,1 kWh na jednego mieszkańca oraz 1845,7 kWh na jednego odbiorcę (gospodarstwo).

Przez obszar gminy przebiegają tranzytem linie elektroenergetyczne 110 kV Malbork – Mikołajki Pomorskie i 400 kV relacji Gdańsk – Grudziądz.

Moc istniejących GPZ-ów zasilających miasto i gminę Sztum jest wystarczająca dla zaspokojenia potrzeb ok. 25 000 mieszkańców.

Niezależnie od tego na obszarze gminy preferuje się budowę małych, niekonwencjonalnych źródeł energii.

<u>Energia wiatrowa</u>

Na chwilę obecną na obszarze gminy znajduje się jedna farma wiatrowa, która liczy 12 turbin o łącznej mocy 18 MW. Znajduje się ona w okolicach wsi Koniecwałd i Gronajny, na zachód od jeziora Dąbrówka. Planowana jest też druga farma wiatrowa w miejscowościach Postolin, w sumie 16 turbin o łącznej mocy 32 MW. Dla przedsięwzięcia wydano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach. Oprócz tego planuje się budowę:

- elektrowni wiatrowej o mocy nominalnej do 2,0 MW w obrębie Koślinka,
- 8 turbin o mocy 2,3 MW w Szpitalnej Wsi,

- jednej elektrowni wiatrowej o mocy do 2,5 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Koślinka - inwestycje na etapie wstępnym postępowania, nie określono ostatecznego typu turbiny,
- 3 elektrownie wiatrowe o mocy do 2,5 MW w obrębie ewidencyjnym Gronajny – inwestycje na etapie wstępnym postępowania, nie określono ostatecznego typu turbiny.

Energia słoneczna

Na obszarze gminy nie pozyskuje się energii elektrycznej pochodzącej z kolektorów słonecznych.

12.5. Gazownictwo, ciepłownictwo

Sieć wysokiego ciśnienia

Na terenie gminy Sztum znajduje się stacja gazowa wysokiego ciśnienia „SZTUM".

Ponadto, przez teren miasta oraz gminy Sztum przebiegają trasy gazociągów wysokiego ciśnienia:

- DN 400; PN 6,3 MPa relacji Gustorzyn – Pruszcz Gdański
- DN 200; PN 6,3 MPa relacji Sztumska Wieś – Raczki
- DN 150; PN 6,3 MPa relacji Malbork – Dzierzgoń
- odgałęzienie DN 80; PN 6,3 MPa do stacji gazowej „SZTUM".

Sieć średniego i niskiego ciśnienia

Gaz ziemny, wysokometanowy dostarczany jest do odbiorców na terenie miasta siecią gazową średniego i niskiego ciśnienia. Część miejscowości na terenie gminy jest zgazyfikowanych (Barlewiczki, Czernin, Gościszewo, Kępina, Sztumska Wieś, Sztumskie Pole, Zajezierze), a w innych planuje się gazyfikację (Uśnice, Górki). Ze stacji redukcyjnej wysokiego ciśnienia wyprowadzony jest gazociąg średniego ciśnienia do stacji redukcyjno –pomiarowej średniego ciśnienia zlokalizowanej przy ulicy Koniecpolskiego, z której poprzez sieć niskiego ciśnienia zaopatrywana jest w gaz większa część miasta. Gazociąg średniego ciśnienia prowadzony jest dalej do Czernina, gdzie znajduje się następna stacja redukcyjno – pomiarowa średniego ciśnienia. Przed stacją w Czerninie gazociąg łączy się z drugą nitką gazociągu średniego ciśnienia biegnącą wzdłuż południowej granicy miasta.

Ciepłownictwo

Zaspokajanie potrzeb cieplnych odbiorców następuje w sposób zbiorczy zorganizowany oraz indywidualny zarówno na terenie miasta jak i gminy Sztum.

- Główny miejski system ciepłowniczy zarządzany jest przez spółkę z o.o. Dalkia Północ, Kotłownia i warsztaty w Sztumie. Kotłownia miejska jest opalana węglem kamiennym – miałem pracuje w sezonie grzewczym i letnim. Łączna moc nominalna 5 kotłów wynosi 22,78MW, a moc rzeczywista 17,4MW. Kotłownia zasila odbiorców miasta Sztum poprzez 13,005 km sieci ciepłowniczej wysoko i niskoparametrowej.
- Gminny system ciepłowniczy w Czerninie zarządzany jest przez Zakład Innowacyjny Technik Energetycznych PROMAT. Kotłownia w Czerninie jest opalana słomą i pracuje tylko w sezonie grzewczym. Drugi kocioł jest opalany olejem opałowym lekkim i stanowi kocioł rezerwowy dla kotła na słomę. Łączna moc nominalna 2 kotłów wynosi 4,88MW, a moc rzeczywista 4,15MW. Kotłownia zasila siec ciepłowniczą centralnego ogrzewania w Czerninie.

- Indywidualne lokalne kotłownie na terenie różnych jednostek organizacyjnych, w tym użyteczności publicznej oraz zakładów produkcyjnych miasta i gminy, nie objętych usługami systemu zbiorowego. Są opalane węglem, gazem ziemnym, płynnym, olejem opałowym lub biomasą.
- Indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe, olej opałowy, gaz ziemny, LPG i elektryczne mieszkańców miasta i gminy. Zasilają głównie mieszkańców domków jednorodzinnych, którzy nie maja możliwości podłączenia się do zbiorczego systemu cieplnego. Mają one różne poziomy sprawności spalania z tego względu są źródłem tzw. niskiej emisji w miejscowościach.

W kotłowniach lokalnych, w związku z dbałością o poprawę stanu środowiska, ustala się obowiązek sukcesywnego zastępowania paliwa stałego paliwem ekologicznym z uwzględnieniem wykorzystania paliwa i technologii niskoemisyjnych, gwarantując nie przekraczanie dopuszczalnych norm zanieczyszczeń, zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi głównie ochrony środowiska. Należy podjąć także starania, aby rozbudować istniejące sieci i ogrzewać jak największa ilość mieszkań. W budynkach komunalnych (wielomieszkaniowych) należy przeprowadzać sukcesywne termorenowacje.

Celem termorenowacji (termomodernizacji) budynku jest poprawienie izolacyjności jego powłoki zewnętrznej, głównie ścian i dachów, w celu zaoszczędzenia energii na ogrzewanie, eliminowanie zjawiska przemarzania ścian oraz polepszenie estetyki budynku.

12.6. Telefonia komórkowa

Na terenie miasta znajdują się dwie stacje bazowe telefonii komórkowej: obydwie są zlokalizowane w centrum miasta na dachach budynków przy ulicy Mickiewicza i Morawskiego. Ponadto stacja bazowa telefonii komórkowej znajduje się we wsi Kępina oraz we wsi Czernin.

13. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Zgodnie z najważniejszymi dokumentami planistycznymi determinującymi rozwój sieci drogowej, czyli:

- Strategią Rozwoju Kraju 2007 – 2015: priorytet „Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej”- działanie „Infrastruktura transportowa”- optymalizacja i podniesienie jakości systemu transportowego kraju powiązanie głównych ośrodków gospodarczych w Polsce siecią nowoczesnych korytarzy transportowych, zapewnienie im połączeń z międzynarodową siecią transportową, a także modernizację i poprawę parametrów eksploatacyjnych sieci dróg;
- Polityką Transportową Państwa na lata 2006 – 2025 cel „Poprawa dostępności transportowej i jakości transportu jako czynnik poprawy warunków życia i usuwania barier rozwojowych gospodarki”, działania polegające na budowie wybranych odcinków autostrad i dróg ekspresowych, programie wzmocnień konstrukcji nawierzchni dróg, likwidacji zaległości w utrzymaniu istniejącej sieci drogowej, programie budowy obejść miejscowości, przebudowie odcinków dróg krajowych pod kątem poprawy bezpieczeństwa ruchu, poprawie warunków przejazdu dla ruchu tranzytowego i obsługi ruchu źródłowo-docelowego w obszarach metropolitarnych i dużych miastach, unowocześnienie podstawowej sieci transportowej;
- Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia, horyzontalny cel Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski na powiązanie wszystkich najważniejszych ośrodków miejskich w Polsce siecią autostrad i dróg ekspresowych;

- Programem budowy dróg krajowych na lata 2008-2012, zadania stworzenie sieci dróg ekspresowych, wzmacnianie nośności dróg krajowych, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- REGIONALNA STRATEGIA ROZWOJU TRANSPORTU W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM NA LATA 2007 – 2020. Celem strategicznym rozwoju transportu w województwie pomorskim jest stworzenie zrównoważonego, zintegrowanego i przyjaznego dla środowiska systemu infrastruktury transportu, zapewniającego dobrą dostępność zewnętrzną i wysoką jakości usług, przyczyniającego się do poprawy poziomu i warunków życia mieszkańców, rozwoju gospodarki i zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej.
- PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO. W plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego z 26 października 2009 roku przyjęty uchwałą Nr 1004/XXXIX/09 przez Sejmik Województwa Pomorskiego, w ramach kierunków dotyczących komunikacji zostało ustalone, iż wycinka drzew zagraża utracie dróg alejowych, chodzi tu gównie o przebieg drogi krajowej nr 55 oraz przebiegi dróg wojewódzkich i powiatowych. Ponadto ustalono sieć tras rowerowych składającą się z systemów tras o znaczeniu:

- międzyregionalnym nr 12: Trasa Zamków Polski Północnej (Szczecinek) województwo zachodniopomorskie - Czarne – Człuchów - Chojnice (z odgałęzieniem Silno - kujawsko-pomorskie Tuchola) - Konarzyny - Bytów -Sulęczyno - Kościerzyna - Stara Kiszewa - Skarszewy - Tczew - Malbork - Sztum - Gniew - Pieniążkowo - województwo kujawsko-pomorskie (Grudziądz);

- regionalnym składający się z tras i szlaków rowerowych ujętych w opracowaniach projektowych (częściowo zrealizowanych, oznakowanych) uzupełnionych o nowe elementy, które tworzą trasy: **nr 118**: Gdańsk Świbno – Cedry Wielkie – Suchy Dąb – Tczew – Lisewo Malborskie (gm. Lichnowy) Miłoradz – Malbork/***Sztum***; **nr 119**: Prabuty – Mikołajki Pomorskie – ***Sztum***.

Ponadto w planie wskazano inwestycje zawarte w Master Planie dla transportu kolejowego do roku 2030, w którym znalazła się modernizacja linii istniejącej E65/CE65 na odcinkach Warszawa –Gdynia.

14. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej

Obowiązujące obecnie Prawo wodne uwzględnia konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju, przewiduje prowadzić ochronę przed powodzią w sposób świadomy i przemyślany, zgodnie z planami ochrony przeciwpowodziowej przewidującymi chronienie tych terenów, których zabezpieczenie jest niezbędne ze względu na ochronę życia, zdrowia i mienia ludzi oraz majątku o znacznej wartości. W myśl obowiązującego Prawa wodnego, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym: wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych; sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk; zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie.

Jeżeli nie utrudni to ochrony przed powodzią, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, zwolnić od ww. zakazów.

Jak już wcześniej wspomniano na terenie gminy Sztum zagrożenie powodziowe występuje głównie w rejonie rozwidlenia Wisły na Wisłę i Nogat, na obszarze wsi Biała Góra i Piekło. Głównym zabezpieczeniem przeciwpowodziowym w tym rejonie jest wał wiślany ograniczający obszar zalewowy Wisły (na obszarze gminy długość tego wału wynosi ok. 4 km.). Stan wału jest dobry, bez podsiąków. Teren zagrożony powodzią w rejonie Białej Góry i Piekła obejmuje powierzchnię ok. 200 ha pomiędzy wałem wiślanym, a dawnym wałem przeciwpowodziowym znajdującym się po wschodniej stronie Nogatu.

Na obszarze gminy Sztum funkcjonują dwie stacje pomp odwadniające obszary obniżeń terenowych. Są to: przepompownia w Barlewiczkach odwadniająca obszar o powierzchni ok. 100 ha, i przepompownia w Cygusach odwadniająca obszar ok. 24 ha. Na rysunku studium naniesiono zgodnie ze studium ochrony przeciwpowodziowej, obszar który uwzględnia przepływy o prawdopodobieństwie wystąpienia p=1%.

Przepisy ustawy o ochronie przyrody zawierają szereg zakazów dotyczących niszczenia zadrzewień nadwodnych, wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, dokonywania zmian stosunków wodnych, niszczenia schronisk i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry. Pomimo, że zakazy te nie dotyczą robót związanych z ochroną przed powodzią oraz utrzymaniem i remontem urządzeń wodnych, to realizując prace utrzymaniowe należy dołożyć szczególnej staranności, aby nieuniknione przy tych pracach straty w środowisku wodnym były jak najmniejsze. Z drugiej strony należy również pamiętać, że niewykonanie przytoczonych wyżej prac związanych z zapewnieniem drożności koryta rzeki, powoduje zalewanie terenów przybrzeżnych, a w przypadku gruntów zwięzłych dodatkowo długotrwałą stagnację tych wód w terenie.

SPIS TREŚCI

1. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ I CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ 3
1.1. Uwarunkowania zewnętrzne 3
1.2. Uwarunkowania wewnętrzne 3
1.3. Cele polityki przestrzennej 6
2. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ miasta i GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW. 8
2.1. Podział miasta i gminy na strefy funkcjonalne. 9
3. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY ... 10
3.1. [UM] Obszary istniejącej i projektowanej śródmiejskiej zabudowy usługowo – mieszkaniowej: 11
3.2. [MU] Obszary istniejącej i projektowanej intensywnej zabudowy mieszkaniowo - usługowej: 14
3.3. [Mu] obszary istniejącej i projektowanej ekstensywnej zabudowy mieszkaniowo - usługowej na terenie miasta: 15
3.4. [Mu] obszary istniejącej i projektowanej ekstensywnej zabudowy mieszkaniowo - usługowej na terenie wiejskim: 17
3.5. [PU] Obszary istniejącej i projektowanej zabudowy produkcyjno-usługowej na terenie miejskim. 19
3.6. [PU] Obszary istniejącej i projektowanej zabudowy produkcyjno-usługowej na terenie wiejskim. 20
3.7. [UT] Obszary istniejącej i projektowanej zabudowy rekreacyjno-wypoczynkowo-sportowej: 22
3.8. [Z] Obszary zieleni izolacyjnej (ochronnej) - istniejącej, do uzupełnień. 23
3.9. [ZP] Obszary zieleni parkowej – istniejącej, do uzupełnień lub odtworzenia: 24
3.10. [UK] Tereny zabudowy sakralnej (kościoły wpisane do rejestru zabytków oraz bez wpisu): 25
3.11. [ZD] Tereny ogrodów działkowych: 25
3.12. [ZC] Cmentarze 26
3.13. [ZL] Tereny leśne. 27
3.14. [R] Tereny rolnicze. 28
3.15. [WS] wody powierzchniowe śródlądowe 29
3.16. [EW] Lokalizacja elektrowni wiatrowych wraz ze strefą ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu 30
3.17. Obszary wyłączone z zabudowy. 32
3.18. Obszary poszukiwania i rozpoznawania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. 33
4. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO. 33
4.1. Obszary i obiekty objęte ochroną 33
4.2. Ochrona fauny i flory 33
4.3. Ochrona powietrza atmosferycznego 34
4.4. Ochrona akustyczna 35
4.5. Ochrona gleb 36
4.6. Edukacja ekologiczna 36
5. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ. 38
6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI 50
6.1. Założenia rozwoju systemu transportowego gminy wynikające z opracowań zewnętrznych 50
6.2. Drogi publiczne w gminie 51

6.3. Polityka parkingowa 54
6.4. Główne cele i kierunki rozwoju komunikacji 54
7. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ. 57
7.1. Zaopatrzenie w wodę 58
7.2. Gospodarka ściekami 58
7.3. Gospodarka odpadami 59
7.4. Melioracja 59
7.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną 60
7.6. Zaopatrzenie w gaz 60
7.7. Zaopatrzenie w ciepło 60
7.8. Zaopatrzenie w sieć telekomunikacyjną i teleinformatyczną 61
8. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM 61
9. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1 62
10. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M^2 ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ . 63
11. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE 63
12. OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE 63
13. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ 64
14. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA TURYSTYKI I REKREACJI 67
15. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH 69
16. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY 71
17. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (DZ. U. NR 41, POZ. 412, Z 2002 R. NR 113, POZ. 984 I NR 153, POZ. 1271, Z 2003 R. nR 80, POZ. 717 ORAZ Z 2006 R. nR 220, POZ.1600) 71
18. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI 71
19. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH 71
20. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM 73

CZĘŚĆ II – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY Z UZASADNIENIEM ZAWIERAJĄCYM OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZĘ USTALEŃ STUDIUM

1. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ I CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Rozwój gminy Sztum oraz jej zagospodarowanie przestrzenne zależne są przede wszystkim od tzw. uwarunkowań zewnętrznych oraz wewnętrznych.

1.1. Uwarunkowania zewnętrzne

- położenie obszaru miasta i gminy Sztum na styku Żuław Wiślanych i Pojezierza Iławskiego w południowo-wschodniej części województwa pomorskiego, w powiecie sztumskim;
- miasto i gmina położona jest w odległości: ok. 14 km od Malborka, 22 km od Kwidzyna, ok. 50 km do Stegny i ok. 68 km do Gdańska (wchodzącego w skład aglomeracji gdańskiej);
- połączenie z autostradą A1 poprzez Malbork i most na Wiśle w Knybawie w odległości ok. 33 km oraz w Kwidzynie w odległości ok. 30 km;
- przez obszar gminy oraz miasta przebiega droga krajowa nr 55 Nowy Dwór Gdański – Stolno;
- dobre powiązanie komunikacyjne poprzez drogi wojewódzkie oraz powiatowe z pobliskimi gminami: Satry Targ, Mikołajki Pomorskie, Ryjewo, Miłoradz, Malbork;
- przebieg przez obszar gminy międzynarodowego szlaku rowerowego EuroVelo R-1 od południa ze strony Kwidzyna wzdłuż nadwiślańskich wałów przeciwpowodziowych przez Białą Górę, Sztumskie Pole, Sztum, Czernin, Górki w kierunku Dzierzgonia oraz Rowerowego Szlaku Zamków Gotyckich: Wielbark – Prabuty (biegnie z Wielbarka, na terenie gminy przebiega przez Gościszewo, Węgry, Uśnice, Sztumskie Pole, Sztum, Barlewice, Pietrzwałd) oraz szlaki turystyki pieszej: „Kopernikowski" (czerwony) z Kwidzyna przez Sztum do Malborka i Fromborka, „Nadwiślański" (niebieski) ze Sztumu przez Białą Górę do Mikoszewa;
- przebieg linii kolejowej w kierunku północ – południe relacji Tczew – Warszawa (przebiegająca wzdłuż wschodniej granicy Sztumu) oraz relacji Malbork – Grudziądz, przechodząca praktycznie przez środek gminy;
- obszar gminy przylega do rzek Wisły i Nogatu;
- duże znaczenie gminy jako jednego z głównych ośrodków intensywnego rolnictwa oraz mechanizacji i chemizacji, zaopatrująca ośrodki zewnętrzne;
- występujące potencjalne zagrożenie powodziowe w południowo-zachodniej części gminy.

1.2. Uwarunkowania wewnętrzne

<u>Uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe</u>

- występowanie obszarów czasowo zalewanych, czyli obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów o niekorzystnych warunkach geologiczno-inżynierskich dla lokalizacji zabudowy;
- występowanie rezerwatów przyrody, Obszarów Natury 2000, Obszarów Chronionego Krajobrazu oraz licznych użytków ekologicznych i pomników przyrody,
- dość duża lesistość obszaru gminy;
- występowanie wysokich klas gleb, co znacząco wpływa na efektywność rolniczą (ponad 62 % powierzchni gminy to użytki rolne);

- występowanie atrakcyjnych terenów do rozwoju turystyki, agroturystyki szczególnie w północnej oraz południowo-zachodniej części Gminy;
- występowanie jezior na terenie gminy i miasta, stanowiących doskonały punkt wycieczkowy dla mieszkańców gminy oraz regionu;
- stosunkowo mało zanieczyszczone środowisko w stosunku do pozostałych gmin w województwie;
- występowanie udokumentowanych złóż kopalin eksploatowanych oraz nadająca się do eksploatacji;
- większość wsi w gminie posiada długi rodowód historyczny;
- zachowany w bardzo dobrym stanie zamek, występowanie zabytków sakralnych, zespołów dworskich i pałacowo-parkowych, folwarków, zabytków techniki i kultury materialnej, zabytków wpisane do rejestru oraz ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Infrastruktura techniczna

- blisko 100% mieszkańców miasta i 96,3 % mieszkańców gminy zaopatrywanych jest w wodę z gminnej sieci wodociągowej;
- 95,5 % mieszkańców miasta i 39 % mieszkańców gminy zaopatrzona jest w gminną kanalizację sanitarną z oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną zlokalizowana na terenie Sztumskiego Pola;
- 40 % mieszkańców miasta jest zaopatrzona z zcentralizowanego systemu ciepłowniczego;
- 88,8 % mieszkańców miasta oraz ok. 20 % mieszkańców gminy zaopatrywana jest w gaz z sieci;
- na terenie gminy w miejscowości Nowa Wieś Sztumska występuje składowisko odpadów obsługujące nie tylko miasto i gminę Sztum;
- praktycznie 100% gospodarstw domowych w mieście i na ternie gminy jest zaopatrzona w energie elektryczną z sieci;
- na obszarze gminy oraz miasta zlokalizowane są stacje bazowe oraz maszty telefonii komórkowej;
- na terenie gminy znajduje się farma elektrowni wiatrowej (12 turbin) w okolicach wsi Koniecwałd i Gronajny, na zachód od jeziora Dąbrówka, na pozostałym terenie gminy występują korzystne warunki dla inwestycji ekologicznych takich jak np. elektrownie wiatrowe czy też elektrownie słoneczne (z zastosowaniem paneli fotowoltaicznych).

Społeczno-gospodarcze

- miasto Sztum jest siedzibą powiatu, jest bardzo ważnym ośrodkiem społeczno-gospodarczym dla mieszkańców regionu - dojazdy do pracy, szkoły, ośrodków zdrowia, urzędów administracji publicznej itp;
- miasto pełni rolę także znaczącego ośrodka w regionie – możliwość zatrudnienia w sektorze usług i handlu, natomiast gmina o charakterze typowo rolniczym, jednak z zakładami przemysłowymi oferującymi zatrudnienie poza rolnicze;
- Czernin jest wsią zaopatrzoną w różnorodne usługi lokalne i ponadlokalne;
- miasto Sztum jako największa koncentracja miejsc pracy w gminie;

- na terenie gminy Sztum działa Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna, jest to teren o powierzchni 12,47 ha, jest on uzbrojony w niezbędne media i jest całkowicie przygotowany do zainwestowania;
- niewielki wzrost liczby mieszkańców w ostatnich 10 latach;
- wzrost bezrobocia w ostatnich 2 latach z większym udziałem kobiet;
- stosunkowo mała oferta pracy dla mieszkańców w usługach poza rolniczych;
- widoczny wpływ władz gminy na większą integrację rolnictwa z innymi strefami gospodarki produkcji oraz usług;
- dość dobra dostępność związana z opieką medyczną - Szpital Polski Sztum z oddziałami i poradniami przyszpitalnymi oraz niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej;
- dość dobra oferta dla mieszkańców mista, gminy oraz regionu związana ze szkolnictwem, możliwość kształcenia na wszystkich szczeblach za wyjątkiem możliwości zdobycia wykształcenia wyższego;
- dość duża aktywność władz w organizacji licznych okolicznościowych imprez kulturalno-społecznych;
- dość duża aktywność na terenie miasta i gminy organizacji pozarządowych;
- korzystne warunki do rozwoju agroturystyki oraz turystyki krajoznawczej w oparciu o rzekę Wisłę, Nogat oraz liczną sieć szlaków turystycznych (o znaczeniu europejskim) i terenów cennych przyrodniczo.

Komunikacja

- dobre powiązania terenu miasta z wsiami na terenie gminy poprzez dość gęstą sieć dróg wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych, drogi te charakteryzują się dość dobrymi parametrami technicznymi;
- na przełomie ostatnich 3 lat zwiększenie bezpieczeństwa pieszych poprzez budowę licznych chodników, stanowiących dla nich dogodne połączenie pomiędzy wsiami;
- dość dobra sytuacja parkingowa przy obiektach użyteczności publicznej, wymagająca jednak ciągłego zwiększania powierzchni parkingowej;
- dobra obsługa mieszkańców związana z komunikacją zbiorową, oparta na komunikacji autobusowej, busowej (tzw. mali przewoźnicy) oraz szynobusowej, świadczona głównie przez przewoźników prywatnych;
- w dalszym ciągu nie rozwiązane kolizje dróg z liniami kolejowymi;
- poprawiająca się sytuacja w gminie dotycząca przebiegu ścieżek oraz ciągów przeznaczonych dla ruchu rowerowego (ostatnio realizowana ścieżka Sztumskie Pole – Uśnice – Gościszewo – zadanie z 2011 r).

Struktura przestrzenna

- miasto Sztum jako siedziba powiatu sztumskiego, jako silny ośrodek obsługujący mieszkańców gminy i regionu w podstawowe usługi infrastruktury technicznej oraz społecznej, położone jest w centralnej części gminy;
- tereny gminne, z główną funkcją rolniczą o bardzo dobrych warunkach glebowych;
- dość duża lesistość terenów gminy, z dużym zwartym kompleksem leśnym w zachodniej jej części;

- dość duża oferta terenów inwestycyjnych w okolicach wsi Sztumskie Pole i Kępina związanych z produkcją, usługami szeroko rozumianymi oraz zabudową mieszkaniową, dla których obowiązują ustalenia miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- na terenie miasta i gminy widoczny w ostatnich latach postępujący spadek wydawanych decyzji o warunkach zabudowy;
- dogodne położenie miasta, praktycznie w centralnej części gminy z charakterystycznie skupioną zabudową w obrębie jezior, drogi krajowej nr 55 oraz dróg powiatowych;
- występująca na terenie gminy proporcjonalnie rozmieszczona w stosunku do całego obszaru zabudowa wielofunkcyjna skoncentrowana głównie w obrębie danej wsi;
- stan obiektów mających walory historyczno-kulturowe (głównie na terenie gminy) w bardzo słabym stanie technicznym;
- widoczne zmiany w ostatnich latach dla mieszkańców oraz turystów dotyczące zagospodarowania terenów rekreacji i wypoczynku (między innymi: trwająca rewitalizacja centrum miasta, urządzenie terenu rekreacyjnego przy J. Sztumskim, modernizacja bulwaru, budowa boiska, budowa nowego placu zabaw przy bulwarze nad jeziorem oraz wyposażenie w nowe urządzenia innych placów zabaw, budowa ścieżki rowerowej, rewitalizacja centrum wsi Gościszewo, Sztumskiej Wsi, urządzenie miejsca do wypoczynku w Węgrach itp.).

1.3. Cele polityki przestrzennej

Zidentyfikowane problemy stały się podstawą do formułowania celów polityki przestrzennej Gminy. W wyznaczonych celach powinno dążyć się do stopniowej likwidacji zagrożeń przy jednoczesnym wykorzystaniu szans jakimi dysponuje gmina. W zależności od stanu rozwoju i wyboru drogi rozwoju różnie może układać się hierarchia celów.

Na podstawie zebranych uwarunkowań założono następujące cele polityki przestrzennej:

1) Cele przyrodnicze i kulturowe – polegające na tworzeniu odpowiednich warunków umożliwiających zachowanie najbardziej atrakcyjnych terenów przyrodniczych i historyczno-kulturowych poprzez:
   - utrzymanie krajobrazu kulturowego miasta Sztum, a w szczególności jego centrum;
   - powstrzymanie procesu degradacji obiektów oraz obszarów, które tworzą krajobraz kulturowy miasta i gminy;
   - stworzenie warunków umożliwiających odpowiednie eksponowanie dóbr dziedzictwa kulturowego, zachowanie i ochronę obszarów i obiektów o wysokich wartościach historyczno-kulturowych;
   - praca nad pozyskaniem środków zewnętrznych (różnego rodzaju dotacji) na rewaloryzację oraz rewitalizację obiektów i obszarów wartościowych kulturowo;
   - eksponowanie najbardziej wartościowych cech obiektów i obszarów wartościowych kulturowo oraz przyrodniczo z jednoczesnym zapewnieniem ich ochrony;
   - przekształcanie obiektów i terenów cennych kulturowo oraz przyrodniczo w różnego rodzaju usługi związane z turystyką i wypoczynkiem;
   - utrzymanie równowagi ekologicznej w tym utrzymanie zdolności ekosystemów do odtworzenia zasobów przyrody;

- szczególna ochrona historycznych zespołów zieleni wyróżniającej się krajobrazowo: parków, zieleni cmentarnej, zieleni dworsko-parkowych i folwarcznych;
- szczególna ochrona użytków ekologicznych oraz obszarów pozostałości ekosystemów: naturalne zbiorniki wodne śródpolne i śródleśne, oczka wodne, skupiska drzew i krzewów, bagna , torfowiska, wydmy, tereny starorzeczy, skarpy itp.;
- szczególna ochrona lasów pełniących funkcje ochronne (glebochronne, wodochronne, nasienne itp.) zwłaszcza w okolicach Uśnic, Koniecwałdu, Białej Góry, Zajezierza, Nowej Wsi;

2) Cele społeczno-gospodarcze – polegające na stwarzaniu warunków przestrzennych do stymulowania jakością życia mieszkańców, podnoszenia poziomu ich wykształcenia, kwalifikacji zawodowych, ograniczenia bezrobocia, w tym ukrytego w rolnictwie, szczególnie u ludzi młodych poprzez:
   - dążenie do wzrostu dochodów mieszkańców;
   - zaspokajanie podstawowych potrzeb mieszkańców związanych z infrastrukturą społeczną oraz techniczną;
   - zmiany struktury obszarowej gospodarstw indywidualnych - przekształcenie w gospodarstwa towarowe;
   - pomoc wraz z odpowiednią promocją małych i średnich przedsiębiorstw przy wykorzystaniu surowców lokalnych – głównie rolniczych;
   - stwarzanie większej konkurencyjności w regionie w zakresie skupu, przetwarzania i przechowywania płodów rolnych;
   - przekwalifikowanie małych rodzinnych gospodarstw rolnych na funkcję związaną z agroturystyką;
   - rozwój turystyki krajoznawczej;
   - lepszą organizacja wypoczynku aktywnego z wykorzystaniem szlaków i ciągów o randze europejskiej, próba odtworzenia dawnego połączenia jezior Barlewickiego i Sztumskiego;
   - systematyczną promocję na rynkach zewnętrznych.

3) Cele związane z infrastrukturą techniczną – polegające na rozbudowie oraz budowie sieci infrastruktury technicznej, co zwiększy standard życia mieszkańców w gminie oraz polepszy stan środowiska przyrodniczego, w tym usprawnienie funkcjonowania układu komunikacyjnego, głównie dla zapewnienia bezpieczeństwa ruchu pojazdów, rowerzystów oraz pieszych poprzez:
   - dążenie do dalszej gazyfikacji gminy w oparciu o istniejące gazociągi wysokoprężne;
   - rozbudowę sieci wodociągowej celem zaopatrzenia 100% gospodarstw;
   - rozbudowę sieci kanalizacyjnej opartej na istniejących oczyszczalniach ścieków;
   - stworzenie warunków dla budowy nowych, lokalnych, zbiorczych oczyszczalni ścieków dla poszczególnych wsi;
   - restrykcyjną kontrolę istniejących gospodarstw w zakresie opróżniania zbiorników wybieralnych oraz wywozu przez uprawnione do tego firmy odpadów bytowych;
   - propagowanie paliw ekologicznych do celów grzewczych;

- dostosowanie parametrów jezdni do rodzaju oraz natężenia ruchu pojazdów z jednoczesną ochroną wartościowych drzew i nowymi nasadzeniami w bezpiecznej odległości od jezdni;
- systematyczne remonty nawierzchni dróg, ścieżek i chodników.

2. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ MIASTA I GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest w znacznej części kontynuacją polityki przestrzennej przyjętej w studium uchwalonym uchwałą Nr XLIII/341/2002 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 27 kwietnia 2002 r. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej wynikają przede wszystkim z potencjału społeczno-ekonomicznego gminy, uwarunkowań dziedzictwa kulturowego, środowiska przyrodniczego, komunikacji oraz infrastruktury technicznej.

Głównym celem jest kształtowanie przestrzeni podnoszących konkurencyjność, atrakcyjność oraz jakość życia mieszkańców miasta i gminy przy jednoczesnym zachowaniu równowagi pomiędzy aktywnością gospodarczą, społeczną a środowiskiem przyrodniczymi kulturowym.

Gmina sukcesywnie powinna pozyskiwać grunty stanowiące obecnie własność ANR oraz Skarbu Państwa i realizować na nich inwestycje celu publicznego między innymi takie jak: związane z realizacją inwestycji infrastrukturalnych służących wykonywaniu zadań własnych w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji publicznej, kultury i kultury fizycznej, zakładania lub rozszerzania cmentarzy komunalnych albo, jeżeli położony jest na nich cmentarz. W pierwszej kolejności powinno się wystąpić o następujące działki będące własnością ANR obr. Postolin dz. nr 384/26 (część) obr. Cygusy dz. nr 10/8 (część) obr. Gościszewo dz. nr 317/22 obr. Barlewice Czernin dz. nr 125/280, 125/282, 125/283, 125/284, 125/285, 125/286, 125/139, 125/140, obr. Barlewice (Barlewiczki) dz. nr 91/70. Niezależnie od przeznaczenia w studium inwestycje celu publicznego mogą być realizowane w granicach poszczególnych miejscowości na terenie całej gminy – bez żadnych ograniczeń. Nie wskazuje się obszarowo terenów na mapie ze względu na skalę opracowania studium.

Miasto Sztum jest ośrodkiem lokalnym skupiającym usługi i instytucje o charakterze podstawowym i ogólno-gminnym, a także szereg usług i instytucji o charakterze powiatowym. Centralnie, z północy na południe, przebiega przez obszar gminy szlak komunikacyjny – droga krajowa nr 55 Nowy Dwór – Malbork – Sztum – Kwidzyn – Grudziądz i linia kolejowa Malbork – Sztum – Kwidzyn. Na tym szlaku położone jest miasto Sztum

Należy także zauważyć, iż mimo niewielkiej bazy turystycznej, miasto Sztum spełnia także funkcję ośrodka turystycznego ze względu na swoją atrakcyjność, a ponadto zbiegają się tutaj i krzyżują szlaki turystyczne o znaczeniu regionalnym, a także krajowym i międzynarodowym. Z tych samych powodów, ośrodkiem turystycznym na terenie gminy Sztum jest wieś Biała Góra.

Obszar gminy Sztum jest w większości rolniczy z 62 % powierzchnią obszaru gminy stanowią użytki rolne. Od 1 stycznia 2002 r. miasto Sztum pełni rolę ośrodka powiatowego, skupiającego usługi i instytucje obsługujące powiat sztumski

Obecnie w strukturze zagospodarowania przestrzennego obszaru miasta i gminy Sztum zaznacza się zasadniczy podział na część zachodnią i część wschodnią, z centralnie usytuowanym miastem Sztum.

Część zachodnia, to obszar przeważnie zalesiony, położony na krawędzi wysoczyzny morenowej i częściowo w rozwidleniu rzek Wisły i Nogatu, predysponowany głównie dla rozwoju funkcji turystyki i rekreacji.

Część wschodnia, to głównie tereny użytkowane rolniczo. Obszar ten położony jest na wysoczyźnie morenowej i przedzielony wyniesionymi pagórami morenowymi na części północną i południową.

2.1. Podział miasta i gminy na strefy funkcjonalne.

Strefa zurbanizowana miejska – zajmuje obszar już zainwestowany oraz nowe tereny, które w perspektywie przeznaczone są do zabudowy w granicach administracyjnych miasta. W ramach strefy wyróżnia się:

[UM] obszary istniejącej i projektowanej śródmiejskiej zabudowy usługowo – mieszkaniowej;

[MU] obszary istniejącej i projektowanej intensywnej zabudowy mieszkaniowo - usługowej;

[Mu] obszary istniejącej i projektowanej ekstensywnej zabudowy mieszkaniowo - usługowej;

[PU] obszary istniejącej i projektowanej zabudowy produkcyjno – usługowej,

[UT] obszary istniejącej i projektowanej zabudowy rekreacyjno-wypoczynkowo-sportowej;

Strefa zurbanizowana wiejska - zajmuje obszar już zainwestowany oraz nowe tereny, które w perspektywie przeznaczone są do zabudowy głównie w obrębie danej wsi. W ramach strefy wyróżnia się:

[Mu] obszary istniejącej i projektowanej ekstensywnej zabudowy mieszkaniowo - usługowej;

[PU] obszary istniejącej i projektowanej zabudowy produkcyjno – usługowej,

[UT] obszary istniejącej i projektowanej zabudowy rekreacyjno-wypoczynkowo-sportowej.

<u>Strefa aktywności gospodarczej:</u>

- na obszarze wiejskim, są one wydzielone w oparciu o istniejące zainwestowanie, natomiast nowe obszary zostały wskazane w oparciu o obowiązujące ustalenia miejscowego planu i są to tereny wsi Kępina - jest to największy zwarty kompleks w granicach gminy.
- na obszarze miejskim wyznaczono ją na bazie już istniejących zakładów z postulatem jej dogęszczenia w wolnych przestrzeniach, strefę ogranicza ulica Polna, Żeromskiego oraz linia kolejowa.

W ramach strefy wyróżniono obszary: [PU] istniejącej i projektowanej zabudowy produkcyjno – usługowej,

Strefa rolnicza - występuje na terenie całej gminy (tereny wiejskie), charakteryzuje się bardzo wysoką jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej. W strefie tej panują bardzo dogodne warunki do uprawy, z udziałem gruntów ornych wysokich klas bonitacyjnych. W ramach strefy wyróżnia się następujące obszary:

[R] tereny rolnicze;

[EW] tereny lokalizacji elektrowni wiatrowej wraz ze strefą ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

Strefa przyrodnicza otwarta – występuje na terenie praktycznie całej gminy, na terenie miejskim i wiejskim, strefa charakteryzuje się znaczną powierzchnia terenów biologicznie czynnych. W ramach strefy wyróżnia się następujące obszary:

[ZP] Obszary zieleni parkowej - istniejącej, do uzupełnień lub odtworzenia;

[ZD] Tereny ogródków działkowych;

[WS] wody powierzchniowe śródlądowe;

[ZL] tereny leśne;

[Z] Obszary zieleni izolacyjnej (ochronnej) - istniejącej, do uzupełnień.

3. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Celem Studium nie jest jednoznaczne określenie granic pomiędzy terenami funkcjonalnymi, pomimo, że granice te wyznaczone zostały poprzez zróżnicowane oznaczenia graficzne dla poszczególnych funkcji terenów. Dla tego najważniejszą zasadą w interpretacji treści rysunku Studium jest zasada dopuszczalności przenikania się funkcji w obszarach bezpośredniego wzajemnego sąsiedztwa (tzn. wspólnej granicy) w ramach tzw. stref buforowych. Za „strefę buforową" uznaje się również sąsiedztwo różnych funkcji rozgraniczone drogą, linią kolejową, ciekiem wodnym itp. oraz stałym elementem zagospodarowania przestrzennego bez względu na jego pochodzenie, naturalne lub antropogeniczne. O zasięgu „strefy buforowej" decydują indywidualne warunki zagospodarowania terenu jakie będą występowały na etapie opracowania planu miejscowego. Precyzyjne określenie wszystkich granic określonych w niniejszym dokumencie, zarówno na potrzeby przystąpienia do sporządzania planu miejscowego lub w czasie jego sporządzania powinno się odbywać na mapie i w skali sporządzanego projektu planu miejscowego, w oparciu o aktualne warunki wynikające z analizy dotyczącej zasadności przystąpienia do sporządzenia planu oraz z ustalonego niezbędnego zakresu prac planistycznych i uzasadnienia do uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu miejscowego.

Zdefiniowana w Studium funkcja wiodąca (kierunkowa), powinna być traktowana w planie miejscowym jako funkcja podstawowa, która może, a nawet powinna na poziomie planu miejscowego zostać wzbogacona o funkcje uzupełniające, niezbędne dla pełnej realizacji kierunku zagospodarowania wyznaczonego w studium. Tak więc **zgodność** (obecnie zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – określenie nie naruszenia ustaleń studium przez ustalenia planu miejscowego) pomiędzy ustaleniami planu miejscowego, a Studium będzie mogła być stwierdzana pod następującymi warunkami:

1. W planie miejscowym, funkcje nie związane z dominującą funkcją kierunkową określoną przez Studium będą mogły być ustalane na maksimum 30% terenu wskazanego w Studium, nie wliczając w to tereny infrastruktury technicznej i tereny zieleni ogólnodostępnej, pod warunkiem że nie będą powodowały ograniczeń lub uciążliwości w zagospodarowaniu sąsiednich terenów będących w zgodzie z funkcją wyznaczoną w Studium;

2. W planie miejscowym można podtrzymać faktyczne sposoby zagospodarowania terenu (istniejące funkcje terenów i obiektów), które są odmienne od funkcji wskazanych w studium określonych jako wiodące funkcje kierunkowe, przy czym utrzymanie dotychczasowych funkcji w planie miejscowym nie jest dopuszczalne w sytuacji kolizji z przewidzianymi w Studium inwestycjami celu publicznego,

Ponadto w planie miejscowy można określić inne parametry i wskaźniki zabudowy niż te wyznaczone w Studium o ile zostanie to odpowiednio uzasadnione w analizie przeprowadzonej na podstawie art. 14 ust. 5 upzp.

3.1. [UM] Obszary istniejącej i projektowanej śródmiejskiej zabudowy usługowo – mieszkaniowej:

- funkcja podstawowa: usługi nieuciążliwe w tym komercyjne, w szczególności usługi handlu, gastronomii, rozrywki ... i/lub mieszkalnictwo ze szczególnym uwzględnieniem zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (mieszkania zlokalizowane są na wyższych kondygnacjach, a niższe kondygnacje zajmowane przez lokale użytkowe) i jednorodzinnej;
- funkcja uzupełniająca: usługi inne niż funkcji podstawowej, w tym usługi publiczne, zieleń urządzona (w tym publiczna) oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja;
- realizację funkcji dopuszcza się w następujących formach: jako zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
- zabudowę funkcji podstawowych można realizować jako obiekty samoistnie lub razem z funkcją dopełniającą, przy czym dopuszcza się jej realizację w części budynku funkcji podstawowej lub jako osobny obiekt w granicach działki;
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu przepisów odrębnych). W uzasadnionych przypadkach, wyjątek od zakazu stanowić mogą obiekty inwestycji celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg.

Obszar położony jest pomiędzy jeziorami Sztumskim i Barlewickim, rozciąga się od przesmyku pomiędzy tymi jeziorami na północ, wzdłuż drogi krajowej nr 55. Obszar ten jest obecnie zabudowany i stanowi on centrum miasta Sztumu. Na obszarze tym zlokalizowana jest duża ilość usług i instytucji obsługujących miasto i gminę Sztum.

W obrębie wąskiego pasa terenu pomiędzy jeziorami Sztumskim i Barlewickim znajduje się obszar zabytkowy objęty ochroną prawną – zamek i stare miasto w Sztumie. Teren został wpisany do rejestru zabytków jako układ urbanistyczny Starego Miasta Sztumu z zespołem zamkowym nr rej. 113, d.82 decyzja z dnia 16.071959 r. Objęty jest także strefą ochrony archeologicznej obszaru grodziska i zamku (wczesne średniowiecze i okres nowożytny – Decyzja nr 101/Archeol. z dnia 25.11.1970 r.), strefa ochrony archeologicznej Starego Miasta (średniowiecze i okres nowożytny), strefą ochrony konserwatorskiej obszaru zamku, strefą ochrony konserwatorskiej obszaru miasta lokacyjnego.

W obszarze znajdują się także zabytkowe obiekty objęte ochroną prawną: dwa kościoły położone w obrębie starego miasta, budynki usługowo-mieszkalne, mieszkalne figurujące w rejestrze zabytków oraz ewidencji ochrony zabytków.

Na obszarze strefy preferuje się dalszy rozwój funkcji centrotwórczych lokalnych i ponadlokalnych oraz funkcji obsługi turystyki i uzupełniająco funkcji mieszkaniowej. Dla obszaru obowiązują ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pn. „Centrum Sztumu".

W stosunku do terenów i obiektów znajdujących się w rejestrze zabytków istnieje obowiązek stosowania się do przepisów szczegółowych w zakresie ochrony zabytków i opiece nad zabytkami (Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

W obszarze należy dążyć do wzmocnienia struktury funkcjonalno-przestrzennej odpowiedniej dla centrum miejskiego poprzez:

- próbę przywrócenia wielofunkcyjnego centrum mieszkalno – usługowo – handlowego, które tętni miejskim życiem nie tylko w godzinach otwarcia biur i urzędów, powinno się wprowadzać funkcję usług o szerokiej różnorodności i jakości w powiązaniu z funkcją mieszkaniową;
- ochronę historycznego układu urbanistycznego miasta w tym ochronę terenów i obiektów objętych ochroną konserwatorską;
- ochronę i rozbudowę systemów zieleni miejskiej poprzez wprowadzanie żywopłotów, pnączy oraz szpalerów drzew w tym urządzenie odpowiedniej jakości przestrzeni publicznych ulic, parkingów, placów, ciągów pieszych, zieleni miejskiej w tym ciągów pieszych i rowerowych głównie wzdłuż brzegów jezior;
- przygotowywanie terenów pod zabudowę wg przyjętych i skorelowanych planów działań inwestycyjnych pomiędzy odpowiednimi służbami;
- prowadzenie stałej debaty publicznej nad planami inwestycyjnymi miasta oraz ich konsultacji w gronie fachowców odpowiednich branż;
- stworzenie racjonalnej polityki parkingowej;
- monitorowanie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym i podejmowaniu dalszych decyzji.

Tereny wymagają przekształcenia oraz rehabilitacji zabudowy w celu poprawy wizerunku centrum miasta oraz polepszenia standardu życia mieszkańców.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planów miejscowych:

Ustalenia dla strefy ochrony konserwatorskiej:

- wszelkie roboty budowlane obiektów nieruchomych objętych ochroną należy prowadzić w uzgodnieniu z właściwym organem ochrony konserwatorskiej;
- projekty podziału lub scalania nieruchomości wymagają uzgodnienia z właściwym organem ochrony konserwatorskiej;
- zachowanie historycznych linii zabudowy;
- nakazuje się zachowanie, przywrócenie oraz uczytelnienie historycznych podziałów parcelacyjnych w wystroju elewacji (także w obrębie wnętrz bloków) i zastosowanych detalach architektonicznych

oraz w zagospodarowaniu terenów obiektami małej architektury, w połączeniu z estetycznym rozplanowaniem nawierzchni i zieleni w sposób wynikający z przesłanek historycznych;

- zachować wygląd architektoniczny zabudowy historycznej w zakresie gabarytu, kształtu i pokrycia dachu, kompozycji elewacji tzn. zachowania detalu architektonicznego, rozmieszczenia, wielkości, kształtu oraz proporcji otworów okiennych i drzwiowych wraz z oryginalną stolarką oraz w zakresie wystroju klatki schodowej (wraz z historyczną posadzką i stolarką);
- nakaz dostosowania nowoprojektowanej zabudowy w zakresie skali, bryły i formy architektonicznej (wysokość, proporcje wymiarów rzutów, pokrycie i kształty dachów, ich układ w stosunku do drogi) do sąsiedniej istniejącej zabudowy objętej ochroną; nowa zabudowa powinna harmonizować z zespołem staromiejskim, a jednocześnie prezentować znamiona obecnych czasów;
- dla nowej zabudowy (od strony ulic i placów publicznych) dopuszcza się pewne rozluźnienie i rozczłonkowanie pierzei przez ciągi okapowe, celem przełamania monotonii,
- zachować harmonijną pierzeję w ciągu ulicy lub placu wraz z uwzględnieniem zasadniczych proporcji wysokościowych, kształtujących sylwetę całego zespołu;
- dachy kryte dachówką ceramiczną, odstępstwa od powyższych parametrów w uzgodnieniu z właściwym organem ochrony konserwatorskiej;
- przy opracowaniu kolorystyki elewacji należy brać pod uwagę kolorystykę budynków znajdujących się w sąsiedztwie, a projekt uzgodnić z właściwym organem ochrony konserwatorskiej;
- w obiektach historycznych ewentualna wymiana stolarki powinna mieć charakter odtworzeniowy względem zachowanej historycznej stolarki lub powinna być odtworzona na podstawie zachowanych przekazów ikonograficznych;
- nakazuje się likwidację lub przebudowę (wymianę) obiektów dysharmonizujących lub kolidujących z charakterem historycznej struktury przestrzennej;
- utrzymać komponowane fragmenty zieleni towarzyszącej historycznym obiektom architektonicznym oraz zieleni zieleńców i skwerów jako wyposażenie miejskiej przestrzeni kulturowej;
- zachować i odtworzyć nawierzchnie ulic, chodników i placów z kostki kamiennej lub płyt kamiennych;
- zakaz lokalizacji wolno stojących nośników reklamowych, garaży wolno stojących i zblokowanych;
- dopuszcza się lokalizację reklam na elewacjach obiektów, w których prowadzona jest reklamowana działalność w formie tablic, plafonów, wysięgników, liternictwa nakładanego lub malowanego; lokalizacja i wielkość reklamy powinna być dostosowana do podziałów architektonicznych elewacji;
- zakaz instalacji urządzeń klimatyzacyjnych oraz wszelkich anten łącznie z przewodami doprowadzającymi na fasadach budynków od strony ulic i placów publicznych.

Wskaźniki:

- powierzchnia zabudowy: do 75% jednak dla intensywnej zabudowy centrum dopuszcza się 100%;
- maksymalna wysokość budynków do 18,0 m;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 5;
- udział powierzchni biologicznie czynnej do powierzchni działki budowlanej nie mniejszy niż 25% dla intensywnej zabudowy centrum 0%;
- dach płaski lub wielospadowy o nachyleniu połaci $25^0 – 45^0$;

- minimalna powierzchnia nowo wydzielonej działki nie określa się (w zależności od potrzeb inwestycyjnych).

3.2. [MU] Obszary istniejącej i projektowanej intensywnej zabudowy mieszkaniowo - usługowej:

- funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna i jednorodzinna;
- funkcja uzupełniająca: usługi, w tym usługi publiczne, handlu, gastronomii, rozrywki itp. zieleń publiczna, tereny sportu i rekreacji oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja oraz inne funkcje uzupełniające, bez których nie jest możliwe zagospodarowanie i użytkowanie terenów mieszkaniowych w tej strefie miejskiej;
- realizację funkcji podstawowych dopuszcza się w następujących formach: jako zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową, przy czym w granicach jednostki funkcjonalnej powinna dominować funkcja mieszkaniowa;
- zabudowę funkcji podstawowych można realizować jako obiekty samoistnie lub razem z funkcją uzupełniającą, przy czym dopuszcza się jej realizację w części budynku funkcji podstawowej lub jako osobny obiekt w granicach działki;
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu przepisów odrębnych). W uzasadnionych przypadkach, wyjątek od zakazu stanowić mogą obiekty inwestycji celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg.

Obszar okala tereny ścisłego centrum miasta, rozciąga się głównie w kierunku północnym, wzdłuż drogi krajowej nr 55 (po jej lewej i prawej stronie) oraz drogi powiatowej 3169G przekraczając tereny linii kolejowej. Obszar obecnie w większości jest zabudowany z przewagą terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej głównie w formie zorganizowanych osiedli mieszkaniowych z występującą zabudową mieszkaniową jednorodzinną. W strefie położone są także liczne obiekty użyteczności publicznej oraz usług podstawowych w tym także obiekty związane z handlem o powierzchni do 2000 m^2. W strefie tej występują także tereny drobnego rzemiosła nieuciążliwego. W granicach strefy występują ponadto liczne obiekty występujące
w rejestrze oraz ewidencji konserwatorskiej. W części terenu wzdłuż drogi krajowej teren objęty jest ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pn. „Centrum Sztumu".

W terenie należy dążyć do wzmocnienia struktury funkcjonalno-przestrzennej odpowiedniej dla strefy mieszkaniowo-usługowej, która powinna przeplatać się i wzajemnie uzupełniać ze strefą ścisłego centrum.

<u>Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planu miejscowego:</u>

- wprowadzanie obiektów usługowych o odpowiedniej różnorodności oraz jakości;
- rozwiązania układów zabudowy powinny być oparte na kształtowaniu przestrzeni w dostosowaniu jej do odpowiedniego charakteru miejsca, z dużym udziałem zieleni zwłaszcza w terenach zabudowy mieszkaniowej;

- ochronę historycznych obiektów;
- urządzenie odpowiedniej jakości przestrzeni publicznych ulic, parkingów, placów, ciągów pieszych, zieleni miejskiej w tym ciągów pieszych i rowerowych, zwłaszcza wzdłuż brzegów jezior;
- kolorystyka budynków powinna być dopasowana do funkcji jaką pełni budynek uwzględniając przy tym zabudowę sąsiednią;
- stworzenie racjonalnej polityki parkingowej.

Wskaźniki:

- powierzchnia zabudowy: do 50% dla terenów położonych w sąsiedztwie strefy centrum miasta dopuszcza się do 70%;
- maksymalna wysokość budynków do 18,0 m;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 5;
- udział powierzchni biologicznie czynnej do powierzchni działki budowlanej nie mniejszy niż 25% , dla terenów położonych w sąsiedztwie strefy centrum nie mniejszy niż 5%;
- dach płaski lub wielospadowy o nachyleniu połaci $25^0 – 45^0$.

3.3. [Mu] obszary istniejącej i projektowanej ekstensywnej zabudowy mieszkaniowo - usługowej na terenie miasta:

- funkcja podstawowa – mieszkalnictwo (jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa, wielorodzinna zabudowa mieszkaniowa);
- funkcja uzupełniająca – usługi w tym handel, drobne rzemiosło o charterze nieuciążliwym.
- komunikacja, zieleń oraz infrastruktura techniczna;
- zabudowę funkcji podstawowych można realizować jako obiekty samoistnie lub razem z funkcją uzupełniającą, przy czym dopuszcza się jej realizację w części budynku funkcji podstawowej lub jako osobny obiekt w granicach działki;
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu przepisów odrębnych). W uzasadnionych przypadkach, wyjątek od zakazu stanowić mogą obiekty inwestycji celu publicznego w szczególności infrastruktury technicznej i dróg.

W ramach tych obszarów występują: jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa, wielorodzinna zabudowa mieszkaniowa (w formie zorganizowanych osiedli), zabudowa mieszkaniowo-usługowa oraz usługi, rozumiane jako wszystkie przejawy działalności socjalnej i komercyjnej aktywności gospodarczej służące zaspokojeniu bezpośrednich potrzeb ludności, wykonywania wolnych zawodów oraz drobnej działalności wytwórczej i usługowej, drobnego rzemiosła o nieprzemysłowym charakterze. Każdą z tych grup powinny cechować odrębne rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i architektoniczne.

Wyznaczone obszary są głównie w większym lub mniejszym stopniu zainwestowane i wymagają jedynie uzupełnień. Tworzą one bufor, wypełniając wolne przestrzenie do granicy administracyjnych miasta. Największy zwarty obszar występuje na północy i przenika się on płynnie z terenami występującymi na terenie wiejskim. Dla większości ternu obowiązują ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Nowe tereny do zainwestowania zostały wskazane na południu,

w okolicy jeziora Sztumskiego oraz wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 517 oraz po wschodniej stronie drogi krajowej nr 55. W wyznaczonych terenach zaleca się rozwój zabudowy w pierwszej kolejności na terenach już uzbrojonych w infrastrukturę jako uzupełnienie lub kontynuacja zabudowy istniejącej.

Ze względu na skalę (1:10 000) opracowania studium, po dokonaniu odpowiedniej analizy na etapie opracowania planów miejscowych, dopuszcza się korektę granic obszaru.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planu miejscowego:

- rozplanowanie zabudowy powinna cechować pewna powtarzalność form, rodzaj użytych materiałów budowlanych, pokryć dachowych oraz układ zabudowy na poszczególnych działkach;
- w granicach działki dopuszcza się łączenie funkcji mieszkaniowych z usługami;
- dla terenów wykorzystywanych rolniczo dopuszcza się podtrzymanie dotychczasowego rolniczego sposobu użytkowania terenu.

Wskaźniki dla jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej:

- intensywność zabudowy: maksymalnie 0,3;
- maksymalna wysokość budynków do 9,0 m;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 2;
- udział powierzchni biologicznie czynnej: minimalnie 60%;
- geometria dachów dla budynków: dachy jednospadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia głównych połaci dachowych do 45º;
- minimalna powierzchnia nowowydzielanych działek budowlanych – 600 m^2;
- parkingi: wg Kierunków rozwoju systemów komunikacji – polityka parkingowa.

Wskaźniki dla wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej:

- intensywność zabudowy: maksymalnie 0,9;
- maksymalna wysokość budynków do 15,0 m;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 4;
- udział powierzchni biologicznie czynnej: minimalnie 30%;
- geometria dachów dla budynków: dachy jednospadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia głównych połaci dachowych do 45º;
- minimalna powierzchnia nowowydzielanych działek budowlanych – 1200 m^2;
- parkingi: wg Kierunków rozwoju systemów komunikacji – polityka parkingowa.

Wskaźniki dla usług, w tym handel, drobne rzemiosło o charterze nieuciążliwym:

- intensywność zabudowy: maksymalnie 1,2;
- maksymalna wysokość budynków do 12,0 m;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 3;
- udział powierzchni biologicznie czynnej: minimalnie 15%;

- geometria dachów dla budynków: dachy jednospadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia głównych połaci dachowych do 45º;
- minimalna powierzchni nowowydzielanych działek budowlanych – 500 m^2;
- parkingi: wg Kierunków rozwoju systemów komunikacji – polityka parkingowa.

3.4. [Mu] obszary istniejącej i projektowanej ekstensywnej zabudowy mieszkaniowo - usługowej na terenie wiejskim:

- funkcja podstawowa – mieszkalnictwo (jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa, wielorodzinna zabudowa mieszkaniowa), zabudowa zagrodowa, usługi w tym handel, drobne rzemiosło o charterze nieuciążliwym;
- funkcja uzupełniająca – komunikacja, zieleń oraz infrastruktura techniczna.
- zabudowę funkcji podstawowych można realizować jako obiekty samoistnie lub razem z funkcją uzupełniającą, przy czym dopuszcza się jej realizację w części budynku funkcji podstawowej lub jako osobny obiekt w granicach działki;
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu przepisów odrębnych). W uzasadnionych przypadkach, wyjątek od zakazu stanowić mogą obiekty inwestycji celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg.

W ramach tych obszarów występują: jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa, wielorodzinna zabudowa mieszkaniowa (w formie zorganizowanych niewielkich osiedli lub pojedynczych budynków), zabudowa zagrodowa, w której występują domy mieszkalne wraz z zabudową gospodarczą, zabudowa mieszkaniowo-usługowa oraz usługi, rozumiane jako wszystkie przejawy działalności socjalnej i komercyjnej aktywności gospodarczej służące zaspokojeniu bezpośrednich potrzeb ludności w zakresie administracji, bezpieczeństwa i porządku publicznego, ochrony zdrowia i lecznictwa, oświaty i kultury, handlu, gastronomii, hotelarstwa (w tym agroturystyki), wykonywania wolnych zawodów oraz działalności wytwórczej i usługowej, artystycznej, działalności niematerialnej, drobnego rzemiosła o nieprzemysłowym charakterze. Każdą z tych grup powinny cechować odrębne rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i architektoniczne.

Są to wydzielone tereny podstawowego układu obszarów urbanizacji w gminie. W skład wyznaczonych obszarów wchodzą głównie jednostki osadnicze stanowiące ośrodki uzupełniające (wsie sołeckie). Jako podstawę wyznaczenia obszarów urbanizacji przyjęto historyczny układ ruralistyczny, obecny stan ich zabudowy łącznie z wyznaczeniem pewnego bufora z perspektywą pozwalającą na ich powiększenie. Wyznacza się na terenie gminy wsie Gościszewo, Sztumskie Pole, Kępina jako wsie wskazane do dalszej rozbudowy zgodnie z opracowanymi planami miejscowymi. W pozostałych wsiach większość obszarów posiada znaczne rezerwy terenowe, do uzupełnienia nową zabudową, co będzie wymagało inwestycji w infrastrukturę techniczną. Zaleca się rozwój zabudowy w pierwszej kolejności na terenach już uzbrojonych w infrastrukturę jako uzupełnienie lub kontynuacja zabudowy istniejącej.

Ze względu na skalę (1:10 000) opracowania studium, po dokonaniu odpowiedniej analizy na etapie opracowania planów miejscowych, dopuszcza się korektę granic obszaru.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planu miejscowego:

- rozplanowanie zabudowy powinna cechować pewna powtarzalność form, rodzaj użytych materiałów budowlanych, pokryć dachowych oraz układ zabudowy na poszczególnych działkach;
- dla terenów wykorzystywanych rolniczo dopuszcza się podtrzymanie dotychczasowego rolniczego sposobu użytkowania terenu.

Wskaźniki dla zabudowy zagrodowej:

- intensywność zabudowy: maksymalnie 0,3;
- maksymalna wysokość budynków do 12,0 m;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 2;
- udział powierzchni biologicznie czynnej: minimalnie 60%;
- geometria dachów dla budynków: dachy jednospadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia głównych połaci dachowych do 45º;
- minimalna powierzchnia nowowydzielanych działek budowlanych – 3000 m^2;
- parkingi: wg Kierunków rozwoju systemów komunikacji – polityka parkingowa.

Wskaźniki dla jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej:

- intensywność zabudowy: maksymalnie 0,3;
- maksymalna wysokość budynków do 9,0 m;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 2;
- udział powierzchni biologicznie czynnej: minimalnie 60%;
- geometria dachów dla budynków: dachy jednospadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia głównych połaci dachowych do 45º;
- minimalna powierzchnia nowowydzielanych działek budowlanych – 1000 m^2;
- parkingi: wg Kierunków rozwoju systemów komunikacji – polityka parkingowa.

Wskaźniki dla wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej:

- intensywność zabudowy: maksymalnie 0,9;
- maksymalna wysokość budynków do 15,0 m;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 4;
- udział powierzchni biologicznie czynnej: minimalnie 30%;
- geometria dachów dla budynków: dachy jednospadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia głównych połaci dachowych do 45º;
- minimalna powierzchnia nowowydzielanych działek budowlanych – 1500 m^2;
- parkingi: wg Kierunków rozwoju systemów komunikacji – polityka parkingowa.

Wskaźniki dla usług, w tym handel, drobne rzemiosło o charakterze nieuciążliwym:

- intensywność zabudowy: maksymalnie 1,2;
- maksymalna wysokość budynków do 12,0 m;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 3;
- udział powierzchni biologicznie czynnej: minimalnie 15%;
- geometria dachów dla budynków: dachy jednospadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia głównych połaci dachowych do 45º;
- minimalna powierzchni nowowydzielanych działek budowlanych – 800 m^2;
- parkingi: wg Kierunków rozwoju systemów komunikacji – polityka parkingowa.

3.5. [PU] Obszary istniejącej i projektowanej zabudowy produkcyjno-usługowej na terenie miejskim.

- funkcja podstawowa: zabudowa produkcyjna, usługowa, rzemieślnicza, przemysłowa, wytwórcza oraz składy, magazyny i hurtownie;
- funkcja uzupełniająca: handel zabudowa administracyjna, socjalna i biurowa służąca obsłudze funkcji podstawowej, mieszkania służbowe, urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów oraz zieleń izolacyjna;
- zabudowę funkcji podstawowych można realizować jako obiekty samoistnie lub razem z funkcją uzupełniającą, przy czym dopuszcza się jej realizację w części budynku funkcji podstawowej lub jako osobny obiekt w granicach działki.

W celu zapewnienia rozwoju gospodarczego miasta i gminy słusznym kierunkiem jest przygotowanie wielkoobszarowych terenów pod inwestycje związane z produkcją poza granicami miasta. Duże inwestycje przemysłowe trudno jest zlokalizować w granicach administracyjnych miasta pod wieloma względami. Miasto Sztum osiągnęło kres swojej pojemności „produkcyjnej", a wyznaczone obszary inwestycyjne nie nadają się na inwestycje o znacznej uciążliwości zarówno ze względu na środowisko, jaki i ze względu na istniejący system funkcjonalno-przestrzenny. I z tego powodu w studium podtrzymuje się przyjęty od wielu lat kierunek wskazujący w obrębie Kępiny tereny do zainwestowania pod tzw. „przemysł uciążliwy". Dla tych terenów obowiązują ustalenia planu miejscowego oraz została utworzona Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna „PSSE – Sztum" na powierzchni terenu 12,42 ha. Postuluje się, iż w granicach miasta powinno się lokalizować tzw. „czyste technologie".

W mieście została wyznaczona strefa produkcyjno-usługowa (aktywności gospodarczej) na bazie już istniejących zakładów z postulatem jej dogęszczenia w wolnych przestrzeniach. Strefę ogranicza ulica Polna, Żeromskiego oraz linia kolejowa. Na terenie miasta wyznaczono także inne tereny, które jednak występują wyspowo.

Ze względu na skalę (1:10 000) opracowania studium, po dokonaniu odpowiedniej analizy na etapie opracowania planów miejscowych, dopuszcza się korektę granic obszaru.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planu miejscowego:

- nie należy na tych terenach lokalizować zabudowy mieszkaniowej, za wyjątkiem mieszkań służbowych;
- zaleca się obowiązek nasadzenia wysokiej i średniej zieleni izolacyjnej, a zwłaszcza w przypadku występowania w sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej;
- wielkość nowych działek na tych terenach wyznaczana będzie według potrzeb inwestorów z zachowaniem zasady oszczędnego korzystania z gruntów przeznaczonych do zabudowy.

Wskaźniki:

- udział powierzchni biologicznie czynnej do powierzchni działki budowlanej nie mniejszy niż 10%;
- budynek do 4 kondygnacji, do 15,0 m wysokości;
- dopuszcza się obiekty powyżej 15,0 m wysokości w przypadkach uzasadnionych potrzebami technologicznymi;
- dach w dostosowaniu do prowadzonej działalności;
- minimalna powierzchnia nowo wydzielonej działki budowlanej - wielkość nowych działek na tych terenach wyznaczana będzie według potrzeb inwestorów, z zachowaniem zasady oszczędnego korzystania z gruntów przeznaczonych do zabudowy.

3.6. [PU] Obszary istniejącej i projektowanej zabudowy produkcyjno-usługowej na terenie wiejskim.

- funkcja podstawowa – działalność produkcyjna (wytwórcza) rolnicza i nie związana z rolnictwem oraz składy, magazyny, usługi, handel, a także parki technologiczne, centra logistyczne i centra kongresowo-wystawiennicze (tereny aktywności gospodarczej);
- funkcja uzupełniająca – zabudowa administracyjna, socjalna i biurowa służąca obsłudze funkcji podstawowej oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej, komunikacja i zieleń izolacyjna;
- w ramach terenów wyznaczono także oczyszczalnie ścieków w Sztumskim Polu oraz wysypisko śmieci w Nowej Wsi;
- zabudowę funkcji podstawowych można realizować jako obiekty samoistnie lub razem z funkcją uzupełniającą, przy czym dopuszcza się jej realizację w części budynku funkcji podstawowej lub jako osobny obiekt w granicach działki;
- dopuszcza się lokalizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko jest obligatoryjne w rozumieniu przepisów odrębnych;
- dla obszarów wyznaczonych w granicach obszarów chronionego krajobrazu należy respektować zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku ……. zgodnie z par. 5 ust. 2 Uchwały Nr 1161/XLVII/10 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim (Dz. Urz. Z 2010 r.

nr 80 poz. 1455) – od zakazu natomiast możliwe są odstępstwa wymienione w par. 5 pkt. 2 ww. Uchwały.

Gmina Sztum jest gminą rolniczą o korzystnych warunkach rozwoju gospodarki żywnościowej, co jest szansą dla przemysłu przetwórczego. W pobliżu funkcjonuje dużo zakładów o profilu rolniczym. Na terenie gminy występują zakłady przemysłowe: metalowe, paszowe, meblowe, mineralne, skórzane. Funkcjonuje dość duża liczba podmiotów gospodarczych zajmujących się handlem, usługami i produkcją. Główne kierunki gospodarcze i przestrzenne rozwoju miasta i gminy to preferencje dla lokalizacji przedsięwzięć przemysłowych w zakresie nowych technologii przemysłu rolno-spożywczego, produkcji materiałów budowlanych, obsługi rolnictwa. Jeżeli chodzi o wskazane tereny, zgodnie z funkcją podstawową, to są to głównie wydzielone tereny w oparciu o istniejące zainwestowanie. Nowe tereny wskazane pod tzw. „aktywność gospodarczą:" wyznaczono w oparciu o obowiązujące ustalenia miejscowego planu i są to tereny wsi Kępina. Jest to największy zwarty kompleks w granicach gminy posiadający powierzchnię zbliżoną do 100 ha. Teren ten posiada dogodne uwarunkowania pod względem infrastruktury technicznej w tym komunikacji ze względu na sąsiedztwo przebiegu drogi krajowej nr 55 oraz planowanej obwodnicy miejskiej.

Ponadto w kompleksie tym (okolice wsi Koniecwałd) została utworzona Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna „PSSE – Sztum" na powierzchni terenu 12,42 ha. Teren posiada opracowany plan miejscowy z przeznaczeniem przemysłowym. Strefa położona jest bezpośrednio przy drodze krajowej nr 55 Gdańsk – Stolno w odległości ok. 1 km od północnej granicy administracyjnej miasta. Teren posiada niezbędną infrastrukturę techniczną w postaci: drogi o wytrzymałości 115KN na oś, kanalizacji sanitarnej z przepompownią o wydajności 28,8m^3 z możliwością zwiększenia, wodociągu o średnicy 225 mm, kolektora tłocznego o średnicy 110 mm, sieci gazowej, sieci telekomunikacyjnej, energii elektrycznej o napięciu 15 KW/h z możliwością jej zwiększenia. Dla inwestorów chcących zainwestować w strefie został przygotowany specjalny pakiet korzyści w postaci różnego rodzaju ulg oraz refundacji.

W przypadku opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy w odpowiedni sposób zabezpieczyć sąsiednie tereny mieszkaniowe oraz inne objęte ochroną zgodnie z przepisami odrębnymi przed uciążliwością oddziaływania głównie funkcji rzemiosła produkcyjnego, produkcji rolniczych oraz usługowych.

Ze względu na skalę (1:10 000) opracowania studium, po dokonaniu odpowiedniej analizy na etapie opracowania planów miejscowych dopuszcza się korektę granic obszaru.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planu miejscowego:

- rozwiązania układów zabudowy produkcyjnej i usługowej powinny być oparte na nowoczesnym kształtowaniu przestrzeni;
- w przypadku występowania terenów mieszkaniowych w bezpośrednim sąsiedztwie w planach miejscowych należy przewidzieć odpowiednie zagospodarowanie go przez wprowadzenie odpowiednich buforów zieleni;

- w terenach obowiązuje zakaz wprowadzania nowej zabudowy mieszkaniowej;
- dla terenów wykorzystywanych rolniczo dopuszcza się podtrzymanie dotychczasowego rolniczego sposobu użytkowania terenu.

Wskaźniki:

- intensywność zabudowy: maksymalnie 1,5;
- maksymalna wysokość budynków do 15,0 m, ze względów technologicznych dopuszcza się zwiększenie wysokości budynku bez określania jego maksymalnej wysokości;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 3;
- udział powierzchni biologicznie czynnej: minimalnie 10%;
- geometria dachów dla budynków: w dostosowaniu do prowadzonej działalności;
- minimalna powierzchnia nowowydzielanych działek budowlanych: w dostosowaniu do prowadzonej działalności;
- parkingi: wg Kierunków rozwoju systemów komunikacji – polityka parkingowa.

3.7. [UT] Obszary istniejącej i projektowanej zabudowy rekreacyjno-wypoczynkowo-sportowej:

- funkcja podstawowa – usługowa związana z rekreacją i wypoczynkiem w tym tereny turystyki ze szczególnym uwzględnieniem usług hotelarskich i pensjonatów, małe ośrodki wypoczynkowe, sportowe, agroturystyka oraz usługi komercyjne, w szczególności usługi handlu, gastronomii, czyli usługi uzupełniające funkcję podstawową,
- funkcja uzupełniająca – zabudowa mieszkaniowa (tzw. drugie domy), indywidualna zabudowa rekreacyjna, komunikacja, zieleń oraz infrastruktura techniczna;
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu przepisów odrębnych). W uzasadnionych przypadkach, wyjątek od zakazu stanowić mogą obiekty inwestycji celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg;
- planowane zagospodarowanie rekreacyjne oraz użytkowanie obszaru nie może powodować przekroczenia chłonności rekreacyjnej terenu.

Zostały wskazane tereny na obszarze miejskim oraz wiejskim. Na terenie miasta został wskazany teren sąsiadujący z jeziorem Barlewickim pełniący obecnie funkcje parku miejskiego, dla którego obowiązują ustalenia miejscowe planu. Obszar ten ma dogodne warunki fizjograficzne pod i w związku z tym postuluje się lokalizację wieży widokowej, która mogłaby stanowić dodatkową atrakcję turystyczną. Następny teren położony jest na terenie wiejskim w okolicach jeziora Sztumskiego (tuż przy zachodniej granicy administracyjnej miasta), jest to teren obecnie nie zainwestowany. Kolejny teren położony jest we wsi Czernin, jest to adaptacja obecnego terenu sportowego z przeznaczeniem do rozbudowy pod funkcję związaną z aktywnym spędzaniem czasu. Został także wytypowany teren położony w północno-wschodniej części gminy nad jeziorem Dąbrówka, na jego południowo-wschodnim brzegu. Należy podkreślić, iż lokalizacja zabudowy usługowej związanej z rekreacją i wypoczynkiem jest także możliwa w ramach wskazanych terenów mieszkaniowo-usługowych z preferencją terenów położonych w zachodniej części obszaru gminy.

Do terenów spełniających wymagania pod względem rekreacyjno-wypoczynkowo-sportowym należy zaliczyć (wskazać do uzbrojenia w infrastrukturę turystyczną) istniejące jeziora oraz tereny wokół nich.

W przypadku opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy w odpowiedni sposób zabezpieczyć tereny wód powierzchniowych oraz tereny cenne przyrodniczo.

Ze względu na skalę (1:10 000) opracowania studium, po dokonaniu odpowiedniej analizy na etapie opracowania planów miejscowych, dopuszcza się korektę granic obszaru.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planu miejscowego:

- istniejący teren powinien być poddany szczegółowej analizie pod względem wartości przyrodniczej oraz możliwości jego zagospodarowania i zabudowy;
- należy umożliwić przejście wzdłuż linii brzegowej wokół jezior wg przepisów o ochronie środowiska;
- dla terenów wykorzystywanych rolniczo dopuszcza się podtrzymanie dotychczasowego rolniczego sposobu użytkowania terenu.

Wskaźniki:

- intensywność zabudowy: maksymalnie 0,2;
- maksymalna wysokość budynków do 15,0 m;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 3;
- udział powierzchni biologicznie czynnej: minimalnie 70%;
- geometria dachów dla budynków: dachy jednospadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia głównych połaci dachowych do 45º;
- minimalna powierzchnia nowowydzielanych działek budowlanych – w dostosowaniu do potrzeb;
- parkingi: wg Kierunków rozwoju systemów komunikacji – polityka parkingowa.

3.8. [Z] Obszary zieleni izolacyjnej (ochronnej) - istniejącej, do uzupełnień.

- funkcja podstawowa: zieleń naturalna głównie nieleśna (izolacyjna, ochronna), obszary zadrzewień, obszary wokół wód płynących i stojących;
- funkcja uzupełniająca: dopuszcza się wprowadzanie zagospodarowania rekreacyjno wypoczynkowego, w szczególności ścieżki, oświetlenie, architekturą ogrodową itp. oraz dla obszarów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie wód powierzchniowych budowę: przystani wodnych, pomostów, organizacje kąpielisk; dopuszcza się realizację infrastruktury technicznej;
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu przepisów odrębnych). W uzasadnionych przypadkach, wyjątek od zakazu stanowić mogą obiekty inwestycji celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planu miejscowego:

- istniejący teren powinien być poddany szczegółowej analizie pod względem wartości przyrodniczej oraz możliwości jego zagospodarowania i zabudowy;
- obowiązek pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu;
- należy umożliwić przejście wzdłuż linii brzegowej wokół jezior wg przepisów o ochronie środowiska.

Wskaźniki:

Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu, w przypadku ewentualnego wprowadzania zabudowy, należy kształtować indywidualnie w dostosowaniu do wielkości i rodzaju pełnionej funkcji.

3.9. [ZP] Obszary zieleni parkowej – istniejącej, do uzupełnień lub odtworzenia:

- funkcja podstawowa – zieleń urządzona w formie parku, towarzysząca w większości pałacom i dworom podlegającym ochronie konserwatorskiej;
- funkcja uzupełniająca – mała architektura, komunikacja oraz infrastruktura techniczna;
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu przepisów odrębnych). W uzasadnionych przypadkach, wyjątek od zakazu stanowić mogą obiekty inwestycji celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg.

W skład wyznaczonych obszarów wchodzą obiekty budowlane związane historycznie z funkcjonowaniem parku, w tym budynki, stawy wraz z urządzeniami hydrotechnicznymi, elementy małej architektury oraz niezbędna infrastruktura techniczna. W ramach obszarów występują także takie, które wymagają dużych uzupełnień lub też całkowitego odtworzenia na podstawie odpowiednich badań, w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Ze względu na skalę (1:10 000) opracowania studium, po dokonaniu odpowiedniej analizy na etapie opracowania planów miejscowych, dopuszcza się korektę granic obszaru.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planu miejscowego:

- zakaz zabudowy dla obiektów nie związanych z funkcjonowaniem parku;
- granice parku do ustalenia / odtworzenia na podstawie odpowiednich badań;
- zakaz zmniejszania powierzchni parków;
- nakaz rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub uczytelnienie kompozycji założeń, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie, renowację cennych historycznie obiektów, a także ich odtworzenie;
- dopuszcza się modernizację istniejących i realizację nowych obiektów o charakterze architektury ogrodowej.

Wskaźniki:

Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu do uszczegółowienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, przy zachowaniu:

- przynajmniej 80% terenu jako teren biologicznie czynny, chyba, że stan faktyczny wskazuje niższy wskaźnik;
- inne wskaźniki, gabaryty i standardy należy kształtować indywidualnie w dostosowaniu do wielkości i rodzaju parku.

3.10. [UK] Tereny zabudowy sakralnej (kościoły wpisane do rejestru zabytków oraz bez wpisu):

- funkcja podstawowa – tereny zabudowy sakralnej (kościoły);
- funkcja uzupełniająca – komunikacja, zieleń oraz infrastruktura techniczna.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planu miejscowego:

Budynki oraz tereny wpisane są do rejestru zabytków, wytyczne do planów miejscowych zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r., o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z dnia 17 września 2003 r., z późniejszymi zmianami) w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Wskaźniki:

- wszelkie zasady oraz wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

3.11. [ZD] Tereny ogrodów działkowych:

- funkcja podstawowa – tereny ogrodów działkowych;
- funkcja uzupełniająca – komunikacja, infrastruktura techniczna.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planu miejscowego:

Wyznaczone zostały istniejące kompleksy ogrodów działkowych. W ramach funkcji podstawowej dopuszcza się realizację boisk, placów gier i zabaw, ciągów spacerowych oraz zabudowy usługowej związanej z podstawową funkcją terenu. Docelowo dopuszcza się także zmianę przeznaczenia ogrodów działkowych na zabudowę mieszkaniową lub mieszkaniowo-usługową.

Wskaźniki dotyczące ogrodów działkowych:

- intensywność zabudowy: maksymalnie 0,2;
- maksymalna wysokość budynków do 6,0 m;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 2;
- udział powierzchni biologicznie czynnej: minimalnie 70%;

- geometria dachów dla budynków: dachy jednospadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia głównych połaci dachowych do 45º;
- minimalna powierzchnia nowowydzielanych działek budowlanych – nie określa się;
- parkingi: wg Kierunków rozwoju systemów komunikacji – polityka parkingowa.

W przypadku docelowej zmiany funkcji obowiązują wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów określone w niniejszym studium, odpowiednio dostosowane do danej funkcji.

3.12. [ZC] Cmentarze

- Funkcja podstawowa: zieleń cmentarna.
- Funkcja uzupełniająca: urządzenia infrastruktury technicznej niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów.
- W ramach funkcji podstawowej dopuszcza się zabudowę o charakterze architektury ogrodowej, związanej z podstawową funkcją terenu (kaplice) oraz związanych z funkcją komunikacyjną (schody, ścieżki), a także ogrodzenia. Dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych - obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub uczytelnienie kompozycji, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację obiektów architektury cmentarnej.

Cmentarze jako miejsca pochówku, miejsca pamięci i pomniki historyczne podlegają ochronie w ramach ustawy z 31.01.1959 r., o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. 00.23.295). Na terenie gminy wyznaczono cmentarze czynne i nieczynne. Ponadto na terenie miasta przy ulicy: Nowowiejskiego na Cmentarzu komunalnym znajduje się Mogiła zbiorowa żołnierzy LWP, natomiast przy ulicy Domańskiego znajduje się Cmentarz wojenny żołnierzy Armii Sowieckiej. W pierwszej kolejności powinno się zagospodarować tereny obecnych cmentarzy czynnych. W przypadku braku miejsc na pochówek, na terenie istniejących cmentarzy należy wyznaczać nowe miejsca w oparciu o rozbudowę terenów istniejących cmentarzy poprzez sąsiedztwo. W pierwszej kolejności wskazuje się teren przyległy na powiększenie istniejącego cmentarza (przy jeziorze Parleta) będącego własnością gminy.

W odległości do 50 m wokół cmentarzy czynnych należy lokalizować zabudowę zaplecza obsługi cmentarza (domy pogrzebowe, zakłady kamieniarskie, parkingi, handel itp.) Zabrania się lokalizowania wszelkiej nowej zabudowy mieszkalnej, zakładów żywienia zbiorowego, bądź zakładów przechowujących żywność oraz studzien służących do czerpania wody do celów konsumpcyjnych i potrzeb gospodarczych w odległości wokół cmentarzy do 50 m dla zabudowy uzbrojonej w wodociąg, do 150 m dla pozostałej zabudowy.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planu miejscowego:

- tereny cmentarzy należy objąć odpowiednią ochroną konserwatorską;
- obiekty na terenie cmentarza powinny posiadać podobne cechy architektoniczne;
- teren cmentarza utrzymać w formie zieleni urządzonej;

- wszelkie prace pielęgnacyjne oraz konserwacje i restauracje nagrobków na cmentarzach objętych ochroną należy uzgadniać właściwymi służbami ochrony konserwatorskiej,
- wszelkie zasady oraz wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów
- w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Ponadto w zagospodarowaniu terenów przyległych do cmentarza powinno się przestrzegać § 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. Nr 52, poz. 315).

Wskaźniki:

Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu do uszczegółowienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, przy zachowaniu:

- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 40%;
- powierzchnia działki – nie określa się (zgodnie z potrzebami);

wysokość dopuszczonych obiektów:

- dla cmentarzy zabytkowych – w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- dla pozostałych cmentarzy nie powinna być wyższa niż 12 m.

3.13. [ZL] Tereny leśne.

Tereny leśne należy pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu z zaleceniem zagospodarowania rekreacyjnego w formie leśnych ścieżek, tras rowerowych oraz miejsc przeznaczonych do wypoczynku.

Lasy (i grunty leśne) na obszarze gminy Sztum zajmują ponad 4 500 ha. W gminie Sztum, tereny zalesione występują głównie w części zachodniej obszaru gminy. Teren miasta praktycznie pozbawiony jest powierzchni leśnej. Jeżeli chodzi o tereny leśne położone w gminie to tworzą one niewielkie kompleksy i występują wyspowo w całej gminie. Lasy te tworzą w zasadzie zwarty kompleks łączący się na południu z lasami położonymi w gminie Ryjewo (tzw. lasy sztumskie), natomiast część wschodnia jest prawie pozbawiona terenów leśnych. W związku z tym proponuje się:

- zalesienie terenów położonych nad jeziorem Dąbrówka w rejonie wsi Koślinka w celu podniesienia atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej tego jeziora - wprowadzenie proponowanych zalesień uwarunkowane jest wyznaczeniem strefy zalewowej jeziora Dąbrówka, ponieważ jezioro pełni rolę zbiornika retencyjnego i charakteryzuje się zmiennym poziomem lustra wody;
- w obrębie przebiegu obwodnicy dla miasta postuluję się wprowadzenie zieleni leśnej celem stworzenia bufora izolacyjnego od planowanej drogi oraz planowanych lokalizacji elektrowni wiatrowych usytuowanych w niedalekim sąsiedztwie.

Celem zwiększenia lesistości gminy powinno dążyć się do zalesiania gruntów rolnych o niskich klasach bonitacyjnych oraz powiększać istniejące kompleksy leśne. Należy przy tym opracować szczegółowy przebieg granicy polno-leśnej dla określenia terenów, które w przyszłości będą mogły być zalesiane.

Podczas przeznaczania gruntów rolnych pod zalesienia należy dążyć do tworzenia zwartych kompleksów leśnych, unikać zalesiania niewielkich działek położonych w znacznej odległości od istniejących kompleksów leśnych.

Zasady zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planu miejscowego:

- tereny należy użytkować zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów odrębnych w zakresie gospodarki leśnej;
- zakaz zabudowy nie związanej z prowadzeniem gospodarki leśnej za wyjątkiem utrzymania istniejącego parkingu „leśnego" Sztumskie Pole / Koniecwałd;
- dopuszcza się lokalizację niewielkich obiektów przy głównych ciągach komunikacyjnych związanych z rekreacją i wypoczynkiem, urządzenia miejsc odpoczynku dla turystów pieszych oraz zmotoryzowanych;
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury technicznej;
- zakaz grodzenia terenu za wyjątkiem ogrodzeń związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej.

3.14. [R] Tereny rolnicze.

Funkcja podstawowa – tereny rolnicze przeznaczone pod działalność rolniczą, w szczególności produkcję roślinną lub zwierzęcą, w tym produkcję ogrodniczą, sadowniczą, pszczelarską, rybną i leśną.

Funkcja uzupełniająca – inwestycje celu publicznego (na gruntach pozyskanych od ANR i Skarbu Państwa), agroturystyka, mieszkalnictwo niezwiązane z funkcją rolniczą, pod zalesienia, eksploatacje kopalin pospolitych, parkingi, infrastruktura techniczna, w tym lokalizacja farm lub pojedynczych elektrowni wiatrowych oraz innych źródeł energii odnawialnej.

Tereny rolnicze zajmują największą powierzchnię terenu w gminie. W skład wyznaczonych terenów wchodzą grunty o korzystnych warunkach do produkcji rolnej (gleby o wysokich klasach) oraz grunty o niższych klasach bonitacyjnych (gleby o słabych klasach). Dodatkowo w zachodniej części gminy występuje okresowe ich zalewanie.

Na terenie całej gminy występują dogodne warunki dla wprowadzenia funkcji agroturystycznej, jednak tereny położone przy zbiornikach wodnych oraz na zachodzie gminy charakteryzują się najkorzystniejszymi walorami pod tym względem. Funkcję agroturystyczną należy wprowadzać w ramach istniejącej i projektowanej zabudowy. W powiązaniu z funkcją agroturystyczną należy przewidzieć w ciągu rzeki Nogat dla turystów spływających tzw. miejscówki w formie tymczasowej zabudowy.

Dopuszcza się funkcję mieszkaniową jako uzupełnienie (wypełnienie), jako kontynuację poprzez sąsiedztwo z terenami o tożsamym przeznaczeniu. Jednak wprowadzenie zabudowy mieszkaniowej nie może powodować nadużyć prowadzących do nadmiernego rozproszenia zabudowy na terenie gminy.

Dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego na gruntach stanowiących obecnie własność ANR oraz Skarbu Państwa – bez żadnych ograniczeń. Postuluje się aby lokalizacji takiej inwestycji poprzedzona zastała sporządzeniem planu miejscowego.

Podczas przeznaczenia gruntów rolnych pod zalesienia należy dążyć do tworzenia zwartych kompleksów leśnych, unikać zalesiania niewielkich działek położonych w znacznej odległości od istniejących kompleksów leśnych.

W ramach funkcji uzupełniającej na terenach rolnych dopuszczono eksploatację złóż kopalin pospolitych w ramach całego terenu R - należy pamiętać o przestrzeganiu przepisów szczegółowych w tym ustawy prawo geologiczne i górnicze. Uzyskanie koncesji na wydobycie kopalin może wiązać się z koniecznością opracowania na dany teren miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w którym należy precyzyjnie określić sposób i termin rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

Położenie gminy w obrębie wysoczyzny polodowcowej, wyniesionej ponad okolice oraz rolniczy charakter gminy (dość duże połacie terenów rolnych pozbawione zabudowy mieszkaniowej) predysponuje gminę Sztum do rozwoju energetyki wiatrowej.

Poszczególne lokalizacje elektrowni wiatrowych muszą być poprzedzone szczegółową analizą uwarunkowań, takich jak:

- występowanie w zasięgu powierzchni ograniczającej stożkowej w związku z lotniskiem wojskowym Malbork – szczególnie w obrębie geodezyjnym Gronajny;
- warunki klimatyczne;
- położenie geomorfologiczne;
- występowanie obszarów i obiektów chronionych;
- monitoring ornitologiczny i hiropterologiczny;
- występowanie infrastruktury energetycznej i drogowej;
- występowanie zabudowy mieszkaniowej;
- stosunki własnościowe.

Realizacja elektrowni wiatrowej powoduje znaczące zmiany w krajobrazie. Charakter tych zmian będzie nieodwracalny przez długie lata. Ten typ budowli towarzyszy ludziom od stuleci, stanowiąc stały element krajobrazu, jednak jego wielkość była dużo mniejsza. Wiatrak będzie z daleka zauważalny urozmaicając rzeźbę otwartego terenu, jednak wrażenia estetyczne, jakie wywołane będą u odbiorcy są sprawą subiektywną.

Ponadto trzeba pamiętać o tym, że lokalizacja powinna być w bezpiecznej odległości od zabudowy mieszkaniowej i nie może stanowić bezpośredniego zagrożenia dla życia ornitofauny.

Turbina wiatrowa oraz śmigła są źródłem dźwięku, którego wartość nie może przekraczać dopuszczalnych norm stając się uciążliwe dla otoczenia, a zwłaszcza wielkości wynikających z rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

3.15. [WS] wody powierzchniowe śródlądowe

Tereny wód powierzchniowych śródlądowych obejmują: jeziora, rzeki, rowy i kanały melioracyjne.

Wisła i Nogat są śródlądowymi drogami wodnymi, których wykorzystanie dla celów żeglugi jest obecnie znikome. W gminie Sztum, jedynym obiektem hydrotechnicznym związanym z transportem wodnym i regulacją rzek jest śluza w Białej Górze.

Zasady zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planu miejscowego:

- istniejące rzeki, cieki wodne i rowy melioracyjne przeznacza się do zachowania;
- nakaz zachowania naturalnego charakteru zieleni pod warunkiem, że nie wpływa ona na drożność cieku, kanału lub rowu;
- na całej długości cieków wodnych należy zapewnić możliwość swobodnego dojazdu do koryta cieków celem umożliwienia prac konserwacyjno-remontowych;
- istniejące urządzenie melioracyjne należy zachować lub dopuścić przebudowę po uzgodnieniu z właściwym zarządcą;
- zakaz grodzenia terenu za wyjątkiem ogrodzeń technicznych lub ze względów bezpieczeństwa.

3.16. [EW] Lokalizacja elektrowni wiatrowych wraz ze strefą ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu

Na ternie gminy funkcjonuje już farma wiatrowa w okolicach wsi Koniecwałd i Gronajny składająca się z 12 sztuk turbin wiatrowych (lokalizacje wskazano na rysunku studium). Elektrowni wiatrowe zlokalizowane są od ok. 400 do ok. 500 m w stosunku do zabudowy zagrodowej. Trwają także prace nad dopięciem formalności związanymi z pozwoleniem na budowę kolejnej farmy, która ma powstać pomiędzy Postolinem, Nową Wsią oraz Sztumską Wsią. Planowana jest tam lokalizacja ok. 20 sztuk. Ponadto 30 sierpnia 2012 r., została podjęta uchwała przez Radę Miejską w Sztumie o potrzebie sporządzenia miejscowego planu dla lokalizacji ok. 8 sztuk elektrowni wiatrowych w Szpitalnej Wsi. Powyższe lokalizacje farm zostały uwzględnione na rysunku studium.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planu miejscowego:

- na terenie gminy wskazano 3 obszary możliwości lokalizacji farm wiatrowych (istniejące oraz planowane);
- dopuszcza się zmianę lokalizacji elektrowni wiatrowej wraz ze strefą oddziaływania w promieniu do 200 m;
- na rysunku studium została wyznaczona strefa oddziaływania elektrowni wiatrowej w sposób orientacyjny tj. ok. 500 m od elektrowni wiatrowej i jej zasięg może ulec zmianie w wyniku opracowania planu miejscowego;
- przy opracowaniu planu miejscowego może okazać się, że ze względu na występowanie w sąsiedztwie np.: zabudowy mieszkaniowej lokalizacja poszczególnej elektrowni nie będzie możliwa;
- dopuszczalny hałas emitowany przez elektrownie wiatrowe na poziomie, który nie spowoduje przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku zgodnie z przepisami odrębnymi;
- w przypadku stwierdzenia przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu powodowanego przez elektrownie wiatrowe na tereny, na których występują budynki przeznaczone na stały pobyt ludzi lub możliwa jest budowa budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi, inwestor zobowiązany jest

niezwłocznie podjąć odpowiednie kroki celem dostosowania poziomów hałasu w środowisku zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi;

- elektrownia wiatrowa stanowi przeszkodę lotniczą, ustala się wymóg przeszkodowego oznakowania oraz zgłoszenia przeszkód zgodnie z przepisami odrębnymi - obiekty o wysokości równej i większej od 50,0 m n.p.t. podlegają takiemu zgłoszeniu;
- w zagospodarowaniu terenów należy uwzględnić przebieg istniejących sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, ewentualne kolizje z planowanym zagospodarowaniem usunąć zgodnie z przepisami odrębnymi;
- należy dokonać odpowiedniego rozpoznania geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- nie należy tworzyć terenów zielonych obsadzonych zielenią wysoką na terenach wydzielonych pod lokalizację farm wiatrowych w celu ograniczenia strefy potencjalnych konfliktów siłowni z awifauną oraz nietoperzami;
- powierzchnia obszarów planowanych pod budowę elektrowni wiatrowych w relacji z pozostałymi terenami wykorzystywanymi przez populacje ptaków oraz nietoperzy występujących w ich sąsiedztwie nie może powodować pogorszenia warunków ich bytowania;
- w przypadku konieczności zmian w lokalizacji poszczególnych turbin wiatrowych nie należy przybliżać ich do terenów zabudowanych, przeznaczonych pod zabudowę, szpalerów drzew i krzewów oraz kanałów, które wypełnione są wodą;
- nie należy przybliżać lokalizacji turbin do elementów liniowych w terenie zwłaszcza do alei i dróg obsadzonych drzewami i krzewami;
- nie tworzyć oczek wodnych i stawów w strefie bezpośredniego oddziaływania elektrowni wiatrowych;
- uruchomienie zespołu elektrowni wiatrowych zmieni w sposób trwały stan klimatu akustycznego w środowisku na danym obszarze, co znacząco wpłynie na możliwość zmiany funkcji urbanistycznych i wprowadzi ograniczenia związane z użytkowaniem terenów sąsiednich; hałas nie może powodować przekroczeń dopuszczalnych norm na terenach chronionych akustycznie;
- należy uwzględnić oddziaływania skumulowane w związku z elektrowniami wiatrowymi planowanymi w sąsiedztwie i w otoczeniu miasta i gminy Sztum; analizy przedrealizacyjne winny obejmować oddziaływania skumulowane w zakresie oddziaływania na klimat akustyczny, na awifaunę oraz na krajobraz; oddziaływanie na krajobraz spowoduje zmianę jego rolniczego charakteru w przemysłowy, w którym specyficzną dominantę fizjonomiczną stanowiłyby konstrukcje elektrowni postrzegane w dużych zespołach;
- lokalizacja farm wiatrowych winna być poprzedzona studium akustycznym w odniesieniu do istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej oraz monitoringiem ornitologicznym i chiropterologicznym;
- na etapie projektowania planowanej zabudowy należy uwzględnić właściwości geotechniczne i hydrogeologiczne gruntu, ochronę rzeźby terenu i zachowanie atrakcyjności krajobrazu;

- zaleca się opracowywanie studiów krajobrazowych przy realizacji inwestycji wielkopowierzchniowych, wysokościowych lub liniowych w dominujący sposób oddziaływujących na przestrzeń;
- na terenach obrębu geodezyjnego Gronajny, w strefie powierzchni ograniczającej stożkowej lotniska wojskowego Malbork, lokalizację elektrowni wiatrowych oraz ich wysokości całkowite z łopatami w pozycji pionowej należy uzgadniać z odpowiednimi służbami (obecnie - Szefostwem Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych ul. Żwirki i Wigury 1C, 00-912 Warszawa), przed wydaniem stosownej decyzji o pozwoleniu na budowę;
- dla właściwego funkcjonowania oraz zapewnienia warunków bezpieczeństwa na drodze krajowej nr 55 oraz innej należy przyjąć, że odległość elektrowni od dróg nie może być mniejsza niż maksymalna wysokość obiektu (wysokość ponad poziom terenu skrajnego punktu wirnika/skrzydła elektrowni wiatrowej w pozycji pionowej) powiększona o 50% - nadto dla zespołów elektrowni wiatrowych usytuowanych w sąsiedztwie dróg należy wyznaczyć strefę spadania lodu z elementów elektrowni wiatrowych (zwłaszcza z części ruchomych), w taki sposób aby wykluczyć zagrożenie spadania sopli lodowych na pas drogowy; specjalne opracowanie określające dopuszczalną odległość poszczególnych elektrowni wiatrowych od dróg publicznych należy uzgodnić z właściwym zarządcą drogi.

Wskaźniki:

- maksymalna wysokość wieży elektrowni od poziomu terenu bez ograniczeń w zależności od potrzeb inwestora, do ustalenia na etapie opracowania planu miejscowego;
- maksymalna średnica wirnika w dostosowaniu do wieży elektrowni wiatrowej;
- moc elektrowni wiatrowej – bez ograniczeń;
- strefa oddziaływania elektrowni wiatrowej do uszczegółowienia na etapie opracowania planu miejscowego.

3.17. Obszary wyłączone z zabudowy.

Na obszarze gminy wskazuje się obszary wyłączone spod zabudowy:

- obszary położone wokół jezior, za wyjątkiem tych wskazanych do zabudowy;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- tereny objęte granicą rezerwatów przyrody;
- tereny leśne za wyjątkiem obiektów niezbędnych do prowadzenia gospodarki leśnej oraz związanych z rekreacją i wypoczynkiem, a także parkingów przydrożnych;
- tereny łąk i pastwisk;
- obszary potencjalnego występowania ruchów masowych.

Wskazane tereny wyłączone spod zabudowy mają istotne znaczenie dla gminy ze względu na utrzymanie odpowiedniej równowagi środowiska przyrodniczego. Są także istotne ze względu na bezpieczeństwo mienia. We wskazanych terenach dopuszcza się jednak lokalizacje urządzeń infrastruktury technicznej oraz inwestycji celu publicznego, po uzyskaniu decyzji dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej zwalniającej z obowiązujących zakazów, o których jest mowa w ustawie Prawo

wodne, w przypadku stwierdzenia, że inwestycja nie utrudni ochrony przed powodzią oraz nie spowoduję zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi.

3.18. Obszary poszukiwania i rozpoznawania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

Na terenie gminy Sztum (jej wiejskiej części) dopuszcza się prowadzenie prac w zakresie poszukiwania i rozpoznawania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego pod warunkiem zachowania wszelkich wymogów ochrony środowiska, w tym w szczególności jakości życia mieszkańców, ochrony przyrody i ochrony wód.

Dopuszcza się lokalizację wierceń wyłącznie na terenach w niniejszym studium oznaczonych jako „R" – tereny rolnicze. Nie dopuszcza się lokalizacji wierceń na obszarach chronionych na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody tj. rezerwatach przyrody i obszarach chronionego krajobrazu, a także na obszarach Natura 2000.

Lokalizacja odwiertów musi być każdorazowo poprzedzona uzyskaniem zgody właścicieli gruntów, uzgadniana z Burmistrzem Miasta i Gminy Sztum oraz podana do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie

4. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.

4.1. Obszary i obiekty objęte ochroną

- Obszar Natura 2000 Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO) – Dolina Dolnej Wisły (PLB 040003);
- Obszar Natura 2000 Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk (SOO) – Dolna Wisła (PLH 220033);
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (SOO) Sztumskie Pole PLH220087;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Białej Góry;
- Obszar Chronionego Krajobrazu rzeki Nogat;
- Ryjewski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- Rezerwaty przyrody Biała Góra;
- Rezerwaty przyrody Parów Węgry;
- Rezerwaty przyrody Las Mątawski;
- Pomniki przyrody;
- Użytki ekologiczne.

4.2. Ochrona fauny i flory

Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt ma na celu zabezpieczenie dziko występujących roślin lub zwierząt oraz ich siedlisk, a w szczególności gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem. Wobec degradacji środowiska spowodowanej m.in. rozwojem turystyki, zachodzi potrzeba dokonania inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej terenów przeznaczonych do użytkowania turystyczno-rekreacyjnego. Waloryzacja ułatwi wyznaczenie na zagospodarowywanym obszarze terenów istotnych dla zwierząt np. ze względu na gody, lęgi itp. Jest to szczególnie istotne w kontekście funkcjonowania systemów obszarów chronionych Natura 2000.

Ponadto:

Rezerwat przyrody **„Biała Góra”** posiada plan ochrony zatwierdzony rozporządzeniem nr 1/07 Wojewody Pomorskiego z dnia 4 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Biała Góra” (Dz. Urz. Woj. Pom. Z 2007 r., Nr 9, poz. 320). Rozporządzeniem wprowadza się następujące ustalenia dotyczące eliminacji lub ograniczania zagrożeń zewnętrznych:

1) na gruntach sąsiadujących z rezerwatem od strony południowej i północno-zachodniej zachować ich dotychczasowe, rolnicze przeznaczenie;
2) nie projektować rozwoju nowej zabudowy wsi Biała Góra w odległości mniejszej niż 100 m od rezerwatu;
3) nie prowadzić przez obszar rezerwatu liniowych elementów infrastruktury, takich jak rurociągi, linie energetyczne i telefoniczne;
4) nie modernizować dróg na granicy rezerwatu, w sposób, który mógłby negatywnie wpłynąć na przedmiot ochrony rezerwatu;
5) nie lokalizować w otoczeniu 200 m od granic rezerwatu inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska.

Rezerwat przyrody **„Parów Węgry”** posiada plan ochrony zatwierdzony rozporządzeniem nr 93/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 28 grudnia 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Parów Węgry” (Dz. Urz. Woj. Pom. Z 2007 r., Nr 9, poz. 192). Rozporządzeniem wprowadza się następujące ustalenia dotyczące eliminacji lub ograniczania zagrożeń zewnętrznych:

1) nie lokalizować nowej zabudowy wsi Węgry w odległości mniejszej niż 100 m od rezerwatu;
2) nie prowadzić przez obszar rezerwatu nowych liniowych elementów infrastruktury, takich jak: drogi, rurociągi, linie energetyczne i telefoniczne;
3) nie modernizować drogi gruntowej przebiegającej przez rezerwat w sposób, który mógłby negatywnie wpłynąć na cele ochrony przyrody w rezerwacie.

4.3. Ochrona powietrza atmosferycznego

W celu poprawy jakości powietrza należy dążyć w szczególności do:

- opracowania i wdrożenia programu zaopatrzenia gminę w ciepło;
- doprowadzenia do dalszej rozbudowy sieci gazowniczej na terenie gminy;
- wprowadzania ekologicznych nośników energii, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;
- zastępowania spalania węgla poprzez bardziej ekologiczne nośniki energii z jednoczesnym zastosowaniem materiałów energooszczędnych w budownictwie;
- termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, w tym również wielorodzinnych budynków mieszkalnych;
- wprowadzania w budownictwie materiałów energooszczędnych;
- wdrażania nowoczesnych technologii, przyjaznych środowisku;
- zmniejszenie zanieczyszczenia komunikacyjnego, modernizacja dróg krajowych i powiatowych, utrzymywanie dróg w dobrym stanie technicznym;
- zwiększenie lesistości gminy szczególnie w rejonach północnych, południowych i wschodnich;
- inwentaryzacja źródeł zanieczyszczeń, co pozwoli ustalić ich ewentualną modernizację lub likwidację, stały monitoring jakości powietrza;

- zmniejszenie emisji niskiej do atmosfery poprzez ograniczenie zużycia paliw w celach ciepłowniczych lub wprowadzenie paliw ekologicznych (zamiana węgla na gaz, olej, energię elektryczną lub odnawialną); konieczna będzie również modernizacja kotłowni głownie komunalnych na rzecz energii np. ze źródeł odnawialnych;
- tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju źródeł odnawialnych: elektrownie wiatrowe, biogazownie itp.;
- zmniejszenie ilości emitorów zanieczyszczeń przez rezygnację z palenisk indywidualnych na rzecz zbiorczych kotłowni o wyższym standardzie oraz wydajności.

4.4. Ochrona akustyczna

W celu ograniczenia uciążliwości hałasu komutacyjnego należy dążyć w szczególności do:

- wyznaczenia stref wolnych od ruchu samochodowego lub stref z ograniczeniem dla tego typu ruchu;
- modernizowania ulic i stosowania takich rozwiązań technicznych, które obniżą emisje hałasu, w tym wprowadzanie pasów zieleni ochronnej;
- monitoringu hałasu drogowego w wyznaczonych punktach pomiarowych;
- wprowadzania do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed hałasem z wyznaczeniem obszarów ograniczonego użytkowania wokół głównych dróg i linii kolejowych tam, gdzie przekroczony jest równoważny poziom hałasu w porze nocnej 56 dB;
- kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej.

Emisja hałasu związana z obsługą komunikacyjną nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska na terenach chronionych akustycznie.

Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 r. Nr 75, poz. 690) w którym w § 11 określono, że:- „*Budynek z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi powinien być wznoszony poza zasięgiem zagrożeń i uciążliwości określonych w przepisach odrębnych, przy czym dopuszcza się wznoszenie budynków w tym zasięgu pod warunkiem zastosowania środków technicznych zmniejszających uciążliwości poniżej poziomu ustalonego w tych przepisach bądź zwiększających odporność budynku na te zagrożenia i uciążliwości (...)”.*

Konieczność dodatkowego zabezpieczenia lub określenia odległości zabudowy wynika z § 325 ww. Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie który stanowi, że:

- budynki mieszkalne, budynki zamieszkania zbiorowego i budynki użyteczności publicznej należy sytuować w miejscach najmniej narażonych na występowanie hałasu i drgań, a jeżeli one występują i ich poziomy będą powodować w pomieszczeniach tych budynków przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu i drgań, określonych w Polskich Normach dotyczących dopuszczalnych wartości poziomu dźwięku w pomieszczeniach oraz oceny wpływu drgań na budynki i na ludzi w budynkach, należy stosować skuteczne zabezpieczenia;

- budynki z pomieszczeniami wymagającymi ochrony przed zewnętrznym hałasem i drganiami należy chronić przed tymi uciążliwościami poprzez zachowanie odpowiednich odległości od ich źródeł, usytuowanie i ukształtowanie budynku, stosowanie elementów amortyzujących drgania oraz osłaniających i ekranujących przed hałasem, a także racjonalne rozmieszczenie pomieszczeń w budynku oraz zapewnienie izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych określonej w Polskiej Normie dotyczącej wymaganej izolacyjności akustycznej przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych.

W przypadku zlokalizowania zabudowy z przeznaczeniem na pobyt ludzi w strefie oddziaływania hałasu i innych uciążliwości z tytułu sąsiedztwa dróg (w tym drogi krajowej nr 55) ochrona przed ww. uciążliwościami zwykle należy do zadań własnych Gminy lub Inwestora oraz jego następców prawnych.

4.5. Ochrona gleb

W celu ochrony gleb należy dążyć w szczególności do:

- racjonalnego zużycia środków ochrony roślin i nawozów;
- wdrażania zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych;
- wdrożenia polityki zalesiania gruntów nieprzydatnych rolniczo;
- wspierania i promowania rolnictwa ekologicznego;
- właściwego utrzymania i odbudowy urządzeń melioracyjnych;
- podejmowania licznych zabiegów agroekologicznych w celu ograniczania erozji wietrznej i wodnej gleb;
- sukcesywnej rekultywacji gleb zdegradowanych;
- maksymalnego ograniczenia przeznaczania gleb na cele pozarolnicze;
- podniesienie poziomu wiedzy użytkowników gleb i gruntów w zakresie możliwości eksploatacji gleb;
- doskonalenie struktur organizacyjnych zajmujących się problematyką ochrony gleb, racjonalnego ich użytkowania, przygotowania programów działań w tym zakresie;
- wprowadzenie w rolnictwie sposobu produkcji zgodnego z ustawą o rolnictwie ekologicznym;
- objecie monitoringiem gleb rejestracji zmian wynikających z rodzaju i intensywności eksploatacji oraz oddziaływania negatywnych czynników.

4.6. Edukacja ekologiczna

Jednym z podstawowych warunków zrównoważonego rozwoju jest włączenie do udziału w nim całego społeczeństwa. Dlatego konieczna jest jak najbardziej wszechstronna edukacja ekologiczna skierowana do osób dorosłych, w tym do różnych grup zawodowych (rolników, organizatorów turystyki, przemysłowców). Najlepszym i najefektywniejszym sposobem podniesienia świadomości ekologicznej osób dorosłych jest zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne. Wymaga to szerokiego informowania społeczeństwa o stanie środowiska, działaniach na rzecz jego ochrony, a także o możliwościach prawnych uczestniczenia mieszkańców w podejmowaniu decyzji mających wpływ na jego stan. Wśród wielu ważnych tematów edukacji ekologicznej znaczące miejsce należy przypisać edukacji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, gospodarki ściekowej, ochrony powietrza atmosferycznego, oszczędności energii itp.

Szczególnie ważną role w edukacji ekologicznej mają organy samorządowe. Powinny one współdziałać przy opracowywaniu i realizacji lokalnych programów edukacji ekologicznej z organizacjami, instytucjami, przedstawicielami zakładów pracy i społecznością lokalną. Ze względu na możliwości rozwoju turystyki i rekreacji w gminach, konieczne jest obejmowanie edukacją ekologiczną organizatorów turystyki i wypoczynku jak i osób korzystających z oferowanych usług oraz mieszkańców terenów cennych przyrodniczo. Ważną kwestią jest edukacja w miejscu pracy, ponieważ większość czynnych zawodowo osób poprzez podejmowane decyzje, ma mniej lub bardziej bezpośredni wpływ na stan środowiska. Nowym i ważnym wezwaniem dla edukacji jest zmieniająca się pozycja polskiego rolnictwa i wsi w procesie integracji z UE. Przemianom tym musi towarzyszyć zwiększenie świadomości ekologicznej rolników i zachowanie tradycji przyjaznego dla środowiska rolnictwa (np. poprzez wdrażanie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych). Zdecydowanie największy wpływ na poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa mają media. Podkreślić należy, że istnieje ścisła zależność miedzy wiedzą społeczeństwa z zakresu stanu środowiska i nastawieniem do działań na rzecz jego ochrony, a sposobem ukazywania problemów ekologicznych w mediach. Coraz większego znaczenia nabierają tematyczne programy publicystyczne, filmy popularnonaukowe o tematyce środowiskowej oraz reklama społeczna promująca działania przyjazne środowisku. Współpraca w zakresie propagowania edukacji ekologicznej poprzez media powinna być realizowana we współpracy z innymi gminami i winna ona zaowocować cyklicznym ukazywaniem się artykułów, programów TV, audycji radiowych, w których przybliżałoby się mieszkańcom bieżące problemy i działania. Ze względu na możliwość wykorzystania komputerów coraz większe znaczenie będzie miała treść edukacyjna na stronach internetowych oraz możliwość kontaktu i dyskusji z mieszkańcami drogą internetową. Duże znaczenie w Edukacji Ekologicznej dorosłych mają działania pozaszkolne podejmowane przez uczniów i nauczycieli. Umożliwiają one włączenie do programu edukacji ekologicznej społeczności lokalnych, bez których poparcia żadne działania na rzecz ochrony środowiska nie powiodłyby się. Równocześnie wspólne działania dzieci i rodziców stwarzają szanse zmiany mentalności społeczeństwa i kształtowania świadomości proekologicznej.

Kierunki działań:

- informowanie mieszkańców gminy o stanie środowiska w gminie i o działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony;
- współdziałanie władz gminy z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony;
- prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej na terenach cennych przyrodniczo;
- realizacja treści ekologicznych przez środki masowego przekazu, instytucje kultury i wypoczynku;
- wdrażanie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych;
- współpraca władz lokalnych ze szkołami, przedstawicielami środowiska naukowego, zakładami pracy i pozarządowymi organizacjami w celu wykorzystania różnorodnych form edukacji ekologicznej;
- działalność informacyjna w zakresie systemu obszarów chronionych Natura 2000.

5. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. nr 162, poz. 1568), przy sporządzaniu i aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, uwzględnia się zagadnienia związane z ochroną zabytków i opieką nad obiektami zabytkowymi. W Studium uwzględnia się problematykę dotycząca ochrony zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru, zabytków znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz parków kulturowych. W Studium ponadto ustala się strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują ograniczenia, zakazy i nakazy mające na celu ochronę znajdujących się na tym terenie zabytków, szczegółowo określone ustaleniami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzjami o warunkach zabudowy i decyzjami o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Formami ochrony zabytków ustanowionymi prawem są:

- wpis do rejestru zabytków;
- uznanie za pomnik historii;
- utworzenie parku kulturowego;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, decyzjach o warunkach zabudowy i decyzjach o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Działalność służb konserwatorskich i zespołów planowania przestrzennego w dziedzinie ochrony i rewaloryzacji obiektów, zespołów i obszarów zabytkowych opiera się przede wszystkim na rozpoznaniu i określeniu obiektów i obszarów, stanowiących przedmiot ochrony konserwatorskiej, wprowadzanej w akty prawa miejscowego, jakim są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Zapisy te oparte są na wytycznych konserwatorskich, sporządzanych przez urzędy ochrony zabytków. Studium uwarunkowań i kierunków wskazuje sposoby sprawowanie ochrony zabytków, jakie mają być realizowane w miejscowych planach sporządzanych w oparciu o Studium. Są one także wskazówkami przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i lokalizowaniu inwestycji celu publicznego w sytuacji braku w danym obszarze aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zakres i sposoby ochrony zabytków wpisanych do rejestru, ujętych w gminnej ewidencji zabytków, uznanych za pomnik historii i stanowiących park kulturowy wynikają z zapisów Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Wskazane wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego następuje w Studium, gdyż tego wymaga zapis o realizowaniu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń Studium, uchwalonego przez gminę.

Wyznaczenie obszarów podlegających ochronie, w postaci stref ochrony konserwatorskiej, następuje w oparciu o analizę stanu istniejącego zasobów kulturowych, analizę przekazów historycznych, kartograficznych i ikonograficznych, którą zawarto w części Uwarunkowania .

Odczytanie procesu ewolucji przestrzennej miasta, bądź wsi jest podstawą dla prawidłowego wartościowania obszarów zabytkowych i określenia potrzeb ochrony i rewaloryzacji.

Granice stref ochrony wprowadzone w Studium wrysowane są na planszy podstawowej, a ustalenia wpisane w teksty.

W zależności od stopnia zachowania istniejącej historycznej kompozycji ruralistycznej i substancji zabytkowej wyznacza się w mieście i gminie Sztum następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- strefę pełnej ochrony konserwatorskiej obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków;
- strefa ochrony konserwatorskiej historycznego zespołu urbanistycznego;
- strefa ochrony konserwatorskiej wsi o zachowanym historycznym układzie przestrzennym (parcelacyjnym i układzie zabudowy);
- strefa ochrony zespołu zabudowy o wartościach historyczno – kulturowych;
- strefa ochrony konserwatorskiej historycznych obiektów architektury i budownictwa (dwory, parki podworskie, folwarki) oraz zespołów budowli, obiektów przemysłowych i inżynierskich;
- strefa ochrony konserwatorskiej zespołów sakralnych i cmentarzy (nie wpisanych do rejestru zabytków);
- strefa ochrony sąsiedztwa / ekspozycji;
- strefa ochrony archeologicznej W – stanowiska wpisane do rejestru zabytków;
- strefa obserwacji archeologicznej OW.

Strefa pełnej ochrony konserwatorskiej obszarów, terenów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Strefa pełnej ochrony konserwatorskiej wyznaczona jest dla obszarów, terenów i obiektów szczególnie wartościowych, do bezwzględnego zachowania. Strefą obejmuje się obszar, na którym elementy historycznego układu przestrzennego, takie jak rozplanowanie, zabudowa oraz związany z nimi integralnie teren i krajobraz, zachowały się w wysokim stopniu.

Obszary objęte strefą:

- układ urbanistyczny Starego Miasta Sztumu z zespołem zamkowym – decyzja nr 113 (dawny rejestr nr 82) z dnia 16.07.1959 r.;
- zespół zamkowy w Sztumie złożony z z obiektów z czasu budowy zamku średniowiecznego: 1) mury obronne, 2) brama wjazdowa z mostem, 3) skrzydło południowe, 4) południowa część skrzydła wschodniego, 5) wieże więzienne, 6) relikt pn-wsch wieży czworobocznej, 7) studnia zamkowa na dziedzińcu oraz obiektów z czasów rozbudowy w XIX w.: 8) pn część skrzydła wschodniego, 9) budynek sądu i prokuratury, 10) willa wraz z terenem – decyzja numer 1864 z dnia 23.07.2010 r.,

* zespoły dworsko-parkowe:

- Sztum – dwór i park wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego - decyzja numer 180, dwór (dawny rejestr nr 107) z dnia 08.04.1960 r., park (dawny rejestr nr 139/90) z dnia 29.01.1990 r.;
- Czernin – dwór, park – decyzja numer 877, park (dawny rejestr nr 18/77) z dnia 29.12.1977 r., dwór (dawny rejestr nr 498/96) z dnia 17.05.1996r.**,**;
- Goraj – dwór, park, stajnia **-** decyzja numer 1055, dwór z parkiem (dawny rejestr nr 76/84) z dnia 06.06.1984r., stajnia (dawny rejestr nr 505/96) z dnia 23.04.1996r.,
- Ramzy Małe – dwór, park – decyzja numer 1480 (dawny rejestr nr 392/94) z dnia 09.09.1994r.;
- Koniecwałd – dwór z podjazdem, oficyna, spichlerz, park – decyzja numer 1583 (dawny rejestr nr 494/96) z dnia 14.03.1996r.,
- dwór w Barlewicach – decyzja numer 1242 (dawny rejestr nr 83/85) z dnia 01.08.1988r.;
- zespół młyna wodnego wraz z tamą i kanałem młyńskim w Koniecwałdzie – decyzja numer 1343 (dawny rejestr 177/90) z dnia 23.01.1991r.;
- zespół śluz na Nogacie w Białej Górze – decyzja numer 973 (dawny rejestr nr 55/77) z dnia 08.08.1979r.,
- park w Cygusach – decyzja numer 906 (dawny rejestr nr 26/78) z dnia 25.02.1978r.;
- dwór wraz z nasadzeniami zieleni przydomowej w Sztumskiej Wsi – decyzja numer 1481 (dawny rejestr nr 393/94) z dnia 09.09.1994r.;

<u>Obiekty objęte strefą:</u>

* kościoły i cmentarze wpisane do rejestru:

- Sztum – kościół parafialny p.w. Św. Anny – decyzja numer 1414 (dawny rejestr nr 303/93) z dnia 10.09.1993r..;
- Sztum – kościół filialny p.w. Wspomożenia Wiernych – decyzja numer 1415 (dawny rejestr nr 304/93) z dnia 10.09.1993r..;
- Pietrzwałd – kościół filialny p.w. Trzech Króli i Przenajświętszej Trójcy z cmentarzem przykościelnym – decyzja numer 1564 (dawny rejestr nr 470/95) z dnia 22.09.1995r.;
- Postolin – kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej, ob. p.w. Św. Michała Archanioła z cmentarzem przykościelnym – decyzja numer 323 (dawny rejestr nr 245) z dnia 10.09.1962r.;
- Gościszewo – kościół parafialny p.w. Św. Józefa z cmentarzem przykościelnym – decyzja numer 1391 (dawny rejestr nr 278/93) z dnia 17.06.1993r.;
- Sztum – cmentarz, ul. Domańskiego, Pieniężnego – decyzja numer 1382 (dawny rejestr nr 266/93) z dnia 11.05.1993r.;
- Sztum – cmentarz przy ul. Kochanowskiego – decyzja numer 1384 (dawny rejestr nr 269/93) z dnia 20.05.1993r..;

* obiekty i budynki wpisane do rejestru:

- wieża ciśnień w Sztumie – decyzja numer 1381 (dawny rejestr nr 265/93) z dnia 04.05.1993r.;

- budynek mieszkalny przy ul. Jagiełły 17 (budynek został rozebrany w 1998r. za zgodą Konserwatora Zabytków) – decyzja nr 193/91 z dn. 28.05.1991r.;
- budynek mieszkalny ul. Jagiełły 23 – decyzja numer 1453 (dawny rejestr nr 354/94) z dnia 16.04.1994r.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie pełnej ochrony konserwatorskiej obszarów, terenów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków jest przede wszystkim:

- zachowanie zabudowy historycznej, jej konserwacja, rewaloryzacja, rekonstrukcja, zachowanie towarzyszącej historycznej zieleni komponowanej;
- usuwanie obiektów dysharmonizujących;
- dostosowanie nowej, wprowadzanej w obszarze zabudowy do historycznej kompozycji ruralistycznej w zakresie sytuacji, skali, bryły, podziałów architektonicznych, wielkościi formy otworów;
- nawiązywanie form współczesnych do lokalnej tradycji architektonicznej;
- dostosowanie współczesnych funkcji do wartości zespołu zabytkowego;
- eliminacja funkcji uciążliwych;
- dążenie do kompleksowych badań historycznych obszaru.
- realizacja celów ochrony poprzez zapisy w planach miejscowych dotyczące:
    - kompozycji urbanistycznej,
    - linii zabudowy,
    - intensywności zabudowy,
    - podziałów parcelacyjnych (geodezyjnych)
    - form zabudowy – w tym: wysokości budynków, rodzaju dachów, proporcji i kompozycji elewacji, użytych materiałów budowlanych, rodzaju detalu architektonicznego, kolorystyki,
    - form zagospodarowania – w tym: elementów małej architektury i zieleni towarzyszącej zabudowie, użytych materiałów, lokalizacji reklam,
    - zasad i zakresu ochrony konserwatorskiej obiektów i obszarów wpisanych do rejestru;
    - zasad i zakresu ochrony konserwatorskiej budynków, obiektów, elementów małej architektury, zieleni komponowanej oraz innych elementów układu przestrzennego o wartościach historyczno-kulturowych (w tym ujętych w GEZ) oraz współtworzących charakter zabudowy;
    - innych ustaleń ochrony dóbr kultury, w tym wynikających z ochrony ustawowej terenu lub/i obiektu oraz zobowiązań publicznoprawnych, uwzględniających wytyczne konserwatorskie m.in. z zakresu ograniczeń inwestycyjnych dla obiektów zabytkowych (ograniczenie rozbudowy, dobudowy, nadbudowy, rozbiórki oraz adaptacji).

W strefie tej obowiązuje priorytet wymagań konserwatorskich, wszelkie prace należy prowadzić zgodnie z przepisami Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie na obszarze strefy pełnej ochrony konserwatorskiej obszarów, terenów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków:

- uzyskiwanie zezwoleń na prace w zabytkach i otoczeniu zabytków, wpisanych do rejestru zabytków;
- uzyskiwanie zezwoleń Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wszelką działalność inwestycyjną, podziały geodezyjne, zmiany sposobu użytkowania, prace ziemne, remonty, modernizacje, adaptacje, uzupełnienia zabudowy, zdobienia brył architektonicznych, wprowadzania małych form architektonicznych, wprowadzania elementów reklamy wizualnej , wymiany nawierzchni ulic i dróg;
- w ramach strefy Wojewódzki Konserwator Zabytków może warunkować swoje decyzje wymogiem wykonania dodatkowych badań, dokumentacji, analiz itp.

Strefa ochrony konserwatorskiej historycznego zespołu urbanistycznego

Strefa ochrony dla terenów zawierających znaczną część elementów historycznie ukształtowanej struktury przestrzennej o wartościach kulturowych. Obszary objęte strefą podlegają rygorom w zakresie utrzymania historycznego rozplanowania i zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy.

Strefą objęto zespoły przestrzenne:

- zakładu karnego,
- dawnych koszar,
- osiedla mieszkaniowego „Siedlungi”,
- zespół przedmieścia.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie ochrony konserwatorskiej historycznego zespołu urbanistycznego jest :

- utrzymanie istniejącej: historycznej zabudowy oraz elementów zagospodarowania terenu w dobrym stanie technicznym, funkcjonalnym oraz estetycznym;
- utrzymanie i uczytelnienie historycznego układu ulic i placów z zachowaniem ich przebiegu, przekrojów, nawierzchni, pierwotnych linii rozgraniczających i historycznych linii zabudowy;
- zachowanie historycznych osi kompozycyjnych i powiązań widokowych pomiędzy wnętrzami urbanistycznymi;
- zachowanie istniejących i odtwarzanie charakteru zniekształconych historycznych wnętrz urbanistycznych;
- utrzymanie historycznej kompozycji obiektów z określeniem zakresu dopuszczalnych przekształceń oraz dostosowaniem elementów nowych do kompozycji istniejącej lub znanej historycznej;
- zachowanie zasadniczych proporcji wysokościowych kształtujących sylwetę zespołu ze szczególną ochroną istniejących, historycznych dominant wysokościowych;
- zachowanie historycznej kompozycji układów zieleni wraz z koniecznością uzupełniania ubytków i kontrolą nasadzeń;

- utrzymanie i odtworzenie historycznych podziałów parcelacyjnych (podziałów katastralnych) lub co najmniej ich uczytelnienie w terenie (ogrodzenia, ukształtowanie wnętrz kwartałów, mała architektura);
- nawiązanie w nowej zabudowie do zasad historycznej kompozycji całego zespołu i do charakteru zabudowy sąsiadującej;
- realizacja celów ochrony poprzez zapisy w planach miejscowych dotyczące:
    - kompozycji urbanistycznej
    - linii zabudowy,
    - intensywności zabudowy,
    - podziałów parcelacyjnych
    - form zabudowy, w tym wysokości budynków, rodzajów dachów, proporcji kompozycji i elewacji,
    - zakresu i zasad ochrony konserwatorskiej obiektów i obszarów wpisanych do rejestru;
    - zakresu i zasad ochrony w granicach strefy ochrony konserwatorskiej historycznego zespołu urbanistycznego;
    - zakresu i zasad ochrony konserwatorskiej budynków, obiektów, elementów małej architektury, zieleni komponowanej oraz innych elementów układu przestrzennego o wartościach historyczno-kulturowych (w tym ujętych w GEZ) oraz współtworzących charakter zabudowy;
    - innych ustaleń ochrony dóbr kultury, uwzględniających wytyczne konserwatorskie (ograniczenie rozbudowy, dobudowy, nadbudowy, rozbiórki oraz adaptacji).

Strefa ochrony konserwatorskiej wsi o zachowanym historycznym układzie przestrzennym (parcelacyjnym i układzie zabudowy)

Obszary objęte strefą podlegają rygorom w zakresie utrzymania historycznego rozplanowania i zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy.

Strefą objęto wsie o zachowanym układzie przestrzennym (układzie parcelacyjnym i układzie zabudowy):

- Biała Góra,
- Czernin,
- Gronajny,
- Gościszewo,
- Koniecwałd,
- Nowa Wieś,
- Piekło,
- Pietrzwałd,
- Postolin,
- Sztumska Wieś,

- Koślinka,
- Uśnice,
- Uśnice Górne,
- zespół wsi pofolwarcznej w Węgrach.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie ochrony konserwatorskiej wsi o zachowanym historycznym układzie przestrzennym (parcelacyjnym i układzie zabudowy) jest :

- utrzymanie istniejącej zabudowy oraz zachowanych elementów zagospodarowania terenu o wartościach historycznych lub kulturowych w dobrym stanie technicznym, funkcjonalnym oraz estetycznym;
- utrzymanie układu ulic i placów wiejskich z zachowaniem ich przebiegu, przekrojów, nawierzchni, pierwotnych linii rozgraniczających i linii zabudowy;
- zachowanie kompozycji układów zieleni (parki, cmentarze, ogrody przydomowe, obsadzenia dróg);
- zachowanie istniejących i odtwarzanie charakteru zniekształconych wnętrz krajobrazowych;
- utrzymanie właściwej dla regionu kompozycji obiektów budowlanych z ograniczeniem zakresu dopuszczalnych przekształceń oraz dostosowaniem elementów nowych do form istniejących lub dominujących w regionie;
- nawiązanie w nowej zabudowie do lokalnych form i kompozycji z dostosowaniem do fizjonomii jednostki i zabudowy sąsiadującej;
- zachowanie zasadniczych proporcji wysokościowych kształtujących sylwetę zespołu ze szczególną ochroną istniejących, historycznych dominant wysokościowych;
- realizacja celów ochrony poprzez zapisy w planach miejscowych dotyczące:
    - kompozycji urbanistycznej
    - linii zabudowy,
    - intensywności zabudowy,
    - podziałów parcelacyjnych
    - form zabudowy, w tym wysokości budynków, rodzajów dachów, proporcji kompozycji i elewacji,
    - zakresu i zasad ochrony konserwatorskiej obiektów i obszarów wpisanych do rejestru;
    - zakresu i zasad ochrony w granicach strefy ochrony konserwatorskiej wsi o zachowanym historycznym układzie przestrzennym (parcelacyjnym i układzie zabudowy);
    - zakresu i zasad ochrony konserwatorskiej budynków, obiektów, elementów małej architektury, zieleni komponowanej oraz innych elementów układu przestrzennego o wartościach historyczno-kulturowych (w tym ujętych w GEZ) oraz współtworzących charakter zabudowy;
    - innych ustaleń ochrony dóbr kultury, uwzględniających wytyczne konserwatorskie (ograniczenie rozbudowy, dobudowy, nadbudowy, rozbiórki oraz adaptacji).

Strefa ochrony konserwatorskiej zespołu zabudowy o wartościach historyczno – kulturowych.

Strefą objęto zespoły zabudowy w miejscowościach:

- Barlewiczki,
- Biała Góra,
- Gościszewo,
- Koniecwałd,
- Parpary.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie ochrony konserwatorskiej zespołu zabudowy o wartościach historyczno - kulturowych jest :

- utrzymanie istniejącej zabudowy oraz zachowanych elementów zagospodarowania terenu o wartościach historycznych lub kulturowych w dobrym stanie technicznym, funkcjonalnym oraz estetycznym;
- zachowanie kompozycji układów zieleni (parki, cmentarze, ogrody przydomowe, obsadzenia dróg);
- zachowanie istniejących i odtwarzanie charakteru zniekształconych wnętrz krajobrazowych;
- utrzymanie właściwej dla obszaru kompozycji obiektów budowlanych z ograniczeniem zakresu dopuszczalnych przekształceń oraz dostosowaniem elementów nowych do istniejących form o wartościach historyczno-kulturowych;
- nawiązanie w nowej zabudowie form i kompozycji istniejących obiektów o wartościach historyczno-kulturowych z dostosowaniem do fizjonomii jednostki i zabudowy sąsiadującej;
- zachowanie zasadniczych proporcji wysokościowych kształtujących sylwetę zespołu ze szczególną ochroną istniejących, historycznych dominant wysokościowych;
- realizacja celów ochrony poprzez zapisy w planach miejscowych dotyczące:
    - kompozycji urbanistycznej
    - linii zabudowy,
    - intensywności zabudowy,
    - podziałów parcelacyjnych
    - form zabudowy, w tym wysokości budynków, rodzajów dachów, proporcji kompozycji i elewacji,
    - zakresu i zasad ochrony w granicach strefy ochrony konserwatorskiej zespołu zabudowy o wartościach historyczno – kulturowych;
    - zakresu i zasad ochrony konserwatorskiej budynków, obiektów, elementów małej architektury, zieleni komponowanej oraz innych elementów układu przestrzennego o wartościach historyczno-kulturowych (w tym ujętych w GEZ) oraz współtworzących charakter zabudowy;
    - innych ustaleń ochrony dóbr kultury, uwzględniających wytyczne konserwatorskie (ograniczenie rozbudowy, dobudowy, nadbudowy, rozbiórki oraz adaptacji).

Strefa ochrony konserwatorskiej historycznych obiektów architektury i budownictwa (dwory, parki podworskie, folwarki) oraz zespołów budowli, obiektów przemysłowych i inżynierskich.

Strefą objęto:

- Barlewiczki –dwór, park, folwark,
- Czernin – folwark,
- Górki obr. Barlewice – dwór, częściowo folwark,
- Szpitalna Wieś obr. Barlewice – dwór, częściowo park, folwark,
- Gościszewo – zespół zabudowy gospodarstwa wielkoobszarowego,
- Węgry obr. Gościszewo – pałac, park, częściowo folwark,
- Gronajny – zespół zabudowy gospodarstwa wielkoobszarowego,
- Kępina – dom mieszkalny, częściowo zabudowa gospodarcza i ogród użytkowo – parkowy,
- Pietrzwałd – dwór, częściowo zabudowa gospodarcza,
- Michorowo – dwór, zabudowa gospodarcza, park,
- Polaszki – dwór, park, folwark,
- Gościszewo – gorzelnia,
- Nowa Wieś – zespół cegielni (w większości rozebrany),
- Koślinka – Kanał Juranda.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie ochrony historycznych obiektów architektury i budownictwa (dwory, parki podworskie, folwarki) oraz zespołów budowli, obiektów przemysłowych i inżynierskich jest: zachowanie historycznego układu zabudowy (linie zabudowy, proporcje gabarytów i wysokości, podziały historyczne, wkomponowanie w krajobraz naturalny), zachowanie zabudowy historycznej (jej konserwacja i rewaloryzacja), dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji poprzez nadanie form zharmonizowanych z architekturą istniejących zespołów dla wprowadzenia logicznych i spójnych przestrzennie elementów, zachowanie kompozycji i układów zieleni historycznej, parków, alei i cmentarzy, z rekompozycją i kontrolą dosadzeń, usuwanie obiektów dysharmonizujących.

Szczególną uwagę, z racji trwających przemian gospodarczych, należy zwrócić na ochronę zespołów dworsko-folwarcznych. Zmiany własnościowe i funkcjonalne nie powinny niszczyć ich integralności. Ich obszary, w granicach historycznych, należy uwalniać od prowadzenia wszelkich sieci napowietrznych i podziemnych.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie na obszarze strefy ochrony historycznych obiektów architektury i budownictwa oraz zespołów budowli, obiektów przemysłowych i inżynierskich: uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków winny być remonty, modernizacje, adaptacje obiektów zabytkowych, uzupełnienia zabudowy, wprowadzanie małych form architektonicznych, lokalizacje nowych obiektów, korekty układu przestrzennego.

- realizacja celów ochrony poprzez zapisy w planach miejscowych dotyczące:
    - kompozycji urbanistycznej
    - linii zabudowy,

- intensywności zabudowy,
- podziałów parcelacyjnych
- form zabudowy, w tym wysokości budynków, rodzajów dachów, proporcji kompozycji i elewacji,
- zakresu i zasad ochrony konserwatorskiej obiektów i obszarów wpisanych do rejestru;
- zakresu i zasad ochrony w granicach strefy ochrony konserwatorskiej zespołu zabudowy o wartościach historyczno – kulturowych;
- zakresu i zasad ochrony konserwatorskiej budynków, obiektów, elementów małej architektury, zieleni komponowanej oraz innych elementów układu przestrzennego o wartościach historyczno-kulturowych (w tym ujętych w GEZ) oraz współtworzących charakter zabudowy;
- innych ustaleń ochrony dóbr kultury, uwzględniających wytyczne konserwatorskie (ograniczenie rozbudowy, dobudowy, nadbudowy, rozbiórki oraz adaptacji).

Strefa konserwatorska ochrony otoczenia / ekspozycji

Strefa obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołu zabytkowego, bądź zabytkowego układu ruralistycznego, głównie wyznacza tereny wyłączone spod zabudowy lub określa jej nieprzekraczalne gabaryty.
Strefą ochrony otoczenia objęto obszar w promieniu ok. 5 km od zespołu zamkowego i Starego Miasta Sztumu (większy zakres) oraz część wsi Piekło. Strefą ochrony ekspozycji objęto zespół zamkowy i Stare Miasto Sztumu (mniejszy zakres).

Celem działalności konserwatorskiej w strefie jest: zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołu zabytkowego, zachowanie jego indywidualnej sylwety, ochrona przed powstawaniem dominant widokowych, zachowanie historycznych relacji przestrzennych.

- realizacja celów ochrony poprzez zapisy w planach miejscowych dotyczące:
  - kompozycji urbanistycznej,
  - obszarów z zakazem i dopuszczeniem zabudowy,
  - form zabudowy, w tym uszczegółowienie gabarytów, wysokości i intensywności budynków i innych obiektów, w tym inżynierskich,
  - określenia tradycyjnej kolorystyki dachów i elewacji oraz wymogu stosowania lokalnych/tradycyjnych materiałów budowlanych,
  - innych ustaleń ochrony dóbr kultury, uwzględniających wytyczne konserwatorskie.

Inne zalecenia dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury:

- Zabytki wpisane do rejestru, leżące poza strefą pełnej ochrony konserwatorskiej obszarów, terenów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków, objęte są takimi sposobami ochrony, jak strefa.
- Na obszarze miasta i gminy Sztum większość obiektów zabytkowych, znajdujących się w ewidencji zabytków, objęta została strefami ochrony konserwatorskiej.

- W strefach ochrony konserwatorskiej należy zachować, przywrócić lub uczytelnić historyczne podziały parcelacyjne, zachować i uczytelnić w zagospodarowaniu terenu historyczny układ przestrzenny, nowa zabudowa winna w obszarach zabudowanych stanowić uzupełnienie historycznej zabudowy oraz kontynuować miejscową i regionalną tradycję budowlaną.
- Obiekty zabytkowe zlokalizowane poza wyznaczonymi strefami ochrony konserwatorskiej, ujęte w ewidencji zabytków województwa oraz miejsca pamięci narodowej, podlegają również wytycznym i uzgodnieniom konserwatorskim.
- W trybie sporządzania planów miejscowych i ustalania warunków zabudowy zasady zagospodarowania w lokalizacjach obejmujących stanowiska archeologiczne należy uzgodnić z właściwym terenowo Konserwatorem Zabytków.
- Prace konserwatorskie, roboty budowlane przy zabytkach i w otoczeniu zabytków wpisanych do rejestru wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.
- Historyczne aleje drzew podlegają ochronie konserwatorskiej.
- Cmentarze i zespoły sakralne (nie wpisane do rejestru zabytków) chronić poprzez konserwację i rewaloryzację zachowanych głównych elementów układu przestrzennego oraz struktury, w tym obiektów, podziałów parcelacyjnych, elementów małej architektury oraz elementów zieleni komponowanej o wartościach historyczno kulturowych oraz współtworzących charakter zespołu, zachowanie lub przywrócenie historycznej funkcji obszarów, innych ustaleń ochrony dóbr kultury, uwzględniających wytyczne konserwatorskie.

Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić strefy ochrony, obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego, obiekty o wartościach historyczno-kulturowych (w tym ujęte ewidencji zabytków województwa oraz gminnej ewidencji zabytków), obiekty współtworzące charakter zabudowy poszczególnych miejscowości oraz stanowiska i obszary archeologiczne. Dla obiektów tych, poprzez plany miejscowe należy wyznaczyć strefy ochrony oraz szczegółowe zasady zagospodarowania, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz zaktualizowanymi wytycznymi konserwatorskimi wojewódzkiego konserwatora zabytków.

W strefach ochrony konserwatorskiej należy zachować, przywrócić lub uczytelnić historyczne podziały parcelacyjne, zachować i uczytelnić w zagospodarowaniu terenu historyczny układ ruralistyczny wsi, nowa zabudowa win na w obszarach zabudowanych stanowić uzupełnienie historycznej zabudowy oraz kontynuować miejscową i regionalną tradycję budowlaną.

Ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków obiekty o wartościach historyczno – kulturowych oraz współtworzące charakter zabudowy poszczególnych miejscowości, należy ujawnić oraz objąć ochroną w zakresie historycznych: bryły, kształtu dachu, dyspozycji ścian, form architektonicznych, detalu (w tym podziałów stolarki okiennej), materiału i kolorystyki. Prace przy obiektach o wartościach historyczno – kulturowych wpisanych do GEZ wymagają uzgodnienia z właściwym terenowo konserwatorem zabytków.

Obiekty o wartościach historyczno - kulturowych oraz współtworzące charakter zabudowy, nie ujęte w GEZ, należy zidentyfikować w terenie, uwzględniając wszystkie budynki o historycznej i tradycyjnej formie oraz czasie powstania powyżej 50 lat, stopień ochrony powinien być dostosowany do znaczenia poszczególnych obiektów dla dziedzictwa kulturowego i zachowania charakteru historycznego krajobrazu.

Ze względu na ochronę krajobrazu kulturowego miasta i gminy Sztum należy wprowadzić zakazy i ograniczenia dotyczące lokalizacji elementów negatywnie oddziaływujących na krajobraz kulturowy (reklamy, obiekty tymczasowe, urządzenia infrastruktury technicznej, ogrodzenia z prefabrykatów betonowych). Formy „obce" krajobrazowi kulturowemu gminy mogą być dopuszczone jedynie w wyjątkowych sytuacjach w obszarze miejskim poza granicami strefy ochrony konserwatorskiej bądź w miejscach uzasadnionych kontynuacją form występujących historycznie, na obszarach wiejskich – poza strefami ochrony konserwatorskiej.

Strefa ochrony archeologicznej W – stanowiska wpisane do rejestru zabytków

Strefa W obejmuje tereny o rozpoznanej zawartości reliktów archeologicznych posiadających własną formę terenową . Na obszarze miasta i gminy Sztum strefą W objęto:

1. Osada otwarta z okresu wczesno- i średniowiecznego w Białej Górze
   Decyzja nr 172/A z 22.11.1971 r. (strefa nr 113)
2. Szaniec obronny z ok. 1626 r. w Białej Górze (leśnictwo Wygoda)
   Decyzja nr 76/A z 7.01.1970 r. (strefa nr 111)
3. Szaniec obronny z ok. 1626 r. w Białej Górze (leśnictwo Wygoda)
   Decyzja nr 77/A z 8.01.1970 r. (strefa nr 109)
4. Szaniec obronny z ok. 1626 r. w Białej Górze (leśnictwo Wygoda)
   Decyzja nr 78/A z 8.01.1970 r. (strefa nr 105)
5. Osada z okresu wczesnośredniowiecznego w Gościszewie
   Decyzja nr 79/A z 8.01.1970 (strefa nr 3)
6. Cmentarzysko kurhanowe z okresu wczesnośredniowiecznego w Koniecwałdzie
   decyzja nr 80/A z 8.01.1970 r. (strefa nr 58)
7. Cmentarzysko kurhanowe z okresu wczesnośredniowiecznego w Koniecwałdzie
   decyzja nr 229/A z 8.01.1970 r. (strefa nr 55)
8. Cmentarzysko kurhanowe z okresu wczesnośredniowiecznego w Koniecwałdzie
   decyzja nr 230/A z 8.01.1970 r. (strefa nr 56)
9. Grodzisko w Nowej Wsi z okresu wczesnośredniowiecznego
   Decyzja nr 53/A z 1.12.1972 r. (strefa nr 88)
10. Grodzisko w Sztumie z okresu wczesnośredniowiecznego
    Decyzja nr 101/A z 25.11.1970 r. (strefa nr 99)
11. Stare Miasto w Sztumie z okresu średniowiecznego – okres nowożytny
    Decyzja nr 82/N z 16.07.1959 r. (strefa nr 100)
12. Osada w Uśnicach z okresu późnośredniowiecznego
    Decyzja nr 61/A z 7.01.1970 r. (strefa nr 41)
13. Grodzisko wyżynne w Węgrach z okresu wczesnośredniowiecznego
    Decyzja nr 62/A z 7.01.1970 r. (strefa nr 1)
14. Cmentarzysko w Węgrach z wczesnej epoki żelaza
    Decyzja nr 69/A z 7.01.1970 r. (strefa nr 21)
15. Osada otwarta w Węgrach z okresu wpływów rzymskich

Decyzja nr 70/A z 7.01.1970 r. (strefa nr 18)

16. Osada przygrodowa w Węgrach z okresu wczesnośredniowiecznego
    Decyzja nr 71/A z 7.01.1970 r. (strefa nr 1)

Celem działalności konserwatorskiej w strefie W jest zachowanie i konserwacja obiektów zabytkowych, ich ekspozycja w terenie z pozostawieniem obszarów otwartych o charakterze muzealnym.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie:

- na obszarze strefy W wymagane jest uzyskanie pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dla wszelkich przedsięwzięć w ww. obszarach;
- wymóg opiniowania wszelkiej działalności inwestycyjnej przez Muzeum Archeologiczne w Gdańsku;
- dla stanowisk posiadających własna formę krajobrazową (grodziska w Węgrach i Nowej Wsi, kurhany w Koniecwałdzie i Uśnicach, nowożytne szańce ziemne w Białej Górze) ustala się zakaz zabudowy, parcelacji i inwestowania oraz innych działań naruszających obiekty archeologiczne.

Strefa obserwacji archeologicznej OW

Strefa OW obejmuje tereny o rozpoznanej, na podstawie badań, zawartości ważnych reliktów archeologicznych.
Obszar gminy Sztum został w całości rozpoznany pod względem archeologicznym. Strefą obejmuje się wszystkie stanowiska archeologiczne nieeksponowane w terenie. Miejsca ich występowania pokazano na załączniku graficznym do Studium. W strefie OW dopuszcza się działalność inwestycyjną pod warunkiem przeprowadzenia wyprzedzających badań archeologicznych.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie OW jest rozpoznanie, zbadanie zasobów archeologicznych przed dopuszczeniem działalności inwestycyjnej.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie na obszarze strefy „OW”

Teren zajmowany przez stanowiska archeologiczne jest dostępny do celów inwestycyjnych pod warunkiem przeprowadzenia niezbędnego zakresu badań archeologicznych zapewniających odpowiednie warunki ochrony konserwatorskiej. Zakres prac archeologicznych określi w swoim uzgodnieniu Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków, w zależności od charakteru planowanych inwestycji. W rejonie wyżej wymienionych stanowisk archeologicznych wszelkie prace ziemne można wykonać po uzgodnieniu i za pozwoleniem Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;

6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

6.1. Założenia rozwoju systemu transportowego gminy wynikające z opracowań zewnętrznych

REGIONALNA STRATEGIA ROZWOJU TRANSPORTU W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM NA LATA 2007 – 2020

Celem strategicznym rozwoju transportu w województwie pomorskim jest stworzenie zrównoważonego, zintegrowanego i przyjaznego dla środowiska systemu infrastruktury transportu, zapewniającego dobrą dostępność zewnętrzną i wysoką jakości usług, przyczyniającego się do poprawy poziomu i warunków życia mieszkańców, rozwoju gospodarki i zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego z 26 października 2009 roku przyjęty uchwałą Nr 1004/XXXIX/09 przez Sejmik Województwa Pomorskiego, w ramach kierunków dotyczących komunikacji zostało ustalone, iż wycinka drzew zagraża utracie dróg alejowych, chodzi tu gównie o przebieg drogi krajowej nr 55 oraz przebiegi dróg wojewódzkich i powiatowych. Ponadto ustalono sieć tras rowerowych składającą się z systemów tras o znaczeniu:

- **międzyregionalnym nr 12**: Trasa Zamków Polski Północnej (Szczecinek) województwo zachodniopomorskie - Czarne – Człuchów - Chojnice (z odgałęzieniem Silno - kujawsko-pomorskie Tuchola) - Konarzyny - Bytów -Sulęczyno - Kościerzyna - Stara Kiszewa - Skarszewy - Tczew - Malbork - Sztum - Gniew - Pieniążkowo - województwo kujawsko-pomorskie (Grudziądz);
- **regionalnym** składający się z tras i szlaków rowerowych ujętych w opracowaniach projektowych (częściowo zrealizowanych, oznakowanych) uzupełnionych o nowe elementy, które tworzą trasy: **nr 118**: Gdańsk Świbno – Cedry Wielkie – Suchy Dąb – Tczew – Lisewo Malborskie (gm. Lichnowy) Miłoradz – Malbork/***Sztum***; **nr 119**: Prabuty – Mikołajki Pomorskie – ***Sztum***.

Ponadto w planie wskazano inwestycje zawarte w Master Planie dla transportu kolejowego do roku 2030, w którym znalazła się modernizacja linii istniejącej E65/CE65 na odcinkach Warszawa – Gdynia.

6.2. Drogi publiczne w gminie

Sieć drogowa na obszarze gminy Sztum ukształtowana została w procesie historycznym. Centralnie przez obszar gminy, przez przesmyk pomiędzy jeziorami Sztumskim i Barlewickim w centrum miasta Sztumu, przebiega dawny trakt nadwiślański łączący Malbork, Sztum, Kwidzyn i Grudziądz – obecnie jest to droga krajowa nr 55, która w Malborku łączy się z drogą krajową nr 22 tzw. „berlinką”.

Na terenie miasta Sztumu zbiegają się promieniście prowadzące ze wschodu i południa drogi wojewódzkie i powiatowe. Natomiast w kierunku zachodnim odchodzą drogi prowadzące w kierunku Wisły i Nogatu. We wsi Biała Góra, w kompleksie istniejących tam śluz, znajduje się stała przeprawa przez Nogat w ciągu drogi wojewódzkiej nr 605 Piekło – Biała Góra – Szkaradowo. Przez Białą Górę prowadzi alternatywne połączenie gminy Sztum z Tczewem i Gdańskiem z ominięciem Malborka.

Sieć drogowa na terenie miasta i gminy Sztum obejmuje następujące drogi:

[KDG]
Droga krajowa oraz projektowana obwodnica miasta – oznaczone jako drogi klasy głównej zgodnie ze schematem nr 4 pn. Komunikacja oraz Główną Mapą do Studium.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planów miejscowych:

- szerokość w liniach rozgraniczających – minimalna 25 m;
- szerokość jezdni – 6,0 – 7,0 m;
- prędkość projektowa – Vp= 70-50km/h – w zależności od obszaru;
- stopień obsługi terenu przyległego – powiązania z drogami nie niższej klasy niż L (wyjątkowo klasy D), a odstępy między skrzyżowaniami poza terenem zabudowy nie powinny być mniejsze niż 800 m oraz na terenie zabudowy nie mniejsze niż 500 m. Dopuszcza się wyjątkowo odstępy między skrzyżowaniami poza terenem zabudowy nie mniejsze niż 600 m, a na terenie zabudowy - nie mniejsze niż 400 m, przy czym na drodze klasy G należy ograniczyć liczbę i częstość zjazdów przez zapewnienie dojazdu z innych dróg niższych klas (szczególnie do terenów przeznaczonych pod nową zabudowę).

Po wybudowaniu obwodnicy miejskiej należy rozważyć zmianę przebiegu drogi krajowej. Należy rozważyć przebieg drogi krajowej po śladzie przyszłej obwodnicy miasta. Poprzedni przebieg drogi krajowej przechodzący prze miasto powinien stać się odcinkiem drogi gminnej o parametrach drogi lokalnej.

Ponadto w terenach przeznaczonych w Studium pod usługi: samochodowe, składy, magazyny, obiekty handlowe oraz inne obiekty generujące dodatkowy ruch samochodów, należy na etapie wstępnym czyli przed wydaniem decyzji o warunkach zabudowy lub przystąpieniem do sporządzania MPZP opracować koncepcje obsługi komunikacyjnej planowanych do zmiany terenów. Koncepcja ta winna uzyskać pozytywne uzgodnienie zarządcy drogi.
Zabrania się umieszczania na drodze krajowej lub w jej pobliżu urządzeń wysyłających lub odbijających światło w sposób powodujący oślepienie albo wprowadzających w błąd uczestników ruchu co skutkuje zakazem lokalizowania wzdłuż drogi krajowej nr 55 reklam emitujących zmienne światło (natężenie i obraz) m.in. emitory reklam czy komunikatów typu LED.

[KDZ]
Drogi wojewódzkie oraz drogi powiatowe – oznaczone jako drogi klasy zbiorczej zgodnie ze schematem nr 4 pn. Komunikacja oraz Główną Mapą do Studium.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planów miejscowych:

- szerokość w liniach rozgraniczających – minimalna 20 m;
- szerokość jezdni – 5, 5 - 7 m;
- prędkość projektowa – Vp= 60-40km/h – w zależności od obszaru;

- stopień obsługi terenu przyległego – powiązania z drogami wszystkich klas, oprócz A – autostrady, S - ekspresowa, a odstępy między skrzyżowaniami poza terenem zabudowy nie powinny być mniejsze niż 500 m oraz na terenie zabudowy nie mniejsze niż 300 m. Dopuszcza się wyjątkowo odstępy między skrzyżowaniami poza terenem zabudowy nie mniejsze niż 250 m, a na terenie zabudowy - nie mniejsze niż 150 m, przy czym na drodze klasy Z należy dążyć do ograniczenia liczby zjazdów, szczególnie do terenów przeznaczonych pod nową zabudowę.

[KDL]
Drogi gminne – oznaczone jako drogi klasy lokalnej zgodnie ze schematem nr 4 pn. Komunikacja oraz Główną Mapą do Studium.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planów miejscowych:

- szerokość w liniach rozgraniczających – minimalna 12 m na terenie zabudowanym i 15 na terenie niezabudowanym;
- szerokość jezdni – od 5 m do 6 m;
- prędkość projektowa – Vp= 50-30km/h – w zależności od obszaru.

[KK] Transport kolejowy – (wraz z terenami zamkniętymi).

Przez obszar gminy Sztum przebiegają dwie linie kolejowe:

- linia kolejowa Nr 009 Warszawa – Gdańsk Główny;
- linia kolejowa Nr 207 Toruń Wsch. – Malbork.

Linia kolejowa Nr 009 Warszawa – Gdańsk Główny jest linią magistralną, dwutorową, zelektryfikowaną. Linia ta stanowi fragment europejskiego ciągu transportowego E65 Pólnoc – Południe (określonego jako korytarz VI). Linia kolejowa Nr 207 Toruń-Wsch. – Malbork jest linią drugorzędną, jednotorową, niezelektryfikowaną. W granicach gminy Sztum zlokalizowane są na tej linii trzy przystanki osobowe : Gościszewo, Sztum, Sztumska Wieś.

Tereny zamknięte zostały wyznaczone na rysunku studium na podstawie wykazu znajdującego się w części I Uwarunkowania. Zamierzenia inwestycyjne na danych terenach mogą odbywać się na podstawie przepisów odrębnych.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planów miejscowych:

- adaptuje się istniejące linie;
- potrzymanie dotychczasowej funkcji dającej możliwość komunikacji lokalnej, regionalnej i ponadregionalnej.

6.3. Polityka parkingowa

Ustala się następujące wskaźniki ilości miejsc parkingowych (mp):

- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna - minimum 1,2 mp na 1 lokal;
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna – minimum 2 mp na 1 dom;
- usługi handlu - minimum 3 mp na 100 m^2 powierzchni użytkowej budynku, jednak nie mniej niż 2 mp na 1 lokal handlowy;
- usługi gastronomii (restauracje, kawiarnie, bary itp.) - minimum 1 mp na 10 m^2 sali konsumpcyjnej;
- usługi hotelowe – minimum 1 mp na 4 łóżka;
- usługi sportu i rekreacji - minimum 3 mp na 100 m^2 powierzchni użytkowej budynku lecz nie mniej niż 2 mp na 1 punkt usługowy;
- usługi sportu i rekreacji - minimum 15 mp na 100 użytkowników terenowych obiektów i urządzeń sportowo-rekreacyjnych;
- usługi oświaty: minimum 1 mp na 20 dzieci dla budynków – szkoła, przedszkole;
- usługi inne - minimum 2 mp na 100 m^2 powierzchni użytkowej lokalu (dla określonej usługi), jednak nie mniej niż 2 mp na 1 lokal usługowy;
- produkcja - minimum 30 mp na 100 pracowników.

Dla funkcji niewymienionych, wskaźniki w planach miejscowych należy ustalać proporcjonalnie do tych wskazanych powyżej.
Przy opracowaniu planu miejscowego mogą wystąpić okoliczności, w których nie będzie możliwe ustalenie minimalnej ilości miejsc parkingowych dla ww. funkcji, np. ze względu na ścisły charakter zabudowy centrum miasta. Dla takich przypadków lub innych dopuszcza się zmniejszenie powyższych wskaźników lub nawet odstąpienie od nich, jednak przypadki takie powinny znaleźć swoje uzasadnienie w materiałach planistycznych.

6.4. Główne cele i kierunki rozwoju komunikacji

<u>Kierunki rozwoju połączeń zewnętrznych gminy z regionem</u>

Obsługa ruchu zewnętrznego w gminie odbywać się będzie, tak jak w stanie istniejącym, drogą krajową, drogami wojewódzkimi oraz powiatowymi. Głównie o stan techniczny oraz o bezpieczeństwo na tych drogach trzeba zadbać w pierwszej kolejności ze względu na największy ruch pojazdów.

Głównym priorytetem dla władz gminy powinna być budowa obwodnicy miasta, dla której w studium określono orientacyjny jej przebieg. Postuluje się w pierwszej kolejności opracowanie koncepcji przebiegu obwodnicy, a następnie opracowanie planu miejscowego, tak aby zapewnić możliwość uczestnictwa społeczności lokalnej w procesie jej planowania. Istotne z punktu widzenia nasilenia ruchu w gminie, głównie chodzi tu o potoki ruchu na drodze krajowej nr 55 będzie oddanie mostu koło miasta Kwidzyna realizowanego przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Gdańsku. Przewiduje się, iż

zakończenie budowy ma nastąpić 19 grudnia 2012 r. Po oddaniu do użytkowania mostu mieszkańcy miasta oraz gminy powinni znacząco odczuć spadek ruchu samochodowego, głównie ruchu tranzytowego.

Kierunki rozwoju układu drogowego

W ramach rozwoju układu drogowego gminy zakłada się:

- budowę obwodnicy miasta tzw. „obwodnicy wschodniej";
- rozbudowę infrastruktury obsługującej wzrastający ruch drogowy oraz zaspakajającą potrzeby związane z obsługą samochodów oraz podróżnych, urządzeniami obsługującymi sieć komunikacyjną są m.in. parkingi przydrożne, wielofunkcyjne stacje paliw, stacje obsługi pojazdów itp.; obiekty tego typu należy lokalizować od strony północnej oraz południowej przy wjeździe i wyjeździe z miasta;
- utrzymanie oraz modernizacja dróg wraz z dostosowaniem ich do odpowiednich parametrów technicznych zgodnie z przepisami szczegółowymi wraz z zachowaniem istniejących zadrzewień przydrożnych (po ewentualnej wycince drzew powinny pojawić się nowe nasadzenia w bezpiecznej odległości od jezdni);
- modernizację istniejących tras, szczególnie w celu eliminacji odcinków o zwiększonym zagrożeniu bezpieczeństwa oraz w dostosowaniu do realizacji nowej zabudowy i uzbrojenia w celu poprawy połączeń gospodarczych i turystycznych;
- realizację chodników oraz ścieżek rowerowych jako bezpieczne powiązania komunikacyjne pomiędzy wsiami na terenie gminy oraz dla celów turystyczno-rekreacyjnych;
- utrzymanie linii kolejowej oraz podtrzymanie komunikacji w postaci dodatkowego środka przemieszczania się dla mieszkańców - szynobus.

Uwaga

Na rysunku studium ze względu na skalę opracowania nie przedstawiono wszystkich przebiegów dróg. Pominięto drogi, które przebiegają przez teren miejski.

W niniejszym „Studium" do dróg gminnych zalicza się również pozostałe drogi bez nadanych numerów, których pas drogowy jest własnością gminy. Są to z reguły drogi gruntowe, bez utwardzonej nawierzchni. Na obszarze gminy występują także drogi zakładowe, których ewidencja nie jest prowadzona.

Kierunki rozwoju komunikacji zbiorowej

Miasto i gmina Sztum posiada w zasadzie dobre warunki obsługi ludności komunikacją zbiorową. Równolegle funkcjonuje tu wielu przewoźników :

- Polskie Koleje Państwowe (PKP) – obsługa linii kolejowej nr 009;
- Arriva RP Sp. z o.o. – polski prywatny przewoźnik kolejowy – obsługa linii kolejowej nr 207;
- Polska Komunikacja Samochodowa (PKS);
- Prywatni przewoźnicy.

Linia kolejowa Tczew – Malbork – Działdowo – Warszawa, na obszarze miasta i gminy Sztum,

spełnia w obsłudze przewozów pasażerskich marginalną rolę, ze względu na jej obrzeżny w stosunki do obszaru gminy przebieg. Większą rolę odgrywa linia Toruń Wschodni – Malbork, obsługiwana przez szynobusy firmy Arriva, zapewnia ona dojazd do takich miast jak Toruń, Grudziądz, Kwidzyn, Malbork. Częstotliwość na tej linii to około 10 przejazdów dziennie.

Linie autobusowe PKS funkcjonują wzdłuż głównych tras drogowych i obsługują zarówno miasto Sztum jak i większość miejscowości na obszarze wiejskim gminy. Funkcjonowanie tych linii ukierunkowane jest na obsługę przewozów o charakterze lokalnym, głównie ruchu pracowniczego i szkolnego. Równolegle, wzdłuż drogi krajowej nr 55 realizowane są przez PKS przewozy dalekobieżne do praktycznie wszystkich pobliskich dużych ośrodków.

Linie autobusowe eksploatowane są przez oddziały PKS w Kwidzynie oraz przewoźników prywatnych.

Na obszarze miasta i gminy Sztum, w zasięgu akceptowanego społecznie dojścia pieszego do przystanków (1000 m do przystanków autobusowych, 1500 m do przystanków kolejowych) znajduje się zdecydowana większość miejscowości.

Komunikacja kolejowa i autobusowa (w zakresie przewozów pasażerskich) tworzą wspólnie system komunikacji zbiorowej, który obecnie zapewnia w zasadzie korzystne warunki obsługi ludności miasta Sztum i obszarów wiejskich gminy. Dalszy rozwój tego systemu powinien polegać na stworzeniu lepszych warunków wzajemnej integracji i dostosowaniu rozwoju systemu do rozwoju zagospodarowania przestrzennego, a w tym również funkcji turystyczno – rekreacyjnych.

Miejscami integracji w systemie komunikacji zbiorowej powinny być: stacja kolejowa w Sztumie i wspólne przystanki PKS w centrum miasta.

Komunikacja kolejowa

Obecnie trwają prace modernizacyjne istniejącej linii magistralnej Warszawa – Gdynia mające na celu dostosowanie trakcji do kursowania pociągów pasażerskich z prędkością 160 km/h, a dla nowoczesnych składów dalekobieżnych z prędkością nawet do 200 km/h. Na terenie gminy Sztum modernizacja dotyczy odcinka linii kolejowej E65 Warszawa – Gdynia w granicach LCS Malbork, szlak Mleczewo – Malbork.

Linia kolejowa Malbork – Sztum – Kwidzyn – Toruń Wsch. funkcjonować powinna jako linia regionalna. Na obszarze gminy Sztum linia ta krzyżuje się z drogą krajową nr 55 Nowy Dwór Gdański – Malbork – Sztum – Kwidzyn – Grudziądz we wsi Koniecwałd (miejscowość Goraj) z ciągiem dróg powiatowych w mieście Sztum w rejonie stacji kolejowej i z kilkoma ważnymi dla funkcjonowania miasta i gminy drogami lokalnymi. Skrzyżowania linii kolejowej z drogą krajową nr 55 i z drogami powiatowymi w rejonie stacji kolejowej docelowo powinny być bezkolizyjne.

W rejonie stacji kolejowej należy rezerwować odpowiednie tereny pod budowę wiaduktu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 516 (ulica Kasprowicza) umożliwiającego bezkolizyjne przekroczenie torów kolejowych.

Kierunki rozwoju żeglugi i transportu wodnego

Obszar gminy Sztum położony jest w rozwidleniu rzek Wisły i Nogatu. Wsie Biała Góra i Piekło położone są nad Wisłą, a rzeka Nogat przebiega przez te wsie i otacza od północnego zachodu wsie Uśnice i Gościszewo. Rzeka Nogat łączy Białą Górę z Malborkiem.

Wisła i Nogat są śródlądowymi drogami wodnymi, których wykorzystanie dla celów żeglugi jest obecnie znikome. W gminie Sztum, jedynym obiektem hydrotechnicznym związanym z transportem wodnym i regulacją rzek jest śluza w Białej Górze.

Mimo pojawiających się tendencji aktywizacji transportu wodnego w dolnym biegu Wisły, nie przewiduje się na obszarze gminy Sztum infrastruktury związanej z przeładunkiem i transportem wodnym. Natomiast ważne dla rozwoju funkcji turystycznych gminy jest reaktywowanie żeglugi pasażerskiej na rzece Nogat, a także Wiśle oraz stworzenie warunków dla uprawiania turystyki wodnej.

Warunkiem funkcjonowania żeglugi pasażerskiej oraz uprawiania turystyki wodnej jest realizacja odpowiednio wyposażonych przystani w Białej Górze i ewentualnie w kompleksie terenów przeznaczonych pod zagospodarowanie turystyczne we wsi Piekło, w ramach zagospodarowania na cele turystyki wodnej „ślepej” odnogi Nogatu.

Kierunki rozwoju komunikacji rowerowej

Na terenie gminy zakłada się realizację spójnej sieci tras rowerowych. Trasy rowerowe są istotnym elementem wspomagającym układ drogowy, zaspokajającym podstawowe potrzeby ruchowe mieszkańców w zakresie podróży wykonywanych w obrębie miasta, własnej wsi oraz do wsi sąsiednich w ramach podróży do pracy, sklepu czy kościoła.

Ważną funkcją pełnioną przez system tras rowerowych jest funkcja rekreacyjna, zarówno mieszkańców jak i odwiedzających gminę turystów. W miarę możliwości gmina powinna realizować połączenia wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych w pierwszej kolejności pomiędzy miastem, a Gościszewem oraz Czerninem. Na pozostałych trasach podstawowego układu ulicznego miasta oraz na trasach dróg pozamiejskich powiatowych i ważniejszych drogach gminnych proponuje się realizację ścieżek łączących funkcję ścieżki rowerowej i traktu pieszego. Natomiast na rowerowych trasach turystycznych możliwe powinno być również prowadzenie ścieżek rowerowych niezależnie od przebiegu dróg.

7. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.

Głównym kierunkiem umożliwiającym dalszy rozwój osadnictwa będzie wyrównywanie zapóźnień w rozwoju infrastruktury technicznej. Rozwój ten musi być ukierunkowany na spełnienie wymagań ochrony środowiska w zakresie jakości poszczególnych jego elementów. Na terenie gminy istotne będzie dalsze porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej wraz z budową nowych oczyszczalni ścieków, modernizacje i rozbudowę sieci wodociągowej. Kolejnym ważnym elementem powinno być ograniczanie emisji niskiej dzięki stopniowemu przechodzeniu gospodarstw indywidualnych na ekologiczne nośniki energii cieplnej.

7.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina powinna sukcesywnie rozbudowywać istniejącą sieć wodociągową, aby zapewnić pozostałym mieszkańcom gminy dostęp do odpowiedniej jakości wody. Dla ewentualnych nowych ujęć należy opracować dokumentacje hydrologiczną i jeżeli jest to uzasadnione, określić strefę ochrony pośredniej ujęcia. Stare odcinki sieci wodociągowej gmina powinna sukcesywnie wymieniać na nowe. W pierwszej kolejności należy uzbroić w sieć wodociągową tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej oraz te tereny wskazane do zabudowy, wynikające z opracowanych planów miejscowych. Docelowo przyjmuje się, że 100 % mieszkańców na obszarze miasta i gminy Sztum zaopatrywanych będzie w wodę w ilości i jakości odpowiadającej współczesnym
standardom i potrzebom. System wodociągowy powinien zapewniać wysoką niezawodność, gwarantującą nieprzerwaną dostawę wody. Należy także wprowadzić odpowiednie ograniczenia odnośnie terenów leżących w zasięgu istniejących komunalnych ujęć wody, zakazując w ich pobliżu przedsięwzięć mogących potencjalnie i zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

7.2. Gospodarka ściekami

Kanalizacja sanitarna

Miasto Sztum jest skanalizowane i wyposażone w kanalizację rozdzielczą. Ścieki poprzez układ pompowo - grawitacyjny odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Sztumskim Polu. Rezerwa przepustowości pozwala na odbiór ścieków od ok. 15 000 mieszkańców.
Zasięg obsługi układu kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków w Sztumie obejmuje miasto Sztum oraz miejscowości Barlewiczki, Czernin (osiedle), Goraj, Gościszewo, Gronajny, Koniecwałd, Węgry i Sztumskie Pole.

Na obszarze miasta i gminy Sztum przyjmuje się następujące zasady odprowadzania i oczyszczania ścieków :

- maksymalnie możliwe wykorzystanie przepustowości istniejącej miejskiej oczyszczalni ścieków w Sztumie;
- wykorzystanie przepustowości istniejących oczyszczalni zakładowych;
- rozbudowa i budowa sieci kanalizacji sanitarnej we wszystkich miejscowościach.

Obszar miasta i większość obszaru gminy znajduje się w zasięgu obsługi układu kanalizacyjnego z oczyszczalnią ścieków w Sztumie.

Ponadto na terenach, na których budowa sieci kanalizacji sanitarnej jest ekonomicznie nieuzasadniona należy realizować nowoczesne indywidualne lub zbiorowe biologiczne oczyszczalnie ścieków. System odprowadzania ścieków do zbiorników bezodpływowych powinien być traktowany jako tymczasowy. Przy lokalizacji budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej należy brać pod uwagę strefy oddziaływania wynikające z funkcjonowania oczyszczalni ścieków. Zaleca się w obrębie oczyszczalni lokalizować funkcję inne niż te wskazane powyżej, takie jak np. parkingi, zieleń niską itp.

Uzbrojenie terenu w zakresie gospodarki ściekowej winno wyprzedzać lub być prowadzone równolegle z budową obiektów kubaturowych. Wskazany jest także monitoring systemów

unieszkodliwiania ścieków, w tym prowadzenie okresowej kontroli szczelności i systematycznego opróżniania zbiorników bezodpływowych. Po wybudowaniu zbiorczej kanalizacji sanitarnej zbiorniki bezodpływowe należy bezwzględnie zlikwidować.

W zakresie kanalizacji deszczowej ustala się obowiązek dalszej realizacji, w tym rozdzielenia jej z systemem kanalizacji sanitarnej.

Kanalizacja deszczowa

W zakresie kanalizacji deszczowej ustala się obowiązek jej dalszej realizacji, jako towarzyszącej wszystkim ulicom o utwardzonej nawierzchni.

7.3. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami powinna być prowadzona zgodnie z przyjętym planem gospodarki odpadami dla gminy Sztum. Adaptuje się w miejscowości Nowa Wieś Sztumska funkcjonujące składowisko odpadów obsługujące nie tylko teren gminy Sztum, zlokalizowane w wyrobisku po eksploatacji złóż gliny.

Zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018 (Załącznik do Uchwały Nr 415/XX/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 czerwca 2012 roku) na terenie regionu wschodniego, do którego należy gmina Sztum istnieje instalacja regionalna do przetwarzania odpadów komunalnych - RIPOK Gilwa Mała Docelowo. W regionie tym funkcjonowały będą docelowo 2 instalacje regionalne, RIPOK Gilwa Mała oraz RIPOK Tczew, którego budowa w chwili obecnej jest realizowana, a uruchomienie zakładu planowane jest na początku 2014 r. Z uwagi na fakt, że RIPOK Gilwa Mała nie jest w stanie przetworzyć wszystkich odpadów z regionu wschodniego wyznaczono, do czasu uruchomienia RIPOK Tczew, 7 składowisk odpadów komunalnych pełniących rolę instalacji zastępczych w tym wskazano również instalację zlokalizowaną w Nowej Wsi Sztumskiej. Po uruchomieniu RIPOK Tczew składowisko w Nowej Wsi Sztumskiej nie będzie pełniło już roli instalacji zastępczej. Tak więc zgodnie z przyjętym Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego na składowisku w Nowej Wsi Sztumskiej nie będą mogły być składowane zmieszane odpady komunalne oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Studium na terenie gminy Sztum nie przewiduje nowych terenów pod ww. cele.

7.4. Melioracja

Na obszarze gminy Sztum w rozwidleniu Wisły i Nogatu znajdują się śluzy zabezpieczające rzekę Nogat i Żuławy Wiślane przed wpływem zbyt wysokich i zbyt niskich stanów wody na rzece Wiśle. Ponadto na obszarze gminy Sztum funkcjonuje system melioracyjny z jeziorem Dąbrówka spełniającym rolę zbiornika retencyjnego. Stosunki wodne na terenie miasta Sztumu kształtują dwa jeziora leżące w jego granicach. Są to jezioro Barlewickie, do którego uchodzi szereg cieków i rowów melioracyjnych z północy i południa, oraz jezioro Sztumskie, połączone rowem z jeziorem Barlewickim i ciekiem o nazwie Biały Rów z jeziorem Parleta. Jezioro Parleta jest głównym odbiornikiem nie oczyszczanych wód opadowych z terenu miasta.

Należy dążyć do przebudowy, w tym wymiany i odbudowy melioracji objętych ewidencją gminną. We właściwym stanie technicznym należy utrzymać wszelkie otwarte rowy melioracyjne, które w całym systemie melioracji odgrywają bardzo ważną rolę.

7.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Zaopatrzenie w energię elektryczną terenów przewidzianych w Studium do urbanizacji należy realizować w oparciu o sieci kablowe i napowietrzne linie średniego i niskiego napięcia. Na terenach silnie zurbanizowanych postuluje się, aby zaopatrzenie w energię elektryczną odbywało się poprzez sieci kablowe w powiązaniu ze stacjami transformatorowymi (jako słupowe lub obiektowe).

Podczas opracowania planu miejscowego dla linii napowietrznych powinno się przyjmować pasy techniczne z ograniczeniami inwestycyjnymi o szerokościach uzgodnionych z dysponentem sieci. Na terenach silnie zurbanizowanych w ramach przebudowy istniejących sieci powinno się je docelowo wymieniać z linii napowietrznych na przewody podziemne. W ramach racjonalnej gospodarki energią gmina powinna propagować wdrażanie odnawialnych źródeł energii elektrycznej m.in. poprzez budowę farm elektrowni wiatrowych, elektrowni słonecznych (z zastosowaniem paneli fotowoltaicznych), stosowanie kolektorów słonecznych oraz przez stosowanie innych alternatywnych źródeł energii.

Moc istniejącego GPZ-u Sztum zasilającego miasto i gminę Sztum jest wystarczająca dla zaspokojenia potrzeb ok. 25 000 mieszkańców.

Na całym obszarze miasta i gminy Sztum preferuje się budowę małych niekonwencjonalnych źródeł energii elektrycznej.

Na nowych terenach przeznaczanych pod zabudowę, a szczególnie na terenach predysponowanych pod zabudowę produkcyjno-usługową należy zapewnić możliwość budowy stacji transformatorowych.

Przyjmuje się, że system elektroenergetyczny powinien zapewnić odbiorcom nieprzerwaną dostawę energii elektrycznej w ilości stosownej do potrzeb.

7.6. Zaopatrzenie w gaz

Gaz ziemny, wysokometanowy dostarczany jest do odbiorców na terenie miasta siecią gazową średniego i niskiego ciśnienia. Część miejscowości na terenie gminy jest zgazyfikowanych (Barlewiczki, Czernin, Gościszewo, Kępina, Zajezierzu, Sztumskie Pole), a w innych planuje się gazyfikację (Uśnice, Górki).

Rozwój gazyfikacji na terenie gminy powinien odbywać się w oparciu o „Koncepcję programową gazyfikacji gminy”, która wskazałaby między innymi uwarunkowania techniczne i ekonomiczne, a także określała kierunki i etapy gazyfikacji oraz wielkości zapotrzebowania na paliwo gazowe przez poszczególne grupy potencjalnych odbiorców. Ustala się, że wraz z budową sieci gazowej w gminie powinno się wprowadzać strefowe ograniczenia dla stosowania paliwa stałego w paleniskach indywidualnych oraz w systemach zbiorowych. Ograniczenie należy stosować od największych jednostek.

7.7. Zaopatrzenie w ciepło

W związku z dbałością o poprawę stanu środowiska, ustala się obowiązek sukcesywnego zastępowania paliwa stałego paliwem ekologicznym z uwzględnieniem wykorzystania paliwa i technologii niskoemisyjnych, gwarantując nie przekraczanie dopuszczalnych norm zanieczyszczeń, zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi głównie ochrony środowiska. Należy podjąć także starania, aby rozbudować istniejące sieci i ogrzewać jak największą ilość mieszkań. W budynkach komunalnych (wielomieszkaniowych) należy przeprowadzać sukcesywne termorenowacje.

Celem termorenowacji (termomodernizacji) budynku jest poprawienie izolacyjności jego powłoki zewnętrznej, głównie ścian i dachów, w celu zaoszczędzenia energii na ogrzewanie, eliminowanie zjawiska przemarzania ścian oraz polepszenie estetyki budynku.

7.8. Zaopatrzenie w sieć telekomunikacyjną i teleinformatyczną

W zakresie telekomunikacji przewiduje się dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych (przewodowych i bezprzewodowych) zarówno w formie tradycyjnej jak i wykorzystując nowe technologie. Na terenie gminy należy dążyć do modernizacji oraz ciągłej rozbudowy infrastruktury światłowodowej celem stworzenia zintegrowanego systemu telekomunikacyjnego w połączeniu z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej, z zachowaniem w ich lokalizacji wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych. Celem zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się na rozwój zaawansowanych technologicznie urządzeń np. łączy radiowych Wi-Fi, umożliwiających stały, szerokopasmowy dostęp do Internetu. Docelowo powinno dążyć się do zapewnienia szerokiego, nieodpłatnego dostępu do Internetu na terenie całej gminy.

8. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Zgodnie z ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, w której zdefiniowano inwestycje celu publicznego. Studium wyróżnia obszary, na których występują już inwestycje oraz tereny zgodnie z ww. ustawą oraz obszary i inwestycje, na których są realizowane tego rodzaju inwestycje:

- tereny gminnych dróg publicznych;
- ogólnodostępne parkingi;
- infrastruktury technicznej: rozbudowa sieci elektroenergetycznej SN i NN, stacje uzdatniania wody wraz z siecią wodociągową, oczyszczalnia ścieków wraz z siecią kanalizacji sanitarnej, oraz urządzenia związane z melioracją;
- tereny administracji publicznej;
- tereny szkół różnego szczebla edukacyjnego;
- tereny przedszkoli;
- tereny publicznych ośrodków zdrowia;
- kościoły;
- cmentarze;
- tereny sportu i rekreacji.

Studium zakłada rozwój przestrzenny, który uwarunkowany jest między innymi poprzez realizację inwestycji celu publicznego w zakresie: systemu obsługi transportu, infrastruktury technicznej, infrastruktury społecznej, ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego. Szczegółowe obszary lokalizacji inwestycji celu publicznego zostaną wytyczone w oparciu między innymi o decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego, w oparciu o obowiązujące przepisy prawa i na etapie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

9. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego (2009 roku), w ramach kierunków rozwoju dla obszaru gminy Sztum zakłada:

- Oś priorytetowa 2. Społeczeństwo wiedzy - budowę infrastruktury szerokopasmowej regionalnej sieci informacyjnej "Pomorska Siec Szerokopasmowa "(lokalizacja – dotyczy całego województwa);
- Oś priorytetowa 6. Turystyka i dziedzictwo kulturowe – budowę Zintegrowany System Informacji Turystycznej Województwa Pomorskiego.

Program Małej Retencji Województwa Pomorskiego do roku 2015 dla rzeki Nogat.

Nadrzędnym celem *Programu małej retencji województwa pomorskiego* jest poprawa bądź utrzymanie właściwych stosunków wodnych, z zachowaniem zasad zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi i przyrodniczymi, przede wszystkim na obszarach wodno-błotnych, terenach rolniczych i leśnych. Zatem, realizacja każdego obiektu, szczególnie na obszarach przyrodniczo cennych, powinna być poprzedzona analizą uwarunkowań przyrodniczych, potrzeb środowiskowo-glebowych i warunków ochrony siedlisk i gatunków.

Program udrażniania rzek województwa pomorskiego dotyczący okolicy Białej Góry (tereny gm. Sztum), a dotyczy rzeki Nogat.

Program udrażniania rzek województwa pomorskiego stanowi podstawę informacyjną dla realizacji wytycznych i zobowiązań wynikających z szeregu aktów prawa międzynarodowego i krajowego (m. in.: Ramowa Dyrektywa Wodna UE, Konwencja Helsińska, ustawy: Prawo wodne, Prawo ochrony środowiska, Prawo ochrony przyrody i rozporządzenia) – które zmierzając do uzyskania znaczącej poprawy stanów powierzchniowych wód płynących i charakterystycznych dla nich biocenoz – m. in. poprzez: odtwarzanie ciągłości rzek i ich udrażnianie za pomocą urządzeń technicznych, ułatwianie migracji organizmów wodnych, w tym szczególnie cennych gatunków ryb dwuśrodowiskowych oraz ich naturalnej reprodukcji, utrzymywanie różnorodności biologicznej i in. – przyczyniać się będą do naturalnego i sprawnego odnawiania składników i świeżych zasobów przyrody, zarówno w rzekach jak i w Morzu Bałtyckim.

Programu rozwoju dróg wodnych Delty Wisły i Zalewu Wiślanego – Pętla Żuławska

Międzynarodowa Droga Wodna E-70 dotyczący odpowiedniego oznakowania turystycznego, budowy pomostów cumowniczo-zejściowych do obsługi ruchu turystycznego oraz elektryfikacja napędów wind śluz wraz z wykonaniem sygnalizacji świetlnej śluzy w Białej Górze.

Dla terenu gminy nie przewidziano zadań rządowych służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym, o których mowa w art. 48 ust. 1.

10. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M^2 ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Obowiązek sporządzenia planu miejscowego regulują w tej mierze przepisy odrębne. Studium nie wyznacza obszarów do przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości, jednak działki położone na terenach budowlanych, których kształt uniemożliwia ich racjonalne wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem, powinny być poddane scaleniu i ponownemu podziałowi.

Odnosząc się do obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2, studium nie przewiduje budowy takich obiektów. Dopuszcza się jedynie lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży do 2000 m^2.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym poprzez obszar przestrzeni publicznej należy rozumieć, obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. Obszar przestrzeni publicznej stanowi część wyznaczonych w studium obszarów funkcjonalnych i są to między innymi: drogi, place, tereny usług publicznych, tereny zieleni publicznej, elementy krajobrazu przyrodniczego. Studium nie wyznacza obszarów przestrzeni publicznych, dla których następowałby obowiązek sporządzenia planu.

11. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

W celu prawidłowego kształtowania przestrzeni przy uwzględnieniu w uporządkowanych relacjach wszelkich uwarunkowań i wymagań funkcjonalnych, społeczno-gospodarczych, środowiskowych, kulturowych oraz kompozycyjno-estetycznych, gmina powinna sukcesywnie obejmować obszary w obrębie wyznaczonych w studium strefach funkcjonalnych (obszarach) i wskazywać je do opracowania planów miejscowych. Sporządzanie planów miejscowych dla tych terenów nie jest obligatoryjne, ponadto nie ustala się także czasu, w jakim gmina powinna je sporządzić.

12. OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Przez przeznaczenie gruntów na cele nierolnicze i nieleśne rozumie się ustalenie innego niż rolniczy lub leśny sposobu użytkowania gruntów rolnych oraz innego niż leśny sposobu użytkowania gruntów leśnych. Zmiana przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne może nastąpić wyłącznie na etapie sporządzania planu miejscowego. Z uwagi na występowanie gleb o dużej przydatności dla rolnictwa zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne będą wynikały ze sporządzenia planów miejscowych.

Obszary do zmiany przeznaczenia gruntów położone są w poszczególnych jednostkach funkcjonalnych innych niż rolnicze i leśne.

13. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Jednym z celów Strategii rozwoju województwa pomorskiego oraz polityki państwa wobec rolnictwa jest upowszechnienie w rolnictwie standardów sanitarnych i jakościowych obowiązujących w Unii Europejskiej.

W zakresie realizacji ww. celu leży:

- restrukturyzacja i unowocześnienie gospodarki rolnej;
- promowanie prośrodowiskowych zasad uprawy, chowu i produkcji żywności pochodzącej z gospodarstw stosujących te zasady;
- rewaloryzacja techniczna i gospodarcza obszarów wiejskich, w celu maksymalnego wykorzystania ich właściwości przyrodniczych do produkcji żywności;
- rozwój agroturystyki (głównie na obszarach strukturalnie słabszych);
- aktywna ochrona zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazu rolniczego przyjaznego środowisku;
- wykorzystanie roślin (rzepaku) do produkcji paliwa ekologicznego.

W ten sposób licznie reprezentowane będą gospodarstwa średniej wielkości utrzymujące się z produkcji rolnej i prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą. Natomiast właściciele małych gospodarstw rolnych, szczególnie tych położonych bliżej większych ośrodków, będą również poszukiwali stałej innej niż w rolnictwie pracy zarobkowej. Z punktu widzenia ochrony środowiska ważne będą działania prowadzące do minimalizacji wpływu gospodarki rolnej na środowisko i rozwój infrastruktury obszarów wiejskich, jak również działania edukacyjne rolników z zakresu stosowania zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.

Rolnictwo ekologiczne

W obliczu występujących licznych zagrożeń w związku z wprowadzaniem na rynek żywności niespełniającej wymagań UE rolnicy powinni uprawiać żywność o wysokich walorach zdrowotnych, gwarantowanych odpowiednimi warunkami i metodami produkcji. Produkcja i przetwórstwo rolno-spożywcze powinno być prowadzone metodami ekologicznymi zapewniając uzyskanie produktów o wysokiej jakości m.in. wolnych od hormonów, antybiotyków, pozostałości środków ochrony roślin. Wzrost zapotrzebowania na żywność produkowaną metodami ekologicznymi, system dotacji zajmujących się produkcją ekologiczną, dobre warunki środowiskowe (nieskażone środowisko przyrodnicze w gminie) powinno sprzyjać tworzeniu się nowych gospodarstw ekologicznych na terenie gminy.

Postęp w uprawie roślin i hodowli zwierząt

Gmina może pełnić funkcję zaopatrzenia ludności powiatu w żywność, co w konsekwencji doprowadzi do intensywnego rozwoju warzywnictwa, ogrodnictwa oraz hodowli zwierząt. Powinien nastąpić dalszy rozwój uprawy różnych gatunków, jak również dalszy rozwój hodowli trzody chlewnej, drobiu szczególnie przez ekonomicznie silne gospodarstwa, mające możliwość uzyskiwania produktów wysokiej

jakości. Obok tradycyjnych upraw rolnicy powinni rozważyć produkcję nowych, wysokojakościowych i wysokoplennych odmian poszukiwanych przez przetwórstwo. Alternatywą dla tradycyjnej hodowli zwierząt może być: hodowla strusi, przepiórek, bażantów, królików, szynszyli. Należy rozważyć także rozwój hodowli umożliwiającej wprowadzenie form turystyki kwalifikowanej i rehabilitacji zdrowotnej.

Powstawanie dużych gospodarstw rolnych

Powinno dążyć się do ciągłego powiększenia indywidualnych gospodarstw produkcyjnych, czyli powstawania dużych, wyspecjalizowanych gospodarstw farmerskich o powierzchni nawet 50 ha. Intensywna produkcja rolna niesie za sobą także niebezpieczeństwa takie jak: chemizacje gleb przez stosowanie nawozów mineralnych, biocydów, syntetycznych regulatorów wzrostu, mechanizacje często niedostosowane do warunków glebowych i potrzeb roślin oraz maksymalizacje plonów.
Istotne z punktu widzenia ochrony środowiska będzie:

- zoptymalizowane stosowanie nawozów mineralnych i organicznych oraz pestycydów;
- zintegrowana produkcja i obowiązek atestacji sprzętu ochrony roślin;
- kontrola stosowania środków ochrony (przestrzeganie okresu karencji i prewencji).

Poprawa struktury jakościowej, wartości przyrodniczej i gospodarczej użytków rolnych

Rewaloryzacja użytków rolnych będzie prowadzić do podwyższenia ich wartości przyrodniczej i gospodarczej, jak również przyczyni się do poprawy struktury jakościowej gruntów. Należy dążyć do ograniczenia zmiany przeznaczenia gruntów wysokich klas. Ochronie powinny podlegać grunty klasy II-III oraz grunty na glebach pochodzenia organicznego, nieużytki organiczne i oczka wodne. Należy chronić także tereny podmokłe: szuwary, oczka śródpolne oraz zieleń występującą przy granicy miedz śródpolnych. Systematycznie prowadzone powinny być zalesienia gruntów klasy V i VI, co powinno wpłynąć korzystnie na środowisko ze względu na poprawę bilansu wodnego i będzie skutecznym hamulcem w przeciwdziałaniu erozji.

Rozwój infrastruktury technicznej

Rozwój infrastruktury technicznej, głównie rozbudowa kanalizacji, oczyszczalni ścieków, sieci wodociągowej, obiektów gospodarki odpadami jest niezbędny dla prawidłowego funkcjonowania gospodarstw rolnych i poprawy życia mieszkańców obszarów wiejskich. Największe braki dotyczą gospodarki ściekowej i występują na większym obszarze gminy. Dla zrealizowania niezbędnych inwestycji konieczne będzie wsparcie z funduszy unijnych i budżetowych. Równie ważną potrzebą jest systematyczna modernizacja i odbudowa systemów melioracji podstawowej. Rozwój infrastruktury spowoduje nie tylko podniesienie poziomu życia mieszkańców gminy, ale również uczyni teren gminy atrakcyjnym dla potencjalnych inwestorów i zwiększy możliwość wykorzystania obszarów wiejskich dla rozwoju turystyki, w tym agroturystyki.

Wykorzystanie energii odnawialnej

Podobnie jak w całym kraju największe możliwości upatruje się w rozwoju systemów przetwarzających energię biomasy (zrębki drewna, słoma, itp.) na energię użyteczną, głównie cieplną (kotły opalane paliwami stałymi będą zastępowane kotłami opalanymi biomasą).

Do celów energetycznych może być wykorzystywana energia takich roślin jak wierzba czy malwa pensylwańska (promocja plantacji tych roślin) oraz biogaz (mieszanina gazów o przeważającym udziale metanu) powstający w wyniku fermentacji odpadów z produkcji zwierzęcej, ścieków komunalnych lub odpadów komunalnych. Istnieje dość ograniczona możliwość wykorzystania na terenie gminy energii produkującej prąd przy pomocy turbiny wodnej.

Biogazownie rolnicze to obiekty o stosunkowo małej mocy jednakże produkujące energię w sposób wysoce efektywny. Mogą one funkcjonować przy gospodarstwach rolnych, jako ich cześć składowa i z nich pobierać surowce do biogazu lub stanowić niezależny podmiot obsługujący konkretny teren. Biogazownia jest instalacją umożliwiającą łatwą i szybką fermentację odpadów organicznych, w wyniku której powstaje biogaz – odnawialne źródło energii.

Należy zauważyć, że wykorzystanie energii wiatrowej i wodnej stanowić może zagrożenie dla zasobów krajobrazu i różnorodności biologicznej. Zatem konieczne jest uwzględnianie uwarunkowań przyrodniczych i krajobrazowych przy lokalizacji tego typu obiektów.
Kierunki działań:

- określenie potencjału technicznego i ekonomicznego energii odnawialnej i niekonwencjonalnej;
- uwzględnianie uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych przy lokalizacji farm energetyki wiatrowej;
- promowanie oraz popularyzacja najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w tym rozwiązań technologicznych, administracyjnych i finansowych;
- wsparcie projektów w zakresie budowy urządzeń i instalacji do produkcji i transportu energii wytwarzanej w oparciu o źródła odnawialne.

<u>Ochrona lasów</u>

Ogromne znaczenie przyrodnicze mają licznie występujące na terenie gminy lasy, zadrzewienia śródpolne, rowy melioracyjne zadrzewienia wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Zadrzewienia to grupy drzew i krzewów rosnących na polach uprawnych, łąkach i pastwiskach, ale również drzewa rosnące przy wodach, ciągach komunikacyjnych. Zadrzewienia śródpolne powinny być wytworem zaplanowanego działania (obsadzanie drzewami i krzewami nieużytków, dróg, miedz, zagród, cieków wodnych, rowów, skarp, itp. terenów położonych poza lasem). Zadrzewienia śródpolne mają bardzo duże znaczenie dla środowiska i przyrody tego obszaru, gdyż stanowią jedyną wysoką zieleń wśród pól i łąk, regulują stosunki wodne na polach i łąkach oraz odgrywają duże znaczenie wiatrochronne dla niezalesionych terenów uprawowych. Zarośla nad rowami, rzekami oraz nieużywanymi torami są korytarzami migracji zwierząt, poprawiają estetykę krajobrazu, zapobiegają erozji wodnej i wietrznej, wpływają na jakość plonowania upraw rolniczych. Ze względu na ich korzystny wpływ na środowisko należy je chronić i dążyć do zwiększenia ich udziału w krajobrazie gminy.

Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej powinny polegać na:

- uporządkowaniu powszechnej ewidencji gruntów przez przeklasyfikowanie i ujawnienie w rejestrach gruntów powierzchni już zalesionych;

- tworzeniu spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów;
- lokalizacji zalesień i zadrzewień zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego oraz planami urządzenia lasów;
- ochronie zieleni dolin rzecznych, terenów torfowiskowych i źródliskowych;
- prowadzeniu stałego monitoringu środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkody przemysłowe);
- rozszerzeniu usług doradczych, informacji i szkoleń dla właścicieli lasów;
- łączeniu kompleksów leśnych, zwłaszcza w obszarach chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody, korytarzy ekologicznych i na obszarach wododziałów;
- poprawie rozpoznania zasobów różnorodności biologicznej w lasach;
- prowadzeniu zalesiania terenów nieprzydatnych rolniczo równolegle z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów;
- racjonalnym przeznaczaniu obszarów leśnych na cele nieleśne;
- odnowie zieleni dolin rzecznych, jezior, w tym ochrona lasów łęgowych.

14. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA TURYSTYKI I REKREACJI

Najcenniejszym elementem zabytkowej struktury miasta Sztumu jest obszar starego miasta i zamku krzyżackiego położony na dawnej wyspie, a obecnie na wąskim przesmyku pomiędzy jeziorami Sztumskim i Barlewickim. W obszarze starego miasta i zamku eksponowane powinny być wszystkie zachowane cenne elementy dawnej zabudowy i struktury przestrzennej miasta, takie jak mury, fosy i kanały, zespół domków rybackich itp. Na terenie miasta Sztumu ustala się strefę ekspozycji panoramy miasta obejmującą jezioro Sztumskie i tereny położone nad jego zachodnim brzegiem, ze ścieżką spacerową prowadzoną wokół tego jeziora. Na obszarze miasta, oprócz obiektów zabytkowych objętych i proponowanych do objęcia ochroną prawną (wpisanych do rejestru zabytków województwa pomorskiego), obejmuje się ochroną zespoły obiektów i obiekty o wartościach kulturowych pochodzące z przełomu XIX/XX wieku, są to obiekty nadający odpowiedni klimat Sztumu.

Na obszarze gminy Sztum pozostało jeszcze wiele elementów zabudowy dawnych majątków ziemskich. Oprócz obiektów zabytkowych objętych ochroną prawną (wpisanych do rejestru zabytków województwa pomorskiego), obejmuje się ochroną wszystkie zespoły dworsko – parkowe i założenia folwarczne lub ich fragmenty położone na terenie miasta i gminy Sztum jako atrakcyjne, historyczne elementy krajobrazu. Zespoły dworsko – parkowe w Sztumie Zajezierzu, Goraju i Węgrach predysponowane są do wykorzystania na cele turystyczno – rekreacyjne.

Na obszarze w zachodniej części gminy proponuje się ekspozycję obiektów i stanowisk archeologicznych w projektowanym parku dydaktycznym, a także przy szlakach turystycznych w rejonie wsi Węgry i w rejonie Białej Góry. Należy dążyć do ciągłego podnoszenia atrakcyjności turystycznej oraz propagowania Szlaku Zamków Gotyckich na Powiślu - połączenie trasą rowerową łączącą zamek w Malborku z atrakcjami turystycznymi powiatów malborskiego, sztumskiego.

Na obszarze gminy Sztum w ramach wydzielonej zabudowy mieszkaniowo-usługowej predysponuje się tereny pod zabudowę turystyczno – rekreacyjną we wsiach Biała Góra i Piekło, oraz teren położony przy

granicy z gminą Malbork we wsi Gościszewo. Ponadto pod zagospodarowanie turystyczne predysponowane są tereny położone nad jeziorem Dąbrówka we wsi Gronajny oraz w rejonie starej odnogi Nogatu we wsi Piekło.

Rozwój agroturystyki i ekoturystyki

Rozwijająca się intensywnie w ciągu ostatnich lat agroturystyka stanowi rodzaj wypoczynku na wsi w tradycyjnym gospodarstwie rolnym. Ta forma turystyki pozwala na zachowanie rodzinnych gospodarstw rolnych, zachowanie tradycji kulturowych, a dla rolników jest alternatywą poszukiwania innych źródeł dochodu. Dla uatrakcyjnienia bazy agroturystycznej konieczne stanie się wyposażenie gospodarstw w sprzęt do pływania, wędkowania i uprawiania czynnych form turystyki. Kolejną formą turystyki przyjaznej środowisku jest ekoturystyka. Podstawową ideą popierającą koncepcję ekoturystyki jest większy udział polskiego kapitału. Nacisk położony powinien być na rozwój lokalny i marketing wakacyjny. Przykładem mogą być hotele należące do lokalnego właściciela, wybudowane przez lokalnych pracowników z lokalnego materiału, w których turystom serwuje się lokalnie wytworzoną żywność i napoje oraz dysponuje się dobrze przeszkolonymi lokalnymi przewodnikami. Przemyślany rozwój ekoturystyki będzie się przyczyniał do zdrowego spędzenia czasu wolnego, jak również do ochrony środowiska naturalnego i kulturowego. Rozwój agroturystyki preferowany jest szczególnie w rejonach miejscowości Węgry, Uśnice i Koślinka.

Rozwój turystyki kwalifikowanej

Na terenie gminy istnieją dobre warunki do rozwoju różnych form turystyki kwalifikowanej. Odrębność i różnorodność krajobrazowa i przyrodnicza gminy sprawiają, że istotne będzie sprecyzowanie rodzajów rozwijanej turystyki. Powinno być ono poprzedzone dokładną analizą istniejącego zaplecza, zainteresowań turystów, dostosowaniem oferty turystycznej do klienta. W ostatnich latach obserwuje się modę na uprawianie aktywnej turystyki. Dlatego powinno się modernizować istniejące szlaki oraz wyznaczać kolejne w postaci ścieżek pieszych, rowerowych, konnych. Szlaki te wymagają właściwego zagospodarowania tj. wyznaczenia miejsc odpoczynku i biwakowania, oznakowania itp. Konieczna będzie analiza wpływu intensywnego uprawiania turystyki na środowisko i przyrodę oraz sposobów minimalizowania negatywnych skutków. Mówiąc o turystyce specjalistycznej warto pamiętać o turystyce korzystającej ze specjalistycznych walorów środowiska, do której rozwoju predysponowane są głównie tereny położone na zachodzie gminy oraz tereny wskazane przy jeziorach.

Rozwój infrastruktury towarzyszącej turystyce

Do prawidłowego rozwoju terenów turystycznych, bazy noclegowej, zabudowy letniskowej ważne, z punktu ochrony środowiska, będzie przystosowanie terenów pod względem technicznym do pełnienia wyznaczonych funkcji. Konieczne będzie rozwiązanie problemów gospodarki ściekowej i odpadowej dla obszarów zainwestowania. Do powstawania nowych obiektów powinny być wyznaczane obszary selektywnie wybrane, odpowiednio przygotowane o wysokim standardzie uzbrojenia. Akceptacja ich budowy będzie zależna od spełnienia wymogów ochrony środowiska i krajobrazu. Ważne będzie dostosowanie przyszłego budownictwa do wymagań architektonicznych, warunków krajobrazowych wynikających z planu miejscowego lub decyzji o warunkach zabudowy. Istotne dla kształtowania krajobrazu kulturowego będzie zachowanie kompozycyjnych układów wsi i założeń dworsko-parkowych. Budowa miejsc obsługi szlaków

komunikacyjnych i turystycznych pociągnie za sobą inwestycje mające na celu zadbanie o ład przestrzenny. Istotnym zagadnieniem jest modernizacja dróg dojazdowych do obiektów turystycznych, budowa parkingów i miejsc postojowych. Remont nawierzchni dróg przyczyni się do wzrostu ilości turystów odwiedzających tak ciekawe tereny jak przykładowo rezerwaty przyrody obszary chronionego krajobrazu. Lepszy stan dróg powinien przyczynić się do dalszego inwestowania w rozwój działalności agroturystycznej.

Dla rozwoju turystyki i rekreacji na obszarze miasta i gminy Sztum konieczna jest ochrona środowiska przyrodniczego i kulturowego, a w tym szczególnie :

- poprawa jakości wód powierzchniowych, szczególnie w jeziorach Sztumskim, Barlewickim i Dąbrówka oraz monitoring stanu czystości tych jezior,
- ochrona lasów, parków, cmentarzy i starodrzewu na całym obszarze miasta i gminy Sztum,
- zalesienie terenów w rejonie jeziora Dąbrówka,
- rekultywacja terenów zdegradowanych, szczególnie wyrobisk po eksploatacji kopalin,
- wykorzystanie i eksponowanie walorów kulturowych i krajobrazowych,
- zagospodarowanie jezior Sztumskiego, Barlewickiego i Dąbrówka dla celów rekreacji i sportów wodnych,
- zagospodarowanie lasów dla celów turystycznych,
- wykorzystanie terenów preferowanych dla rozwoju turystyki i rekreacji,
- szczególnie dla rozbudowy bazy turystycznej noclegowej i gastronomicznej oraz urządzeń turystycznych i terenów preferowanych dla rozwoju agroturystyki,
- organizacja systemu tras turystycznych pieszych i rowerowych,
- współdziałanie z sąsiednimi gminami, władzami powiatowymi i regionalnymi oraz jednostkami zarządzającymi systemami ponadlokalnymi.

15. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.

Na terenie gminy Sztum zagrożenie powodziowe występuje głównie w rejonie rozwidlenia Wisły na Wisłę i Nogat, na obszarze wsi Biała Góra i Piekło. Głównym zabezpieczeniem przeciwpowodziowym w tym rejonie jest wał wiślany ograniczający obszar zalewowy Wisły (na obszarze gminy długość tego wału wynosi ok. 4 km.). Stan wału jest dobry, bez podsiąków. Teren zagrożony powodzią w rejonie Białej Góry i Piekła obejmuje powierzchnię ok. 200 ha pomiędzy wałem wiślanym, a dawnym wałem przeciwpowodziowym znajdującym się po wschodniej stronie Nogatu.

Na obszarze gminy Sztum funkcjonują dwie stacje pomp odwadniające obszary obniżeń terenowych. Są to: przepompownia w Barlewiczkach odwadniająca obszar o powierzchni ok. 100 ha, i przepompownia w Cygusach odwadniająca obszar ok. 24 ha. Na rysunku studium naniesiono zgodnie ze studium ochrony przeciwpowodziowej, obszar który uwzględnia przepływy o prawdopodobieństwie wystąpienia p=1%.

Dla racjonalnej gospodarki na tych obszarach gmina powinna:

- podjąć działania nad opracowaniem planów miejscowych dla terenów zalewowych jako obszarów wyłączonych z zabudowy;

- zwiększyć zdolności retencyjnej zlewni poprzez małą retencję zbiornikową, zalesienia (poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią), właściwe zabiegi agrotechniczne i melioracyjne;
- modernizować na bieżąco wadliwie funkcjonujące systemy melioracyjne;
- uwzględniać strefy zalewowe we wszystkich dokumentach planistycznych.

Ponadto na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:

- wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy obiektów budowlanych nie związanych z ochroną przeciwpowodziową;
- sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk;
- zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód, a tak z utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie;
- lokalizowania nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania.

Dla terenów położonych w obszarze bezpośredniego zagrożenia powodzią obowiązuje nakaz stosowania takich rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, aby na analizowanym terenie oraz na terenach przyległych zagwarantować bezpieczeństwo przeciwpowodziowe oraz nie naruszyć trwale stosunków wodnych, w tym zapewnić maksymalną retencję wód opadowych. Ponadto nie dopuszcza się nowego zainwestowania kubaturowego na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodzią.

Na terenie gminy Sztum (na terenie wiejskim) występują obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych. Zgodnie z mapą osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w gminie Sztum opracowanej przez Państwowy Instytut Geologiczny na terenie gminy Sztum znajdują się osuwiska istniejące oraz obszary predysponowane do występowania ruchów masowych, które również zostały przedstawione na załączniku graficznym do studium oraz schemacie nr 1.

Powstanie lub odnowienie się osuwiska jest w większości przypadków związane z czynnikami niezależnymi od działań człowieka, a wynika najczęściej z ukształtowania terenu, geologii, ciśnienia wody podziemnej, podcięcia zbocza przez ciek wodny. Są także takie przypadki, w których osuwisko może powstać w wyniku niewłaściwych działań człowieka. W związku z powyższym zaleca się obserwowanie zachowania się zboczy (zwane również monitorowaniem, monitoringiem), jest to ważny element zarządzania ryzykiem osuwiskowym. Dzięki niemu można wcześniej zauważyć oznaki niekorzystnych procesów na zboczu lub obserwować jego zachowanie się po wykonaniu prac stabilizacyjnych. Wcześnie zauważone niekorzystne zmiany umożliwiają szybką reakcję, dzięki czemu w

pewnych przypadkach można zapobiec rozwijaniu się osuwiska lub co najmniej zminimalizować straty, które mogłyby powstać w przyszłości.

16. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY.

Na terenie gminy nie wyznacza się filarów ochronnych, w granicach których, ze względu na ochronę oznaczonych dóbr, wydobywanie kopalin nie może być prowadzone albo może być dozwolone tylko w sposób zapewniający ochronę tych dóbr.

Ochrona złóż i obszarów perspektywicznych będzie polegać na uwzględnianiu tych obszarów w planach zagospodarowania przestrzennego w postaci odpowiednich zapisów. W świetle przepisów ochrony powierzchni ziemi istotne znaczenie ma rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych. Ustawa Prawo ochrony środowiska nakłada na podejmującego eksploatacje złoża lub prowadzącego eksploatację obowiązek sukcesywnego prowadzenia rekultywacji terenów poeksploatacyjnych oraz przywracania do właściwego stanu innych elementów przyrodniczych. Kierunek rekultywacji każdorazowo określa właściwe Starostwo Powiatowe, biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa miejscowego, w tym akty prawne dotyczące ochrony poszczególnych form przyrodniczych.
Na rysunku studium wyznaczono obszary prognostyczne nie dające się odwzorować w skali mapy, granice obszaru lub linie profilu o negatywnych wynikach rozpoznania. Do powyższych wskazań opis znajduje się w uwarunkowaniach pn. Surowce naturalne - występowanie udokumentowanych złóż kopalin. Przy uzasadnieniu ekonomicznym dopuszcza się ich eksploatację.

17. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (DZ. U. NR 41, POZ. 412, Z 2002 R. NR 113, POZ. 984 I NR 153, POZ. 1271, Z 2003 R. NR 80, POZ. 717 ORAZ Z 2006 R. NR 220, POZ.1600)

Na terenie gminy Sztum obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych nie występują.

18. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI

Wyznacza się obszar położony w centrum miasta Sztum (szczegółowe granice do określenia na etapie opracowania planu miejscowego) jako obszar wymagający rehabilitacji i rewitalizacji. Na terenie gminy wskazuje się także zdegradowane tereny dawnych zabytkowych i historycznych siedlisk wiejskich oraz zespołów dworsko-parkowych i folwarcznych.

19. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Do terenów zamkniętych w myśl ustawy z dnia 17 maja 1989 r., prawo geodezyjne i kartograficzne, należą:

- tereny jednostek wojskowych;
- tereny kolejowe.

Nowelizacja ustawy o pizp wprowadzona ustawą z dnia 25 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, która między innymi wprowadziła możliwość sporządzania planów dla terenów zamkniętych. Do tej pory gmina w ogóle nie mogła sporządzać planu dla tych terenów. Według tej zmiany plan jest sporządzany tylko dla tych ustalonych przez ministra właściwego do spraw transportu.

Wykaz terenów kolejowych wydaje minister infrastruktury w formie decyzji w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych. Decyzja obejmuje poszczególne działki objęte klauzulą „tereny zamknięte” bez określenia stref ochronnych dla tych terenów.

Zgodnie z przepisami odnoszącymi się do terenów zamkniętych w studium występują tereny kolejowe i stanowią one szlaki linii kolejowych z przeznaczeniem do podtrzymania obecnej funkcji.

Na terenie gminy nie występują tereny jednostek wojskowych.

20. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

Studium jest dokumentem planistycznym określającym politykę zagospodarowania przestrzennego gminy sporządzanym dla całego jej obszaru. Pełni ono rolę koordynacyjną w programowaniu rozwoju ustalonego w Strategii zrównoważonego rozwoju gminy Sztum, a także przy sporządzaniu wieloletnich planów inwestycyjnych, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a przede wszystkim w zakresie realizacji inwestycji publicznych. Studium jest również dokumentem formalnym przy przygotowaniu wniosków o przyznanie środków z funduszy europejskich. Studium natomiast nie jest aktem prawa miejscowego, a zatem nie stanowi podstawy do podejmowania decyzji administracyjnych związanych z realizacją inwestycji na terenie gminy.

Studium dla gminy Sztum z kwietnia 2002 r. było opracowane według nieaktualnej na dzień dzisiejszy ustawy o planowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994 r., wg której ranga studium była nieco inna. Wstępne analizy sporządzone na potrzeby niniejszego opracowania wykazały konieczność wprowadzenia zasadniczych zmian merytorycznych, w stosunku do opracowania poprzedniego. Opracowując niniejsze studium stwierdzono, że zmiany nie mogą dotyczyć wyłącznie poszczególnych ustaleń. Uznano, że zmiany uwzględniać powinny zmieniające się potrzeby i możliwości rozwojowe gminy, jak również powinny one obejmować pełny zakres i formę studium określoną w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r., jak i rozporządzeniu w sprawie zakresu projektu studium w części tekstowej i graficznej. Konsekwencją tego było opracowanie jednolitego tekstu i rysunku studium mającego ujednoliconą formę, ale w rzeczywistości stanowiącego nowe opracowanie, w którym wykorzystano cześć zapisów ze studium uchwalonego w 2002 r.

Zmiana Studium składa się z uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz załącznika graficznego. Dodatkowo, dla uczytelnienia części graficznej sporządzono schematy z mapami tematycznymi. W części poświęconej uwarunkowaniom znajdują się: charakterystyka stanu istniejącego oraz ocena dotychczasowego zagospodarowania, jak również wnioski, które jako podsumowanie oceny stanu istniejącego odnoszą się do formułowania kierunków zagospodarowania przestrzennego. Część poświęcona kierunkom zagospodarowania przestrzennego zawiera ustalenia koncepcyjne oraz ustalenia wiążące, które wynikają z innych aktów prawnych lub zostały podjęte w studium i wskazują obszary ochrony lub zagrożeń. Tutaj też znajdują się wytyczne dotyczące zasad określania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego kierunków zmian lub zasad ich ochrony.

<u>Cele polityki przestrzennej</u>

Wyznaczone w zmianie studium cele polityki przestrzennej:

- dążenie do wykorzystywania szans rozwojowych wynikających powiązań zewnętrznych oraz położenia geograficznego;
- dążenie do ograniczenia barier hamujących rozwój gminy, w tym poszukiwanie rozwiązań istotnych problemów i sytuacji powodujących konflikty;
- dążenie do wykorzystania szans rozwojowych wynikających z posiadania licznych zespołów i obiektów dziedzictwa kulturowego;

- dążenie do zachowania wartości obecnego zainwestowania terenów wiejskich z jednoczesnym wykorzystaniem rezerw terenowych podnosząc tym samym standard życia mieszkańców.

KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

W studium wyodrębnione zostały strefy funkcjonalne, które wzajemnie się przeplatają, w których przyporządkowano obszary pełniące funkcje wiodące wraz z określeniem zasad i wskaźników ich zagospodarowania, z tym że nie dla wszystkich wystąpiła potrzeba określenia wskaźników.

Wprowadzono następujące zmiany w przeznaczeniu terenów:

- doprowadzono do zgodności z niniejszym dokumentem obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- w ramach obszarów przeznaczonych do zabudowy dopuszczono także uzupełnienie zabudowy z jednoczesnym wyznaczeniem pewnego bufora obejmując tereny niezabudowane;
- zmniejszono obszary zabudowy mieszkaniowo-usługowej, produkcyjno-usługowej, mieszkaniowo-letniskowej w porównaniu z terenami przeznaczonymi w studium z 2002 r.;
- rozszerzono możliwość inwestowania w ramach funkcji uzupełniającej na terenach rolnych (R) o funkcje związane z: agroturystyką, mieszkalnictwem niezwiązanym z funkcją rolniczą, pod zalesienia, eksploatację kopalin pospolitych, parkingi, infrastrukturę techniczną w tym lokalizację farm lub pojedynczych elektrowni wiatrowych oraz innych źródeł energii odnawialnej;
- zaktualizowano występowanie stanowisk archeologicznych;
- wskazano orientacyjny przebieg obwodnicy miast (jeden z dwóch zaproponowanych w poprzedniej edycji studium);
- na terenie gminy ustalono lokalizację farm wiatrowych wraz z określeniem stref ochronnych.

OCHRONA ŚRODOWISKA, OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Rozwój gminy jest ściśle powiązany z ochroną środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, oznacza to zachowanie cennych zasobów jak i określenie zasad korzystania z ich. Przyjęto w studium podstawowe zasady kształtowania środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego poprzez:

- ochronę istniejących cennych zasobów;
- ochronę i zapobieganie przekształceniu i degradacji powierzchni ziemi;
- utrzymanie ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej obszarów o szczególnych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, pełniących ważną funkcję klimatyczną w zakresie wymiany i regeneracji powietrza w gminie.

OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568), przy sporządzaniu

i aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, uwzględnia się zagadnienia związane z ochroną zabytków i opieką nad obiektami zabytkowymi. W celu ochrony wartości zabytkowych i kulturowych określono obszary i obiekty, które ze względu na posiadane wartości kulturowe objęte zostały ochroną konserwatorską lub urbanistyczną, w tym:

- wyznacza się strefy ochrony konserwatorskiej celem zachowania historycznych układów zabudowy, zabezpieczenia właściwego ich eksponowania oraz zabezpieczenia terenów pod kątem ochrony archeologicznej, dla których zostały określone odpowiednie zakazy i nakazy;
- obszary i obiekty chronione z mocy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – wpisane do rejestru zabytków;
- historyczne układy ruralistyczne, cmentarze, pałace i dwory, kościoły, szkoły, zabytki techniki i kultury materialnej, aleje starodrzewia oraz zespoły dworsko-parkowe i folwarki.

KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

Studium zakłada, że istniejący system obsługi komunikacyjnej gminy, na który składa się komunikacja drogowa, komunikacja kolejowa i w ramach obsługi ruchu turystycznego komunikacja wodna związana z rzeką Wisłą i Nogatem, nie ulegnie w najbliższym czasie diametralnej zmianie, za wyjątkiem ewentualnej realizacji obwodnicy dla miasta Sztum. W poprzedniej edycji studium wskazane zostały wariantowo dwa przebiegi dla przyszłej obwodnicy tzw. „wschodnim" i „zachodni". W tej edycji ze względów przestrzennych oraz ekonomicznych pozostał wariant „wschodni".

Usprawnienie układu komunikacji drogowej nastąpi między innymi poprzez:

- przebudowę w miarę możliwości i potrzeb dróg i ulic dostosowując je do właściwych parametrów technicznych i użytkowych przypisanym poszczególnym klasom ulic oraz utwardzanie nawierzchni w tym budowę chodników, zatok postojowych, odwodnienia i oświetlenia;
- sukcesywną realizację dróg (ścieżek) rowerowych;
- zapewnienie odpowiedniej ilości miejsc postojowych zgodnie z założoną w studium polityką parkingową;
- rozwój komunikacji publicznej na terenie gminy poprzez rozszerzenie oferty na dotąd nieobsługiwane obszary gminy, tak aby stworzyć mieszkańcom gminy jak najlepsze możliwości podróżowania komunikacją zbiorową;
- promowanie ruchu pieszego i rowerowego jako alternatywy dla ruchu samochodowego;
- dobrze zorganizowaną obsługę ruchu turystycznego, odbywającego się na rzece Nogat.

KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Głównym kierunkiem umożliwiającym dalszy rozwój osadnictwa będzie wyrównywanie zapóźnień w rozwoju infrastruktury. Rozwój ten musi być ukierunkowany na spełnienie wymagań ochrony środowiska w zakresie jakości poszczególnych jego elementów poprzez:

- dalszą gazyfikację obszaru gminy;
- wprowadzenie przebiegu obwodnicy miasta;

- dalsze porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej wraz z budową nowych niewielkich oczyszczalni ścieków, modernizację i rozbudowę sieci wodociągowej;
- ograniczanie emisji niskiej dzięki stopniowemu przechodzeniu gospodarstw indywidualnych na paliwa i technologii niskoemisyjnych, gwarantując nieprzekraczanie dopuszczalnych norm zanieczyszczeń;
- prowadzenie gospodarki odpadami zgodnie z przyjętym Planem gospodarki odpadami dla gminy Sztum;
- przebudowę, w tym wymianę i odbudowę melioracji terenów objętych ewidencją oraz utrzymanie we właściwym stanie technicznym wszelkich otwartych rowów melioracyjnych, które w całym systemie melioracji odgrywają bardzo ważną rolę.

KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

W obszarze gminy kierunki kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej polegać będą głównie na:

- restrukturyzacji i unowocześnieniu gospodarki rolnej;
- promowaniu prośrodowiskowych zasad uprawy, chowu i produkcji żywności pochodzącej z gospodarstw stosujących te zasady;
- rewaloryzacji technicznej i gospodarczej obszarów wiejskich w celu maksymalnego wykorzystania ich właściwości przyrodniczych do produkcji żywności;
- rozwoju agroturystyki (głównie na obszarach strukturalnie słabszych);
- aktywnej ochronie zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazu rolniczego przyjaznego środowisku;
- wykorzystaniu roślin (rzepaku) do produkcji paliwa ekologicznego;
- propagowaniu rolnictwa ekologicznego;
- racjonalnym gospodarowaniu przestrzenią zgodnie z Polskim Kodeksem Dobrej Praktyki Rolniczej szczególnie w zakresie uprawy roślin i hodowli zwierząt;
- powstawaniu dużych gospodarstw rolnych.

Ponadto rozszerzono możliwość inwestowania w ramach funkcji uzupełniającej na terenach rolnych (R) o funkcję związaną z agroturystyką, mieszkalnictwem nie związanym z funkcją rolniczą, pod zalesienia, eksploatację kopalin pospolitych, parkingi, infrastrukturę techniczną w tym lokalizację farm lub pojedynczych elektrowni wiatrowych oraz innych źródeł energii odnawialnej.

Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej powinny polegać na:

- uporządkowaniu powszechnej ewidencji gruntów przez przeklasyfikowanie i ujawnienie w rejestrach gruntów powierzchni już zalesionych;
- zalesianiu nieefektywnych gruntów porolnych;
- tworzeniu spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów;
- lokalizacji zalesień i zadrzewień zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego;

- ochronie zieleni dolin rzecznych, terenów torfowiskowych i źródliskowych;
- prowadzeniu stałego monitoringu środowiska leśnego;
- rozszerzeniu usług doradczych, informacyjnych i szkoleń dla właścicieli lasów;
- łączeniu kompleksów leśnych, zwłaszcza w obszarze korytarzy ekologicznych i na obszarach wododziałów;
- poprawie rozpoznania zasobów różnorodności biologicznej w lasach;
- prowadzeniu zalesiania terenów nieprzydatnych rolniczo równolegle z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów;
- racjonalnym przeznaczaniu obszarów leśnych na cele nieleśne;
- odnowie zieleni dolin rzecznych, w tym ochronie lasów łęgowych.

KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA TURYSTYKI I REKREACJI

Turystyka jest zjawiskiem o bogatej i różnorodnej treści, przyjmując, że w sferze społecznej odgrywa ona ogromne znaczenie jako forma odpoczynku, relaksu, poznania, zdobywania wiedzy, regeneracji sił fizycznych i psychicznych. Istotna jest również jej rola jako zjawisko ekonomiczne. Turystyka jest jedną z najbardziej dynamicznie rozwijających się dziedzin gospodarki w wielu krajach i stanowi istotny czynnik rozwoju gospodarczego.

Rozwijająca się intensywnie w ciągu ostatnich lat agroturystyka i ekoturystyka stanowi rodzaj wypoczynku na wsi w tradycyjnym gospodarstwie rolnym. Ta forma turystyki pozwala na zachowanie rodzinnych gospodarstw rolnych, zachowanie tradycji kulturowych, a dla rolników jest może być alternatywą poszukiwania innych źródeł dochodu.

Jeżeli chodzi o turystykę kwalifikowaną, to na terenie gminy Sztum istnieją warunki do rozwoju różnych jej form. Odrębność i różnorodność krajobrazowa i przyrodnicza gminy sprawiają, że istotne będzie sprecyzowanie rodzajów rozwijanej turystyki. Powinno być ono poprzedzone dokładną analizą istniejącego zaplecza, zainteresowań turystów, dostosowaniem oferty turystycznej do klienta. Przy okazji należy pamiętać także o modernizacji istniejących szlaków oraz wyznaczaniu kolejnych w postaci, ścieżek rowerowych, konnych i szlaków kajakowych. Szlaki te wymagają właściwego zagospodarowania tj. wyznaczenia miejsc odpoczynku i biwakowania, oznakowania itp. Mówiąc o turystyce specjalistycznej warto pamiętać o turystyce korzystającej ze specjalistycznych walorów środowiska, do której rozwoju predysponowane są głównie tereny zachodniej części gminy oraz tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie jezior.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY SZTUM

OCHRONA ŚRODOWISKA - SCHEMAT NR 1

0 1 2km

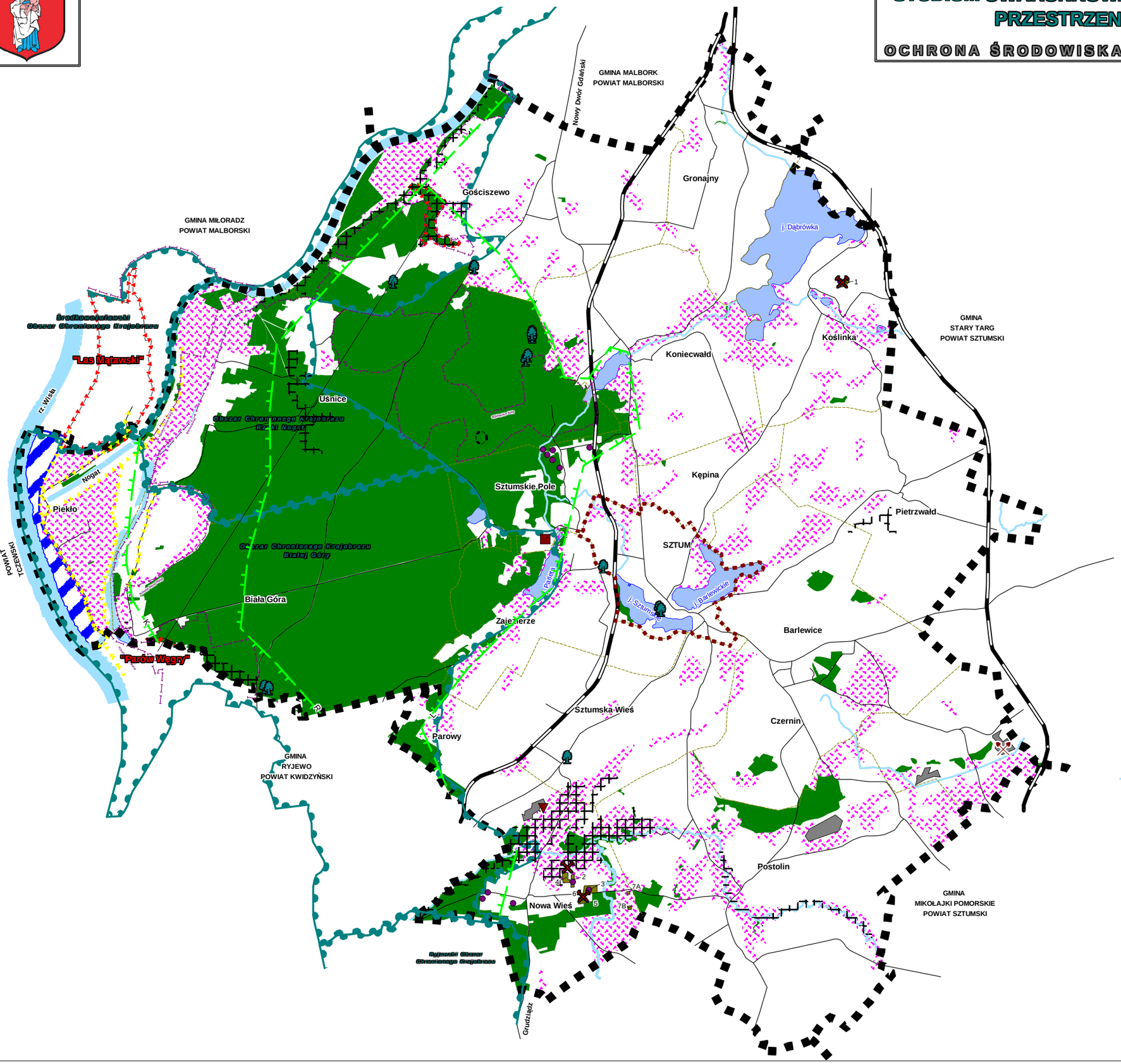

OBJAŚNIENIA:

- GRANICE OBSZARU OBJĘTEGO STUDIUM
- GRANICE ADMINISTRACYJNE MIASTA
- GRANICA SOŁECTWA
- *Czernin* — NAZWA SOŁECTWA
- PODSTAWOWY UKŁAD KOMUNIKACJI DROGOWEJ
- TRANSPORT KOLEJOWY
- OBSZAR NATURA 2000
  P - OBSZAR SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW
  S - OBSZAR SPECJALNEJ OCHRONY SIEDLISK
- REZERWAT PRZYRODY
  L - LEŚNY, ST - STEPOWY
- GRANICA OBSZARU CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
- KORYTARZE EKOLOGICZNE: KRAJOWY (K).
  REGIONALNY (R), LOKALNY (L)
- OSUWISKA
- OBSZARY PREDYSPONOWANE DO WYSTĘPOWANIA RUCHÓW MASOWYCH
- OBSZARY GÓRNICZE POSIADAJĄCE KONCESJE NA WYDOBYCIE KRUSZYWA (WRAZ Z NUMERACJĄ)
- UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KRUSZYWA
- UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KRUSZYWA NIE DAJĄCE SIĘ ODWZOROWAĆ W SKALI MAPY
- KOPALNIA OKRESOWO CZYNNA
- WYROBISKO
- UŻYTEK EKOLOGICZNY
- POMNIK PRZYRODY
- MIEJSKA OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW
- MIEJSKIE WYSYPISKO ODPADÓW
- LASY
- JEZIORA
- RZEKI, ROWY I KANAŁY
- OWAŁOWANIA
- OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ
- OBSZAR O NIEKORZYSTNYCH WARUNKACH BUDOWLANYCH ZE WZGLĘDÓW GEOLOGICZNO - INŻYNIERSKICH

Organ sporządzający:
Burmistrz Miasta i Gminy Sztum

Opracowano w :
PROJ-PLAN S.C.
ul. Chełmińska 103/8
86-300 Grudziądz
projekt - wrzesień 2013 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY SZTUM

OCHRONA DÓBR KULTURY - SCHEMAT NR 2

0 1 2km

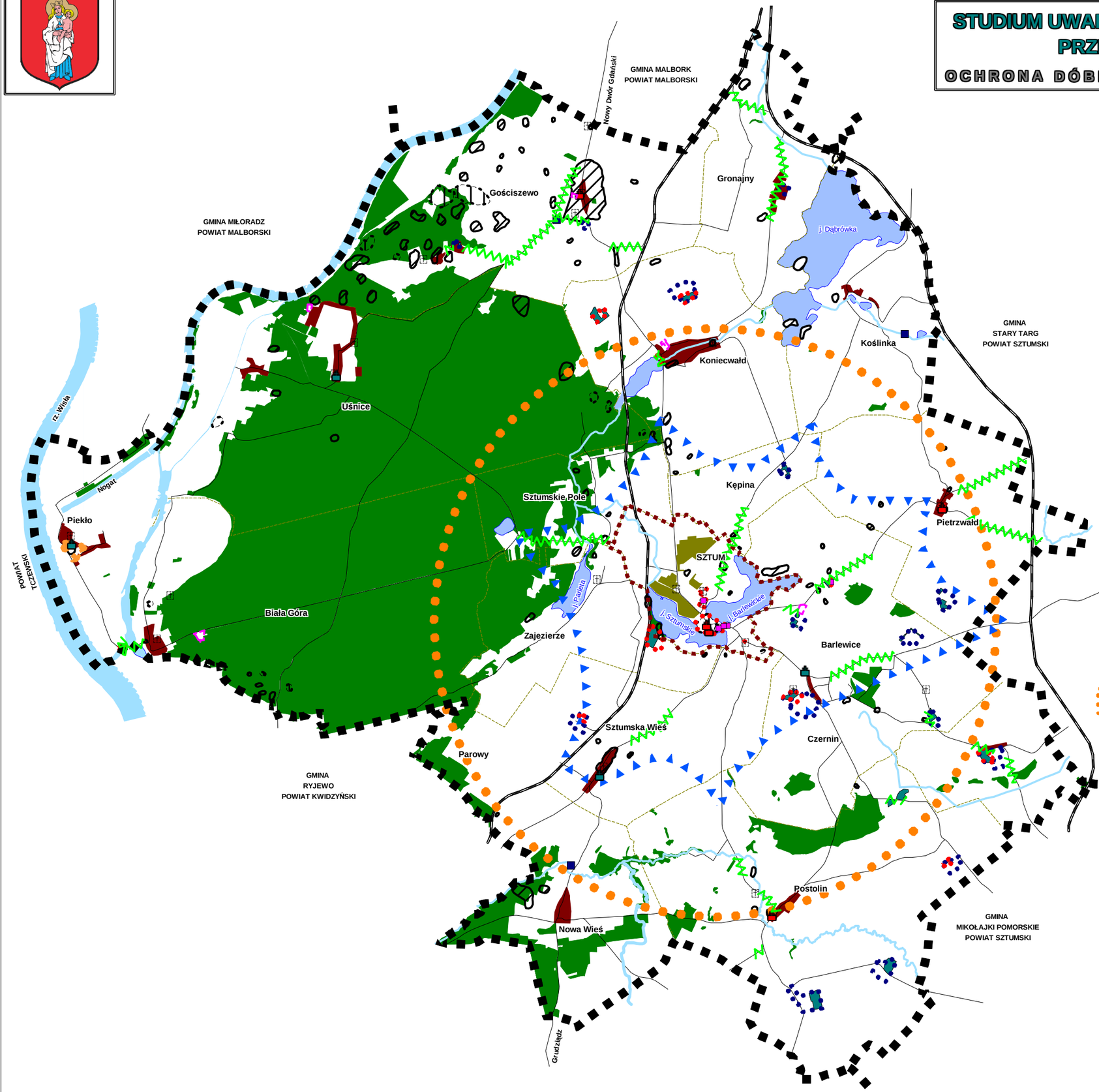

OBJAŚNIENIA:

- GRANICE OBSZARU OBJĘTEGO STUDIUM
- GRANICE ADMINISTRACYJNE MIASTA
- GRANICA SOŁECTWA
- *Czernin* — NAZWA SOŁECTWA
- PODSTAWOWY UKŁAD KOMUNIKACJI DROGOWEJ
- TRANSPORT KOLEJOWY
- LASY
- JEZIORA
- RZEKI, ROWY I KANAŁY

DZIEDZICTWO KULTUROWE

- STREFA PEŁNEJ OCHRONY KONSERWATORSKIEJ OBSZARÓW, TERENÓW I OBIEKTÓW WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW
- STREFA OCHRONY KONSERWATORSKIEJ HISTORYCZNEGO ZESPOŁU URBANISTYCZNEGO
- STREFA OCHRONY KONSERWATORSKIEJ WSI O ZACHOWANYM HISTORYCZNYM UKŁADZIE PRZESTRZENNYM (PARCELACYJNYM I UKŁADZIE ZABUDOWY)
- STREFA OCHRONY KONSERWATORSKIEJ HISTORYCZNYCH OBIEKTÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA (DWORY, PARKI DWORSKIE, FOLWARKI) ORAZ ZESPOŁÓW BUDOWLI, OBIEKTÓW PRZEMYSŁOWYCH I INŻYNIERSKICH
- STREFA OCHRONY KONSERWATORSKIEJ ZESPOŁU ZABUDOWY O WARTOŚCIACH HISTORYCZNO-KULTUROWYCH
- STREFA OCHRONY KONSERWATORSKIEJ OTOCZENIA / EKSPOZYCJI
- OBSZARY ZIELENI PARKOWEJ - ISTNIEJĄCEJ, DO UZUPEŁNIEŃ LUB ODTWORZENIA
- STREFA OCHRONY ARCHEOLOGICZNEJ W - STANOWISKO ARCHEOLOGICZNE WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW
- STREFA OBSERWACJI ARCHEOLOGICZNEJ OW
- [ZC] CMENTARZE
- [UK] ZABUDOWA SAKRALNA (KOŚCIOŁY-WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW)
- [UK] ZABUDOWA SAKRALNA (KOŚCIOŁY-BEZ WPISU DO REJESTRU ZABYTKÓW)
- OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW
- HISTORYCZNE ALEJE DRZEW

Organ sporządzający:
Burmistrz Miasta i Gminy Sztum

Opracowano w :
PROJ-PLAN S.C.
ul. Chełmińska 103/8
86-300 Grudziądz
projekt - wrzesień 2013 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY SZTUM

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA SCHEMAT NR 3

0 1 2km

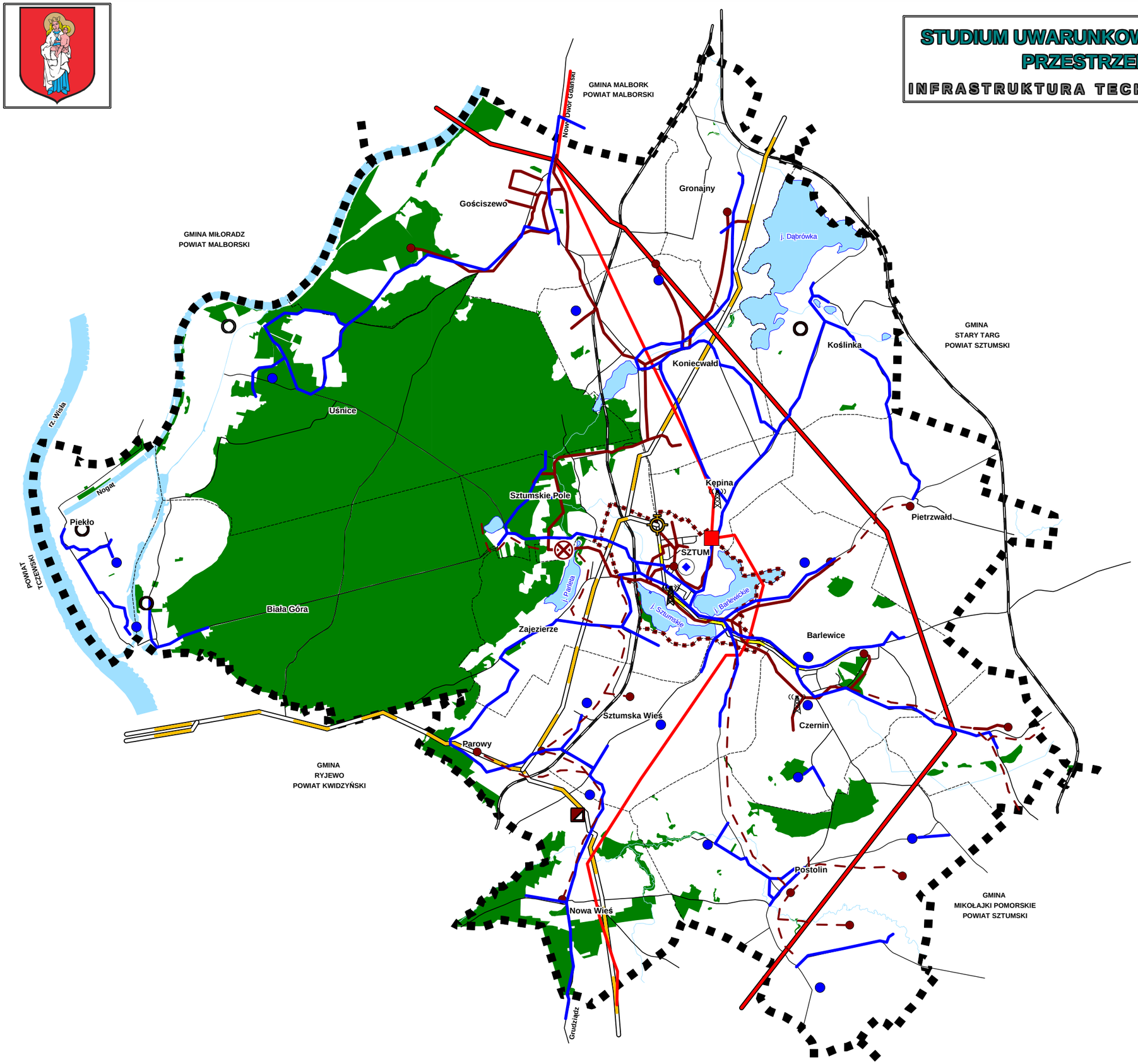

OBJAŚNIENIA:

- GRANICE OBSZARU OBJĘTEGO STUDIUM
- GRANICE ADMINISTRACYJNE MIASTA
- PODSTAWOWY UKŁAD KOMUNIKACJI DROGOWEJ
- TRANSPORT KOLEJOWY
- GRANICA SOŁECTWA
- NAZWA SOŁECTWA
- Czernin
- LASY
- JEZIORA
- RZEKI, ROWY I KANAŁY

ELEKTROENERGETYKA

- LINIA NAPOWIETRZNA 400 kV
- LINIA NAPOWIETRZNA 110 kV
- GPZ (GŁÓWNY PUNKT ZASILANIA MIASTA)

GAZYFIKACJA

- STACJA REDUKCYNO-POMIAROWA
- SIEĆ GAZOWA WYSOKIEGO CIŚNIENIA
- SIEĆ GAZOWA ŚREDNIEGO CIŚNIENIA

TELEFONIA KOMÓRKOWA

- STACJE BAZOWE TELEFONII KOMÓRKOWEJ

SIEĆ WODNO - KANALIZACYJNA

- GŁÓWNA SIEĆ WODOCIĄGOWA
- ISTNIEJĄCA SIEĆ KANALIZACJI SANITARNEJ
- PLANOWANA SIEĆ KANALIZACJI SANITARNEJ
- ISTNIEJĄCY ZBIORNIK BEZODPŁYWOWY
- MIEJSKA OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW
- LOKALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW
- ZAKŁADOWA OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW
- MIEJSKIE UJĘCIE WODY
- UJĘCIA WODY - KOMUNALNE
- MIEJSKIE SKŁADOWISKO ODPADÓW

Organ sporządzający:
Burmistrz Miasta i Gminy Sztum

Opracowano w :
PROJ-PLAN S.C.
ul. Chełmińska 103/8
86-300 Grudziądz
projekt - wrzesień 2013 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY SZTUM

KOMUNIKACJA - SCHEMAT NR 4

0 1 2km

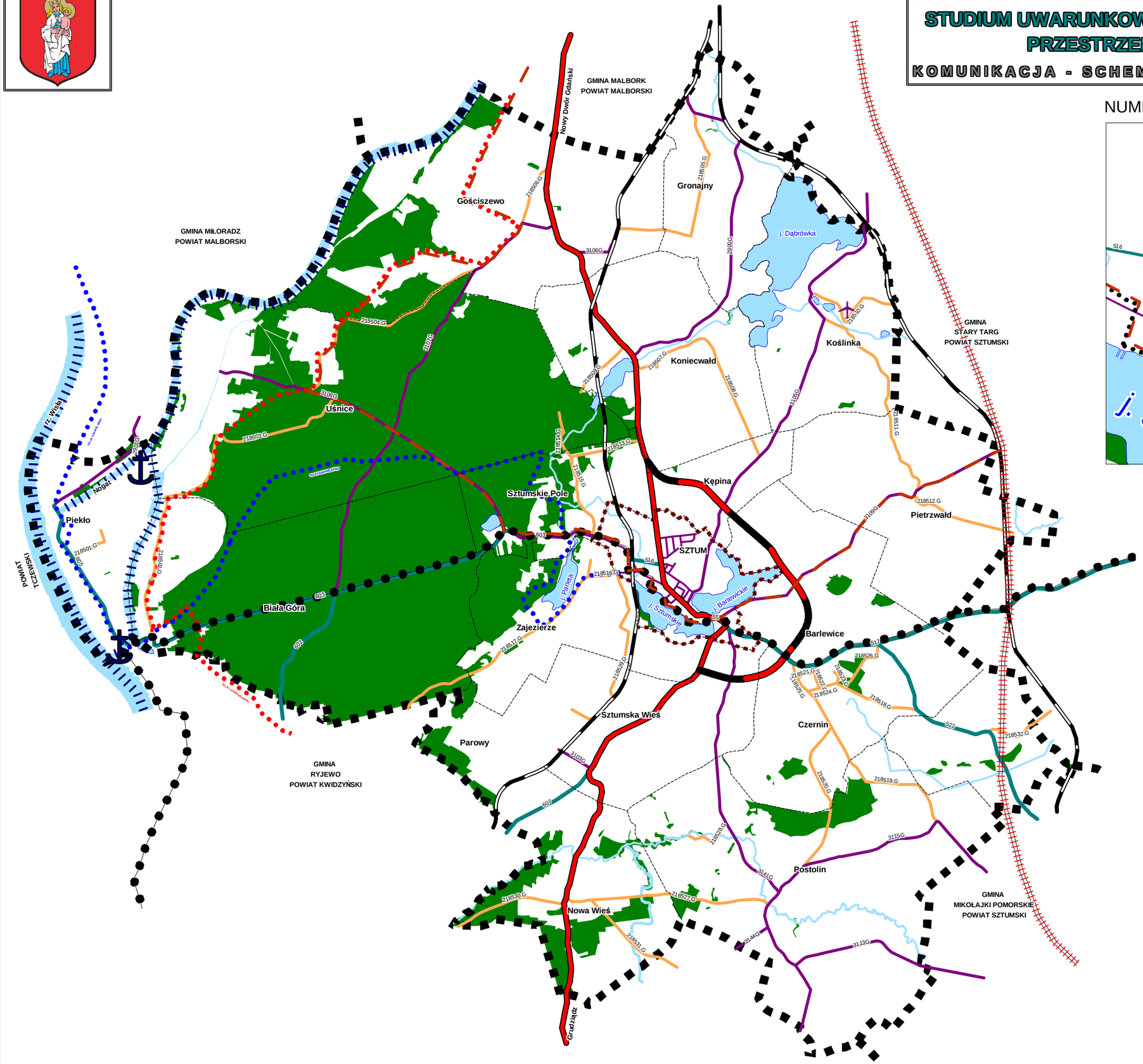

NUMERACJA DRÓG POWIATOWYCH W MIEŚCIE

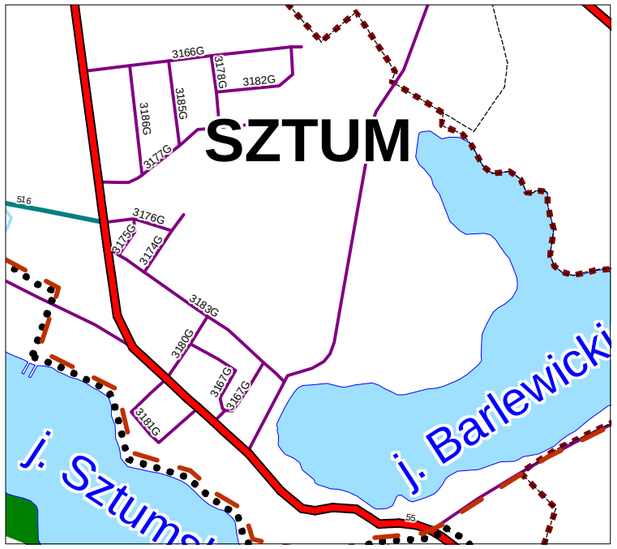

OBJAŚNIENIA:

- GRANICE OBSZARU OBJĘTEGO STUDIUM
- GRANICE ADMINISTRACYJNE MIASTA
- GRANICA SOŁECTWA
- NAZWA SOŁECTWA (Czernin)
- LASY
- JEZIORA
- RZEKI, ROWY I KANAŁY
- [KDG] PROJEKTOWANE OBWODNICA MIASTA
- [KDG] DROGA KRAJOWA
- [KDZ] DROGA WOJEWÓDZKA
- [KDZ] DROGA POWIATOWA
- [KDL] DROGA GMINNA
- [KK] TRANSPORT KOLEJOWY
- TRASA PLANOWANEJ CENTRALNEJ MAGISTRALI KOLEJOWEJ
- MIĘDZYNARODOWY ROWEROWY SZLAK TURYSTYCZNY EURO VELO R-1
- ROWEROWY SZLAK ZAMKÓW GOTYCKICH
- TURYSTYCZNE SZLAKI PIESZE:
  - SZLAK KOPERNIKOWSKI
  - SZLAK NADWIŚLAŃSKI
- TRASY ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ
- PRZYSTANIE
- LĄDOWISKO ULM KOŚLINKA

Uwaga:
W granicach administracyjnych miasta nie oznaczono graficznie dróg gminnych spis ich wraz z numeracją znajduje się w tekście - cz. I Uwarunkowania.

Organ sporządzający:
Burmistrz Miasta i Gminy Sztum

Opracowano w :
PROJ-PLAN S.C.
ul. Chełmińska 103/8
86-300 Grudziądz
projekt - wrzesień 2013 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY SZTUM

SYTUACJA PLANISTYCZNA - SCHEMAT NR 5

0 1 2km

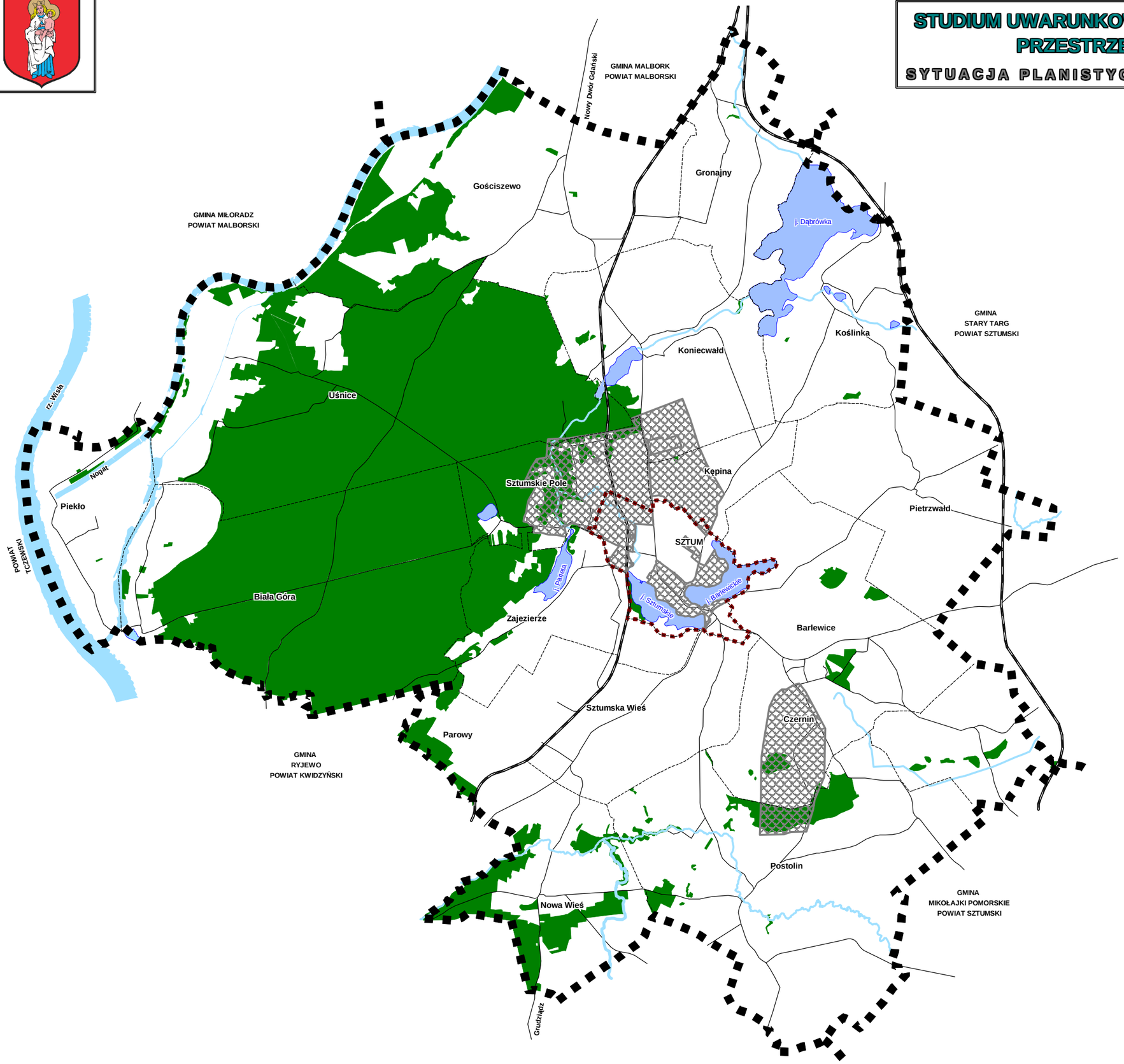

OBJAŚNIENIA:

- GRANICE OBSZARU OBJĘTEGO STUDIUM
- GRANICE ADMINISTRACYJNE MIASTA
- GRANICA SOŁECTWA
- *Czernin* — NAZWA SOŁECTWA
- PODSTAWOWY UKŁAD KOMUNIKACJI DROGOWEJ
- TRANSPORT KOLEJOWY
- LASY
- JEZIORA
- RZEKI
- OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Organ sporządzający:
Burmistrz Miasta i Gminy Sztum

Opracowano w :
PROJ-PLAN S.C.
ul. Chełmińska 103/8
86-300 Grudziądz
projekt - wrzesień 2013 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY SZTUM

UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

SKALA 1 : 10 000

0 0,5 1km

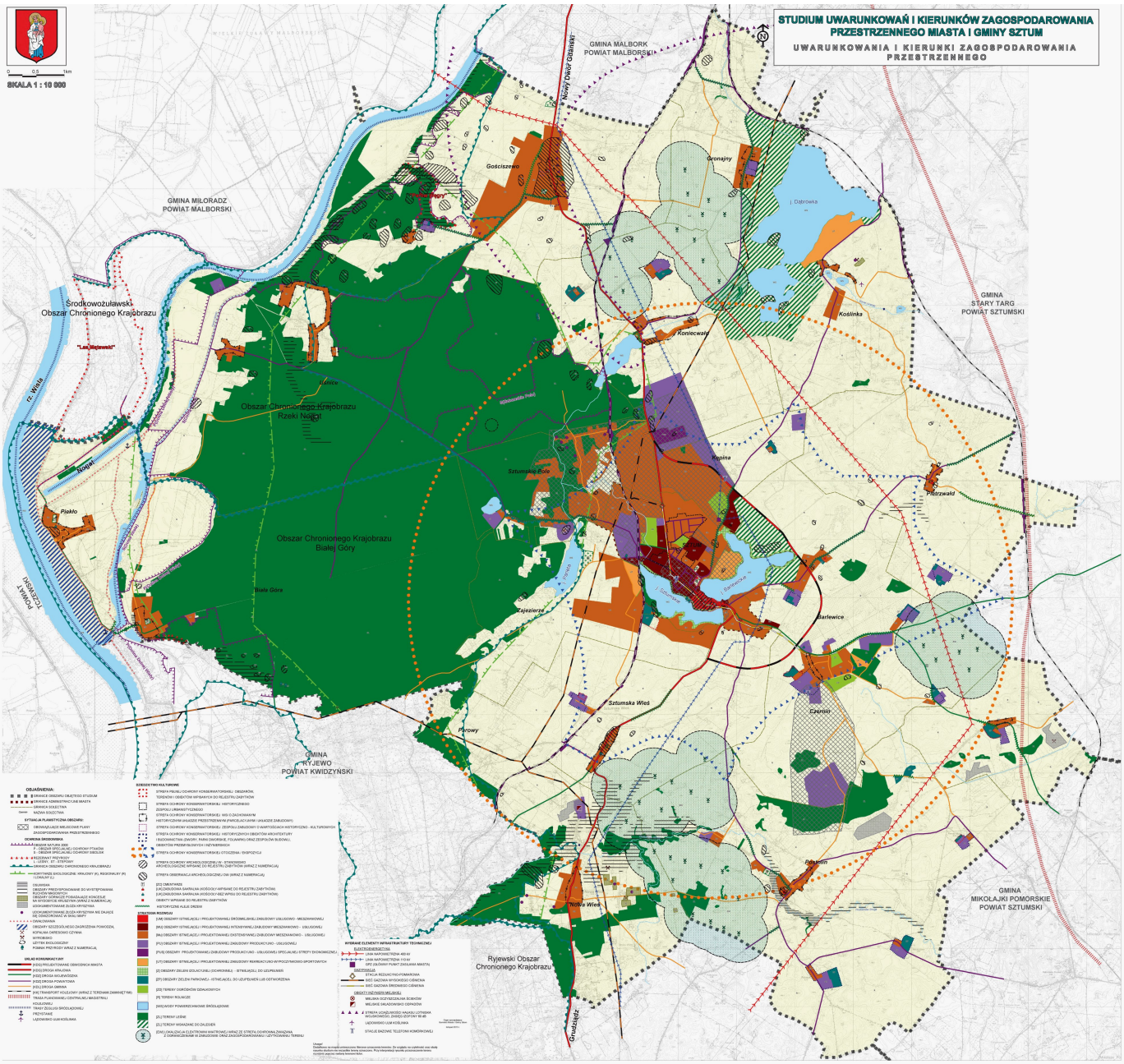

Załącznik nr 3 do Uchwała nr XXXVI/341/2013
Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 30 listopada 2013 r.

WYKAZ UWAG WNIESIONYCH DO WYŁOŻONEGO DO PUBLICZNEGO WGLĄDU PROJEKTU ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY SZTUM

Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sztum został wyłożony do publicznego wglądu w dniach **od 23.09.2013r. do 14.10.2013r.**, dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami została zorganizowana w dniu **11.10.2013r.** Termin, w którym osoby fizyczne i prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej mogły wnosić uwagi dotyczące projektu planu upłynął dnia **04.11.2013r.**

W ustawowym terminie do projektu zmiany studium wpłynęły następujące uwagi.

Lp.	Data wpływu uwagi	Nazwisko i imię, nazwa jednostki organizacyjnej i adres zgłaszającego uwagi	Treść uwagi	Oznaczenie nieruchomości, której dotyczy uwaga	Ustalenia projektu studium dla nieruchomości, której dotyczy uwaga	Rozstrzygnięcie burmistrza, w sprawie rozpatrzenia uwagi		Rozstrzygnięcie Rady Miejskiej		Uwagi
						uwaga uwzględniona	uwaga nieuwzględniona	uwaga uwzględniona	uwaga nieuwzględniona	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	01.10. 2013	EOL Zielona Energia Sp. z o. o.	Przeznaczyć działkę nr 184/5, obręb Gronajny, pod lokalizację elektrowni wiatrowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą, a także strefą oddziaływania akustycznego.	184/5 obręb Gronajny	R - tereny rolnicze		uwaga nieuwzględniona		uwaga nieuwzględniona	Uwaga do projektu zmiany studium wpłynęła w formie wniosku bez podania prawidłowej podstawy prawnej, mimo to zakwalifikowano wniosek jako uwagę do studium. W projekcie studium zostały wyznaczone obszary dla istniejących i projektowanych elektrowni wiatrowych w rejonie Koniecwałdu, Nowej Wsi i Szpitalnej Wsi i nie przewiduje się dodatkowych miejsc dla lokalizacji elektrowni wiatrowych.
2	01.10. 2013	Passat Energia Sp. z o.o.	Przeznaczyć działkę nr 187/5, obręb Koślinka, pod lokalizację elektrowni wiatrowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą, a także strefą oddziaływania akustycznego.	187/5 obręb Koślinka	R - tereny rolnicze		uwaga nieuwzględniona		uwaga nieuwzględniona	Uwaga do projektu zmiany studium wpłynęła w formie wniosku bez podania prawidłowej podstawy prawnej, mimo to zakwalifikowano wniosek jako uwagę do studium. W projekcie studium zostały wyznaczone obszary dla istniejących i projektowanych elektrowni wiatrowych w rejonie Koniecwałdu, Nowej Wsi i Szpitalnej Wsi i nie przewiduje się dodatkowych miejsc dla lokalizacji elektrowni wiatrowych.
3	01.10. 2013	Larix Energy Sp. z o.o.	Przeznaczyć działkę nr 87/6, obręb Koślinka, pod lokalizację elektrowni wiatrowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą, a także strefą oddziaływania akustycznego.	87/6 obręb Koślinka	R - tereny rolnicze		uwaga nieuwzględniona		uwaga nieuwzględniona	Uwaga do projektu zmiany studium wpłynęła w formie wniosku bez podania prawidłowej podstawy prawnej, mimo to zakwalifikowano wniosek jako uwagę do studium. W projekcie

										studium zostały wyznaczone obszary dla istniejących i projektowanych elektrowni wiatrowych w rejonie Koniecwałdu, Nowej Wsi i Szpitalnej Wsi i nie przewiduje się dodatkowych miejsc dla lokalizacji elektrowni wiatrowych.
4	01.10. 2013	Elektrownia Wiatrowa Sp. z o.o.	Przeznaczyć działkę nr 184/4, obręb Gronajny, pod lokalizację elektrowni wiatrowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą, a także strefą oddziaływania akustycznego.	184/4 obręb Gronajny	R - tereny rolnicze		uwaga nieuwzględniona		uwaga nieuwzględniona	Uwaga do projektu zmiany studium wpłynęła w formie wniosku bez podania prawidłowej podstawy prawnej, mimo to zakwalifikowano wniosek jako uwagę do studium. W projekcie studium zostały wyznaczone obszary dla istniejących i projektowanych elektrowni wiatrowych w rejonie Koniecwałdu, Nowej Wsi i Szpitalnej Wsi i nie przewiduje się dodatkowych miejsc dla lokalizacji elektrowni wiatrowych.
5	01.10. 2013	Photoenergy Sp. z o.o.	Przeznaczyć działki nr 194, obręb Nowa Wieś, pod urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW (lokalizację elektrowni fotowoltaicznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą).	194 obręb Nowa Wieś	R - tereny rolnicze		uwaga nieuwzględniona		uwaga nieuwzględniona	Na gruntach rolnych w projekcie studium dopuszcza się lokalizację elektrowni fotowoltaicznych bez ograniczeń tak więc na wnioskowanych działkach, istnieje możliwość lokalizacji takiej inwestycji. Wskazane działki pozostaną przeznaczone w studium jako tereny rolnicze.
6	01.10. 2013	Photoenergy Sp. z o.o.	Przeznaczyć działki nr 3, 4/3 obręb Nowa Wieś, pod urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW (lokalizację elektrowni fotowoltaicznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą).	3, 4/3 obręb Nowa Wieś	R - tereny rolnicze		uwaga nieuwzględniona		uwaga nieuwzględniona	Na gruntach rolnych w projekcie studium dopuszcza się lokalizację elektrowni fotowoltaicznych bez ograniczeń tak więc na wnioskowanych działkach, istnieje możliwość lokalizacji takiej inwestycji. Wskazane działki pozostaną przeznaczone w studium jako tereny rolnicze.
7	28.10. 2013	Stowarzyszenie zwykłe „KOŚLINKA"	Sprzeciw wobec lokalizacji farmy wiatrowej w Szpitalnej Wsi na dz. nr 178/15, obręb Barlewice	178/15 obręb Barlewice	R - tereny rolnicze		uwaga nieuwzględniona		uwaga nieuwzględniona	Na niniejszą działkę Rada Miejska podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do opracowania Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla terenu działki nr 178/15 z obszarem terenów przyległych dla lokalizacji Farmy Wiatrowej w Szpitalnej Wsi obręb

										Barlewice". Procedura sporządzania planu miejscowego jest na etapie przed ustawowym okresem opiniowania i uzgadniania przez właściwe organy. W związku z powyższym uwaga musiała zostać odrzucona.
8	28.10. 2013	Aleksandra Krzysztofik	Przeznaczenie dz. nr 162/5, obręb Barlewice, pod zabudowę, z wyłączeniem użytku RIIIb, pod zabudowę mieszkaniowo-usługową.	162/5 obręb Barlewice	R - tereny rolnicze		uwaga nieuwzględniona		uwaga nieuwzględniona	Wnioskowany obszar lokalizacji zabudowy mieszkaniowo-usługowej znajduje się w niekorzystnej strefie oddziaływana istniejącej fermy tuczu i projektowanego parku elektrowni wiatrowych (20 sztuk), a także nie posiada uzbrojenia terenu w odpowiednią infrastrukturę techniczną.
9	28.10. 2013	Jacek Henryk Schirmer	Przeznaczenie dz. nr 162/3, obręb Barlewice, pod zabudowę, z wyłączeniem użytku RIIIb, pod zabudowę mieszkaniowo-usługową.	162/3 obręb Barlewice	R - tereny rolnicze		uwaga nieuwzględniona		uwaga nieuwzględniona	Wnioskowany obszar lokalizacji zabudowy mieszkaniowo-usługowej znajduje się w niekorzystnej strefie oddziaływana istniejącej fermy tuczu i projektowanego parku elektrowni wiatrowych (20 sztuk), a także nie posiada uzbrojenia terenu w odpowiednią infrastrukturę techniczną.

Załączniki:
- zbiór uwag zamieszczonych w wykazie

Burmistrz Miasta i Gminy

mgr Leszek Tabor

.....

(podpis Burmistrza)